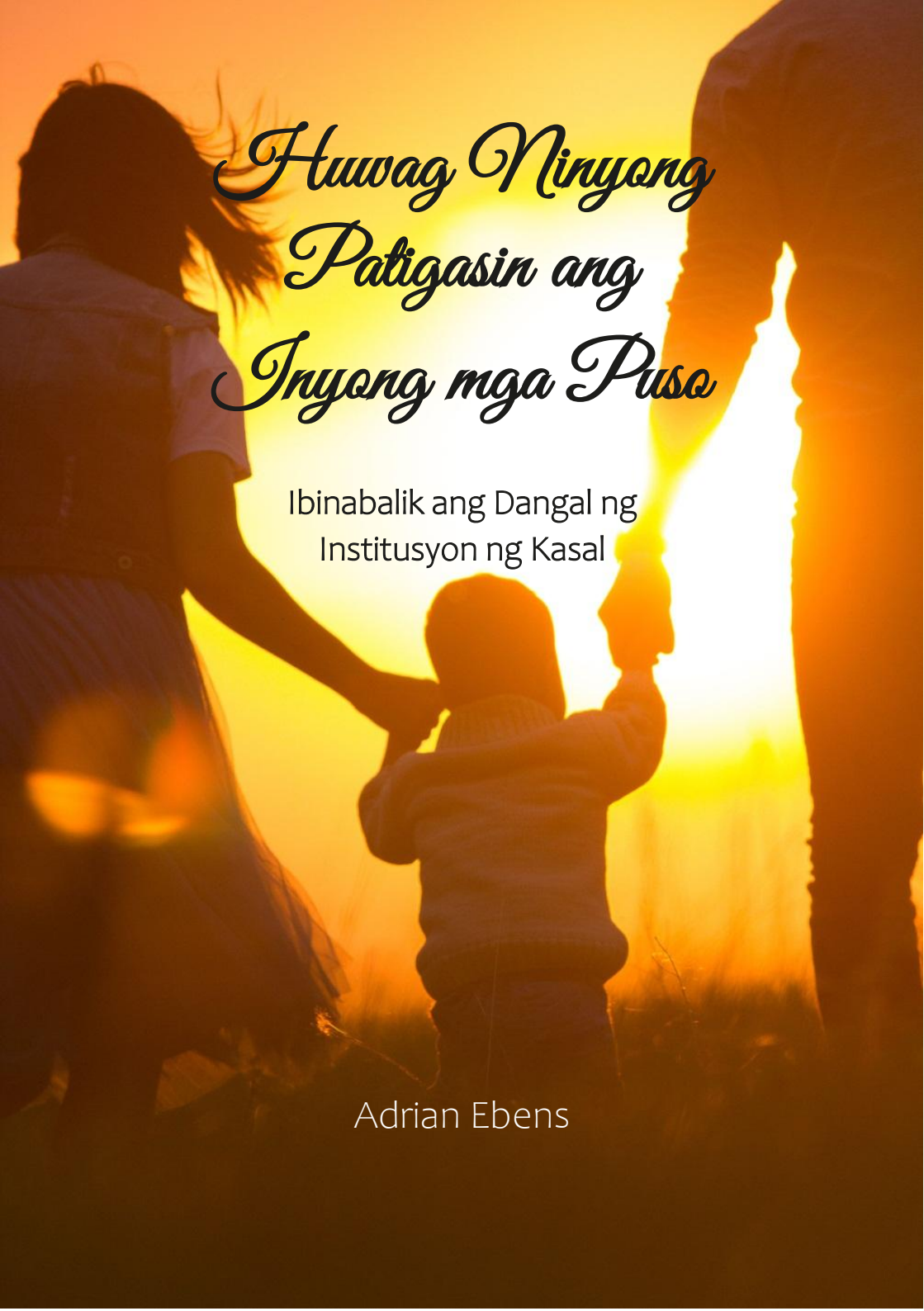

The background of the entire page is a warm, golden-orange sunset. In the foreground, the silhouettes of a family are visible. On the left, a woman in a light-colored dress holds the hand of a small child in the center. On the right, a man's leg and arm are visible, also holding the child's hand. The family is standing in a field, and the sun is low on the horizon, creating a strong backlight effect.

Huwag Ninyong Patigasin ang Inyong mga Puso

Ibinabalik ang Dangal ng
Institusyon ng Kasal

Adrian Ebens

*Huwag Ninyong Patigasin
ang Inyong mga Puso*

Ibinabalik ang Dangal ng Institusyon ng Kasal

Adrian Ebens

Iniaalay sa mga kasal ng aking mga magulang
at ng mga magulang ng aking asawa

Alan at Jean Masters
1961-2016 – 55 taon

Abel at Evelyn Ebens
1965-2023 – 58 taon

Adrian Ebens, Marso 2024

Karapatang-ari © 2024, Adrian Ebens

Maranathamedia.com

Ang karapatang moral ng may-akda ay ipinahayag.

Nakalaan ang lahat ng karapatan. Walang bahagi ng akdang ito ang maaaring kopyahin para sa komersyal na pakinabang, kabilang ang pagpapadala sa anumang anyo at sa pamamagitan ng anumang paraan, elektroniko, mekanikal, pagkopya, pagrekord, o iba pa nang walang nakasulat na pahintulot mula sa tagapaglathala at mga may hawak ng karapatang-ari. Pakitandaan, may mga bahagi ng mga talata na binigyang-diin ng may-akda sa pamamagitan ng naka-itim na titik upang ipakita ang isang tiyak na punto na kinuha mula sa mga nasabing teksto.

Maliban kung may ibang nakasaad, ang mga sipi mula sa Banal na Kasulatan ay mula sa *New Living Translation*. Karapatang-ari © 1996, 2004, 2015 ng Tyndale House Foundation. Ginamit ng may pahintulot.

Ang mga sipi mula sa Kasulatan na iniuugnay sa NKJV ay kinuha mula sa *New King James Version*. Karapatang-ari © 1982 ng Thomas Nelson, Inc. Ginamit ng may pahintulot.

Ang mga sipi mula sa Kasulatan na iniuugnay sa YLT ay mula sa Banal na Bibliya, *Young's Literal Translation*, karapatang-ari © 1898, ni Robert Young, na ngayo'y nasa pampublikong dominyo.

Ang mga sipi mula sa Kasulatan na iniuugnay sa *Wuest Expanded Translation* ay mula sa *Wuest Expanded Translation*, karapatang-ari © 1961, ng Wm Eerdmans Publishing Co. Nakalaan ang lahat ng karapatan.

Lahat ng mga link sa website at mga siniping nilalaman ay napapanahon hanggang Pebrero 2024.

Ang aklat na ito at lahat ng iba pang publikasyon ng Maranatha Media ay makukuha sa aming website maranathamedia.com. Upang umorder ng karagdagang kopya, mangyaring magpadala ng email sa adrian@maranathamedia.com

Taos-pusong pasasalamat sa aking mahal na kapatid na si Abraham Hershberger na nagbukas ng usapin tungkol sa kasal sa akin at naglahad ng mga patunay mula sa Bibliya na kailangan kong pag-isipan.

Taos-pusong pasasalamat din kay Pastor Paul Chapman para sa kanyang tulong sa teolohikal na pagtalakay hinggil sa mga talatang pagbubukod mula sa aklat ni Mateo na may kaugnayan sa kasal, at sa mas malawak na Advent Reform Movement para sa kanilang pananaliksik sa mga isinulat ni Ellen White tungkol sa paksa ng muling pag-aasawa.

Ang aklat na ito ay

Isinulat ni Adrian Ebens

Inayos sa pagkakasulat ni Danutasn Brown at ng Father of Love Movement

Sinuri sa pagbabaybay ni Lorelle Ebens

Disenyo sa pabalat ni Adrian Ebens

Larawan sa pabalat mula sa Big Stock Photo

Nakaayos sa uri ng titik na Palatino Linotype, sukat 10.5/14

Nailimbag sa Australia

Mga Nilalaman

Panimula.....	2
Bago Tayo Magsimula... ..	5
1. Pagpapanumbalik ng Lahat ng Bagay.....	6
2. Ang Patotoo ni Hesus at ni Pablo.....	22
3. Maliban sa Pakikiapid.....	29
4. Hanapin nang Buong Puso	45
5. Ginawa ayon sa Imahe ng Diyos.....	52
6. Pinagmulan ng Dakilang Tunggalian.....	62
7. Pasanin ang Iyong Krus at Sumunod sa Akin.....	71
8. Ang Kaluwalhatian ng mga Anak ay ang Kanilang Ama	82
9. Diborsiyo sa Batas ni Moises.....	93
10. Konteksto ng mga Pahayag ni Ellen White hinggil sa Muling Pag-aasawa	107
11. Ang Banal at ang Karaniwan	118
12. Mga Pananaw ng mga Tagapagtatag ng Adventist	127
13. Pagtukoy sa Inosenteng Partido.....	139

14. Ang Banal na Huwaran Laban sa Neoplatonismo	147
15. Epekto ng Neoplatonismo sa Unang Kristiyanismo	160
16. Mga Tugon ng mga Protestante sa Kasal ng mga Katoliko...	177
17. Agape (Pag-ibig na Banal) at Eros (Pag-ibig na Makalaman)	191
18. Mga Pag-unlad Pagkatapos ng Repormasyon	198
19. Pangangalunya at mga Prinsipyo ng Paglabag.....	209
20. Kung Walang Batas, Walang Kasalanan	220
21. Ang Kasal at ang Pagbabayad-sala	227
22. Isang Gilingang-Bato sa Leeg	232
23. Ang Pag-ibig ay Hindi Kailanman Sumusuko	237
24. Iba pang mga Pagsasaalang-alang	246
25. Ang Inyong mga Daan ay Hindi Aking mga Daan	256
26. Ang Kinabukasan ng Kasal.....	267
27. Panalangin ng Isang Pastor.....	289

PANIMULA

Tayo ay nabubuhay sa isang mundong patuloy na nagiging hindi tiyak, sa larangan ng politika, lipunan, at maging sa personal na buhay. Isang kasinungalingan ang humahabol sa isa pa. Bilang resulta, ang pananampalataya ay humihina at ang makasariling pag-iisip ay patuloy na kumakalat, dahil wala nang maaasahan ang isa't isa. Siyempre, ito rin ay may nakababahalang epekto sa ating mga relasyon at sa ating mga komunidad na Adventist. Ngunit hindi ba hinahangad ng tao ang katiyakan, katotohanan, at katatagan?

Ipinapakita sa mahalagang aklat na ito ang daan, ang katotohanan, at ang (walang hanggang) buhay sa ating mga relasyon sa isa't isa at sa Diyos. Ipinapabalik tayo nito sa pinagmulan, kung saan sinabi ng Diyos: "...at nakita, na ito ay napakabuti. ..." (Genesis 1:31). Dito matatagpuan ang pinagmumulan ng ating buhay, ang lugar na dapat nating tuklasin; dito matatagpuan ang mga daloy ng tubig, ang mga hiyas ng katotohanan, na madalas ay nakatago sa ating mga mata bilang tao. At panahon na upang muling ilapit ang mga ito sa liwanag.

Ang pagbabasa ng aklat na ito ay nagdulot sa amin ng malaking kaliwanagan at kagalakan tungkol sa mahalagang paksa na ito. Ngunit napagtanto rin namin ang impluwensya ni Satanas sa aming mga nakaraang buhay. Kami ay nagmula sa mga naghiwalay na kasal bago namin tinanggap si Hesukristo bilang aming personal na Tagapagligtas. Ngayon, alam na namin na walang may sala o walang kasalanan sa isang diborsiyo. Ito ay nagdala sa amin sa malalim na pagsisisi at pagbalik-loob. Hanggang ngayon, nararanasan pa rin namin ang mga epekto ng pagkakamaling ito.

Sa aklat na ito, natagpuan namin ang kapahingahan at katiyakan na matagal na naming hinahangad sa aming mga puso—isang lugar ng kapayapaan kasama ang aming asawa sa pagsunod sa gabay ng Diyos. Hindi nito ibig sabihin na ang lahat ay maayos at walang suliranin sa amin, ngunit natagpuan namin ang isang karaniwan at malalim na pundasyon na patuloy na nagdadala sa amin ng mas malapit sa isa’t isa. Para sa amin ngayon, ang kasal ay hindi lamang isang relasyon sa pagitan ng dalawang tao, kundi isang kaloob mula sa ating Manlilikha na dapat naming pangalagaan nang maingat. Sa pamamagitan nito, mas nauunawaan namin kung bakit isinulat ni Ellen White na ang pagpili ng kapareha ay ang pinakamahalagang desisyon sa buong buhay ng isang tao.

Ang Sabbath at ang kasal ang dalawang institusyong mananatili mula sa Hardin ng Eden hanggang lampas ng Pagkahulog. Pareho silang simbolo ng relasyon sa pagitan ng ama at anak, at samakatuwid ay isang banal na huwaran para sa kasal. Kung paanong ang Sabbath ay isang lugar ng kapahingahan at isang natatanging pinagpalang panahon kasama ang ating Manlilikha, ang ating mga kasal ay dapat din makaranas ng ganitong malalim na kapayapaan, kapahingahan, at katiyakan, at sa gayon ay magbigay ng halimbawa sa buong mundo.

Tayo ang mga hinirang na bayan na naghahanda upang makaharap ang ating Panginoon at Tagapagligtas, ang ating Kasintahang Lalaki. Hindi ba natin hangad na tumayo sa Kanyang harapan bilang Kanyang dalisay na ikakasal, walang dungis o gusot, banal at walang kapintasan, na nakasuot ng kasuotan ng Kanyang katuwiran?

Sa kalinisan na ito, hindi ba natin nais na maging ilaw sa mundo ngayon din at sa gayon ay luwalhatiin ang ating mapagmahal na Diyos at Ama? Hindi ba natin nais magbigay ng halimbawa sa ating mga anak at itanim sa kanilang mga puso ang kahalagahan at maingat na pagpili ng isang kapareha na tatagal magpakailanman?

Mayroon tayong mataas na panawagan at kailangan ng pagbabago sa pananampalataya hinggil sa mahalagang usaping ito, sa loob ng mga simbahan at lalo na sa “Father of Love movement.”

Nawa’y pagkalooban tayo ng Panginoon ng Kanyang biyaya upang lalong mapalapit sa Kanya, upang higit nating maunawaan ang kagandahan ng Kanyang karakter, at upang mas lalo nating malaman ang Kanyang pag-ibig.

Pasasalamat sa ating kapatid na si Adrian, na pinagpala ng Diyos upang maiparating sa atin ang mensaheng ito nang malinaw; sa mga makasaysayang ugnayan na kanyang ipinakita at sa kung ano ang maaari nating maging bilang isang simbahan sa mga huling panahon kapag tayo ay bumalik sa pinagmulan.

-Mula sa Eden patungong Eden-

“...lumapit tayo nang may tapat na puso, na may ganap na pananampalataya, na naihaplos sa ating mga puso at nalinis mula sa masamang budhi, at hinugasan sa ating mga katawan ng dalisay na tubig.” Hebreo 10:22 (KJV)

Georg at Juliane Bunkus

Germany

BAGO TAYO MAGSIMULA...

Ang aklat na ito ay isang aplikasyon ng ilang mga prinsipyo na nabuo sa nakalipas na ilang taon. Kung hindi ka pamilyar sa mga prinsipyo sa mga aklat na ito:

Identity Wars

Life Matters

Divine Pattern of Life

Original Love

Comforter

Agape

Mirror Principle

Hinihikayat ko muna kayong huminto rito at unawain muna ng mabuti ang inyong sarili sa mga prinsipyong ito. Ang mataas na liwanag na ipinapakita sa isang hindi sanay na mata ay maaaring magdulot ng malaking pinsala, at ayaw nating mailagay ang sinuman sa sitwasyon ng kahirapan dahil sa kakulangan ng pag-unawa sa mahahalagang prinsipyo. Ang mga nabanggit na aklat ay maaaring i-download mula sa maranathamedia.com o fatheroflove.info. Mangyaring basahin muna ang mga ito bago simulan ang aklat na ito.

Sa pananampalataya, pag-asa, at pag-ibig

Adrian Ebens

KABANATA 1

PAGPAPANUMBALIK NG LAHAT NG BAGAY

Ang parabula ng Sampung Birhen ay nagbibigay sa atin ng larawan ng bayan ng Diyos sa mga huling araw. Ipinakilala ni Hesus ang parabula na ito bilang tugon sa tanong ng Kanyang mga alagad tungkol sa katapusan ng mundo. Ang mga birhen ay naghihintay sa pagdating ng nobyo. Sa tila pagkaantala ng nobyo, nasusubok ang kasigasigan ng mga birhen. Habang lumilipas ang mga oras tungo sa gabi, sa huli ay napipilitang matulog ang mga ito.

Limang birhen ang inasahan ang posibilidad ng pagkaantala sa pamamagitan ng pagdala ng karagdagang langis. Ang ibang limang birhen naman ay tila hindi gaanong alam ang mga posibleng mangyari sa paghahanda para sa isang kasalan, kaya hindi sila naglaan para sa anumang pagkaantala.

Ikinuwento ni Hesus ang pangyayaring ito sa Kanyang mga alagad upang bigyan sila ng halimbawa ng kaharian ng langit; partikular, upang ipakita kung ano ang mangyayari sa bayan ng Diyos sa mga huling araw bago ang Kanyang pagbabalik.

Ang mga lampara na dala ng mga birhen ay kumakatawan sa Salita ng Diyos. Sabi ng Salmista, “Ang Iyong Salita ay ilawan sa aking mga paa at liwanag sa aking landas.” (Awit 119:105, NKJV). Ang langis sa mga lampara ay kumakatawan sa Espiritu ni Kristo na nagsasalita sa Kaniyang mga anak sa pamamagitan ng Salita ng Diyos upang ituro sa kanila ang mga prinsipyo ng kaharian.

Ngunit natanggap ninyo ang Banal na Espiritu, at Siya ay nananahan sa inyo, kaya’t hindi ninyo kailangan ng sinuman upang ituro sa inyo kung ano ang katotohanan. Sapagkat itinuturo sa inyo ng Espiritu ang lahat ng inyong kailangang malaman, at ang Kaniyang itinuturo ay totoo—hindi ito kasinungalingan. Kaya’t gaya ng Kaniyang itinuro sa inyo, manatili kay Kristo sa pakikipag-isa. 1 Juan 2:27

Habang nananahan si Kristo sa Kanyang mga tagasunod, itinuturo Niya sa kanila ang mga prinsipyo ng kaharian at inihahanda sila para sa kasal na hapunan ng Kordero at ng Kanyang asawa.

Sinasabing ikakasal si Kristo sa Bagong Jerusalem (Pahayag 21:2), ang punong-lungsod ng kaharian ng Diyos. Ang punong-lungsod ay kumakatawan sa buong kaharian bilang isang kabuuan. Samakatuwid, ang punong-lungsod ay kumakatawan sa lahat ng mga anak ng Diyos bilang iisang katawan, na nangangahulugang si Kristo ay hindi ikinasal sa isang indibidwal lamang, kundi sa tinubos na sangkatauhan bilang isang buo. Si Kristo ang ulo ng simbahan gayundin ang Tagapagligtas ng katawan, na siyang simbahan (Efeso 5:23).

Kaya’t ang mga birhen ay naghahanda nang paisa-isa upang maging mga panauhin sa kasalan, ngunit sama-sama silang naghahanda upang maging asawa.

Magalak tayo at magsaya, at magbigay tayo ng karangalan sa Kanya. Sapagkat dumating na ang oras para sa kasalang hapunan ng Kordero, at ang Kanyang asawa ay naghanda na sa kaniyang sarili. Pahayag 19:7

Sa Pahayag, **sinasabing ang bayan ng Diyos ay mga panauhin sa kasalang hapunan. Pahayag 19:9. Kung sila ay mga panauhin, hindi rin sila maaaring kumatawan bilang asawa.** Si Kristo, ayon sa sinabi ng propetang si Daniel, ay tatanggap mula sa Nakaraan sa Araw sa langit ng “kapangyarihan, at kaluwalhatian, at isang kaharian;” **tatanggapin Niya ang Bagong Jerusalem, ang punong-lungsod ng Kaniyang kaharian, “na inihanda bilang isang asawa na pinagandahan para sa Kaniyang asawa.”** Daniel 7:14; Pahayag 21:2. Matapos matanggap ang kaharian, darating Siya sa Kaniyang kaluwalhatian, bilang Hari ng mga hari at Panginoon ng mga panginoon, para sa pagtubos ng Kaniyang bayan, na “makaupo kasama sina Abraham, Isaac, at Jacob” sa Kaniyang hapag sa Kaniyang kaharian (Mateo 8:11; Lucas 22:30), upang makiisa sa kasalang hapunan ng Kordero.—*The Great Controversy*, 426.2

Ang tema rito ay ang proseso ng paghahanda upang makasama ang Kordero ng Diyos at ang Kanyang Ama. Ang mga paraan ng Diyos ay hindi gaya ng ating mga paraan (Isaias 55:8-9), at hindi lamang natin dapat matutunan ang mga prinsipyo ng kaharian ng langit, kundi dapat din tayong mamuhay at lumakad ayon sa mga ito nang may kagalakan at kasiyahan.

Pinupuno ni Kristo ang mga lampara ng Kaniyang mga anak ng mahalagang langis habang kanilang pinag-aaralan ang Kasulatan nang buong puso. Ang pag-aaral na ito ay nagdudulot ng proseso ng pagbabago sa bayan ng Diyos. Ang langis ay nagpapalambot sa kanilang mga puso, at kung hindi nila ito tatanggihan, mararanasan nila ang pagbabalik-loob at pagpapanumbalik ng lahat ng bagay.

...at upang Siya ay magpadala kay Hesukristo, na ipinangaral sa inyo noon, na tatanggapin ng langit **hanggang sa mga panahon ng pagpapanumbalik ng lahat ng bagay**, na sinabi ng Diyos sa pamamagitan ng bibig ng lahat ng Kaniyang mga banal na propeta mula pa sa simula ng sanglibutan. Gawa 3:20-21, NKJV

Ganito ang pagpapahayag ng Espiritu ng Propesiya:

Sa mga huling panahon, ang bawat banal na institusyon ay muling ibabalik. —*Prophets and Kings*, 678

Kapag iniisip ang pagbabalik-loob ng lahat ng bagay, maaaring isipin natin ang maraming bagay, ngunit kapag bumalik tayo sa Hardin ng Eden, may dalawang bagay na partikular na naibabalik:

May dalawang institusyon na itinatag sa Eden na hindi nawala sa pagbagsak—ang Sabbath at ang institusyon ng kasal. Dinala ito ng tao lampas sa mga tarangkahan ng paraiso. Ang sinumang nagmamahal at sumusunod sa Sabbath, at pinananatili ang kadalisan ng institusyon ng kasal, ay pinatutunayan ang kanyang sarili bilang kaibigan ng tao at kaibigan ng Diyos. Ang sinumang, sa pamamagitan ng utos o halimbawa, ay binabawasan ang obligasyon ng mga banal na institusyong ito ay kaaway ng Diyos at ng tao, at ginagamit ang kanyang impluwensya at mga kaloob ng Diyos upang magdala ng kalituhan at moral na pagkabulok. —*Signs of the Times*, Feb 28, 1884

Kung nais nating maging kaibigan ng Diyos at ng tao, igagalang natin ang Sabbath at pananatiliing banal ang kasal. Hindi natin gagawin ang anumang makababawas sa kahalagahan ng mga ito, sapagkat kung hindi, matutuklasan nating tayo ay naging kaaway ng Diyos.

Ang mga reporma na ipinatupad ng bayan ng Diyos sa Advent movement noong 1840s ay pinaghirapan nang husto. Ang muling pagtataguyod ng katotohanan tungkol sa Ikalawang Pagdating, ang hindi pagiging imortal ng kaluluwa, at ang ganap na pagkawala ng mga masasama sa katapusan ng milenyo ay naglatag ng pundasyon para sa katotohanan tungkol sa makalangit na Santuwaryo at sa kautusan ng Diyos.

Lahat ng ito ang nagbukas ng daan para sa muling pagpapanumbalik ng Sabbath sa bayan ng Diyos. Si Satanas, na kumikilos sa pamamagitan ng kapangyarihang Romano, ay halos

napuksa na ang mga nagtataglay ng Sabbath sa mundo. Ngunit may natirang labi na tumindig upang sundin ang lahat ng mga utos ng Diyos at ang pananampalataya kay Hesus (Pahayag 14:12).

Ang pagtanggap sa Sabbath ay nangangahulugang pagkakahiwalay mula sa pamilya at mga kaibigan, sapagkat ang napakalaking karamihan ng mga tao sa Estados Unidos ay nag-oobserba ng Linggo bilang Sabbath. Natutunan ng mga Adventist ang mapait na aral ng pagkakahiwalay sa kanilang pagtanggap sa kalapitan ng pagdating ni Kristo. Marami ang pinalayas mula sa kanilang mga simbahan, at sa gayon natutunan nilang tiisin ang pagdurusa na kaakibat ng pagtanggap sa katotohanan, na naghanda sa kanila para sa mas marami pang reporma na darating.

Habang pinag-aaralan ng mga Pionero ng Adventist ang paksa tungkol sa makalangit na Santuwaryo at natuklasan na ang Sampung Utos ay nakapaloob sa tipan sa langit, ipinakita kay Ellen White sa pamamagitan ng pangitain:

Ang apat sa unang talahanayan ay nagniningning nang higit sa anim na natitira. **Ngunit ang ikaapat, ang utos ng Sabbath, ay nagniningning higit sa lahat;** sapagkat ang Sabbath ay itinakda upang igalang ang banal na pangalan ng Diyos. Ang banal na Sabbath ay mukhang maluwalhati—isang korona ng kaluwalhatian ang nakapaligid dito. Nakita ko na ang utos ng Sabbath ay hindi ipinako sa krus. Kung iyon ang nangyari, ang siyam na utos pa sana ay ipinako rin; at malaya tayong labagin ang lahat, pati na ang ikaapat. Nakita ko na hindi binago ng Diyos ang Sabbath, sapagkat Siya ay hindi nagbabago. Ngunit binago ito ng papa mula sa ikapitong araw patungo sa unang araw ng linggo; sapagkat siya ang binigyan ng kapangyarihang baguhin ang mga panahon at kautusan. — *Early Writings*, 32.3

Ang paksa ng Santuwaryo sa langit, kung saan naganap ang paghuhukom mula Oktubre 22, 1844, ay nagbigay-daan sa mga Seventh-day Adventist na di-sinasadyang makatawid sa mataas na pader ng bilangguan na itinayo ng Babilonya at ng kanyang mga

anak tungkol sa mga tipan, mula sa lumang tipan hanggang sa bagong tipan. Ang pader na ito ang pumigil sa mga Seventh-day Adventist na makita ang liwanag tungkol sa Sabbath at mga batas na matatagpuan sa kautusan ni Moises.

Aabutin ng apatnapung taon mula nang matuklasan nila ang Sabbath bago nila lubos na maunawaan ang suliranin sa mga tipan. Kailangan muna nilang harapin at pag-aralan ang kautusan sa kanilang karanasan bago nila matanto ang pinakapundamental na isyu sa kanilang pag-unawa sa mga tipan.

Habang patuloy na pinag-aaralan ng bayan ng Diyos ang Kasulatan, kanilang natutunan na ang tamang oras ng Sabbath ay mula sa paglubog ng araw ng Biyernes hanggang sa paglubog ng araw ng Sabbath, ayon sa lugar kung saan sila naninirahan. Ang repormang ito ay naganap mula 1846 hanggang huling bahagi ng 1850s nang tanggapin ng mga Adventist ang tamang oras ng pagsunod sa Sabbath.¹

Ang malaman kung alin ang tamang araw para sa Sabbath ay isang bagay, ngunit ang maunawaan ang tunay na kahulugan at biyaya nito ay isang ganap na ibang usapin. Sumulat si Ellen White ng sunod-sunod na testimonya na nagpapaliwanag sa mga tao kung paano panatilihin ang Sabbath at kung paano nila ito dapat lapitan. Gayunpaman, nahulog ang mga tao sa isang napakatigas na pagpapahayag ng pagsunod sa Sabbath. Kung wala ang tamang pag-unawa sa katuwiran sa pamamagitan ng pananampalataya, sa katotohanan ng karakter ng Diyos, o sa Banal na Huwaran² ng relasyon ng Ama at Anak, ang pagsunod sa Sabbath ay naipapakita lamang sa konteksto ng takot sa kamatayan.

¹ Tingnan ang polyeto na *Time to Commence the Sabbath* na makukuha sa maranathamedia.com

² Ang Divine Pattern ay isang termino na ginagamit ng Father of Love movement upang ilarawan ang relasyon ng Ama at ng Anak bilang isang huwaran para sa lahat ng bagay na ipinapakita sa ating nilikha. Tatalakayin ito nang mas detalyado sa kalaunan ng aklat. Maaari rin ninyong i-download ang mga aklat na Divine Pattern of Life at The Divine Pattern mula sa maranathamedia.com

Lalong naging makabuluhan ang institusyon ng Sabbath nang ito ay mailagay sa loob ng Mensahe ng Ikatlong Anghel. Sa paksa ng Tanda ng Halimaw, natanto na ang ipinatutupad na pagsunod sa Linggo sa mga huling araw ng kasaysayan ng mundo ang magiging batayan ng kahalagahan ng pagsunod sa Sabbath.

Sa isipan ng mga Seventh-day Adventist, ang Sabbath ay nadugtungan ng isang nakakatakot na hinaharap. Upang maingatan ang Sabbath, kinakailangang tumindig laban sa banta ng pag-uusig mula sa Roma at sa mga anak nitong tumalikod na tagapagsunod ng Linggo.

Kayang talunin ng mga Adventist sa talakayan ang kanilang mga kapitbahay na nagsisimba tuwing Linggo tungkol sa paksa ng Sabbath, ngunit ang kabuuang balangkas ng kanilang pagpapaliwanag ay nananatili pa rin sa lumang sisidlan ng alak (Mateo 9:17).

Lumabas sa entablado sina E.J. Waggoner at A.T. Jones. Sa panahong nagkakaroon ng lakas ang isang kilusan sa Amerika para sa Sunday Law, lumitaw sina Waggoner at Jones na, sa paningin ng mga pinuno ng simbahan, ay tila winawasak ang mahahalagang bahagi ng mga palatandaan ng Adventist hinggil sa kautusan ng Diyos.

Ang utos tungkol sa Sabbath ay hindi lubos na maunawaan bilang tunay na pagpapala hanggang sa matanto na ang parehong ebanghelyo na ipinapangaral sa mga Kristiyano ngayon ay siya ring ipinangaral sa mga Israelita noong panahon ni Moises. Para sa mga pangunahing Kristiyano, ang kautusan, kabilang ang Sabbath ay nauunawaan bilang isang pagkaalipin na nakabatay sa gawa upang kalugdan ng Diyos; hindi nila nakita na ang ebanghelyo ay naipahayag na noon pa sa Sinaunang Israel.

Bagaman ipinahayag ang Sabbath sa mga Adventist sa kaban sa makalangit na Santuwaryo, ang paksa ng mga tipan ay nagpanatili sa kanila sa isang legal na balangkas ng pagsunod. Sinikap nilang ihiwalay ang Sabbath mula sa iba pang mga kautusan ni Moises,

ngunit lalo lamang nitong pinatindi ang pananaw na ang mga hindi nagsisigawa ng Sabbath ay dapat na “batuhin hanggang sa mamatay.”

May anim kayong araw sa bawat linggo para sa inyong karaniwang gawain, ngunit ang ikapitong araw ay dapat maging kapahingahan, isang araw ng buong pagpapahinga, isang banal na araw na iniaalay sa Panginoon. Sinumang magtatrabaho sa Sabbath ay dapat patayin. Exodo 31:15

Dagdag pa sa suliraning ito, ang konteksto ng Tanda ng Halimaw at ng tatak ng Diyos ay higit na nagpatibay sa isipan ng mga Adventist na ang kabiguang tuparin ang Sabbath ay magbubunga ng paglalagablab ng poot ng Diyos laban sa mga sumusuway dito, na susunugin kasama ng Halimaw at ng kanyang larawan.

Pagkatapos ay sumunod ang ikatlong anghel na sumisigaw nang malakas, “Ang sinumang sumasamba sa halimaw at sa kanyang larawan, o tumatanggap ng tanda nito sa kanyang noo o sa kanyang kamay, ay iinom din ng alak ng poot ng Diyos, na ibinuho nang walang halong awa sa kopa ng Kanyang galit. Siya’y pahihirapan ng apoy at asupre sa harapan ng mga banal na anghel at ng Kordero. Ang usok ng kanilang paghihirap ay aakyat magpakailanman, wala silang kapahingahan, araw at gabi, silang mga sumasamba sa halimaw at sa kanyang larawan, at tumatanggap ng tanda ng kanyang pangalan.” Ito’y nangangahulugan na ang mga banal ng Diyos ay kailangang magtiis nang may pagtitiyaga, tumutupad sa Kanyang mga utos at nananatiling matapat kay Hesus. Pahayag 14:9–12

Nang simulan nina Jones at Waggoner na ipangaral ang paksa tungkol sa Dalawang Tipan bilang dalawang karanasan ng puso na iisa sa buong kasaysayan ng sangkatauhan, nailagay ang Sabbath at ang kautusan ni Moises sa isang ganap na naiibang pananaw.

Ang paksa tungkol sa mga tipan ay isang masalimuot na talakayan, at hindi natin layunin na talakayin ito nang malaliman. Ang nais lamang ipunto dito ay ginawang walang-hanggang ebanghelyo

nina Waggoner at Jones ang ebanghelyo ni Hesukristo. Ipinahayag nito sa mga Adventist na sina Adan, Noe, Abraham, at Moises ay naligtas sa parehong paraan kung paano tayo naliligtas sa kasalukuyan.

Kaya nga, yamang may pangakong nananatili tungkol sa pagpasok sa Kaniyang kapahingahan, mag-ingat tayo upang huwag mangyaring mayroon sa inyo na hindi ito marating. Sapagkat sa katunayan, ipinangaral sa atin ang ebanghelyo gaya rin ng sa kanila; [sinaunang Israel] ngunit ang salitang narinig nila ay hindi nakinabang sa kanila, sapagkat hindi ito nahaluan ng pananampalataya ng mga nakarinig. Hebreo 4:1-2, NKJV

Ano ang punto ng lahat ng ating nasabi? Ito lamang; upang ang Sabbath ay lubusang maibalik sa kaluwalhatianang gaya ng sa Eden, kailangang mapuno ng bayan ng Diyos ang kanilang mga ilawan ng langis ng 1888, na ang ibig sabihin ay ang mensaheng dinala nina Jones at Waggoner ang siyang magbabago sa paraan ng pag-unawa sa Sabbath.

Pagkatapos dumating ang mensahe noong 1888, sinikap ni Ellen White na ipaliwanag ang prinsipyong ito ng Sabbath sa aklat na *The Desire of Ages*.

Yaong mga naniniwala na inalis ni Kristo ang kautusan ay nagtuturo na Kanyang nilabag ang Sabbath at binigyang-katwiran ang Kanyang mga alagad na gawin din ang gayon. Sa gayon, tinatahak nila ang parehong landas ng mga Hudiong mapanuligsa. Sa ganitong paraan, taliwas sila sa patotoo mismo ni Kristo na nagsabi, "Tinupad Ko ang mga utos ng Aking Ama, at nananatili Ako sa Kanyang pag-ibig." Juan 15:10. Hindi kailanman nilabag ng Tagapagligtas ni ng Kanyang mga alagad ang kautusan ng Sabbath. Si Kristo ay buhay na kinatawan ng kautusan. Wala ni isang paglabag sa banal nitong mga tagubilin ang nasumpungan sa Kanyang buhay. Sa harap ng isang bansang saksi na sabik Siyang hatulan, maipagmamalaki Niyang masabi

nang walang pagtutol, “Sino sa inyo ang makakapagpatunay na Ako’y nagkasala?” Juan 8:46, R.V.

Ang Tagapagligtas ay hindi dumating upang alisin ang mga ipinahayag ng mga patriyarka at mga propeta; sapagkat Siya mismo ang nagsalita sa pamamagitan ng mga kinatawang ito. Ang lahat ng katotohanan ng Salita ng Diyos ay mula sa Kanya. **Subalit ang mga walang kapantay na kayamanang ito ay inilagay sa maling balangkas. Ang kanilang mahalagang liwanag ay ginamit upang maglingkod sa kamalian. Nais ng Diyos na ang mga ito ay alisin mula sa pagkakalagay sa kasinungalingan at ilagay sa balangkas ng katotohanan. Tanging isang banal na kamay lamang ang makakaganap ng gawaing ito. Dahil sa pagkakaugnay ng katotohanan sa kamalian, ito’y nakapaglingkod sa layunin ng kaaway ng Diyos at ng tao. Dumating si Kristo upang ilagay ito sa wastong kalalagyan upang luwalhatiin ang Diyos at magdala ng kaligtasan sa sangkatauhan.**

Sinabi ni Hesus, “Ang Sabbath ay ginawa para sa tao, at hindi ang tao para sa Sabbath.” Ang mga institusyong itinatag ng Diyos ay para sa ikabubuti ng sangkatauhan. “Ang lahat ng bagay ay alang-alang sa inyo.” “Maging kay Pablo, o kay Apolos, o kay Cefas, o sa sanlibutan, o sa buhay, o sa kamatayan, o sa mga bagay na kasalukuyan, o sa mga darating; lahat ay sa inyo; at kayo ay kay Kristo; at si Kristo ay sa Diyos.” 2 Corinto 4:15; 1 Corinto 3:22-23. Ang kautusan ng Sampung Utos, na kinabibilangan ng Sabbath, ay ibinigay ng Diyos sa Kanyang bayan bilang pagpapala. Ayon kay Moises, “Iniutos sa atin ng Panginoon na gawin ang lahat ng mga tuntuning ito, upang tayo’y matakot sa Panginoon nating Diyos, sa ikabubuti natin palagi, upang tayo’y Kanyang ingatan na buhay.” Deuteronomio 6:24. At sa pamamagitan ng mang-aawit, ipinahayag ang mensahe sa Israel, “Maglingkod kayo sa Panginoon na may kasayahan: pumarito kayo sa Kanyang harapan na may awitan. Alamin ninyo na ang Panginoon ay siyang Diyos: Siya ang lumalang sa atin, at hindi

tayo sa ating sarili; tayo ay Kanyang bayan, at mga tupa ng Kanyang pastulan. Pumasok kayo sa Kanyang mga pintuan na may pagpapasalamat, at sa Kanyang mga looban na may pagpupuri." Awit 100:2-4. **At tungkol sa lahat ng nag-iingat ng "Sabbath upang huwag itong lapastanganin," ipinahayag ng Panginoon, "Sila ma'y dadalhin Ko sa Aking banal na bundok, at Aking pasasayahin sila sa Aking bahay-dalanginan."** Isaias 56:6-7.—*The Desire of Ages*, 287-288

Ang mensahe noong 1888 ay naglagay sa Sabbath sa isang bagong kalagayan. Ipinahayag nito ang hangarin ng ating Amang nasa langit na pagpalain ang Kanyang mga anak sa pamamagitan ng Sabbath. Binuod ni A.T. Jones ang katotohanan ng pagpapalang ito noong 1893 nang kanyang sabihin:

At sa pagdating ng bawat araw ng Sabbath, ito'y magdadala sa kanya ng karagdagang kaalaman at presensya ng Diyos. Ngunit sino ito? [Kapulungan: "Si Kristo."] Karagdagang kaalaman at presensya ni Kristo sa kanyang sarili. At kung siya ay nanatiling tapat, siya ay patuloy na lalago sa kaalaman ng Diyos, sa kanyang sarili, sa kanyang sariling karanasan, na lalong lumalago sa lahat ng katangian ng likas ng Diyos.—A.T. Jones, *The Spirit of Christ Through the Sabbath*, March 2, 1893

Sa pamamagitan ng mensahe noong 1888, ang Sampung Utos ay nabago mula sa pagiging sampung tuntunin tungo sa sampung pangako. Si Kristo, bilang Panginoon ng Sabbath, ang nagdudulot sa atin ng kapahingahan ng Sabbath kapag Siya'y tinanggap natin. Ang pag-alaala sa Sabbath upang ito'y ipangilin ay nagiging bunga ng pagtanggap kay Kristo sa iyong buhay. At kung babalik tayo sa aklat ng Mga Gawa at muling babasahin ang talatang nagsasalita tungkol sa pagpapanumbalik ng lahat ng bagay, makikita natin ang isang kamangha-manghang katotohanan:

Kaya't magsisi kayo at magbalik-loob, upang ang inyong mga kasalanan ay mapawi, nang sa gayon ay dumating ang mga **panahon ng pagpapasigla mula sa presensya ng Panginoon, at**

upang suguin Niya si Hesu-Kristo na sa inyo'y ipinangaral noon, na kinakailangang tanggapin ng langit **hanggang sa mga panahon ng pagpapanumbalik ng lahat ng bagay**, na sinalita ng Diyos sa pamamagitan ng bibig ng Kanyang mga banal na propeta mula pa nang pasimula ng sanlibutan. Mga Gawa 3:19-21, NKJV

Ito ang Espiritu ni Hesus na ibinigay sa atin sa mga *panahon ng pagpapasigla* na siyang magdadala sa pagpapanumbalik ng lahat ng bagay. Sa mensahe noong 1888, ang Sabbath ay nabago mula sa isang utos na dapat sundin sa kaparusahan ng kamatayan tungo sa isang pangako ng kaloob ng Espiritu ni Hesus na magbabalik sa atin sa ganap na kalubusan kay Kristo.

At Siya mismo ang nagbigay ng iba na maging mga apostol, ang iba nama'y mga propeta, ang iba'y mga ebangelista, at ang iba nama'y mga pastor at mga guro, upang ihanda ang mga banal para sa gawaing paglilingkod, sa ikatitibay ng katawan ni Kristo, hanggang sa tayo'y magsipagkaisa sa pananampalataya at sa pagkakilala sa Anak ng Diyos, hanggang sa maging sakdal na tao, hanggang sa sukat ng paglaki na nararapat kay Kristo; Efeso 4:11-13, NKJV

Kung tinanggap lamang ng mga Adventist noong panahong iyon ang mensahe ng 1888, ang Sabbath ay naibalik sana sa tamang kalagayan at nabuksan sana ang daan upang maunawaan ang lahat ng Sabbath bilang mga itinakdang panahon ng pagpapasigla mula sa presensya ng Panginoon.

Ngunit ang mensahe ay tinanggihan. Inilahad ni A.T. Jones ang kaso sa ganitong paraan:

Kung gayon, ang huling ulan—ang malakas na panawagan—ayon sa patotoo at ayon sa Kasulatan, ay “ang pagtuturo ng katuwiran,” at “ayon sa katuwiran” din. Ngayon mga kapatid, kailan nagsimula sa atin bilang isang bayan ang mensaheng ito ng katuwiran ni Kristo? [Isa o dalawa mula sa kapulungan: “Tatlo o apat na taon na ang nakalipas.”] Alin ba, tatlo? o apat?

[Kapulungan: “Apat.”] Oo, apat. Saan ito naganap? [Kapulungan: “Sa Minneapolis.”] Ano kung gayon ang itinakwil ng mga kapatid sa Minneapolis? [Ilan sa kapulungan: “Ang malakas na panawagan.”] Ano ba ang mensaheng iyon ng katuwiran? Ipinahayag na sa atin ng Patotoo kung ano ito; ang malakas na panawagan—ang huling ulan. **Kung gayon, ano ang itinakwil ng mga kapatid sa nakakatakot na kalagayang kanilang kinalagyan sa Minneapolis? Itinakwil nila ang huling ulan—ang malakas na panawagan ng mensahe ng ikatlong anghel.**—A.T. Jones, *General Conference Daily Bulletin*, Feb 7, 1893

Ang pagtangga sa mensahe ng Malakas na Panawagan ay nagpahinto sa pagpapanumbalik ng institusyon ng Sabbath. Ang mga tagumpay na nakamit ni Jones hinggil sa Sabbath ay nabalot ng kalituhan at sa kalaunan ay nawala. Ang kakayahang makita ang Sabbath sa isang bagong kalagayan ay naalis.

Ito ang dahilan kung bakit karamihan sa mga Adventist ngayon ay nakikita ang mga kapistahan bilang pagiging legalista at tanikala ng pagkaalipin. Ipinahihiwatig nito na ang Sabbath ay hindi tinitingnan sa balangkas ng 1888.

Kung tinanggap lamang nila ang mensahe, kanilang matutuklasan na ang mga panahon ng pagpapasigla na binanggit sa Mga Gawa 3:19 ay tuwirang kaugnay sa mga panahong ibinigay ng Diyos sa Israel tatlong beses sa isang taon.

Kaya’t magsisi kayo at magbalik-loob, upang mapawi ang inyong mga kasalanan, kapag dumating ang mga **panahon** [G2540] ng pagpapasigla mula sa presensya ng Panginoon; Mga Gawa 3:19, KJV

Tatlong **ulit** [G2540] sa isang taon ay magdiriwang ka ng pista para sa Akin: Ipagdiriwang mo ang Pista ng Tinapay na Walang Pampaalsa (kakain ka ng tinapay na walang pampaalsa sa loob ng pitong araw, gaya ng iniutos Ko sa iyo, sa takdang **panahon** [G2540] ng buwan ng Abib, sapagkat doon ka lumabas mula sa Egipto; at walang sinumang haharap sa Akin na walang dala); at

ang Pista ng Pag-aani, ang mga unang bunga ng iyong mga gawaing itinaning mo sa bukid; at ang Pista ng Pag-aani sa katapusan ng taon, kapag natipon mo na mula sa bukid ang *bunga* ng iyong mga pinagpaguran. Tatlong **ulit** [G2540] sa isang taon ay haharap ang lahat ng iyong kalalakihan sa harap ng Panginoong Diyos.

Exodo 23:14-17, NKJV

Sa pagbabasa ng LXX, ang Griyegong Lumang Tipan, matatagpuan natin na ang parehong salitang ginamit sa Gawa 3:19 para sa mga panahon ng pagpapasigla ay tumutukoy sa tatlong panahon ng kapistahan na ibinigay ng Diyos sa Israel. Kapag iniuugnay natin ito sa sinabi ni A.T. Jones hinggil sa dagdag na presensya ng Diyos na dumarating sa Araw ng Sabbath, makikita natin na ang parehong prinsipyo ay naaangkop din sa mga kapistahan.

Sa tamang pananaw, ang Sabbath ay nagiging napakahalaga at ang mga kapistahang ibinigay sa Israel ay hindi mga seremonyal na pasanin na ipinataw upang sila'y piliting sumunod, kundi mga panahon ng pagpapasigla kung saan ang Espiritu ni Hesus ay ibinubuhos sa bayan ng Diyos. Ang Sabbath ay nagiging isang pagpapahayag ng kalayaan sa Espiritu sa halip na isang legalistikong obligasyon.

Isang kamangha-manghang pagkakataon upang yakapin ang katotohanang ito ang nawala. Ang institusyon ng Sabbath ay sana'y lubos na naibalik at naipangaral nang higit na buo (EW 33.2) gaya ng nararapat. Subalit hindi pinabayaan ng Diyos ang Kanyang iglesia. Ang liwanag na ito ay nagsisimulang magingning, at taimtim naming idinadalangin na ang ating mga kapatid ay magalak sa liwanag na ito.

Ang kasaysayan ng pagpapanumbalik ng Sabbath sa nakalipas na 180 taon ay nagiging mapagtuturo habang tinitingnan natin ang isa pang banal na institusyong ibinigay sa Eden. Naangat na ba ang institusyon ng kasal sa konteksto ng 1888? Anong mga pagsulong na ang nagawa sa institusyong ito upang magdala ng higit na

kalayaan, pag-ibig, at pagkakaisa sa nakalipas na 500 taon mula noong panahon ni Luther?

Habang ating tinitingnan ang institusyon ng Sabbath, marami ang nagsasabing sila ay may kalayaan sapagkat ipinako na raw ito sa krus, at itinuring itong isang legalistikong pabigat na pinalaya na tayo ni Kristo. Ang likas na hilig ng tao ay wasakin ang mga institusyong itinatag ng Diyos para sa kanilang pagpapala, habang inaangkin na sila'y pinalaya na ni Kristo mula sa kautusan.

Ang tunay na kagandahan ng Sabbath ay matatagpuan sa pagbabalik nito sa orihinal na disenyo. Gayundin ang kalagayan ng institusyon ng pag-aasawa. Ano ang sinasabi ni Hesus tungkol sa orihinal nitong disenyo?

at ang dalawa ay magiging isang laman: kaya't sila'y hindi na dalawa, kundi isang laman. Kaya't ang pinagsama ng Diyos ay huwag paghiwalayin ng tao. Marcos 10:8-9, KJV

Ang orihinal na institusyon ng kasal ay hindi kailanman nilayon na magkaroon ng diborsyo at muling pagpapakasal. Kung ang institusyon ng kasal ay ganap na maibabalik, kinakailangang ito'y bumalik sa orihinal na disenyo ng Diyos.

Ang biyaya ni Kristo, at ito lamang, ang makagagawa sa institusyong ito na maging ayon sa disenyo ng Diyos—isang kasangkapan para sa pagpapala at pag-angat ng sangkatauhan. Sa ganitong paraan, ang mga pamilya sa lupa, sa kanilang pagkakaisa, kapayapaan, at pag-ibig, ay maaaring kumatawan sa pamilya sa langit. *Mount of Blessing* 65.1

Maaari nating piliing tingnan ang paksang ito sa pananaw ng pagkaalipin, iniisip ito sa balangkas ng lumang tipan bilang isang bagay na dapat gawin upang tanggapin tayo ng Diyos. Sa ganitong pananaw, ang kasal ay hindi nakikita sa kabuuan ng pagpapala nito; nananatili itong walang katiyakan at hindi nakaugat sa kapuspusan ng ebanghelyo, kaya't kinakailangan ang isang

probisyon ng diborsyo na nagsasabing “kung sakaling hindi magtagumpay.”

Ngunit ang ating layunin ay ilagay ang ugnayan ng mag-asawa sa isang matatag na pundasyon sa konteksto ng mensahe ng 1888, na nagsisikap maunawaan ang ganap na kalooban ng Diyos hinggil sa usaping ito.

Gaya ng iba pang mabubuting kaloob ng Diyos na ipinagkatiwala sa sangkatauhan, ang kasal ay napinsala ng kasalanan; **ngunit layunin ng ebanghelyo na ibalik ang kaputian at kagandahan nito.** *Mount of Blessing* 64.1

Ang tunay na pagkaunawa sa Sabbath ay nagdudulot ng mas masaganang pagbubuhos ng Espiritu sa pamamagitan ng kapahingahan sa pag-ibig ng Ama at ng Anak. Ang kapahingahang matatagpuan sa Sabbath ay yaong kapahingahang tinatanggap ni Kristo sa piling ng Kanyang Ama. Kaya’t ang tunay na karanasan ng kapahingahan sa Sabbath ay dumarating lamang kapag tama nating nauunawaan ang tunay na pagkakakilanlan at relasyon ng Ama at ng Anak.

Dahil ang tao ay ginawa ayon sa imahe ng Diyos, ang institusyon ng kasal ay nagtuturo sa atin ng tamang relasyon ng Ama at ng Anak. Si Kristo ang Panginoon ng Sabbath *sapagkat* Siya ay nagpapahinga sa pag-ibig ng Kanyang Ama na siyang namumuno sa Kanya (1 Corinto 11:3). Kaya’t ang kapahingahan ng Sabbath ay lalong nauunawaan sa relasyon ng mag-asawa, kung saan ang asawa ay nagpapahinga sa piling ng kanyang asawa na siyang namumuno sa kanya. Ang tunay na kapahingahan ng Sabbath ay mauunawaan at mararanasan lamang kapag ang relasyon ng mag-asawa ay sumasalamin sa relasyon ng Ama at ng Anak.

Binabago ba ng diborsyo at muling pagpapakasal ang imahe na ito? Anong mga implikasyon ang maaari nitong idulot sa atin? Tignan natin ang ebidensya mula sa Bagong Tipan hinggil sa usaping ito, kasunod ang paraan ng pagtugon ng Kristiyanismo sa patotoo ng Kasulatan.

KABANATA 2

ANG PATOTOO NI HESUS AT NI PABLO

May ilang Pariseo ang lumapit at sinubukang bitagin Siya sa tanong na ito: “Dapat ba payagan ang isang lalaki na hiwalayan ang kanyang asawa?” Sumagot si Hesus sa kanila ng isang tanong: **“Ano ang sinabi ni Moises sa kautusan tungkol sa diborsyo?”** “Pinahintulutan niya ito,” sagot nila. “Sinabi niya na maaaring bigyan ng nakasulat na paunawa ang asawa at paalisin siya.” Ngunit tumugon si Hesus, **“Isinulat niya ang utos na ito bilang pagpayag lamang dahil sa inyong matitigas na puso.** Ngunit ‘ginawa ng Diyos sila bilang lalaki at babae’ mula pa sa simula ng paglikha. ‘Ito ang paliwanag kung bakit ang lalaki ay iiwan ang kanyang ama at ina at dadalhin sa kanyang asawa, at ang dalawa ay magiging isa.’ Dahil hindi na sila dalawa kundi isa, huwag hayaang paghiwalayin ng sinuman ang pinagsama ng Diyos.” Pagkatapos, nang mag-isa Siya kasama ang Kanyang mga alagad sa bahay, muling kanilang tinanong ang paksang ito. Sinabi Niya sa kanila, “Ang sinumang humihiwalay sa kanyang asawa at nagpakasal sa iba ay nangangalunya laban sa kanya. At kung ang isang babae ay humihiwalay sa kanyang asawa at nagpakasal sa iba, siya rin ay nangangalunya.” Marcos 10:2-12

Ang kakayahan ng isang lalaki na ihiwalay ang kanyang asawa at magpakasal sa iba ay ipinagkaloob sa kautusan ni Moises. Ipinapakita ni Hesus ang mga salita ni Moises sa isang kamanghamanghang paraan. Sinabi Niya na ang kautusan tungkol sa diborsyo ay ibinigay bilang pagpayag lamang dahil sa kanilang matitigas na puso. Nagbubukas ito ng maraming katanungan tungkol sa kung paano dapat maunawaan ang kautusan ni Moises. Bakit ipapasok ng Diyos sa kautusan ang mga bagay na pagpayag lamang sa matitigas na puso ng tao? Palalawakin natin ang pag-iisip na ito sa mga susunod na bahagi ng aklat, ngunit manatili muna tayo sa tema ng diborsyo sa ngayon.

Ang Griyegong salita sa Bagong Tipan para sa *matitigas na puso* ay sklërokardia na nangangahulugang matigas o *tuyong puso*. Idinagdag ng Strong's Concordance ang kahulugan ito:

ibig sabihin nito, (tukoy) kawalan ng (espiritwal na) pang-unawa:
– katigasan ng puso.

Ang ipinahihiwatig nito ay nagaganap ang diborsyo kapag ang puso ay tumatanggi sa Espiritu ng Diyos. Ang Espiritu ay sinasagisag ng tubig, at ang tubig ng Espiritu ang pumipigil sa puso na tumigas. Kaya't ipinapakita ng diborsyo ang patunay na ang isa o parehong partido sa isang kasal ay humarang sa mga panawagan ng Diyos sa pamamagitan ng Kanyang Espiritu.

Sa pagsagot sa mga Pariseo, ipinapakita ni Hesus na ang diborsyo ay hindi bahagi ng plano ng Diyos. Kapag ang lalaki at babae ay nagpakasal, sila ay nagiging isang laman. Pagkatapos, sinabi ni Hesus na ang pinagsama ng Diyos ay huwag paghiwalayin ng tao. Sa madaling salita, hindi hinahati ng Diyos ang mga kasal. Sa kalaunan, ipinaliwanag pa ni Hesus nang mas detalyado sa Kanyang mga alagad:

Pagkatapos, nang mag-isa Siya kasama ang Kanyang mga alagad sa bahay, muling kanilang tinanong ang paksang ito. Sinabi Niya sa kanila, "Ang sinumang humihiwalay sa kanyang asawa at nagpakasal sa iba ay nangangalunya laban sa kanya. At kung ang

isang babae ay humihiwalay sa kanyang asawa at nagpakasal sa iba, siya rin ay nangangalunya.” Marcos 10:10-12

Ipinapahayag ni Hesus dito na walang sinuman ang maaaring hiwalayan ang kanyang asawa at magpakasal sa iba. Ngunit paano naman ang taong hiwalay na sa asawa?

“Ang sinumang humihiwalay sa kanyang asawa at nagpakasal sa iba ay nangangalunya; at ang sinumang magpakasal sa babaeng nahiwalay sa *kanyang* asawa ay nangangalunya rin.” Lucas 16:18, NKJV

Ipinapakita nito ang napakahirap na kalagayan ng asawa. Kung ang isang lalaki ay humiwalay sa kanyang asawa at magpakasal sa iba, ang sinumang magpakasal sa babaeng iyon ay mangangalunya, kaya’t nagiging imposibleng mangyari ang ganoong kasal.

Makatarungan ba iyon? Bakit sinabi ito ni Hesus? Mayroon pa bang iba pang mga prinsipyo ng kasal na maglalagay sa mga pahayag na ito sa isang mas mahabagin na konteksto?

Sa pagtukoy sa iba pang bahagi ng Kasulatan, tila pinalalawak ng apostol na si Pablo ang mga salita ni Hesus nang sabihin niya:

Halimbawa, kapag ang isang babae ay nagpakasal, **ang kautusan ay nag-uugnay sa kanya sa kanyang asawa hangga’t siya ay nabubuhay.** Ngunit kung siya ay pumanaw, ang mga batas ng kasal ay hindi na umiiral para sa kanya. Roma 7:2

Ang isang asawa ay nakatali sa kanyang asawa hangga’t siya ay nabubuhay. **Kung ang kanyang asawa ay pumanaw, malaya siyang magpakasal sa sinumang nais niya,** ngunit lamang kung siya ay umiibig sa Panginoon. 1 Corinto 7:39

Ayon sa mga Kasulatang ito, kapag nagpakasal ang dalawang tao, nangangako silang manatiling magkasama hanggang sa kamatayan. Ang kasal ay isang panghabang-buhay na paglalakbay, at hangga’t buhay ang iyong asawa, itinuturing kayo ng langit na

mag-asawa anuman ang mga pangyayari. Pinagsama kayo ng Diyos bilang isang laman, at ang pinagsama ng Diyos, huwag paghiwalayin ng sinuman.

Isang makatwirang tanong na madalas itanong ay “paano kung ang buhay ng isang asawa ay nanganganib dahil sa kanyang kapareha?” Maaaring mailapat dito ang mga salita ni Pablo.

Ngunit sa mga kasal, mayroon akong utos na hindi galing sa akin, kundi mula sa Panginoon. Ang isang asawa ay hindi dapat iwan ang kanyang asawa. **Ngunit kung siya ay mang-iiwan, manatili siyang walang asawa o makipagkasundo muli sa kanya.** At ang asawa ay hindi dapat iwan ang kanyang asawa. 1 Corinto 7:10-11

Ipinapaliwanag ni Pablo ang mga salita ng Panginoon, ibig sabihin ni Kristo, na ang isang asawa (babae) ay hindi dapat iwanan ang kanyang asawa (lalake) at ang isang asawa (lalake) ay hindi dapat iwan ang kanyang asawa (babae). Ngunit kung sila ay maghiwalay, dapat silang manatiling walang asawa. Paano naman natin dapat unawain ang mga salita ni Pablo ilang talata ang layo?

(Ngunit kung ang asawa na hindi nananampalataya ay iginiit na iwan ka, hayaang sila’y umalis. Sa ganitong mga kaso, ang Kristiyanong asawa ay hindi na nakatali sa kabilang asawa, sapagkat tinawag kayo ng Diyos na mamuhay nang may kapayapaan.) 1 Corinto 7:15 NLT

May ilang naglalarawan ng mga salitang ito na ang ibig sabihin ay kapag ang isang asawa ay hindi na nakatali, malaya na siyang magpakasal muli. Ngunit ang pag-unawang ito ay salungat sa sinabi ni Pablo ilang talata bago at pati na rin sa talata 39. Upang maging konsistente, sinasabi lamang ni Pablo na ang isang mananampalataya ay hindi dapat pilitin ang isang hindi nananampalatayang asawa na mamuhay kasama nila. Walang binanggit ang teksto tungkol sa muling pagpapakasal.

Ito na ba ang panghuling salita tungkol sa paksang ito? Hindi. Itinala ni Mateo ang mga salita ni Hesus tungkol sa kasal na may

paalala sa ibaba ng pahina na wala sa ibang bahagi ng Bagong Tipan.

“Ngunit sinasabi ko sa inyo, na ang sinumang humihiwalay sa kanyang asawa, **maliban sa kasalanang pakikipagtalik**, ay pinapagawa siyang mangalunya: at ang sinumang magpakasal sa babaeng nahiwalay ay nangangalunya.” Mateo 5:32, KJV

“At sinasabi ko sa inyo, ang sinumang humihiwalay sa kanyang asawa, **maliban sa kasalanang pakikipagtalik**, at magpakasal sa iba, ay nangangalunya: at ang sinumang magpakasal sa babaeng hiniwalayan ay nangangalunya.” Mateo 19:9, KJV

Susuriin natin nang mas malalim ang mga talatang ito sa susunod na kabanata. Sa ngayon, masasabi natin na ang nakararaming Kristiyanong sa nakaraang 500 taon ay ginamit ang dalawang talatang ito upang patunayan na ang biktima ng isang asawa na nangangalunya ay malaya nang humiwalay at magpakasal sa iba.

Nag-aalok ba si Hesus ng isang eksepsiyon sa prinsipyo ng panghabang-buhay na pagkakaisa? Nakalimot ba si Pablo na banggitin ang eksepsiyong ito? Ang isang babae ba ay nakatali sa batas sa kanyang asawa hangga’t siya ay nabubuhay, maliban na lamang kung siya ay nangangalunya? Hindi ito tinukoy ni Pablo. Kung ito ay isang pagkukulang sa kanyang bahagi, dapat ba itong ituring na pagkakamaling pantao? Para sa atin na itinuturing ang Bibliya bilang inspiradong salita ng Diyos, ito ay imposible. Hindi natin dapat hulaan ang tanong na ito dahil may kasamang panghabang-buhay na kahihinatnan.

Ang tanong na kailangan nating itanong ay maaari bang pawalang-bisa ng dalawang talata sa Mateo ang prinsipyo ng panghabang-buhay na pananagutan hanggang sa kamatayan? Kung nais nating maging tapat sa Kasulatan, paano natin maisasaayos at mapagkakaisa ang lahat ng mga talata?

Sa konteksto ng Adventist movement, mayroon tayong karagdagang impormasyon na dapat isaalang-alang mula kay Ellen White. Pansinin ang kanyang isinulat noong 1863.

Nakita ko na si Sister Johnson ay **wala pang karapatang magpakasal sa ibang lalaki**, ngunit kung siya o alinmang babae ay **makakakuha ng legal na diborsiyo sa batayan na ang kanyang asawa ay nagkasala ng pangangalunya**, saka siya **malaya nang magpakasal** sa sinumang nais niya.

Nakita ko na si Sister Johnson ay **hindi malaya na muling magpakasal**. —*Manuscript Releases, Vol. 17, 156.2-3, June 6, 1863*

Dito, sinusuportahan ni Ellen White ang muling pagpapakasal ng “walang sala” na partido. Noong 1895, ibinahagi niya ang kanyang mga saloobin sa isa pang kaso.

Hindi iniwan ni J ang kanyang asawa. Siya ang umalis sa kanya, iniwan siya, at nagpakasal sa ibang lalaki. **Wala akong nakikitang anumang sinabi sa Kasulatan na ipinagbabawal sa kanya na muling magpakasal sa ilalim ng Panginoon**. Karapatan niya ang pagmamahal ng isang babae....

Hindi ko nakikitang dapat pangguluhin ang bagong pagsasama na ito. Isang seryosong bagay ang paghihiwalay ng isang lalaki at kanyang asawa. Wala akong nakikitang batayan sa Kasulatan upang gawin ang hakbang na ito sa kasong ito. Hindi niya iniwan ang kanyang asawa, siya ang umalis sa kanya. Hindi siya muling nagpakasal hanggang sa makuha ng kanyang asawa ang diborsiyo. Nang diborsiyuhin ni K ang kanyang sarili kay J, labis siyang nagdusa, at hindi hanggang sa nagpakasal si K sa ibang lalaki ay muling nagpakasal si J. Ang kanyang pinili ay tiyak kong magiging tulong sa kanya, at siya rin ay makakatulong sa kanya... **Wala akong nakikitang anumang nasa Salita ng Diyos na mag-uutos sa kanya na hiwalayan siya. Dahil hiniling ninyo ang aking payo, malaya ko itong ibibigay sa inyo.**—Letter 50, 1895. *Selected Messages, Book 2, 340.1-2*

Batay sa mga pahayag na ganito mula kay Ellen White, maraming Adventist ang nakapagpatuloy nang may malinaw na budhi at muling nagpakasal matapos ang kanilang kapareha ay nagkasala ng pangangalunya at nakipag-diborsiyo sa kanila.

Ito ba ang ganap na pagpapanumbalik ng institusyon ng kasal sa orihinal na disenyo ng Diyos? Maaari bang ito, tulad ng batas ni Moises, ay isang konsesyon para sa matitigas na puso? Kailangan nating masusing siyasatin ang Kasulatan dahil ang pagbibigay ng pagbubukod sa muling pag-aasawa na binanggit ni Hesus sa Mateo ay tila salungat sa mga salita ni Hesus sa Marcos at Lucas, pati na rin sa mga salita ni Pablo sa Roma at 1 Corinto.

KABANATA 3

MALIBAN SA PAKIKIAPID

Paano natin mapagkakasundo ang tila kontradiksiyon na ito?

“Sinabi ko sa inyo, ang sinumang makipaghiwalay sa kanyang asawa, **maliban dahil sa kasalanang sekswal**, [G4202] at magpakasal sa iba, ay nangangalunya; [G3429] at ang sinumang magpakasal sa babaeng hiwalay sa kanyang asawa ay nangangalunya.” Mateo 19:9, NKJV

Kung ikukumpara sa:

“Ang sinumang magpakasal sa ibang babae matapos hiwalayan ang kaniyang asawa ay nagkakasala ng pangangalunya; at ang sinumang magpakasal sa babaeng hiwalay sa *kaniyang* asawa ay nagkakasala rin ng pangangalunya.” Lucas 16:18, NKJV

“**Ang babaeng may asawa ay nakatali sa batas sa *kaniyang* asawa hangga’t siya ay nabubuhay.** Ngunit kung ang asawa ay mamatay, siya ay malaya na mula sa batas ng *kaniyang* asawa.” Roma 7:2, NKJV

Kung ang isang babae ay nakatali sa kanyang asawa hangga’t siya ay nabubuhay, paano nga ba maaaring sabay na totoo na maaari

siyang maging malaya mula sa kanyang buhay na asawa upang magpakasal muli kung ang asawa ay nangangalunya? Hindi maaaring parehong totoo ang dalawa. O kayo ay nakatali sa inyong mga pangako sa kasal hangga't parehong may buhay na hininga ang mag-asawa, o maaari ninyong iwan ang kasal kung ang inyong asawa ay nangangalunya. Malinaw na may kontradiksiyon dito. Kailangan nating ipagpatuloy ang paghahanap hanggang sa matuklasan natin kung paano mapagkakasundo ang dalawang tila magkasalungat na talatang ito.

Ang unang tanong ngayon ay, ano ang ibig sabihin ni Hesus sa *pakikipagtalik na labag sa batas o sexual immorality* sa bahaging may pagbubukod ng Mateo 19:9? Ang salitang Griyego dito ay *porneia*, [G4202], samantalang ang salitang Griyego para sa pangangalunya ay *moichao* [G3429]

Tama na sabihing ang pangangalunya at pakikiapid ay kapwa kabilang sa pakikipagtalik na labag sa batas o imoralidad, ngunit nangangahulugan ba ito na pareho lamang ang mga ito? Suriin natin kung paano ginamit ng mga manunulat ng Bagong Tipan ang dalawang salitang ito at tingnan kung ginagamit ba nila ito nang salitan o kung may magkaibang kahulugan ang mga ito.

Sapagkat mula sa puso nagmumula ang masasamang isip, pagpatay, pangangalunya (*moicheia*), pakikiapid (*porneia*), pagnanakaw, pagsisinungaling, at pamumusong. Mateo 15:19, NKJV

Sapagkat mula sa kalooban, mula sa puso ng tao, nagmumula ang masasamang isip, pangangalunya (*moicheia*), pakikiapid (*porneia*), pagpatay, Marcos 7:21, NKJV

Ngayon, hayag ang mga gawa ng laman: ang mga ito ay pangangalunya (*moicheia*), pakikiapid (*porneia*), karumihan, kahalayan, Galacia 5:19, NKJV

Mula sa mga tekstong ito, malinaw na nakikita na ang mga manunulat ng Bibliya ay itinuturing na magkaibang kasalanan ang

pakikiapid at pangangalunya, sapagkat kung pareho lamang ang kahulugan ng dalawa ay isa lamang sa mga ito ang kanilang binanggit sa mga talaang iyon. Ang prinsipyong ito ay higit pang pinagtitibay sa kasunod na talata. Sa tekstong Griyego, ang mga salitang ginamit ay nasa anyo ng pangalan na tumutukoy sa tao, at hindi sa gawa mismo; nangangahulugang mapakiapid sa halip na pakikiapid.

Hindi ba ninyo nalalaman na ang mga liko ay hindi magmamana ng kaharian ng Diyos? Huwag kayong padaya. Ang mga mapakiapid, ang mga sumasamba sa diyus-diyosan, ang mga mangangalunya, ang mga nakikipagtalik sa kapwa lalaki, ni ang mga sumusuway sa likas na gawain, 1 Corinto 6:9, NKJV

Makikita nating muli rito na ang mga mapakiapid at ang mga mangangalunya ay inilalarawan bilang magkahiwalay. Kapansin-pansin din dito ang paggamit ng salitang *ni*. Tingnan muli ang talatang ito sa salin ng New Living Translation.

Hindi ba ninyo alam na ang mga gumagawa ng masama ay hindi magmamana ng Kaharian ng Diyos? Huwag ninyong dayain ang inyong mga sarili. Ang mga nagpapakasasa sa pakikiapid, ang mga sumasamba sa diyus-diyosan, ang mga mangangalunya, ang mga lalaking nagbebenta ng sarili para sa kalaswaan, at ang mga nakikipagtalik sa kapwa lalaki, 1 Corinto 6:9

Ang salitang pakikiapid dito ay isinalin bilang “kasalanang seksuwal.” Tila nakapagtataka na sabihing kasalanang seksuwal **o** pangangalunya, sapagkat ang pangangalunya *ay* isang uri ng kasalanang seksuwal. Para itong pagsasabing, “Ako ay may sakit at ako ay may karamdaman.” Ngunit dahil sa talaang ito ay malinaw na nakasaad na kasalanang seksuwal (pakikiapid) **o** pangangalunya, ang ibig sabihin ay *magkaiba ang dalawa*; na *ito ay hindi iyon*; na ang pakikiapid ay hindi pangangalunya. Payak lamang ang lohika.

Muli, makikita natin ang parehong pagkakaiba na binanggit sa aklat ng mga Hebreo:

Kagalang-galang ang pag-aasawa para sa lahat, at ang pagtatalik ay dapat manatiling malinis; ngunit ang mga mapakiapid (*pornos*) at ang mga mangangalunya (*moichos*) ay hahatulan ng Diyos. Hebreo 13:4, NKJV

Bakit hindi sinabi ni Pablo na mga *nangangalunyang mapakiapid* upang ipakita na magkaugnay ang dalawang termino? Bakit ginagawa ng mga manunulat ng Bagong Tipan ang ganitong pagkakaiba? Upang masagot ito, kailangan nating suriin kung paano ginamit ng mga Griego ang salitang *porneia* bago at matapos ang panahon ng Bagong Tipan.

Bagama't bihira itong makita sa mga panitikang naisulat bago ang panahon ng Bagong Tipan, isang bagay ang kapansin-pansin sa paggamit ng salitang [*porneia*] sa mga akdang iyon karaniwan itong ginagamit upang tukuyin ang mga *asal na seksuwal ng mga walang asawa* na gumagawa ng pakikiapid, alinman para sa kalayawan o para sa kabayaran (prostitusyon).³

Sumasang-ayon ang manunuring-Bibliya na si Adam Clarke sa pagsusuring ito nang magbigay siya ng paliwanag hinggil sa Mateo 5:32 na may kaugnayan sa pakikiapid:

Maliban sa dahilan ng pakikiapid—Λόγου πορνείας, dahil sa kahalayan. Yamang ang pakikiapid ay tumutukoy lamang sa labag-sa-kautusang pakikipagtalik ng mga hindi kasal, hindi ito maaaring gamitin nang naaangkop dito kung ang tinutukoy ay ang mga may asawa. Kaya't isinalin ko ang λόγου πορνείας bilang dahil sa kahalayan. Wala ring malinaw na ibang pagkakataon na pinahihintulutan ni Hesu-Kristo ang paghihiwalay ng mag-asawa. Ang isang tunay na Kristiyano ay nararapat na humingi sa Diyos ng biyaya upang matiyaga at tahimik na mapasan ang mga kakulangan ng kanyang asawa, sa halip na mag-isip ng paraan upang mahiwalay sa kanya.—Komentaryo ni Adam Clarke sa Mateo 5:32

³ Daniel R. Jennings, *Except for Fornication*, (Sean Multimedia, 2011) p.4.

Ngunit si Adam Clarke ay hindi nag-iisa na nakarating sa ganitong konklusyon.

Pakikiapid: pakikipagtalik sa pagitan ng dalawang taong hindi mag-asawa — *Merriam Webster Dictionary*

Pakikiapid: Pakikipagtalik sa pagitan ng mga taong hindi mag-asawa, lalo na kung itinuturing itong kasalanan.— *TheFreeDictionary.com*

Pakikiapid: Labag-sa-kautusang pakikipagtalik ng isang taong hindi kasal.— *Webster's New Collegiate Dictionary*

Pakikiapid: Pakikipagtalik sa pagitan ng mga hindi kasal, o sa pagitan ng isang may asawa at isang hindi kasal.— *The Advanced Learner's Dictionary of Current English*

Ayon sa mga kahulugang ito ng pakikiapid, imposibleng gumawa ng pakikiapid ang isang may asawa. Lahat ng may-asawang nakikipagtalik sa iba sa labas ng kanilang kasal ay nangangalunya, hindi nakikipag-pakikiapid.

Suriin natin ang ilang depinisyon ng salitang pangangalunya ayon sa diksyonaryo.

Pangangalunya: kusang-loob na pakikipagtalik ng isang may asawa sa ibang tao maliban sa kasalukuyang asawa o katuwang niya.— *Merriam Webster Dictionary*

Pangangalunya: Kusang-loob na pakikipagtalik ng isang may asawa sa ibang tao maliban sa kanyang asawa.— *TheFreeDictionary.com*

Pangangalunya: Sa pangkalahatan, [ang pangangalunya] ay kusang-loob na pakikipagtalik sa pagitan ng dalawang tao, kung saan ang isa o pareho ay may asawa na sa iba. Karaniwan, ang kasalanan ng may asawa ay pangangalunya, samantalang [ang sa isa namang walang asawa] ay pakikiapid.— *The National Encyclopedia*

Pangangalunya: Pakikipagtalik ng isang may asawa sa ibang tao maliban sa kanyang asawa.... Ang pangangalunya ay teknikal na naiiba sa pakikiapid, na tumutukoy sa pakikipagtalik sa pagitan ng mga hindi kasal. — *Wycliffe Bible Encyclopedia*

Sa kabila ng mga obserbasyong ito, malinaw na isang malaking bahagi ng mundo ng Kristiyanong naniniwala na ang pakikiapid ay maaaring tumukoy sa parehong may asawa at hindi kasal na mga tao. Tulad ng ating tatalakayin sa Kabanata 16, nagkaroon ng mahalagang papel sina Luther at Calvin sa paggabay sa mga Simbahang Protestante patungo sa ganitong pananaw.

Isa sa mga talatang nagpapahiwatig ng posibleng patunay na ang pakikiapid ay maaaring isama ang pangangalunya ay ito.

Karaniwan nang naiulat na may pakikiapid sa inyong hanay, isang pakikiapid na hindi man lamang binabanggit sa mga Hentil, na ang isang tao ay makipagtalik sa asawa ng kanyang ama. 1 Corinto 5:1 KJV

Ayon sa Adventist Bible commentary:

Pakikiapid. *Gr. porneia.* Ang salitang ito, na lumilitaw nang dalawang beses sa talatang ito, ay isang pangkalahatang termino na naglalarawan ng labag-sa-kautusang ugnayang seksuwal, **maging sa pagitan ng may asawa o hindi kasal na mga tao** (tingnan [Mateo 5:32](#); [Mga Gawa 15:20](#)).

Limitado ang mga detalye sa kasong ito. Kung ang lalaking ito ay nakipag-asawa sa asawa ng kanyang ama, maaari ba nating tapusin na ang babaeng ito ay hindi kanyang ina, dahil hindi sinasabi na siya ay nakipag-asawa sa kanyang ina? Kung hindi ito ang kanyang ina, maaaring isipin na ang ama ay muling nag-asawa sa ibang babae bukod sa babaeng nagluwal sa anak. Buhay pa ba ang ama sa kasong ito o siya ay patay na? Talaga bang nakipag-asawa ang lalaking tinutukoy sa babaeng ito o hindi? Wala ni isa sa mga detalyeng ito ang ibinigay.

Kung ating tapusin na ginagamit ni Pablo ang salitang *porneia* dito upang tukuyin ang parehong ugnayang seksuwal ng may asawa at hindi kasal, magkakaroon tayo ng problema dalawang kabanata ang nakalipas:

Gayunpaman, upang maiwasan ang pakikiapid, magkaroon ang bawat lalaki ng kanyang sariling asawa, at magkaroon ang bawat babae ng kanyang sariling asawa. 1 Corinto 7:2 KJV

Ipinapakita ng salin ng King James na ang pagiging kasal ang paraan upang maiwasan ang pakikiapid. Ang ibang salin naman ay nagsasaad, “dahil sa pakikiapid, magkaroon ang bawat lalaki ng kanyang sariling asawa.” Sa alinmang paraan, itinatakda ni Pablo ang isang malinaw na pagkakaiba sa pagitan ng pakikiapid at pangangalunya.

Sa kaso ng 1 Corinto 5:1, kung ang isang lalaking hindi kasal ay nakipagtalik sa isang babae na nakipag-asawa sa isang lalaking diborsiyado, ang ugnayang ito ay hindi itinuturing na isang biblikal na kasal at ituturing nga bilang pakikiapid. Anuman ang sitwasyon, ang 1 Corinto 5:1 ay kailangang maiayon sa 1 Corinto 7:2.

Kung isasaalang-alang ang lahat ng ito, gaya ng sinabi ni Adam Clarke, imposibleng ilapat ang salitang pakikiapid sa isang mag-asawang nakumpleto na ang kanilang kasal. Ano nga ba ang ibig sabihin ni Hesus hinggil sa *maliban sa pakikiapid* na pahayag na matatagpuan sa Mateo 5:32 at Mateo 19:9?

Sa lipunang Hudyo, tungkulin at karapatan ng ama na maghanap ng asawa para sa kanyang mga anak na lalaki. Kapag napagkasunduan na ang kasal sa pamilya ng babaeng pakakasalan, dinala ang dalaga sa harap ng kanyang manliligaw, at pareho silang basta sumang-ayon sa mga napagkasunduang ayos. Ito ay tinatawag na pagdadalaga o pagtatalinghaga.⁴

⁴ Is Marriage a Contract for Life, <https://sdarm.org/publications/good-way-series/is-marriage-a-contract-for-life>

Karaniwan, may pagitan na sampu o labindalawang buwan, at kung minsan ay mas matagal pa, mula sa oras ng paggawa ng kontrata sa kasal, o mula sa araw ng panunuring kasal, hanggang sa mismong kasal.... Sa buong panahong ito, habang ang dalaga ay nananatili pa sa bahay ng kanyang ama, itinuturing at tinutukoy na siya ang lehitimong asawa ng lalaking kanyang pakakasalan; kaya't ang manliligaw ay hindi maaaring pawalang-bisa ang kanilang panunuring kasal, kung ayaw na niyang pakasalan siya, nang hindi binibigyan ng tala ng diborsyo, katulad ng kung siya ay ganap nang kasal; sa kabilang banda, kung siya ay naging walang katapatan sa kanyang pinakasalang lalaki [sa panahon ng panunuring kasal], siya ay pinaparusahan [sa parehong paraan] gaya ng isang mangangalunya.—*John W. Nevin, A Summary of Biblical Antiquities, pp. 123-124*

Itinatadhana ng batas ni Moises na kung ang isang babaeng nakatakdang pakasalan, na tinutukoy na bilang asawa, ay inaangkin ng kanyang asawa na hindi na birhen⁵ pagkatapos ng kanilang unang pagtatalik, siya ay dapat parusahan.

Kung may lalaking kumuha ng **asawa** at nakipagtalik sa kanya, at siya ay itakwil at akusahan ng kahalayan, at nagbibigay ng

⁵ Ang proseso ng pagpapatunay na birhen ang isang babae, batay sa makabagong siyentipikong datos, ay tila napakadelikado. Ang mga magulang ng babae ay dapat itago ang punda mula sa unang pagtatalik, na inaasahang magkakaroon ng dugo mula sa pagkakabasag ng hymen ng babae sa pagtatalik. Ang problema rito, lalo na sa makabagong panahon, ay maraming babae ang hindi dumudugo sa kanilang unang pagtatalik. Posible rin na masira ang hymen sa ibang paraan bukod sa pakikipagtalik. Hindi rin napatunayan na ang pagkakabasag ng hymen ay laging nagdudulot ng pagdurugo. Ang lahat ng ito ay nagpapahiwatig ng isang pagsasaalang-alang sa batas para sa matitigas ang puso ng mga lalaki, gaya ng ipinahiwatig ni Hesus hinggil sa diborsyo. Walang pagsusuri sa birhen para sa mga lalaki, at malinaw na ang pagsusuri sa hymen ay hindi maaasahan, na naglalagay sa babae sa napakahirap na sitwasyon kung siya ay tututulan ng kanyang asawa. Anong lalaking magpapahamak sa kanyang asawa sa panganib na batuhin hanggang mamatay dahil sa kawalangkatapatan, kundi isang lalaking may matigas na puso.

masamang pangalan sa kanya, at sabihin, ‘Kinuha ko ang babaeng ito, at nang ako’y dumating sa kanya, nakita kong hindi na siya **birhen**,’ Deuteronomio 22:13-14, NKJV

Makikita natin sa mga talata sa itaas na magkasamang ginamit ang mga salitang *asawa* at *birhen* upang tukuyin ang panahon ng panunuring kasal. Pinag-aaralan natin nang maingat ang mga salitang ginamit upang ilarawan ang kaso kung siya ay kikilos nang imoral sa pakikipagtalik.

...pagkatapos ay ilalabas nila ang dalaga sa pintuan ng bahay ng kanyang ama, at ang mga lalaki ng kanyang bayan ay batuhin siya hanggang mamatay, dahil siya ay gumawa ng kahiya-hiyang bagay sa Israel, na maging **mangangalunya** sa bahay ng kanyang ama. Kaya’t aalisin ninyo ang kasamaan mula sa inyong gitna. Deuteronomio 22:21, NKJV

Isinasalin ng Griyegong Lumang Tipan ang salitang *mangangalunya* gamit ang isang hango sa *porneia*. Isinasalin naman ng Apostolic Polyglot ang salita bilang *pakikiapid*. Parehong sa Griyego at Ingles, makikita natin ang direktang koneksyon sa pahayag ng pagbubukod ni Mateo.

Isa sa mga dahilan kung bakit malamang na isinama ni Mateo ang pahayag na *maliban sa pakikiapid* sa Mateo 5:32 at 19:9 ay dahil sa kwento nina Jose at Maria, na naglagay sa kanila sa sitwasyon ng pagpapaliwanag ng pagbubuntis ni Maria bago pa man sila nakipagtalik ni Jose.

Ganito ang kapanganakan ni Hesu-Kristo: Nang si Maria na kaniyang ina ay nakatakdang pakasalan si Jose, bago pa man sila magsama, siya ay natagpuang buntis sa pamamagitan ng Espiritu Santo. Nang si Jose, ang kanyang asawa, na isang matuwid na *lalaki*, ay ayaw siyang gawing pampublikong hiya, ay nagnais na hiwalayan siya [makipag-diborsyo sa kanya] nang lihim. Ngunit habang iniisip niya ang mga bagay na ito, narito, isang anghel ng Panginoon ang nagpakita sa kanya sa panaginip, na nagsabi, “Jose, anak ni David, huwag kang matakot na tanggapin si Maria

bilang iyong asawa, sapagkat ang nilalang sa kanya ay mula sa Espiritu Santo.” Mateo 1:18-20, NKJV

Sa panahon ng ministryo ni Hesus, sinubukan ng Kanyang mga kaaway na iguhit ang Kanyang kapanganakan sa paraang imposible na Siya ay pinaanak ng Espiritu ng Diyos.

“Gumagawa kayo ng mga gawa ng inyong ama.” Sila’y sumagot sa Kanya, “Hindi kami ipinanganak sa **pakikiapid**; iisa ang aming Ama—ang Diyos.” Juan 8:41, NKJV

Sa pangungutya, sumagot sila [ang mga Hudyo], ‘Hindi kami ipinanganak sa pakikiapid; iisa ang aming Ama, ang Diyos mismo.’ Ang mga salitang ito, bilang pagtukoy sa kalagayan ng Kanyang kapanganakan, ay nilayong saktan si Kristo sa harap ng mga taong nagsisimula nang maniwala sa Kanya.—*The Desire of Ages*, 467

Nang si Maria ay nakatakdang pakasalan si Jose, siya ay naging lehitimong asawa niya. Dahil alam ng mga Hudyo ang kwento, inakusahan nila ang ina ni Hesus ng pakikiapid, hindi ng pangangalunya.

Kaya’t ang pagsama ng pahayag na *maliban sa pakikiapid* sa aklat ni Mateo ay isinama upang ituro na maaaring tanggihan ng isang lalaki ang babaeng kanyang pakakasalan, na tinutukoy na kanyang asawa, kung siya ay matatagpuang walang katapatan, upang makapag-asawa ng iba. Ito ay magaganap *bago* pa man nila ganap na maisakatuparan ang kanilang kasal.

Sa ganitong pag-unawa, makikita natin ang ganap na pagkakaisa sa Kasulatan sa pagitan ng mga pahayag ni Mateo at ng mga matatagpuan sa Marcos, Lucas, Roma, at 1 Corinto. Ang konklusyon mula sa Kasulatan ay ang mga prinsipyo ng kaharian ng Diyos ay hindi nagbibigay daan sa diborsyo pagkatapos maisakatuparan ang kasal sa ilalim ng anumang kalagayan, at samakatuwid ay walang dahilan para sa muling pag-aasawa habang buhay pa ang asawa.

Para sa maraming tao, magkakaroon ng matinding pagtutol sa konklusyon ng ito. Paano naman ang sinabi ni Ellen White tungkol sa kakayahan ng inosenteng partido na muling magpakasal? Makatarungan ba na kung tumakas ang aking katuwang sa iba, ako ay hahatulang manatiling nag-iisa sa buong buhay ko? Kung ako ay muling nagpakasal, nangangahulugan ba ito na ako ay hinahatulan ng Diyos at ng simbahan? Ang mga tanong na ito ay nagdudulot ng maraming damdamin sa marami sa atin.

Kailangan nating pag-aralan ito nang maingat at mahinahon, na naglalayong maunawaan ang karakter ng Ama sa loob ng kasal. Dahil ang lalaki at babae ay ginawa ayon sa imahe ng Diyos at ng Kanyang Anak (1 Corinto 11:3), may mga bagay sa ugnayan ng mag-asawa na magtuturo sa atin nang higit pa tungkol sa relasyon ng Diyos sa Kanyang Anak. Gaya ng pagiging manliligaw ni Kristo sa simbahan, ang institusyon ng kasal ay magtuturo rin sa atin tungkol sa tunay na pag-ibig ng Tagapagligtas para sa Kanyang simbahan. Tatalakayin natin ito nang mas malalim sa susunod na kabanata, ngunit sa puntong ito ay simpleng itatanong natin, naging tapat ba ang sangkatauhan kay Kristo at minahal Siya gaya ng nararapat na minamahal ng isang asawa ang kanyang kabiyak? May nagawa ba si Kristo upang bigyang-dahilan ang simbahan na maging walang katapatan sa Kanya? May punto ba na si Kristo ay nagpasya na sapat na ang matinding pang-aapi at kahihiyan na Kanyang natanggap mula sa sangkatauhan, at nagpasya na lisanin ito? Hindi ito kailanman bahagi ng karakter ni Kristo, at hindi rin kailanman magiging. Pakinggan natin si Hesus sa hardin habang iniisip kung kaya ba Niyang tiisin ang pahirap at kahihiyan ng krus upang iligtas ang sangkatauhan.

Lumakad Siya ng kaunti pa at yumuko nang nakalapat ang Kanyang mukha sa lupa, na nanalangin, “Ama Ko! Kung maaari, alisin Mo sa Akin ang salaming ito ng pagdurusa. Ngunit ang Iyong kalooban ang mangyari, hindi ang sa Akin.” Mateo 26:39

Tatlong beses Niya binigkas ang panalangin na iyon. Tatlong beses umatras ang sangkatauhan sa huling, pinakadakilang

sakripisyo. Ngunit ngayon, ang kasaysayan ng sangkatauhang ito ay nasa harap ng Tagapagligtas ng mundo. Nakikita Niya na ang mga lumalabag sa kautusan, kung pababayaang sa kanilang sarili, ay tiyak na mapapahamak. Nakikita Niya ang kahinaan ng tao. Nakikita Niya ang kapangyarihan ng kasalanan. Ang mga pasakit at pangungulila ng isang mundong nakatakdang malugmok ay bumangon sa Kanyang harapan. Nakikita Niya ang nalalapit na kapalaran nito, at ang Kanyang desisyon ay nagawa na. **Ililigtas Niya ang tao, anuman ang magiging kapalit sa Kanya. Tinatanggap Niya ang Kanyang binyag ng dugo, upang sa pamamagitan Niya, ang milyun-milyong nawawala ay magkaroon ng buhay na walang hanggan.** Iniwan Niya ang korte ng langit, kung saan lahat ay kadalisan, kaligayahan, at kaluwalhatian, upang iligtas ang isang nawawalang tupa, ang mundong nalugmok sa kasalanan. At hindi Siya lilihis sa Kanyang misyon. Siya ay magiging kaligtasan para sa isang lahi na pinili ang magkasala. Ang Kanyang panalangin ngayon ay humihinga lamang ng pagsunod: “Kung hindi maaaring lumipas ang salaming ito mula sa Akin, maliban na lamang kung Aking iinumina ito, mangyari ang Iyong kalooban.” — *The Desire of Ages*, 690.3

Hindi lamang dinala ni Kristo ang kakila-kilabot na pag-uugali ng isang tao sa buong buhay, kundi dinala Niya rin ang pinakamasamang anyo ng kasamaan mula sa bilyon-bilyong tao sa loob ng mahigit 6000 taon. Ang antas ng pagsasakripisyo na ito ay hindi kailanman hihingin sa atin na tiisin. Ngunit kung hindi natin kayang tiisin ang mga posibleng kahirapan ng kasal sa iisang tao sa isang buong buhay, paano natin kakayaning tumindig sa harapan ng Isa na walang hanggan ang kakayahang magsakripisyo para sa iba. Ang simpleng titig ng Kanyang mapagmahal na mga mata sa ating di-mapapatawad at makasariling puso ay magiging parang mabibigat na bato ng pananagutan na yuyurak sa ating kaluluwa.

Ang pananaw noong 1888 tungkol sa krus ay inaanyayahan tayo sa pakikibahagi sa pagdurusa ni Kristo sa isang paraan na hindi pa

naiintindihan ng sangkatauhan noon. Ang mga prinsipyo na itinuro tungkol sa pagtubos ni E.J. Waggoner ay nagbubukas ng pintuan para sa atin upang makita ang ugnayan sa kasal na nakabalangkas sa bagong balangkas at naibalik sa kaluwalhatian nito sa paraisong Eden.

Tulad ng ating napag-usapan hinggil sa Sabbath, ang likas na puso ng tao ay nakikita ang utos tungkol sa Sabbath bilang isang hadlang sa kalayaan, isang bagay na tila walang saysay ngunit may kasamang parusang kamatayan kapag hindi sinunod. Ganyan din kung paano tinitingnan ng likas na puso ng tao ang kasal. Sa liwanag ng mensahe noong 1888, ipinagkakaloob sa atin ang lumang liwanag sa isang bagong anyo. Dapat nating tanggapin ang liwanag na ito upang matutunan natin ang mas malalim na mga aral ng pagsasama sa kasal na siyang nilayon ng Diyos.

Ano ang iyong naririnig kapag binabasa mo ang sumusunod na teksto?

“Sapagkat Aking kinapopootan ang diborsyo!” sabi ng Panginoon, ang Diyos ng Israel. “Ang hiwalayan ang iyong asawa ay katumbas ng pagpapasan sa kanya ng kalupitan,” sabi ng Panginoon ng mga Hukbo sa Langit. “Kaya’t ingatan ninyo ang inyong puso; huwag kayong maging hindi tapat sa inyong asawa.” Malakias 2:16

Naririnig ba natin ang ugong ng isang galit at marahas na Diyos na handang humatol, o naririnig natin ang daing ng ating Ama sa langit para sa Kanyang mga anak? Nakikita ba natin ang luha sa Kanyang mga mata habang sinasabi Niyang ang diborsyo ay dumudurog sa puso ng biktima at ginagawang matigas na bakal ang puso ng siyang lumabag?

Para sa atin na nakatuklas ng katotohanan tungkol sa pagkatao ng ating Ama, at nagsimulang maunawaan ang lawak ng pagdurusang handa Niyang tiisin, marahil ay handa na tayong pakinggan ang mga dahilan ng ating Ama kung bakit Niya

kinapopootan ang diborsyo, at kung bakit walang ipinahintulot para rito sa Bagong Tipan.

Para sa marami sa atin, ito ay nangangailangan ng natatanging tapang. Para sa mga nakaranas ng diborsyo at muling nagpakasal, maaaring maramdaman nilang ito ay ganap na kahatulan laban sa kanila. Ngunit sinasabi sa atin ng ating Ama na wala Siyang hinahatulan, kundi tinatawag Niya tayong lahat sa pagsisisi. Hindi mahalaga kung saan tayo nanggaling o ano ang ating nagawa, hindi sinasabi ng Diyos ang mga bagay na ito upang tayo'y hiyain o hatulan, sa halip, ipinapakita Niya ang mga ito upang iligtas tayo sa pagtigas ng ating puso at sa pagkawala ng ating paghawak sa ugnayang kaharian ng ating Ama.

Sa konteksto ng mensahe noong 1888, tungkulin at pribilehiyo nating ibalik ang institusyon ng kasal sa orihinal nitong layunin. Sa ilalim ng Lumang Tipan, ang kasal na panghabambuhay ay nakakatakot, ngunit sa Bagong Tipan ito ay nababago tungo sa isang mahalagang kapahayagan ng pag-ibig ng Ama para sa atin sa pamamagitan ng Kanyang Anak.

Sa puntong ito, panahon para sa akin bilang may-akda na humingi ng kapatawaran sa ating Ama sa langit dahil sa maling pagpapahayag ko tungkol sa paksa ng kasal at diborsyo. Ako'y tinuruan at tinanggap ko noon na ang isang inosenteng panig ay maaaring muling magpakasal sa iba. Subalit sa mga taon ng aking ministryo, aking natuklasan na madalas ay mahirap tukuyin kung sino ang maysala at sino ang inosente sa ganitong mga usapin. May mga taong lumapit sa akin upang hingin ang aking pagpapala sa kanilang muling pag-aasawa, at ako'y naharap sa mahirap na tungkuling alamin kung maaari ko bang ipagkaloob ang ganoong pagpapala o hindi.

Kapag ang mga tao ay sabik na sabik sa pag-ibig, maaari nilang hubugin ang mga salita sa paraang naaayon sa kanilang mga nais. May mga impormasyong maaaring ipagkait o ipahayag sa ganoong paraan upang maging matibay at katanggap-tanggap ang

kanilang paninindigan. Kapag bilang isang ministro ay hindi ko naaabot ang mga konklusyong nais ng mga humihingi ng aking pagpapala, may mga pagkakataong ako'y tinanggihan dahil sa umano'y "malupit at di-kawangis ni Kristo na pag-uugali" at itinakwil bilang pinuno at kaibigan.

Itinanong ko noon sa Panginoon kung bakit nangyayari ang mga bagay na ito. Bakit ako inilalagay sa ganitong kalagayan? Ngayon ay malinaw na ang sagot, lahat ng ito ay bunga ng hindi pagyakap sa kaganapan ng institusyon ng kasal ayon sa pagkakatalaga ng Diyos. Hindi ako tinawag upang maging hukom ng kalagayang pangkasal ng sinumang lalaki o babae, sapagkat ito ay itinalaga para sa buong buhay. Ang disenyo ng Diyos ang nagpapadali at nagpapalinaw sa usapin, habang nagbibigay ng tuwirang landas para sa mga mag-asawa upang mahawakan ang karakter ni Kristo upang mamuhay gaya ng Kanyang pamumuhay, at magtiis kasama Niya ng krus ng pagtangga sa sarili.

Kung pinag-aaralan mo ang mga prinsipyo ng Father of Love movement, dapat mong marating ang punto na lubos kang nagtitiwala na alam ng ating Ama ang pinakamabuti para sa atin, at na ang Kanyang pag-ibig at pagkalinga ay sapat para sa lahat ng sitwasyon.

Minamahal na Ama sa langit, lumalapit ako sa Iyo na may pusong wasak. Inaamin ko sa Iyo ang aking maling pagkaunawa sa itinuturo ng Kasulatan. Hindi ko lubos na naunawaan na ang muling pag-aasawa ng inosenteng panig ay isang pagpapahintulot dahil sa katigasan ng puso, at hindi ang tunay na layunin ng kasal. Patawad po sapagkat hindi ko agad pinag-aralan nang mas malalim ang paksang ito at hinayaan kong magbigay ako ng maling payo sa mga tao. Nagtitiwala ako sa Iyong kapatawaran, at dalangin ko ang lakas upang manindigan sa mga prinsipyong ito.

Idinadalangin ko na ang mga makababasa ng aklat na ito ay maunawaan ang aking layunin at hindi putulin ang kanilang pakikipagkaibigan sa akin. Pinili kong sundan ang Iyong

katotohanan, Ama, saan man ito magdala sa akin, at nagtitiwala akong tutulungan Mo ako na laging isabuhay at ituro ang katotohanan. Idinadalangin ko ang lahat ng Iyong minamahal na mga anak na tumatalakay sa paksang ito, na nawa'y maging bukas sila sa itinuturo ng Kasulatan at makita ang tunay na pagpapala sa kasal. Ibinalik Mo sa amin ang tunay na kagalakan ng Sabbath at pinalawak ito sa pamamagitan ng mga kapistahan. At ngayon, sa panunumbalik na ito ng tamang pagkaunawa sa Sabbath, nawa'y maibalik din sa karangalan ang isa pang institusyong Edeniko, upang ang pamilya ay maitaas bilang bukal ng pagpapala na tunay Mong nilayon. Salamat, Ama, sa paghahayag ng mga katotohanang ito sa akin. Sa kahanga-hangang pangalan ni Hesus, ako'y nananalangin. Amen.

KABANATA 4

HANAPIN NANG BUONG PUSO

Mayroon kayong mga mata, hindi ba ninyo nakikita? At mayroon kayong mga tainga, hindi ba ninyo naririnig? At hindi ba ninyo naaalala? Marcos 8:18, NKJV

Madarama natin ang kalungkutan sa mga salita ni Hesus habang taos-puso Niyang ipinapaliwanag ang kaharian ng langit sa mga nasa paligid Niya. Dahil sa ating makasalanang kalikasan, ang ating mga mata ay likas na nabulag sa mga prinsipyo ng pamahalaan ni Kristo. Isa sa mga pangunahing teksto ng Father of Love movement na binanggit noong sinimulan ang Identity Wars Revival series noong 2006 ay ito:

“Sapagkat ang aking mga pag-iisip ay hindi *ninyo* mga pag-iisip, at ang *inyong* mga lakad ay hindi Aking mga lakad,” sabi ng Panginoon. “Sapagkat kung *paanong* ang langit ay mas mataas kaysa lupa, gayon din ang Aking mga lakad ay mas mataas kaysa inyong mga lakad, at ang Aking mga pag-iisip kaysa inyong mga pag-iisip.” Isaias 55:8-9, NKJV

Ito ang dahilan kung bakit sinasabi sa atin:

At inyong hahanapin *Ako* at masusumpungan, kung inyong hahanapin *Ako* nang buong puso. Jeremias 29:13, NKJV

Hindi ito isang payak na gawain, sapagkat sinasabi rin ng Bibliya na ang puso ay mandaraya at lubhang masama. Ganito naman ito ipinahayag ni Ellen White:

Dahil sa mga kakulangan ng tao sa pag-unawa sa wika, o sa kasamaan ng isipan ng tao na mahusay sa pag-iwas sa katotohanan, marami ang bumabasa at umuunawa ng Bibliya ayon lamang sa kanilang sariling kagustuhan...
—*Selected Messages, Book 1*, 19

Tanging sa liwanag ng katotohanan ng dakilang pag-ibig ng ating Ama sa langit para sa atin, at ng napakalaking halaga na Kanyang binayaran nang ibigay Niya ang Kanyang Anak, tayo madadala sa kalagayan na maging handang hanapin ang katotohanan anuman ang maging kapalit nito. Tanging sa kagalakan ng kaligtasan at sa katiyakan ng kapatawaran ng mga kasalanan tayo mailalagay sa wastong kaisipan upang buong puso nating hanapin ang ating Ama.

Sa pag-aaral ng anumang paksa, dapat nating makita ang bawat aspeto ng katotohanan kaugnay ng lahat ng iba pang bahagi upang ito’y bumuo ng isang makatuwirang kabuuan. Gusto ko ang mga salita ng iskolar ng Bibliya noong ika-labimpitong siglo na si John Flavel nang kanyang sinabi:

Ang isang batang Kristiyano na hindi pa matibay sa pananampalataya, kapag nakita niya ang lahat ng mga pangunahing katotohanan at nakakita ng mabuting mga katibayan at dahilan para dito, ay maaaring mananatiling mangmang pa rin tungkol sa tamang pagkakasunod-sunod at wastong kalalagyan ng bawat katotohanan. Bihira ang mga kabataang Kristiyano na nauunawaan ang mahahalagang katotohanan nang may wastong kaayusan: at ito ay isang malaking kakulangan: **sapagkat malaking bahagi ng kapakinabangan at kahusayan ng bawat katotohanan ay nasa**

kaugnayan nito sa isa't isa. Kaya't ito ay magiging isang napakahalagang bahagi ng inyong pagtibay at paglago sa pag-unawa, na makita ang katawan ng doktrinang Kristiyano na para bang isang kabuuang larawan, **kung saan ang iba't ibang bahagi nito ay nagkakaisa sa isang ganap na balangkas; at malaman kung paano nagkakaugnay ang isang punto sa iba pa, at kung ano ang nararapat na kalalagyan ng bawat isa.** Malaki ang kaibahan ng simpleng makita ang hiwa-hiwalay na bahagi ng isang orasan, tulad ng mga pin at mga gulong nang hindi alam kung paano ito pagdugtungin, at ang makitang ang mga ito ay magkakabit, nasa tamang kalalagyan, at gumagana. Ang makita ang pira-pirasong bahagi lamang, nang hindi nakikita ang wastong paglalagay at pag-andar ng mga ito, ay hindi magbibigay ng tunay na kasiyahan. Ang dapat makilala ay ang kabuuang balangkas at disenyo ng banal na doktrina, at **dapat makita ang bawat bahagi ayon sa tiyak nitong gamit sa disenyo, at kung paano ito nakaugnay sa iba pang bahagi.** Kung paanong ang isang tagapagtayo ay nangangailangan ng sistematikong plano upang maitayo ang isang bahay, gayundin ang isang guro ng Bibliya ay nangangailangan ng sistematikong plano upang maituro nang maayos sa kanyang mga mag-aaral. Sa pamamagitan lamang nito, mauunawaan nang malinaw ang tunay na likas ng Teolohiya, kasama ang pagkakaisa at kasakdalan ng katotohanan.—John Flavel, *The Fountain of Life Opened Up*

Ganito rin mismo ang isinulat ni Ellen White.

Ang Bibliya ay naglalaman ng lahat ng mga prinsipyong kailangang maunawaan ng tao upang siya ay maging angkop para sa buhay na ito at maging para sa darating na buhay. At ang mga prinsipyong ito ay maaaring maunawaan ng lahat. Walang sinumang may pusong handang pahalagahan ang mga turo nito ang makababasa ng kahit isang talata mula sa Bibliya nang hindi nakatatanggap mula rito ng makabuluhang kaisipan. Ngunit ang pinakamahalagang aral ng Bibliya ay hindi matatamo sa

paminsan-minsang pagbabasa o sa hindi magkakaugnay na pag-aaral. **Ang dakilang sistema ng katotohanan nito ay hindi iniharap upang madaling maunawaan ng pabaya o padalusdalos na mambabasa. Marami sa mga kayamanan nito ay nakatago sa ilalim ng ibabaw, at makukuha lamang sa pamamagitan ng masigasig na pagsasaliksik at tuluy-tuloy na pagsisikap. Ang mga katotohanang bumubuo sa kabuuan ay dapat hanapin at tipunin nang paisa-isa, “dito ng kaunti, at doon ng kaunti.”** Isaias 28:10.

Kapag ang mga ito ay masusing hinanap at pinag-ugnay, matutuklasan na ang bawat isa ay ganap na akma sa isa’t isa. Ang bawat Ebanghelyo ay dagdag at kabuoan ng iba, ang bawat propesiya ay paliwanag ng iba pa, at ang bawat katotohanan ay pag-unlad ng ibang katotohanan. Ang mga uri at sagisag ng pamahalaang Hudyo ay pinalinaw ng Ebanghelyo. Bawat prinsipyo sa salita ng Diyos ay may wastong kalalagyan, at bawat katunayan ay may kaukulang kahulugan. At ang ganap na estruktura, sa disenyo at sa pagkakaganap, ay nagpapatotoo tungkol sa Kanyang May-akda. Ang ganitong estruktura ay hindi maiisip o malilikha ng alinmang isipan maliban sa Walang Hanggan.—*Education*, 123.3

Sa pag-aaral ng paksa ng kasal, kailangan nating makita ang kaugnayan nito sa paksa tungkol sa Diyos at kung sino Siya at kung ano ang Kanyang karakter. Dapat din nating makita ang kaugnayan nito sa digmaan sa pagitan ni Kristo at ni Satanas sa Dakilang Paglalaban. Kailangan nating maunawaan ang kaugnayan ng kasal sa kaligtasan at sa Pagbabayad-sala, sapagkat ang iglesia ang ikinakasal kay Kristo. Kailangan din nating makita ang kaugnayan ng kasal sa Ikalawang Pagparito, sapagkat ikinuwento sa atin ni Kristo ang parabula ng sampung dalaga na naghahanda para sa kasalan bilang halimbawa ng Ikalawang Pagparito. Dapat din nating makita kung paano naaapektuhan ng kasal ang propesiya at ang mga hayop na binanggiti sa Daniel at sa Pahayag. Lahat ng ito ay mahalagang maunawaan upang makita

kung bakit napakahalaga ng kasal para sa malusog na pamilya, iglesia, at lipunan. At ito pa lamang ay simula ng maraming ugnayang dapat nating maunawaan, sapagkat marami pang iba.

Kapag inilagay natin ang paksa ng kasal sa mas malawak na balangkas ng katotohanan, magsisimula nang maging malinaw ang mga dahilan ng mga utos ng Diyos sa Kasulatan.

Ngayon, sa mga may asawa ay iniuutos ko, hindi ako kundi ang Panginoon: ang isang asawa ay hindi dapat humiwalay sa *kanyang* asawa. 1 Corinto 7:10, NKJV

Bakit iniutos ito ng Panginoon? Matatagpuan natin ang mga kasagutan sa Dakilang Paglalaban, ang Banal na Huwaran, at sa katotohanan tungkol sa Diyos. Ngunit kailangan nating maging handang magsaliksik, magpasensiya, at tanggapin na ang ating likas na pananaw ay hindi ang reyalidad ng Diyos, kaya't nararapat tayong mapagpakumbabang humingi ng liwanag.

Isasaalang-alang natin ang mga aspeto ng digmaan sa langit at ang mga sanhi ng Dakilang Paglalaban. Susuriin natin ang pagpapahalaga ng Diyos sa yunit ng pamilya at ang ilan sa mga dahilan kung bakit ginawa ng Diyos ang lalaki at babae ayon sa wangis Niya at ng Kanyang Anak.

Sasaliksikin din natin ang digmaang isinagawa ni Satanas laban sa institusyon ng kasal, sapagkat ang pagsasamang mag-asawa ay nasa puso ng kanyang panibugho kay Kristo. Sa Paganismo, ang kasal ay inilayo nang malayo mula sa orihinal na kalooban sa Eden, at sinikap ng Kristiyanismo na ibalik ito. Makikita natin kung paano kumilos si Satanas sa pamamagitan ng sistemang Griego ng Neoplatonikong pag-iisip sa mga siglo kaagad matapos ang panahon ni Kristo upang ilayo ang tao mula sa pisikal na daigdig tungo sa pamumuhay na mapagpipigil, habang inilalarawan ang pakikipag-ugnayang seksuwal bilang sanhi ng pagbagsak ng tao. Malalaking tanikala ang ipinataw sa kaluluwa ng tao sa mga isinulat ni Augustine, at ng iba pa, na dahil sa kanilang sariling panloob na tunggalian ay lumikha ng isang

sistemang nagpakilala sa kasal bilang isang kinakailangang kasamaan para sa mga Kristiyanong itinuturing na nasa ikalawang antas lamang.

Sa sistemang Romano, nakikita natin ang katalinuhan ni Satanas na nahahayag. Nagkukunwari itong pinararangalan ang kasal habang sinisiguro naman ang tuluyang pagkawasak nito. Gaya ng isinulat ni Ellen White tungkol sa Roma:

Ang taimtim na pag-aaral ng Bibliya ay magpapakita sa mga Protestante ng tunay na pagkatao ng papa at magiging dahilan upang kapootan at iwasan nila ito; ngunit marami ang nag-aakalang sila’y marurunong sa kanilang sariling pag-iisip kaya’t hindi nila nararamdaman ang pangangailangang magpakumbaba at hanapin ang Diyos upang akayin sila sa katotohanan. Bagama’t ipinagmamalaki nila ang kanilang liwanag, sila’y mangmang kapwa sa Kasulatan at sa kapangyarihan ng Diyos. Kailangan nilang magkaroon ng paraan upang patahimikin ang kanilang budhi, at hinahanap nila ang bagay na pinakamaliit ang pagka-espirituwal at pinakahumahamak. **Ang nais nila ay isang paraan ng pagkalimot sa Diyos na maipapakita bilang isang paraan ng pag-alala sa Kanya. Ang papa ay lubos na iniangkop upang tugunan ang mga pangangailangan ng lahat ng ito.** Inihanda ito para sa dalawang uri ng sangkatauhan, na halos sumasaklaw sa buong daigdig—yaong mga nagnanais maligtas sa pamamagitan ng kanilang sariling mga gawa, at yaong mga nagnanais maligtas sa kabila ng kanilang mga kasalanan. Narito ang lihim ng kapangyarihan nito.—*The Great Controversy*, 572.2

Nakapagbalangkas ang Roma ng isang sistema na waring nagtataguyod at nagbibigay-papuri sa kasal, ngunit sa huli ay humahantong sa paglimot at pagpapawalang-halaga rito. At ito ang ating nasasaksihan sa mundo sa kasalukuyan. Ang kasal ay itinataboy at itinuturing na lamang bilang isang lumang bagay na karapat-dapat hamakin. Ang mga pangyayaring naganap sa French Revolution ay isang paunang halimbawa lamang ng mas dakilang mangyayari sa malapit na hinaharap.

Ngayon ay bumalik tayo sa pasimula upang suriin ang ilang mga pundasyong prinsipyo ng Dakilang Paglalaban sa ating paghahangad na maunawaan ang kahalagahan ng hindi mapapawalang-bisang pagkakaisa ng kasal.

KABANATA 5

GINAWA AYON SA IMAHE NG DIYOS

Ang lalaki at babae ay ginawa ayon sa imahe ng Diyos, hindi lamang bilang mga indibidwal, kundi ang kanilang *relasyon* ay isang salamin ng relasyon ng Ama at ng Anak sa langit. Natalakay ito nang mas detalyado sa kabanata 31 ng aklat na *The Return of Elijah* gayundin sa aklat na *Divine Pattern of Life*. Inirerekomenda kong basahin ang mga ito upang magkaroon ng mas kumpletong pag-unawa sa paksang ito, sapagkat dito ay isang maikling buod lamang ang ating ilalahad.

At sinabi ng Diyos, “Lalangin natin ang tao ayon sa ating larawan, na kawangis natin; at magkaroon sila ng kapangyarihan sa mga isda sa dagat, sa mga ibon sa himpapawid, at sa mga hayop, at sa buong lupa, at sa bawat gumagapang na nilalang na gumagapang sa ibabaw ng lupa.” Genesis 1:26, NKJV

Ang mahalagang tanong dito ay ano ang ibig sabihin ng Diyos sa salitang *Natin*; sapagkat ang Natin ang tumutukoy kung ano ang magiging larawan. Lahat ng bagay ay nilikha ng Diyos sa pamamagitan ni Hesu-Kristo (Efeso 3:9). Ang pamumunong umiiral sa pagitan ng Diyos at ng Kanyang Anak ay dapat

masalamin sa mag-asawang lalaki at babae (1 Corinto 11:3). Pinagtitibay ng inspirasyon kung sino ang tinutukoy na *Natin* sa Genesis 1:26 gaya ng sumusunod:

Pagkatapos malikha ang lupa at ang mga hayop na naroon, **isinakatuparan ng Ama at ng Anak ang kanilang layunin**, na inihanda bago pa ang pagkahulog ni Satanas, **ang lalangin ang tao ayon sa kanilang sariling wangis**. Magkasama nilang ginawa ang lupa at ang bawat nilalang na nabubuhay dito. **At ngayon ay sinabi ng Diyos sa Kanyang Anak, “Lalangin natin ang tao ayon sa ating larawan.”** — *The Spirit of Prophecy, Vol. 1, 24.2*

Nangusap ang Diyos sa Kanyang Anak—dalawa lamang sila; walang iba pang kinausap nang sabihin ng Diyos “Lalangin natin ang tao ayon sa ating larawan.” Sa ganito, si Adan at si Eba ay naging isang halimbawa ng estruktura ng pamilya sa langit. Ang pagsasama ng lalaki at babae sa kasal ay inilaan upang ihayag ang mas malalalim na katotohanan tungkol sa relasyon ng Diyos at ng Kanyang Anak.

Si Adan ay nagkaroon ng mga paksa para sa pagninilay sa mga gawa ng Diyos sa Eden, na **isang maliit na larawan ng langit**.— *Confrontation, 11.2*

Sa Father of Love movement, tinutukoy namin ito bilang *Divine Pattern*.⁶ Ang relasyon ng Ama at ng Anak ang siyang pundasyon ng lahat ng uri ng relasyon at nagtataglay ng susi sa lahat ng kayamanan ng karunungan at kaalaman (Colosas 2:2-3). Ang Divine Pattern o Banal na Huwaran ay inilalarawan sa 1 Corinto 8:6.

...subalit para sa atin ay iisa ang Diyos, ang Ama, **na Siyang pinagmumulan ng lahat ng bagay** at tayo’y para sa Kanya, **at iisa ang Panginoong Hesu-Kristo, na sa pamamagitan Niya ay**

⁶ Tingnan ang mga aklat na *Divine Pattern* at *Divine Pattern of Life* na maaaring i-download sa maranathamedia.com

umiiral ang lahat ng bagay, at tayo’y sa pamamagitan Niya. 1
Corinto 8:6, WET (Wuest Expanded Translation)⁷

Sa pamamagitan ng pamamagitan ni Kristo nagkaroon ng buhay ang lahat ng bagay. Ang buhay na ito ay hindi lamang pisikal. Ito ang mapagpakumbabang pagpapasakop ni Kristo sa Ama, na nananahan sa sinapupunan ng Ama, na nagbibigay-daan upang matanggap natin ang espiritu ng Diyos na nagbibigay-buhay. Habang ating minamasdan at pinaniniwalaan ang Anak ng Diyos, nagiging handa tayong pasakop sa Ama gaya ng pagpapasakop ni Kristo sa Ama, at sa gayon ay nananatili tayong konektado sa Ama kung paanong si Kristo ay konektado sa Ama.⁸ Ang pananatili sa ugnayang ito ang siyang paraan upang makabahagi tayo sa buhay na walang hanggan.

Kaya’t kay Kristo lamang matatagpuan ang buhay. Ang sinumang nasa Anak ay may buhay. Ang sinumang wala sa Anak ay walang buhay. Ang Anak ng Diyos ay nananahan sa sinapupunan ng Ama at yamang tinanggap Niya ang lahat ng bagay mula sa Ama, Siya’y tumitingin sa Kanyang Ama para sa lahat ng bagay. Wala Siyang ginagawa mula sa Kanyang sarili kundi ang mga bagay lamang na itinagubilin sa Kanya ng Ama.

Ipinaliwanag ni Hesus, “Sinasaad ko sa inyo ang katotohanan, **walang magagawa ang Anak mula sa Kanya lamang. Ginagawa Niya lamang ang nakikita Niyang ginagawa ng Ama.** Anuman ang ginagawa ng Ama, ginagawa rin ng Anak. **Sapagkat**

⁷ Ang Wuest ay isang literal na salin ng Bagong Tipan na sumusunod nang mahigpit sa ayos ng mga salita sa Griyego. Nailathala ito noong 1961. Si Kenneth Wuest (1893–1961) ay isang Evangelical na iskolar sa Bagong Tipan sa wikang Griyego. Isa si Wuest sa mga tagasalin ng New American Standard Bible (NASB). Sa kanyang sariling salin, sinikap niyang gawing mas madaling maunawaan ang orihinal na Griyego.

⁸ Para sa karagdagang kaalaman, tingnan ang polyeto na *Wisdom of God* gayundin ang *My Beloved*, kabanata 19 na Altogether Lovely. Maaari itong i-download sa maranathamedia.com

minamahal ng Ama ang Anak at ipinapakita sa Kanya ang lahat ng Kanyang ginagawa.” Juan 5:19-20a

Ang buong huwarang ito ay dapat na masalamin sa relasyon ng mag-asawa. Ang babae, na kinuha mula sa tadyang ng lalaki, ay dapat manahan sa kanyang puso. Kalugod-lugod sa lalaki na pagpalain ang kanyang asawa at gawin ang lahat ng bagay sa pamamagitan niya. Sa pamamagitan niya nililikha niya ang buong pamilya. Ipinapaalam niya sa kanya ang lahat ng kanyang ginagawa at walang itinatago.

Bilang tugon dito, at sa pagkakaroon ng katiyakan ng ganoong mapagmahal na relasyon, ang asawa ay hindi gumagawa ng anuman mula sa kanyang sarili kundi ang mga ipinapakita sa kanya ng kanyang asawa.

Kung paanong Ako ay sinugo ng Buhay na Ama, at **nabubuhay Ako dahil sa Ama**, gayundin ang sinumang kumakain sa Akin ay mabubuhay dahil sa Akin. Juan 6:57, NKJV

Kung paanong si Kristo ay nabubuhay sa pamamagitan ng Ama, gayundin ang asawa ay dapat mabuhay sa pamamagitan ng kanyang asawa. Ang tadyang ni Adan na kinuha upang likhain si Eba ay isang patuloy na paalala na ang kanyang buhay ay nagmula sa kanya at na maaari lamang siyang mabuhay sa pamamagitan niya. Dapat laging tandaan ni Adan na bahagi niya ay nasa kanyang asawa. Siya (babae) ay bahagi ng kanyang asawa, at dapat niya (lalake) itong alagaan at pangalagaan gaya ng pag-aalaga niya sa kanyang sarili. Sa katunayan, ibinibigay niya ang kanyang buong sarili sa kanya upang mahalin, pagyamanin, at protektahan siya palagi. Ito ay sumasagisag sa kung paano ibinigay ni Kristo ang Kanyang sarili para sa iglesia, at kung paano ginagawa ng Diyos ang lahat para kay Kristo.

Maaaring ituro ng mga babae na kay Eba lamang na ang buhay ay nagmula sa kanyang asawa; ang aking buhay ay hindi nagmula sa aking asawa kundi mula sa aking ama at ina. Paano masasabi na ang aking buhay ay nagmumula sa aking asawa?

Sinasabi sa atin ng Bibliya na ang Diyos ang nagdala ng babae sa lalaki. Kapag ang isang binata ay humihiling ng kamay ng isang dalaga para sa kasal, ang ama o tagapangalaga ng babae ang magdadala sa kanya sa lalaki. Ang binata ay pumapasok sa isang tipan kasama ang ama ng babae upang alagaan at pagyamanin siya sa halip ng ama. Sa ganitong paraan, kumikilos siya bilang kapalit ng ama upang maging kinatawan ng lalaki kung sa pamamagitan niya mabubuhay ang babae.

Tinataala natin na ang pangunahing tipan ay ginawa sa pagitan ng dalawa. Ang binata ay hindi basta kinukuha ang babae para sa kanyang sarili, kailangan niyang kunin siya sa konteksto ng pagmamahal ng ama sa kanyang anak na babae, na isang mas malawak na pananaw sa relasyon. Kung walang tipan sa pagitan ng ama at ng manliligaw, ang prinsipyong ito ng paglilipat ng pinagmumulan ng buhay ay nawawala at ang pamumuno ay nagiging magulo.

Nananahan sa sinapupunan ng Ama, palaging sumusunod si Kristo sa Kanyang Ama. Lubos Siya sa Kanya nagtitiwala at palaging iginagalang Siya. Sa katulad na paraan, ipinapaalam sa atin ng Bibliya na ang asawang babae ay dapat sumunod sa kanyang asawa at ituring siyang kanyang panginoon.

Gaya rin ni Sara na sumunod kay Abraham, at tinatawag siyang panginoon: kayo rin ay mga anak na babae niya, hangga't kayo'y gumagawa nang mabuti at hindi natatakot sa anumang pangamba. 1 Pedro 3:6 KJV

...upang maging maingat, dalisay, mapagmahal sa tahanan, mabuti, at masunurin sa kanilang sariling mga asawa, upang ang salita ng Diyos ay hindi mapangalitan. Tito 2:5, NKJV

Ang konsepto ng pagsunod ng asawang babae sa kanyang asawa sa panahong ito ay tinutukso at itinuturing na walang kabuluhan. Ngunit tulad ng ating natutunan sa unang kabanata, ibabalik ng Diyos ang bawat banal na institusyon sa orihinal nitong kalagayan. Gayunpaman, dapat nating tandaan na ang pamumuno ng lalaki

sa kanyang asawa ay dapat na kaayon ng pamumuno ng Ama kay Kristo. Ang tunay na asawang lalake ay kikilos sa kanyang asawa gaya ng pagkikilos ng Ama kay Kristo. Kung kikilos siya nang hiwalay sa Diyos, itinuturo at hinihikayat niya ang kanyang asawa na maging hiwalay sa kanya.

Kung minamahal at pinagpapala ng Ama ang Kanyang Anak sa lahat ng bagay, at kung si Kristo ay nabubuhay sa pamamagitan ng Kanyang Ama at sumusunod sa Kanya sa lahat ng bagay, kung gayon ito ang magiging batayan para sa pagpapanumbalik ng institusyon ng kasal.

Dapat maging malinaw sa atin na ang relasyon ng Ama at ng Anak ay walang hanggan, ito ay tumatagal magpakailanman. Ang relasyon sa kasal ay dapat sumalamin sa katotohanang ito sa pamamagitan ng pananatiling hindi nagkakabuwag habang parehong buhay ang mag-asawa.

Walang sinumang makalalapit sa Ama kundi sa pamamagitan ng Anak, gayundin, ang mga anak ay hindi tunay na makalalapit sa kanilang ama kundi sa pamamagitan ng kanilang ina. Kung kikilos ang isang asawang babae nang hiwalay sa kanyang asawa, itinuturo niya sa kanyang mga anak na kikilos din nang hiwalay sa kanilang ama. Pipigilan nito ang mga anak na tunay na parangalan, igalang, at makilala ang kanilang ama. Ito ay nagdudulot ng espiritwal na kamatayan na susundan ng pisikal na kamatayan sa bata, sapagkat mababasa natin:

Kung kayo ay mga anak ng Diyos, kayo ay nakikibahagi sa Kanyang kalikasan, at hindi maiiwasang maging katulad Niya. **Ang bawat anak ay nabubuhay sa pamamagitan ng buhay ng kanyang ama.** Kung kayo ay mga anak ng Diyos, ipinanganak sa pamamagitan ng Kanyang Espiritu, nabubuhay kayo sa pamamagitan ng buhay ng Diyos. Kay Kristo nananahan ang “buong kaganapan ng pagka-Diyos na nagkatawang-tao” (Colosas 2:9); at ang buhay ni Hesus ay naipapakita “sa ating kamatayan na laman” (2 Corinto 4:11). Ang buhay na iyon sa inyo

ay magbubunga ng parehong karakter at magpapakita ng parehong mga gawa gaya ng ipinakita Niya. —*Thoughts From the Mount of Blessing*, 77.4

Nawa'y tunay nating maunawaan ang kahulugan ng mga salitang ito. Ang bawat anak ay nabubuhay sa pamamagitan ng buhay ng kanyang ama sa lupa. Upang magkaroon ng ganap na pakikipag-ugnayan sa kanyang ama, kailangan niyang maging masunurin at magpakita ng paggalang. Ang espiritung ito ay nagmumula lamang kay Kristo sa pamamagitan ng kanyang ina. Pinatutunayan nito na kung paanong ang pamamahala ng Ama ay nakasalalay sa balikat ng Kanyang Anak (Isaias 9:6), gayundin, ang pamamahala ng ama sa lupa ay nakasalalay sa kanyang asawa.

Ang sinumang may masunuring Anak ng Diyos ay may buhay (1 Juan 5:12). Ang sinumang may masunuring ina ay may buhay.

Ito ang dahilan kung bakit ang ikalimang utos ang una na may kasamang pangako ng mahabang buhay.

Igalang mo ang iyong ama at ina. At magkakaroon ka ng mahabang buhay at kasaganaan sa lupang ibinibigay sa iyo ng PANGINOONG iyong Diyos. Exodo 20:12

“Igalang mo ang iyong ama at ina.” Ito ang unang utos na may kasamang pangako: Kung igagalang mo ang iyong ama at ina, “magiging maayos ang iyong kalagayan at magkakaroon ka ng mahabang buhay sa lupa.” Efeso 6:2-3

Kapag hiniwalayan ng isang lalaki ang kanyang asawa na kanyang pinagsamahan ng mga anak, ipinapadala niya ang mensahe sa kanyang mga anak na ang babae na nagdala sa kanila sa buhay ay walang halaga sa kanya. Sa epekto, at marahil kahit hindi sa salita, itinuturo niya sa kanyang mga anak na lalaki na ituring ang mga babae na parang mapapalitan lamang sa mga relasyon, at itinuturo sa kanyang mga anak na babae na ang mga babae ay walang halaga.

Kung hiniwalayan ng isang babae ang kanyang asawa, hindi niya sinasadyang itinaturo sa kanyang mga anak ang maling kaisipan na sila ay emosyonal na imortal, at na ang pinagmumulan ng kanilang buhay sa lupa ay hindi mahalaga, kahit pa sabihin niya na ito ay mahalaga. Pinapaliit nito ang itinakdang daluyan ng pagpapala sa pamamagitan ng pagbawas ng emosyonal na pakikipag-ugnayan sa kanilang ama. Ganap nitong binabago ang relasyon ng ama at anak.

Hindi ito nangangahulugang ang mga lalaki at babae na dumaraan sa mga kalungkutan na ito ay may intensyon nito. Karamihan sa mga magulang ay nagnanais ng pinakamahusay para sa kanilang mga anak, ngunit karamihan ay hindi alam ang buong epekto ng diborsiyo sa kanilang mga kapamilya. Babanggitin natin muli ang ilan sa mga epekto na ito sa isang susunod na kabanata.

Ang lahat ng mga bagay na ito ay nagsasalita sa atin kung gaano kahalaga ang relasyon ng Ama at ng Anak para sa ating lahat. Sapagkat tayo ay ginawa sa imahe ng Diyos at ng Kanyang Anak, ang bawat diborsiyo ay sumisira sa imaheng ito at ang bawat muling pag-aasawa ay ganap na sumisira rito.

Ito ang dahilan kung bakit binibigyang-diin nang labis ng Espiritu ng Propesiya ang yunit ng pamilya.

Nagsisimula ang pagpapanumbalik at pagpapaunlad ng sangkatauhan sa tahanan. Ang gawain ng mga magulang ang pundasyon ng lahat ng iba pang gawain. Binubuo ang lipunan ng mga pamilya, at ayon sa kung ano ang ginagawa ng mga pinuno ng pamilya, ganoon ang magiging kalagayan nito. Mula sa puso nanggagaling ang “pinagmumulan ng buhay”; at ang puso ng pamayanan, ng simbahan, at ng bansa ay ang tahanan. **Ang kabutihan ng lipunan, ang tagumpay ng simbahan, at ang kaunlaran ng bansa ay nakasalalay sa mga impluwensiya ng tahanan.**— *The Ministry of Healing*, 349.1

Kung nais nating masaksihan ang pagpapanumbalik ng sangkatauhan, dapat nating simulan ito sa kapaligiran ng tahanan.

Ang pagpapanumbalik ng yunit ng pamilya ay isang pagpapanumbalik sa pagsamba sa tunay na Diyos, sapagkat ang pamilya sa lupa ay larawan ng isa sa langit. Ang pagkawasak ng kasal ay nagmumula lamang sa pagsamba sa diyus-diyosan, na laging magdudulot ng kamatayan kung hindi ito ipagpapatawad at iiwan.

Mapalad ang pamilya kung saan ang ama at ina ay buong-saloob na nagsuko sa Diyos upang gawin ang Kanyang kalooban! Isang maayos at disiplinadong pamilya **ang nakapagsasabi ng higit pa para sa Kristiyanismo kaysa sa lahat ng sermon na maipapahayag.** Ang ganitong pamilya ay nagbibigay ng patunay na nagtagumpay ang mga magulang sa pagsunod sa mga utos ng Diyos, at na ang kanilang mga anak ay paglilingkuran Siya sa simbahan. Lumalago ang kanilang impluwensya; sapagkat habang ibinabahagi nila ang natutunan, sila rin ay tumatanggap upang muling maibahagi. Ang ama at ina ay nakakahanap ng mga katuwang sa kanilang mga anak, na ibinabahagi sa iba ang aral na natutunan sa tahanan. Ang kanilang komunidad ay natutulungan, sapagkat dito sila yumaman para sa panahong ito at para sa walang hanggan. Ang buong pamilya ay nakikibahagi sa paglilingkod sa Panginoon; at sa pamamagitan ng kanilang banal na halimbawa, nahihikayat ang iba na maging tapat at totoo sa Diyos sa pakikitungo sa Kanyang kawan, ang Kanyang magandang kawan.—*Review and Herald*, June 6, 1899, Art. A, par. 14

Sa mga kaisipang ito, nakikita natin ang malapit na ugnayan sa pagitan ng doktrina tungkol sa Diyos, doktrina tungkol sa kasal, at mga prinsipyong dapat maging batayan sa pagkakabuo ng isang pamilya. Ang isang maayos na kasal ay nagbibigay ng pinakamakapangyarihang patotoo sa katotohanan kung sino ang Diyos at kung paano Niya pinangangalagaan ang mga relasyon. Ang isang wasak na kasal na humahantong sa muling pag-aasawa ay nagtatakip sa larawang ito, nagpapatigas sa puso, at mas madaling nagdadala nito sa pagsamba sa diyus-diyosan.

Sa susunod na kabanata ay iiugnay natin ang doktrina ng kasal sa pinagmulan ng Dakilang Tunggalian sa langit upang higit pang maunawaan kung bakit sinabi sa atin ng Diyos na ang kasal ay hindi maaaring ipawalang-bisa sa buhay na ito.

KABANATA 6

PINAGMULAN NG DAKILANG TUNGGALIAN

Si Satanas, na dating si Lucifer na tagapagdala ng liwanag, ang pinakapinarangalan sa lahat ng mga anghel. Sa kanya ipinagkaloob ang tungkulin na nasa tabi ni Kristo.

Sa mga nananahan sa langit, **si Satanas, na kasunod ni Kristo, ay minsang pinakapinarangalan ng Diyos, at pinakamataas sa kapangyarihan at kaluwalhatian.** Bago siya bumagsak, si Lucifer, ang “anak ng umaga,” ang pangunahing tagapagtakip na kerubin, banal at walang dungis. Siya ay nakatayo sa harapan ng dakilang Manlalalang, at ang walang patid na sinag ng kaluwalhatian na bumabalot sa walang hanggang Diyos ay nananahan sa kanya.— *Signs of the Times*, July 23, 1902, par.2

Ang Anak ng Diyos ay namuhay nang may palagiang pasasalamat sa Kanyang Ama, sapagkat lagi Niyang inaalala na ang lahat ng nasa Kanya ay nagmula sa Kanyang Ama. Bagama’t labis nang pinarangalan, sinimulang naisin ni Lucifer ang katungkulan ng Anak ng Diyos. Ngunit ito ay hindi espiritu ni Kristo, sapagkat si

Kristo ay kailanman hindi naghangad ng mas mataas na katungkulan kaysa sa Kanyang Ama. Kung nagpatuloy lamang si Lucifer na mamuhay sa landas ni Kristo, siya sana'y nanatiling may kapayapaan sa Diyos para sa mga bagay na nasa kanya, at hindi sana nagkaroon ng ambisyon na lampasan pa ang nilikha sa kanya ng Diyos.

Upang maitaas ang kanyang sarili, ninais ni Lucifer na siya ay ituring na kapantay ni Kristo, at sa gayon ay gawing dahilan na ito'y hindi makatarungan at padalus-dalos na si Kristo lamang ang sambahin at hindi siya. Upang magawa ito, kinailangang ikubli ni Lucifer ang katotohanan na si Kristo ay ipinanganak mula sa Ama at Siya ang daluyan kung kanino ginagawa ng Diyos ang lahat ng bagay. Ang karakter ni Kristo, ang Kanyang pasasalamat at pag-ibig sa Kanyang Ama, ay mahalaga para sa lahat ng nilalang, at ang karakter na iyon ay lumago mula sa katotohanang si Kristo ay ipinanganak at tumanggap ng lahat ng bagay mula sa Kanyang Ama. Tinanggihan ni Satanas ang karakter ni Kristo sapagkat ang pagpapakumbaba ng Anak ng Diyos ay salungat sa pagnanasa ni Satanas na mamuno, kaya upang bigyang-katwiran ang kanyang sarili, kanyang itinago ang katotohanang si Kristo ay ipinanganak mula sa Ama nang siya'y nakikipag-usap sa iba pang mga anghel.

Ang mga anghel ay pinalayas mula sa langit sapagkat ayaw nilang makipagkaisa sa Diyos. Sila'y nahulog mula sa kanilang mataas na kalagayan dahil ninais nilang maitampok ang kanilang sarili. Hinangad nilang itaas ang kanilang sarili at nakalimutan nilang ang kanilang kagandahan sa anyo at sa karakter ay nagmula sa Panginoong Hesus. **Ang katotohanang ito ay pinagtakpan ng mga [nahulog na] anghel, na si Kristo lamang ang bugtong na Anak ng Diyos,** at dumating sila sa pag-iisip na hindi nila kailangang sumangguni kay Kristo.—*This Day With God*, 128.2

Sa paggawa ng lalaki at babae ayon sa imahe ng Diyos, mahahayag sa mga anghel ang malinaw na pagkaunawa tungkol sa tunay na

katayuan ni Kristo sa Ama, at ang kanilang malapit na ugnayan sa isa't isa.

Dahil dito, ang babae ay nararapat magkaroon ng kapangyarihan sa kanyang ulo, **alang-alang sa mga anghel**. 1 Corinto 11:10, NIV

Kung paanong si Adan ang ulo ni Eba, gayon din naman ang Diyos ang ulo ni Kristo. Kung paanong ang kaluwalhatian ni Adan ay bumabalot sa kanya at sa kanyang asawa, gayon din ang kaluwalhatian ng Diyos na walang pinagmulan ay bumabalot sa Kanya at sa Kanyang Anak.

Ang Anak ng Diyos ay nakibahagi sa trono ng Ama, at ang kaluwalhatian ng walang hanggan at walang pinagmulan ay bumabalot sa kanilang dalawa.—*Patriarchs and Prophets*, 36.2

Kung paanong si Kristo ay bahagi ng Diyos, gayon din naman ang asawang babae ay bahagi ng kanyang asawa.

Hayaan lamang na maunawaan ng babae na siya ay pinahahalagahan ng kanyang asawa at mahalaga sa kanya, hindi lamang dahil siya'y kapaki-pakinabang at maginhawa sa kanyang tahanan, kundi **dahil siya ay bahagi ng kanyang sarili**, at siya ay tutugon sa kanyang pagmamahal at magbabalik ng pag-ibig na ipinagkaloob sa kanya.—*Testimonies for the Church*, Vol. 2, 416.3

Bagaman nagbunga ang kasalanan ng isang bangin sa pagitan ng tao at ng kanyang Diyos, ang banal na kabutihan ay naglaan ng isang plano upang mapagtawid ang bangin na iyon. **At anong bagay ang Kanyang ginamit? Isang bahagi ng Kanyang sarili. Ang kaningningan ng kaluwalhatian ng Ama** ay bumaba sa mundong nasunog at nadungisan ng sumpa, at sa Kanyang sariling banal na karakter, sa Kanyang sariling banal na katawan, Kanyang pinagtawid ang bangin....—*Our High Calling*, 12.2

Sa mga pahayag na ito at sa iba pang katulad nito, ating nakikita na ang pagsasama sa kasal sa laman ay isang repleksyon ng ugnayan ng Ama at ng Anak sa Espiritu.

Ang relasyon ng Diyos at ng Kanyang Anak ang susi ng buhay; ito'y hindi isang padalus-dalos na sistema na maaaring baguhin. Ang hinihingi ni Lucifer ay hindi isang bagay na maibibigay ng Diyos at ng Kanyang Anak, sapagkat iyon ay sisira kay Satanas at sa buong sansinukob. Pinilit nilang ipaliwanag ito kay Satanas, ngunit hindi niya ito maunawaan; ang kapalaluan ni Satanas ang naging dahilan upang ang pangangatwiran ng Diyos ay kanyang ituring hindi bilang mapagmahal at totoo, kundi bilang mapaniil at may pagkukulang.

Habang lalo pang lumalakad si Lucifer sa landas ng sariling kaluwalhatian, sinadya niyang kalimutan ang mga pagpapalang ibinigay sa kanya sa pamamagitan ni Kristo, at nagsimulang isipin na siya ay kapantay o higit pa kaysa sa Kanya. Dumating si Lucifer sa pag-iisip na mas alam niya kaysa sa Diyos kung paano dapat at maaaring pamahalaan ang sansinukob. Sa gayon, kanyang binabago ang sarili upang maging si Satanas, ang kaaway.

Dahan-dahan, si Lucifer ay natutong pahintulutan ang pagnanasa ng pag-angat ng sarili. Sinasabi ng Kasulatan, "Ang iyong puso ay nagmataas dahil sa iyong kagandahan, iyong ipinahamak ang iyong karunungan dahil sa iyong kaningningan." Ezekiel 28:17. At muli, "Sinabi mo sa iyong puso, ...Aking itataas ang aking trono higit sa mga bituin ng Diyos.... Ako'y magiging gaya ng Kataas-taasan." Isaias 14:13, 14. **Bagama't ang lahat ng kanyang kaluwalhatian ay mula sa Diyos, itinuring ng makapangyarihang anghel na ito na ito'y kanya.** Hindi siya nasiyahan sa kanyang kalagayan, kahit pinarangalan siya nang higit kaysa sa mga hukbo ng langit, kanyang inangkin ang papuri na nararapat lamang sa Maylalang. Sa halip na itaguyod ang Diyos bilang Kataas-taasan sa pagmamahal at katapatan ng lahat ng nilalang, kanyang hinangad na ang sarili ang paglingkuran at pagkatiwalaan. **At sa pagnanasa sa kaluwalhati ang ipinagkaloob ng walang hanggan na Ama sa Kanyang Anak, ang prinsipeng mga anghel na ito ay umasa ng kapangyarihan na tanging kay Kristo lamang nararapat.**—*Patriarchs and Prophets*, 35.2

Nabasa ni Kristo at ng Ama ang mga pag-iisip ni Satanas at nakita ang landas na kanyang tinatahak. Nilito ni Satanas ang isipan ng mga anghel upang mabura ang pagkakaiba sa pagitan niya at ni Kristo. Upang tugunan ang nagbunsod na pagkalito, ipinlano ng Diyos at ng Kanyang Anak ang paglalang ng mundong ito upang ipakilala sa mga anghel ang malinaw na pagkakaiba sa pagitan ng dalawang dakilang Persona at ng iba pang mga nilalang. Nang ilahad sa kapulungan sa langit ang mga plano ng paglalang ng bagong mundo, ipinahayag ni Lucifer ang kanyang hangaring maging panginoon ng mundong ito.

Ang paglalang ng ating mundo ay iniharap sa kapulungan sa langit. **Doon inihanda ng kerubin na tagapagtakip ang kanyang kahilingan na siya ang itaagang prinsipeng mamamahala sa mundong nasa panukala pa lamang.** Ngunit hindi ito ipinagkaloob sa kanya. **Si Hesukristo ang itinakdang mamuno sa kahariang nasa lupa; sa ilalim ng Diyos,** tinanggap Niya ang tungkuling pangasiwaan ang mundo kasama ang lahat ng posibilidad nito. Ang kautusan ng langit ang magiging pamantayan ng batas para sa bagong mundong ito, para sa sangkatauhan.—*Manuscript 43b*—1891.3

Nang sabihin ng Diyos na Siya at ang Kanyang Anak ay gagawa ng tao ayon sa Kanilang imahe, naunawaan ni Satanas ang kahulugan nito; ang makataong repleksyong ito ay nag-alis kay Lucifer sa huling pamamahala sa langit.

Ngunit nang sabihin ng Diyos sa Kanyang Anak, “Lalangin natin ang tao ayon sa ating wangis,” si Satanas ay nainggit kay Hesus. Nais niyang siya ay sanggunian tungkol sa paglalang ng tao, at dahil hindi siya isinama, napuno siya ng inggit, panibugho, at pagkamuhi. Hinangad niyang tanggapin ang pinakamataas na karangalan sa langit kasunod ng Diyos.—*Early Writings*, 145.1

Ang paghihimagsik ni Satanas, na matagal nang nabubuo, ay tuluyang nag-alab nang lalangin ang lalaki at babae ayon sa imahe ng Diyos at ng Kanyang Anak. Kaya naman, ang pagtatatag ng

kasal, kung ito'y wastong nauunawaan, ay may mahalagang gampanin sa pagbubunyag ng katotohanan kung sino ang tunay na namumuno sa sansinukob at sa pagsisiwalat ng paghihimagsik ni Satanas laban sa Diyos.

Sa pagnanais na agawin ang lugar ni Kristo, si Satanas ay, sa katunayan, naghahangad na lumikha ng paghihiwalay sa pagitan ng Diyos at ng Kanyang Anak sa pamamahala ng pamilya. Pagkatapos, ninais ni Satanas na italaga siya ng Diyos bilang kapantay Niya, at sa gayon ay magtatag ng isang bagong pamahalaan o muling pag-aasawa sa langit.

Ginamit ni Satanas ang lahat ng kanyang katusuhan upang hikayatin si Kristo na talikuran ang Kanyang relasyon o gaya ng masasabi natin, ang Kanyang pamahalaang pag-iisang-dibdib kasama ng Kanyang Ama.

Si Hesus, ang Anak ng Diyos, ay hindi nalinlang ng mapanlinlang na pangangatwiran ni Lucifer. Siya'y nanindigan sa katotohanan ng mga prinsipyo at tumutol sa bawat katuwiran ni Lucifer at ng lahat ng anghel na kumampi sa kanya, na sa gayon ay nagpapatunay na **kung paanong Siya ay nanindigan, gayon din sana nakapanindigan ang bawat anghel.**
— *Manuscript 43b*—1891.3

Naniwala si Satanas na ang kanyang kapangyarihan ay nagmula sa kanyang sarili. Si Kristo ay tumanggap ng lahat ng nasa Kanya mula sa Kanyang Ama, at batid Niyang higit na totoo ito para sa mga nilalang, kaya't Siya'y matatag na nanindigan sa katotohanan ng Kanyang pagkakakilanlan. Sinikap ni Satanas na hikayatin si Kristo sa parehong paraan na kanyang pinipilit ipaniwala sa lahat ng mga anghel—na ang kanilang buhay ay likas at hindi tinanggap; na ang kanilang kaluwalhatian ay nagmumula sa kanilang sarili, at hindi mula sa Diyos. Nalalaman natin ito sapagkat sinabi ni Ellen White na bawat anghel ay sana'y nakapanindigan sa kinalalagyan ni Kristo. Mahigpit na pinanghawakan ni Kristo ang Kanyang pamana mula sa Kanyang

Ama; hindi Siya natalo ni Satanas upang lisanin ang sinapupunan ng Ama at igiit ang Kanyang kasarinlan sa pamamagitan ng pagtatakda na ang lahat ng Kanyang kapangyarihan ay nagmula sa Kanyang sarili.

Isinasaalang-alang natin ang prinsipyo na ang mga salitang binibigkas ay mga binhing espirituwal. Sinikap ni Satanas na itanim sa isipan ni Kristo ang kanyang masasamang binhi. Ngunit tinanggihan ni Kristo ang kanyang mga pagtatangka at nanatiling tapat sa Kanyang Ama, na nagtitiwala sa mga salitang winika ng Kanyang Ama at na tinanggap Niya ang lahat ng bagay mula sa Kanya. Hindi nagtagumpay si Satanas na dayain at akitin si Kristo.

Nang hindi maipaniwala ni Satanas kay Kristo ang kanyang mga kaisipan, binago niya ang kanyang paraan at inakusahan naman si Kristo na inaagaw ang kanyang katungkulan.

Sa pamamagitan ng tusong mga parinig, na nagbigay-anyong si Kristo ay umako ng katungkulan para sa kanya, si Lucifer ay naghasik ng mga binhi ng pagdududa sa isipan ng marami sa mga anghel. — *Review and Herald*, Feb 4, 1909, par. 1

Itinakda ng Diyos ang sangkatauhan upang magpakita ng mga pangunahing prinsipyo ng Kanyang relasyon sa Kanyang Anak. Ito ang dahilan kung bakit tayo ay ginawa ayon sa Kanilang imahe. Sa tuwing nakikita ni Satanas ang dalawang tao na nasa mapagmahal na pagsasama ng kasal, naaalala niya ang Ama at ang Anak at sa kanyang pagkakatanggal mula sa mahalagang banal na ugnayang ito. Sa tuwing nagtatagumpay siyang sirain ang isang pagsasama ng mag-asawa at hikayatin silang muling magpakasal, pinapaniwala niya ang kanyang sarili na kanyang pinagtitiyay ang kanyang orihinal na balak na wasakin ang unang pag-iisang-dibdib ng Diyos at magtatag, kapalit nito, ng isang muling pag-aasawa kasama si Lucifer.

Ang relasyon ng lalaki at babae ay nilayon na magtagal gaya ng ugnayan ng Ama at ng Anak; magpakailanman. Ang hindi

matitinag na pagsasama ng mag-asawa ay repleksyon ng hindi matitinag na pagsasama ng Ama at ng Anak.

Sa ganitong konteksto, ating nakikita kung bakit napakahalaga na nang ginawa ng Diyos ang sangkatauhan, Siya ay lumikha ng dalawang tao na magkasamang nagluwal ng mga supling. Hindi lumikha ang Diyos ng tatlong tao upang pasimulan ang sangkatauhan.

Ang doktrina ng Trinidad, na nagtuturo ng tatlong persona sa pasimula na magkakapantay sa kanilang sariling kapangyarihan, ay naglalarawan sa Diyos ayon sa anyong ninanais ni Satanás, at winawasak nito ang katotohanan tungkol sa mapagpakumbabang Anak ng Diyos na nagpasakop, nagparangal, at sumamba sa Kanyang Ama bilang Kanyang Diyos. Higit pa nating tatalakayin ang mga suliraning nililikha ng Trinidad sa pag-unawa kapwa sa Diyos at sa kasal.

Kapag ang isang bata ay nahaharap sa kalagayan na ang isa sa kanyang mga magulang ay iniiwan ang isa at nag-aasawa ng iba, siya ay nagkakaroon ng tatlong magulang na dapat pag-ukulan ng paggalang sa halip na dalawa. Hindi kailanman ito ang disenyo ng Diyos.

Sa pagninilay tungkol sa pinagmulan ng Dakilang Paglalaban, nawa'y maging malinaw na ang bawat pag-aasawa ay may pagkakataong magpakita ng pamahalaan ng Diyos o ng pamahalaan ni Satanás. Ang diborsiyo at muling pag-aasawa ay nakatutulong upang ipakita ang plano ni Satanás na sakupin ang sansinukob.

Ipinaaalaala natin na hindi hinahatulan ng Diyos ang sinuman sa Kanyang mga anak na dumaan sa masakit na karanasan ng diborsiyo. Ang ating layunin dito ay maunawaan ang pag-aasawa ayon sa disenyo ng Diyos upang ang mahalagang institusyong ito ay maibalik sa nararapat nitong kalagayan.

Tulad ng ating nabanggit kanina, ang pag-aasawa ay idinisenyo, sa bahagi, upang ituro sa sansinukob ang tungkol sa Diyos at sa Kanyang Anak. Upang maging mabisa ang aral na ito, ang pag-aasawa ay hindi dapat mabuwag habang buhay pa ang mag-asawa, sapagkat kung ito’y masira, mawawasak din ang pagsasalamain sa Ama at Anak na kailanman ay laging magkasama.

Ikalawa, ito’y nagpapatigas ng puso ng mga nagpasiya na ayaw na nilang manatili sa kasal. Kapag ang dalawang tao ay nagpakasal, sila ay nagiging isang laman, at sila ay pinagbubuklod ng Diyos upang maging isa. Ang paghihiwalay sa pinag-isa ng Diyos ay nangangailangan ng pagpapatigas ng kaluluwa upang tiisin ang sakit ng pagkakabiyak. Ang ganitong pagpapatigas ng puso ay nakapipinsala sa kaluluwa nang lubos, hanggang sa halos mawala ang kakayahan nitong manatiling tapat sa mga ugnayan.

Kapag ang dalawang tao ay nagdiborsiyo, madalas na hindi lamang nila pinuputol ang ugnayan sa kanilang asawa, kundi kinakailangan din nilang lumayo sa mga taong nagsumamo sa kanila na huwag gawin ang hakbang na ito. Lahat ng ugnayan na humahadlang sa pagtamo ng ninanais ay itinuturing na hindi na mahalaga. Ang agape ay nilalamon ng eros.

Ang kakulangan ng pananampalataya sa katatagan ng mga relasyon ay nagpapahirap na paniwalaan ang pangunahing prinsipyo ng pananampalataya hinggil sa buhay na walang hanggan—na ang Diyos ay umiibig sa atin ng walang hanggang pag-ibig at kailanman ay hindi Niya tayo iiwan ni pababayaan, anuman ang mangyari.

Sa puntong ito, kinakailangan nating iugnay ang relasyon sa pag-aasawa sa krus. Ang krus ang pinakamataas na simbolo ng pagtanggì sa sarili, at ang pagtanggì sa sarili ay mahalagang sangkap sa pag-aasawa. Kaya’t ang tunay na pag-aasawa ay nagbibigay sa atin ng pagkakataon na maunawaan ang kahulugan ng krus at makibahagi sa pakikisama sa mga paghihirap ni Kristo.

KABANATA 7

PASANIN ANG IYONG KRUS AT SUMUNOD SA AKIN

Pagkatapos ay nilalang ng Panginoong Diyos ang tao mula sa alabok ng lupa. Hiningahan Niya ang mga butas ng ilong ng tao ng hininga ng buhay, at ang tao ay naging isang buhay na nilalang. Genesis 2:7

Muli Niyang sinabi, “Sumainyo ang kapayapaan. Kung paanong sinugo Ako ng Ama, gayon din kayo’y isinusugo Ko.” Pagkatapos ay hiningahan Niya sila at sinabi, “Tanggapin ninyo ang Espiritu Santo.” Juan 20:21–22

Nais namin ang Banal na Espiritu, na siyang si Hesukristo.” — Ellen G. White, Letter 66, 1894 to E. W. Prescott, April 10th 1894

Ang tunay na ilaw, na nagbibigay liwanag sa bawat tao, ay dumarating sa sanlibutan. Juan 1:9

Ang Isa na Siyang buhay mismo ay nahayag sa atin, at Siya ay nakita natin. Ngayon ay aming pinatotohanan at ipinapahayag sa inyo na Siya ang buhay na walang hanggan. Siya ay kasama ng Ama, at pagkatapos ay nahayag sa atin. 1 Juan 1:2

Bawat tao na nabubuhay sa mundong ito ay tumatanggap ng buhay sa pamamagitan ni Hesukristo, ang Anak ng Diyos. Ang Espiritu ni Hesus ang siyang sumusuporta at umaalalay sa atin sa bawat sandali. Ang buhay na ibinigay sa Kanya ng Kanyang Ama ay malayang ipinagkakaloob sa atin dahil sa Kanyang pag-ibig na Agape, na Siya rin namang tinanggap Niya mula sa Kanyang Ama.

Ngunit sa pagtalikod sa lahat ng mabababang pagpapakilala, nakikita natin ang Diyos kay Hesus. Sa pagtingin kay Hesus, nakikita natin na ang kaluwalhatian ng ating Diyos ay ang magbigay. Sinabi ni Kristo, “Wala Akong ginagawa mula sa Aking sarili,” “ang buhay na Ama ang nagsugo sa Akin, at Ako’y nabubuhay dahil sa Ama.” “Hindi Ko hinahanap ang Aking sariling kaluwalhatian,” kundi ang kaluwalhatian ng nagsugo sa Akin. Juan 8:28; 6:57; 8:50; 7:18. **Sa mga salitang ito ay ipinahayag ang dakilang prinsipyo na siyang batas ng buhay para sa buong sansinukob. Lahat ng bagay ay tinanggap ni Kristo mula sa Diyos, ngunit Siya’y tumanggap upang magbigay.** Kaya sa mga hukuman ng langit, sa Kanyang ministeryo para sa lahat ng nilalang: **sa pamamagitan ng minamahal na Anak, ang buhay ng Ama ay dumadaloy tungo sa lahat; at sa pamamagitan ng Anak ito’y bumabalik, sa papuri at masayang paglilingkod, isang agos ng pag-ibig, tungo sa dakilang Pinagmulan ng lahat.** At sa gayon, sa pamamagitan ni Kristo, ang daloy ng pagkakaloob ay nagiging ganap, na nagpapakita ng karakter ng dakilang Tagapagkaloob, ang batas ng buhay.— *The Desire of Ages*, 21.2

Ito ang dahilan kung bakit ang Anak ng Diyos ang kaibigang higit na malapit sa atin kaysa isang kapatid (Kawikaan 18:24). Ang kahanga-hangang katotohanang ito ang siyang nag-udyok sa Mang-aawit na sumulat:

Alam Mo kung ako’y nauupo o natatayo. Alam Mo ang aking mga iniisip kahit ako’y malayo. Nakikita Mo ako sa aking paglalakbay at kapag ako’y nagpapahinga sa bahay. Alam Mo ang lahat ng aking ginagawa. Alam Mo ang aking sasabihin bago ko

pa ito sabihin, O PANGINOON. Nauuna Ka sa akin at sumusunod sa akin. Ipinapahid Mo ang Iyong kamay ng pagpapala sa aking ulo. Ang kaalamang ito ay napakaganda para sa akin, napakalaki para maunawaan ko! Hindi ko maaaring takasan ang Iyong Espiritu! Hindi ko maaaring takasan ang Iyong presensya! Kung ako'y aakyat sa langit, naroroon Ka; kung ako'y bababa sa libingan, naroroon Ka. Kung lilipad ako sa mga pakpak ng umaga, kung maninirahan ako sa pinakamalayong karagatan, kahit doon ay patnubayan Mo ako ng Iyong kamay, at susuportahan ako ng Iyong lakas. Awit 139:2-10

Upang tayo'y magkaroon ng buhay, si Kristo ay dapat na manahan sa atin, sa pamamagitan ng Kanyang Espiritu, sa bawat sandali ng bawat araw. Ito ay isang kasunduan sa pag-aasawa para sa buong buhay. Ang ating minamahal na Tagapagligtas ay nararanasan kasama natin ang lahat ng ating nararanasan dahil Siya ay kasama natin sa bawat sandali, at tayo ay ganap na umaasa sa Kanya para sa buhay. Gaya ng sinabi ni Hesus:

Ako ang tunay na puno ng ubas; at kayo ang mga sanga. Ang sinumang mananatili sa Akin, at Ako sa kaniya, ay magbubunga ng sagana. **Sapagkat kung wala kayo sa Akin, wala kayong magagawa.** Juan 15:5

Napakasayang karanasan para kay Hesus kapag tayo'y nakikipag-usap sa Kanya, ibinabahagi sa Kanya ang ating mga iniisip, at inaawit sa Kanya ang ating pagmamahal. Sa kabilang banda, kapag tayo'y nagkasala, nilabag ang mga utos, at nasasaktan ang mga tao sa ating paligid, si Kristo ay nararanasan ang buong proseso ng ating paghihirap kasama natin. Hindi Niya maaaring balewalain ang ating mga sinasabi. Hindi Niya maaaring itago ang Kabilang masama nating gawain. Kung Siya'y lisanin tayo, tayo'y mamamatay. Iyan ang katotohanan.

Sa bawat masamang pelikula na ating pinapanood, si Kristo ay naroroon. Sa bawat pagpatay, nararanasan Niya pareho ang takot ng biktima at ang kakila-kilabot na kalagayan ng isipan ng

mamamatay. Pagkatapos, nararamdaman Niya ang paghihirap at pagkakasala ng nagkasala o, mas masahol pa, ang kakila-kilabot na kalagayan ng kaluluwa na wala lamang nararamdaman kundi kagalakan sa pagkamatay ng iba. Nararamdaman Niya ang pagkabigla, kalungkutan, at galit ng mga nakakakilala sa biktima at sa salarin.

Sa bawat kaluluwa ng tao, naipapakita ang mga prinsipyong ninanais ni Satanas noon sa langit. Si Kristo, bilang nagbibigay-buhay at Tagapagligtas natin, ay may walang hanggang habag at pag-ibig para sa atin. Tayo ay Kanya. Ngunit ang Kanyang kaaway, si Satanas, ay hinahatak ang kaluluwa sa kasalanan at ninanakaw ang pagmamahal ng kaluluwa, at pinipilit si Kristo na maupo sa ilalim ng kaluluwa, nakapiit at may teyp sa bibig upang pigilan Siyang magsalita o tawagin ang kaluluwa.

Bakit mananatili si Kristo sa ganitong relasyon? Bakit Niya pinapayagan ang Kanyang sarili na tratuhin ng ganito? Dahil Siya ay umiibig sa atin, at kung Siya'y lilisan, tayo'y mamamatay. Dinadala ni Kristo ang Kanyang krus sa bawat kaluluwa ng tao sa bawat araw ng ating buhay.

Iyon ang tunay na Ilaw na nagbibigay-liwanag sa bawat tao na dumarating sa mundo. Juan 1:9, NKJV

palaging dinadala sa katawan ang kamatayan ng Panginoong Hesus, upang ang buhay ni Hesus ay maipakita rin sa ating katawan. 2 Corinto 4:10, NKJV

at yaong mga humihiwalay mula sa Diyos. Imposible na maibalik ang ganitong mga tao sa pagsisisi; sa pagtanggihan nila sa Anak ng Diyos, sila mismo ang muling pumapako sa Kanya sa krus at inilalantad Siya sa kahihyan sa harap ng lahat. Hebreo 6:6

Ito ang punto kung saan nagtatagpo ang tunay na krus ni Kristo at ang mga prinsipyo ng pag-aasawa. Kailanman ay hindi Siya sumusuko sa atin, kasama natin Siya hanggang sa katapusan ng ating mga araw. Lubos Siyang nagdurusa dahil sa mga kasalananang

ating ginagawa, subalit ang Kanyang pag-ibig para sa atin ang nagpapatatag ng Kanyang pasya na hindi tayo kailanman iiwan o bibitawan.

Ngunit ang kahulugan ng krus ay higit pa rito. Inilalarawan ng Bibliya ang prinsipyong pangsama ng pag-aasawa sa bansang Hudyo.

Oo, ikaw ay isang mapangalunyang asawa na tumatanggap ng mga taga-ibang lupa sa halip na ang sarili mong asawa. Ezekiel 16:32

“Kapag dumating ang araw na iyon,” sabi ng PANGINOON, “tatawagin mo Akong ‘aking asawa’ sa halip na ‘aking panginoon.’” Hosea 2:16

Ang pangkalahatang prinsipyo ng kasal ay nahahayag sa paraan ng pamumuhay ni Kristo na araw-araw ay kasama ang bawat tao, ngunit sa mas malawak na pananaw, si Kristo ay hindi lamang ikinasal sa bansang Hudyo para sa isang panghabambuhay na panahon, kundi Siya ay naging kabiyak nila mula pa sa panahon ni Abraham hanggang sa pagkakabatong-patay kay Esteban noong AD 34. Sa loob ng 2000 taon, si Kristo ay inalipusta, sinugatan, at pinaluha dahil sa mga karumaldumal na gawaing isinagawa ng Israel. Sino ang makauunawa sa ganitong uri ng pag-ibig? Anong mga salita ang makapaglalarawan nito?

Sa wakas, tuluyan nang pinutol ng mga inapo ni Abraham ang kanilang kaugnayan kay Kristo. Mariin nilang tinanggihan na maging kabiyak Niya. Kaylaki ng pagluha ni Hesus para sa Kanyang minamahal na asawa sa loob ng 2000 taon!

Nakita ni Kristo sa Jerusalem ang isang sagisag ng sanlibutang tumigas sa kawalan ng pananampalataya at pagrerebelde, at mabilis na humaharap sa ganting-hatol ng Diyos. Ang mga dalamhati ng isang bumagsak na lahi, na bumigat sa Kanyang kaluluwa, ang siyang nagbunsod ng matindi at mapait Niyang pagdaing. Nakita Niya ang talaan ng kasalanan na nakaukit sa

paghihirap ng tao, sa mga luha at dugo; at ang Kanyang puso ay napuno ng walang hanggang habag para sa mga naaapi at nagdurusa sa lupa; Nanabik Siyang pagaanin ang kanilang lahat na pasanin. Ngunit maging ang Kanyang kamay ay hindi makapipigil sa rumaragasang alon ng pagdurusang dulot ng tao; kakaunti lamang ang hahanap sa kanilang tanging Pinagmumulan ng tulong. Handa Siyang ibuhos ang Kanyang kaluluwa hanggang kamatayan, upang ilapit sa kanila ang kaligtasan; ngunit kakaunti lamang ang lalapit sa Kanya upang magkaroon ng buhay.

Ang Kadakilaan ng langit ay umiiyak! Ang Anak ng walang-hanggang Diyos ay nababalisa sa kanyang espiritu, yumuyuko sa labis na dalamhati! Ang tagpong ito ay nagdulot ng kamanghamangha sa buong langit. Ipinapakita sa atin ng tanawing ito ang labis na kasamaan ng kasalanan; ipinapakita nito kung gaano kahirap na gawain, kahit para sa Walang-Hanggang Kapangyarihan, ang iligtas ang mga nagkasala mula sa mga kahirinatnan ng paglabag sa batas ng Diyos. —*The Great Controversy*, 22

Pansinin ang ipinapakitang karakter dito! Anong debosyon, anong pag-ibig, anong kahanga-hangang biyaya ang nahahayag sa pagtitiyaga ng Panginoong Hesus! Paano maikakabit ang ganitong karakter sa isang taong handang hiwalayan ang kanyang asawa matapos ang maraming taon dahil lamang sa “mga isyu sa hindi pagkakatugma”? Ibinuhos ni Hesus ang Kanyang kaluluwa hanggang sa kamatayan upang mapagtagumpayan ang pinakamalalim at pinakamahirap na suliranin ng hindi pagkakatugma—paano ito maikukumpara sa taong nagdesisyong wakasan ang kanilang kasal? Paano kailanman mapagkakasundo ang pagkakaiba ng dalawang karakter na ito? Kapag nagtagpo ang dalawang karakter na ito nang harapan, hindi ba malulunod ang kaluluwa sa labis na kaibahan? Ang tingin ng mga matang puno ng pag-ibig ay tila mga batong bumabagsak sa kanilang katawan. Tatalakayin natin ang prinsipyong ito nang mas detalyado sa

susunod hinggil sa mga parusa sa pangangalunya ayon sa batas ni Moises, at ang mga espirituwal na implikasyon ng mga batas na ito.

Hiniwalayan ng bansang Hudio si Kristo, katulad ng nangyari pitong siglo ang nakalipas sa sampung hilagang lipi ng Israel. Ipinapakita ng Bibliya ang paghihiwalay na ito bilang kaloob ng Diyos, ngunit kinakailangang pahintulutan ng Diyos na makamtan ng Israel ang kanilang ninanais.

Nakita niya [Juda] na aking hiniwalayan ang taksil na Israel dahil sa kanyang pangangalunya. Ngunit ang kapatid niyang si Juda na lubhang mapagtaksil ay hindi natakot, at ngayon, iniwan din niya Ako at ibinigay ang kanyang sarili sa karumihan ng prostitusyon. Jeremias 3:8

Ang Israel ay matigas ang ulo, tulad ng isang dumadangang guya. Kaya ba't pakakainin pa siya ng Panginoon na gaya ng isang kordero sa luntiang pastulan? Hayaan na si Israel, sapagkat siya'y nakipag-isang-dibdib sa pagsamba sa mga diyus-diyosan. Hosea 4:16-17

Kinailangang pahintulutan ng Diyos na mangyari ang paghihiwalay sapagkat si Israel ay nakipag-isang-dibdib sa iba. Ang Diyos, sa pamamagitan ni Kristo, ang siyang walang sala. Iningatan Niya ang natitirang bahagi ng Israel hanggang sa kahulihulihan. Ngunit nang sila'y tumanggi, kinailangang maglakbay si Kristo sa lahat ng landas ng daigdig upang hanapin ang mga bulag, mga pilay, mga bingi, at sinumang may handang makinig, upang anyayahan sila sa pagtitibay ng Kanyang kasal sa sangkatauhan.

Nang handa na ang piging, sinugo niya ang kanyang mga lingkod upang tawagin ang mga inanyayahan. Ngunit silang lahat ay tumangging pumaroon! Kaya't muling nagsugo siya ng iba pang mga lingkod at sinabi sa kanila, "Naihanda na ang piging. Napatay na ang mga toro at mga pinatabang hayop, at handa na ang lahat. Halina kayo sa piging!" Ngunit binalewala ng mga

inanyayahan ang paanyaya at bawat isa'y nagpunta sa kanyang kanyang Gawain, ang isa sa kanyang bukirin, ang isa naman sa kanyang kalakalan. Ang iba nama'y sinunggaban ang kanyang mga lingkod, inalipusta sila, at pinatay.... "Ngayon, lumabas kayo sa mga lansangan at anyayahan ninyo ang lahat ng inyong makita." Kaya't tinipon ng mga lingkod ang lahat ng kanilang natagpuan, mabubuti man o masasama, at napuno ng mga panauhin ang bulwagan ng piging. Mateo 22:3-6, 9-10

Ngayon, ang Kristiyanismo bilang pagpapalawig ng paanyaya sa kasalan na unang ibinigay sa Israel, ay nagkaroon ng dalawang libong taon upang tumugon ngunit kakaunti lamang ang naging bunga.

Si Hesus, habang nakatanaw sa huling salinlahi, ay nakita ang sanlibutan na nasasangkot sa isang pandaraya na katulad ng nagdala ng pagkawasak sa Jerusalem. Ang dakilang kasalanan ng mga Hudyo ay ang kanilang pagtangga kay Kristo; ang dakilang kasalanan naman ng sanlibutang Kristiyano ay ang kanilang pagtangga sa kautusan ng Diyos, na siyang saligan ng Kanyang pamamahala sa langit at sa lupa. Ang mga utos ni Jehova ay hahamakin at itatakwil. Ang milyon-milyong alipin ng kasalanan, mga bihag ni Satanas, na nakatakdang magdusa sa ikalawang kamatayan, ay tatangging makinig sa mga salita ng katotohanan sa panahon ng kanilang pagdalaw. Kakila-kilabot na pagkabulag! Kakaibang pagkahumaling!— *The Great Controversy*, 22.2

Tinatanggihan ng sanlibutang Kristiyano ang mga utos ng Diyos, higit sa lahat sa pamamagitan ng pagtanggap sa Trinidad, Linggo, Pasko, Semana Santa, at sa isang Diyos na gumagamit ng dahas upang puksain ang Kanyang mga kaaway. Tahasang tumanggi ang mga iglesia na magsisi sa mga kasalanang ito, subalit ibinigay ni Kristo sa Kristiyanismo ang gayunding haba ng panahon na ibinigay Niya sa Israel, at ang gayunding panahon na ibinigay Niya sa mga tao bago ang baha. Bawat isa ay humigit-kumulang dalawang libong taon, at bawat isa'y tumangging lumapit kay Kristo at maging Kanyang kasintahang babae, gayunman si Kristo

ay nanatiling tapat sa lahat ng panahong ito. Ang mga panahong tig-dalawang libong taon na ito ay hindi hangganan ng pag-ibig ng Diyos, kundi kumakatawan lamang sa isang panahon ng kasaysayan para sa isang kabuuang bayan. Anumang tao mula sa Israel ay malayang makapapabilang kay Kristo at maging bahagi ng Kanyang kasintahan ngayon, ngunit hindi na sa katauhan ng bansang Hudyo, kundi sa ilalim ng watawat ni Kristo sa pangangaral ng ebanghelyo.

Kung ang Espiritu ni Kristo ay handang magtiis ng gayong kahirapan sa pakikitungo sa bawat isa sa atin, gayundin sa mga bansa at iglesia sa loob ng dalawang libong taon, hindi ba't kaya rin nating tanggapin ang Espiritung ito upang kumilos nang may pag-ibig sa isang asawa na lumalakad nang salungat sa atin?

Totoo na may ilang pag-aasawa na labis na nakapipinsala kaya't kinakailangang umurong muna ang isang tao upang muling makapagsaayos ng sarili, ngunit ito'y para lamang sa layunin ng taimtim na pananalangin para sa kanyang asawa. Gaya ng sinabi ni Pablo,

Ngunit para sa mga may asawa, may utos ako na hindi mula sa akin, kundi mula sa Panginoon. Ang babae ay huwag hihiwalay sa kanyang asawa. Ngunit kung siya'y hihiwalay, manatili siyang walang asawa o kaya'y makipagkasundo muli sa kanyang asawa. At ang lalaki nama'y huwag hihiwalay sa kanyang asawa. 1 Corinto 7:10

Sa pamamagitan ng mga prinsipyo ng krus ni Kristo, nakikita natin na kailanman ay hindi sumusuko si Kristo sa isang tao sa buong haba ng kanyang buhay. Ipinagkakabit ni Kristo ang Kanyang sarili sa taong ito "hanggang siya'y nabubuhay." Ito ang prinsipyo ng pag-aasawa. Ang prinsipyo ng muling pag-aasawa matapos ang diborsyo ay lubos na kasalungat sa krus ni Kristo. Ito ay isang likas na ugali na ganap na naiiba.

Ngunit paano kung hindi ko nalaman ang mga bagay na ito at ako ngayon ay nasa kalagayan ng muling pag-aasawa? Tatalakayin

natin hangga't maaari ang mga tanong na ito sa mga susunod na kabanata. Subalit magpahinga tayo sa katiyakan na kailanman ay hindi tayo hinahatulan ng Diyos. Nais ng Diyos na iligtas tayo mula sa pagwasak sa ating sarili. May mga prinsipyong sangkot sa paggawa ng pangangalunya na maaaring pumigil sa puso ng tao na abutin at tanggapin ang biyaya ng Diyos na iniaalok. Ang pagtigas ng puso na nagbubunga mula sa gayong mga gawa ay maaaring mauwi sa kapahamakan. Gaya ng ating mababasa:

Hindi ba ninyo nalalaman na ang mga gumagawa ng masama ay hindi magmamana ng Kaharian ng Diyos? Huwag kayong magpalinlang. Ang mga nagsasagawa ng **kahalayan, sumasamba sa mga diyus-diyosan, nangangalunya**, nagbabayad o nagpapagamit sa pakikipagtalik sa kapwa lalaki, magnanakaw, sakim, manginginginom, mapang-abuso, at mandaraya—wala ni isa sa kanila ang magmamana ng Kaharian ng Diyos. 1 Corinto 6:9–10

Pakinggan natin ang babalang nakasulat dito. Ito ay hindi pahayag tungkol sa pagiging mahigpit ng Diyos, kundi pahayag tungkol sa katigasan ng puso na nagaganap sa buhay ng mga gumagawa ng mga bagay na ito. Hindi hinahatulan o kinokondena ng Diyos ang sinuman; binababalaan Niya tayo tungkol sa mga ito sapagkat alam Niya ang epekto nito sa atin, kung paanong binabaluktot at sinisira nito ang ating isipan at katawan. Kapag tayo'y tumayo na sa harapan ni Kristo, nakikita at nadarama ang Kanyang pag-ibig para sa atin at ang lahat ng Kanyang tiniis para sa sangkatauhan, yaong mga nagpakaalipin sa mga kasalanang nabanggit ay hindi mapapatawad ang kanilang sarili dahil sa pamumuhay sa paghihimagsik laban sa Espiritu ni Kristo.

Mga minamahal kong kapatid, pakinggan ninyo ang Espiritu ni Kristo hinggil sa mga bagay na ito. Maaaring tuksuhin kayo ni Satanas na magalit sa mensaheng nakapaloob sa aklat na ito. Taos-pusong nananawagan ako sa inyo na makinig kayo at buksan ang inyong puso sa itinuturo ng Bibliya. Makikita ninyo ang kahanga-hangang pag-ibig ni Kristo sa patuloy Niyang paghawak sa bilyong kaluluwa ng sangkatauhan sa kanilang buong buhay, na

tiniis ang napakaraming pagdurusa at pasakit. Sinasabi ko sa inyo ang totoo, kung hindi kayo magsisisi sa pangangalunyang nagmumula sa muling pag-aasawa, hindi matiis ng inyong puso ang mapagmahal na titig ni Kristo. Pakiusap, pag-isipan ninyo ito nang mabuti. Mahal kayo ng Diyos at ayaw Niyang mawalan kayo ng kaligtasan.

Kaya't sinasabi ng Espiritu Santo, "Ngayon, kung maririnig ninyo ang Kanyang tinig, huwag ninyong patigas ang inyong mga puso gaya ng ginawa ng Israel nang sila'y maghimagsik, nang subukin nila Ako sa ilang." Hebreo 3:7-8

KABANATA 8

ANG KALUWALHATIAN NG MGA ANAK AY ANG KANILANG AMA

Ang pangunahing prinsipyo na nakapaloob sa aklat na *Identity Wars*, na siyang naglatag ng pundasyon para sa Father of Love movement mahigit dalawampung taon na ang nakalipas, ay ang katotohanang ang ating tunay na halaga bilang mga indibidwal ay itinatalaga ng ating Ama sa langit, hindi ng ating sariling mga nagawa o mga ari-arian.

Noong 2006, inimitahan akong magbigay ng isang serye ng mga presentasyon batay sa mga prinsipyo ng Identity Wars. Ang aking ikatlong presentasyon sa seryeng iyon ay tinawag na *The Glory of Children*, na nakabatay sa Kawikaan 17:6. Sa isa sa mga slide ng presentasyong iyon, sinabi ko ito:

Kung putulin o pahinain mo ang ugnayan ng isang anak sa kanyang ama, ay pinapahina o sinisira mo rin ang kanyang halaga

Bilang bahagi ng presentasyong iyon, binanggit ko ang katotohanang tinawag ni Sara ang kanyang asawa na panginoon bilang tanda ng paggalang, at na ang kanyang halimbawa ng paggalang sa kanyang asawa ay makatutulong upang ang mga anak ay matutong gumalang din sa kanilang ama. Mahalaga ang ginagampanang papel ng ina sa pagpapanatili ng ugnayan ng mga anak sa kanilang ama, sapagkat ang ama ang nagtatakda ng halaga ng mga anak batay sa paraan ng kanyang pagtrato at pakikipag-usap sa kanila.

Lubos na naiiba ang mga prinsipyong ito sa mga prinsipyong kinalakhan ko. Bagaman naranasan ko ang isang matatag na kabataan, ang pamayanang kinalakhan ko ay nakatuon sa pagpapahalaga batay sa mga nagawa, sa halip na sa pagpapahalaga batay sa estruktura ng pamilya. Ang mga prinsipyong may kaugnayan sa ugnayan na ipinakita sa seryeng ito ay rebolusyonaryo sa kanilang katangian, sapagkat bagama't simple at malinaw, salungat naman ang mga ito sa paraan ng pagkakaayos ng ating sanlibutan. Kung susundin ang mga prinsipyong ito, babagsak ang Babilonya.

Hindi ko ito agad naunawaan noon, ngunit ang gabing matapos kong gawin ang mga presentasyong iyon ay sumapit ang bagong buwan, at kinaumagahan, sa panahon ng bagong buwan, ako'y nagising na may malalim na damdamin ng pag-ibig ng aking Amang nasa langit para sa akin. Sa kagalakan ng damdaming iyon ng pag-ibig, malinaw kong narinig sa aking isipan ang isang pahayag: *Ang mensaheng ito ay kailangan mong dalhin sa sanlibutan.* Ang mensaheng ito ay may kinalaman sa kaluwalhatian ng mga anak at kung paanong ang ating tunay na halaga ay nagmumula sa ating ama, at na ang nagpapanatili sa isang anak na konektado sa kanyang ama ay ang mahalagang papel ng ina, ang mapagpakumbabang paggalang at pag-ibig niya sa kanyang asawa upang mapanatili ang ugnayan dito.

Isang taon ang lumipas bago ko natanto na kung paanong ang mag-asawa ay sumasalamín sa Diyos at sa Kanyang Anak,

gayundin ang kakayahan kong maunawaan ang aking tunay na halaga bilang anak ng Diyos ay dapat dumaan kay Kristo, ang Anak ng Diyos. Ang Kanyang mapagpakumbabang paggalang at pag-ibig sa Kanyang Ama ang siyang nagbibigay-daan upang ako'y makaugnay sa aking halaga sa aking Amang nasa langit.

Ang pagkakaunawa sa katotohanang ito ay lubos na naglantad sa Trinidad bilang sumisira sa sistema ng pagpapahalaga ng langit. Ang estrukturang nakabatay sa ugnayan ng Trinidad, na tumutukoy sa pagkakapantay-pantay batay sa likas na kapangyarihan, ay nasa laban sa tunay na sistema ng pagpapala ng Diyos para sa pamilya. Ang diin ng Trinidad ay nasa kapantayan ng Anak sa Diyos dahil sa likas na kapangyarihan; na ang Anak ay walang tinanggap at walang natutunan mula sa Kanyang Ama, kaya't hindi malinaw kung bakit ang Ama ang may pangunguna sa Kanya. Sa kabaligtaran, ipinapakita ng Bibliya ang mapagmahal na Ama na pinagpapala ang Kanyang Anak ng lahat ng bagay, at ang mapagmahal na pagpapasakop at pagsunod ng Anak, na namumuhay sa pasasalamat sa Kanyang Ama na nagbigay sa Kanya ng lahat ng bagay.

Ang pagkilala ng Anak ng Diyos sa Kanyang mana mula sa Ama ang siyang nagbibigay-sigla sa Kanyang pasasalamat. Ang pamana na ibinigay sa Anak ay patunay ng Agape ng Ama na nagkaloob sa Kanya ng lahat ng bagay.

Ang mga prinsipyong ito ay inilaan upang masalamin sa ugnayan ng mag-asawa. Tinanggap ni Eba ang lahat ng kanyang tinaglay mula sa kanyang asawa. Ang tadyang na kinuha mula sa tagiliran ng lalaki ay siyang hinubog upang maging babae. At habang inaalala ng lalaki na ang babae ay nagmula sa kanya, siya'y nahihikayat na patuloy na magbigay ng pagpapala sa kanya at alagaan siya. Habang inaalala naman ng asawa ang kanyang mana mula sa lalaki, siya'y namumuhay nang may pasasalamat sa kanya, tinatanggap ang kanyang pagpapala, at namumuhay sa mapagmahal na pagpapasakop at pagsunod sa kanya. Upang malinaw na maitakda ang puntong ito, nais kong magbanggit mula

sa aklat na *Life Matters* na nagpapaliwanag nito nang mas higit na detalyado.

Nang lalangin si Adan, binigyan siya ng mana mula sa kanyang Amang nasa langit. Siya'y tumanggap ng malawak na lupain, isang napakagandang tahanan, isang mainam na gawain at mabubuting pagkakataon para sa kanyang magiging tungkulin. Siya ay napakatalino, napakalakas, at siyempre, lubhang kaaya-aya ang anyo. Nang lalangin si Eba, minana niya ang lahat ng ito nang siya'y maging asawa ni Adan at tanggapin ang kanyang pangalan.

Genesis 5:2 Lalaki at babae ang nilikha Niya; at sila'y Kaniyang pinagpala, at tinawag ang kanilang pangalan na Adan, nang araw na sila'y lalangin.

Sinabi rito na tinawag ng Diyos ang kanilang pangalan na Adan. Ibig sabihin, kinuha ni Eba ang pangalan ng kaniyang asawa, at ang lahat ng kayamanan, ari-arian, at mga bagay na pag-aari ni Adan ay naging kanya rin sa pamamagitan ng kanilang relasyon. Hindi niya ito pinaghirapan; hindi niya napatunayan na siya ay karapat-dapat na maging kapantay ni Adan sa pamamagitan ng sariling kakayahan—lahat ng kaniyang tinanggap ay nagmula kay Adan, kaya't ganap na walang saysay ang pag-iisip na salungat dito. Sa pagtanggap natin na si Eba ay nagmula kay Adan, na ipinagkaloob sa kaniya ang lahat ng pag-aari ni Adan, at binigyan siya ng isipan upang maunawaan at pahalagahan siya, natatagpuan natin ang tunay na batayan ng tamang pamamahala ng relasyon at ng wastong pagtingin sa pagkakapantay-pantay.

Ang pagkakapantay-pantay sa relasyon ay hindi tungkol sa kapangyarihan, pamamahala, o ari-arian. Ito ay tungkol sa kakayahang makilala at maunawaan ang isang tao. Ang ganitong pananaw sa pagkakakilanlan ng babae ang tanging paraan upang maipaliwanag ang tunay na pagkakapantay-pantay sa ugnayan. Ang babae ang susi sa isang kahariang nakabatay sa relasyon.

Samakatuwid, ang pagkilala sa pagkakakilanlan ng lalaki bilang binhi/pinuno at ng babae bilang tagapag-aruga/mapagpasakop, na siyang sumasalamin sa imahe ng Amang nasa langit at ng Anak, ay mahalagang susi upang maitayo ang isang matatag at pangmatagalang buhay na nakabatay sa isang matibay at maayos na sistema ng relasyon. —*Life Matters*, 49

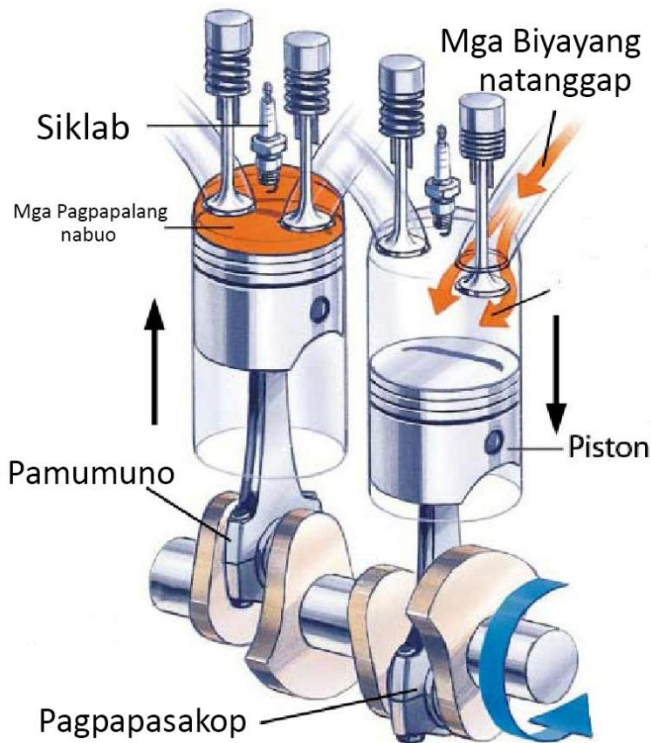
Ang pinagpalang pagsasamang ito, na ginawa ayon sa imahe ng Ama at ng Anak, ang siyang pinagmumulan ng paglikha ng mga anak. Mula sa mapagmahal na ugnayang ito nagmumula ang pagkakakilanlan ng bata. Ang daluyan ng pagpapalang kinalalagyan ng bata ay lubos na nakasalalay sa mga magulang sa kanilang pagpapanatili ng mga prinsipyo ng pagpapala at pagpapasakop.

Ang kakayahan ng anak na manatiling konektado sa kanilang ama, na siyang pinagmumulan ng kanilang kaluwalhatian, ay nakasalalay sa mapagpasakop at magalang na saloobin ng asawa. Ang saloobin ng asawa ay nakabatay naman sa pagpapalang nagmumula sa asawa niyang lalaki. Ang *Makina ng Pagpapala* na ito ay maingat na inangkop, at kapag ito'y nasira, titigil ang pagpapala: mawawasak ang sistema ng pagpapahalaga at mararanasan ng mga anak ang pagkawala ng halaga na hahantong sa depresyon, pagkabalisa, at mga asal na nakakasira sa sarili.

Ang mga prinsipyo ng Makina ng Pagpapala ay inilarawan sa aklat na *Original Love*. Ilalahad ko rito ang kaukulang bahagi tungkol sa Makina ng Pagpapala:

Ang ugnayang ito sa pagitan ng lalaki at babae ay maaaring mapanatili sa isang walang hanggang galaw ng pag-ibig na umaapaw na gaya ng isang bukal at kailanman ay hindi ikahihiya. Ang sikreto, ang susi, ang sentro, ang saligan, ang puso ng kamangha-manghang paggalaw ng pag-ibig na ito ay nananahan sa payak na katotohanan ng pagkilala at pag-alala sa iyong pinagmulan at kung paano ka nalalang. Hangga't inaalala ni Adan na siya ay nilikha at inilagay sa halamanan bilang pinuno at

katiwala upang alagaan, ingatan, at maging tapat na tagapamahala ng lahat ng ipinagkaloob sa kanya, ibubuhos niya ang lahat ng pagpapalang natanggap niya sa bagay na ipinagkatiwala sa kanya bilang kanyang nasasakupan. At habang tinatanggap ng babae ang kapuspusan ng pagpapala mula sa kanyang asawa at tumitingin sa kanya nang may mapagmahal na paggalang, masayang pagpapasakop at mapagtiwalang pagsunod, habang ipinapakita niya ang kanyang pagtitiwala sa pamumuno nito at pinararangan ang kanyang pagiging pinuno, siya ay gaya ng isang babaeng nakatayo sa balon na sumasahod mula sa puso ng kanyang asawa ng higit pang pagpapala kaysa sa naipakita noon.

Maaari nating ilarawan ang galaw ng pag-ibig na ito sa pamamagitan ng pagkilos ng isang dalawang-piston na makina. Ang unang piston ay si Adan, na sa kanyang kagalakan nang ipakilala sa kanya ang isang tunay na katuwang na nagmula sa kanya, ay nag-aalab at nagpapakawala ng agos ng pagpapala na nagpapadala ng masayang gatong patungo sa silid ng ikalawang piston, kasabay ng pag-ikot ng baras na nagtutulak pataas sa ikalawang piston hanggang sa kisame, kung saan naman ito nag-aalab bilang isang mapagmahal na tugon. Ang tugon mula sa ikalawang piston ay magpaparangal sa unang piston at pupuno sa silid nito ng masayang pagpapasakop, pagpupugay, at paggalang. Mula rito ay patuloy na napapaigting ang higit pang pagpapala, at ang siklo ng pagbibigay at pagtanggap ng pagpapala ay umaagos nang walang tigil. Kay ganda ng disenyo! Kay ganda ng paglalarawan kung paano gumagana ang sansinukob, sapagkat tayó'y ginawa ayon sa imahe ng Diyos. Genesis 1:27.—*Original Love*, 10-11

Ang kasaganaan ng sangkatauhan ay nakasalalay sa patuloy na wastong paggana ng Makina ng Pagpapala. Ang pundasyon ng pagpapatakbo ng makinang ito ay nakabatay sa pagsamba ng mag-asawa sa tunay na Diyos at sa Kanyang Anak, sapagkat ito ang Banal na Huwaran ng buhay. Sa pamamagitan ng paglingap sa tunay na Diyos, hawak mo sa iyong kamay ang susi na magpapaalab sa Makina ng Pagpapala. Ang tunay na pagkakaisa ng Ama at ng Anak ang tali na siyang pinagmulan ng buong sansinukob. Kaya't ang pagsamba sa Ama at sa Anak ay mahalaga sa kasaganaan ng sansinukob.

Kung ang pagkakaisang ito ay masira o mawasak, kamatayan at kapahamakan ang tiyak na magiging bunga. Kapag ang pagkakaisang ito ay naputol sa pagitan ng mag-asawa, kamatayan at kapahamakan din ang tiyak na kalalabasan. Ang bawat yunit ng pamilya ay kumakatawan sa langit sa isang maliit na larawan, gaya ng sinabi ni Ellen White.

Sa liwanag na ito, dapat na maging ganap na malinaw na kapag ang isang asawa, lalaki man o babae, ay nawalan ng ugnayan ng pag-ibig, mawawala rin sa kanilang mga anak ang mahalagang koneksyon sa kanilang ama. Kapag inabuso ng asawa ang kanyang kabiya, matindi ang tukso para sa babae na tuluyang kumalas sa kanya upang mapigilan ang pang-aabuso. Kapag naganap ang pagkakahiwalay na ito, mawawasak ang ugnayan na siyang pinagmulan ng kanilang mga anak. At kung wala ang ugnayang iyon, ang kanilang mga anak ay mawawala sa tamang direksiyon sa damdamin.

Kung ang babae ay tumigil sa pagpapakita ng paggalang sa kanyang asawa, ang mga anak na nasa ilalim ng kanyang pangangalaga ay maaapektuhan at mahihikayat ding tumigil sa paggalang sa kanilang ama. Kapag nagawa ito ng mga anak, malaki ang posibilidad na mabawasan o tuluyang mawala ang kanilang pagtanggap ng pagpapala mula sa kanilang ama.

Kung ang asawa ay muling magpakasal, ito ay nagdadala ng sitwasyon sa isang lubhang ibang antas. Ang mga anak ay ipinapakilala sa isang ikatlong tao na tinatawag na ama ngunit hindi naman tunay nilang ama. Sa kabilang banda, kung ang ama ay kukuha ng ibang asawa, ang mga anak ay ipinapakilala sa isang bagong ina na hindi rin tunay nilang ina, sapagkat ang mga anak ay hindi nagmula sa pagkakaisa ng bagong kasal na iyon.

Ang ganitong kalagayan ay isang matinding kapahamakan para sa mga anak, sapagkat sila ay nagiging lito tungkol sa kung kanino nila dapat ilaan ang kanilang pinakamataas na katapatan. Ang pintuan na pinagmumulan ng pagpapala ay nagiging malabo at mahirap matagpuan. Ngunit ang pinakamahalagang punto rito ay ang pagkawala ng Makina ng Pagpapala na siyang pinagmulan ng kanilang pagkasilang. Ang buong pagkakakilanlan at halaga ng bata ay winawasak at pinaghihiwa-hiwalay.

Minamahal na mambabasa, dalangin ko na inyong makita ang bigat ng usaping ito. Ito ang isa sa mga susi kung bakit hindi

pinapahintulutan ng Bibliya ang muling pag-aasawa habang buhay pa ang dalawang mag-asawa. Ang alon ng epekto nito ay nagdudulot ng matinding pinsala sa buong pamayanan.

Ngunit paano kung ang isang mag-asawa ay maghiwalay at muling magpakasal nang hindi nagkaroon ng mga anak? Ang sistema ng pagpapahalaga ng babae ay konektado rin sa kanyang asawa. Kung paanong ipinahayag ng Diyos ang halaga ng Kanyang Anak nang sabihin Niya, “Ikaw ang aking minamahal na Anak,” gayundin ipinapahayag ng lalaki ang halaga ng kanyang asawa kapag pinarangalan niya ito sa pamamagitan ng mabubuting salita, pagmamahal, at pagpapala.

Kung ang isang asawang babae ay nawalan ng koneksyon sa kanyang asawa, siya ay nagiging emosyonal na nasasaktan sa karanasang iyon. Lalo nitong tumitindi ang kanyang pangangailangan para sa pag-ibig at pagmamahal, ngunit ang pinakamasamang lugar na puntahan ay ang mga bisig ng ibang lalaki, sapagkat ginawa siya ng Diyos na iisang laman kasama ang kanyang unang asawa. Sa nasirang kalagayan ng isip na ito, siya ay nagiging vulnerable sa mapang-api o mapagsamantalang asal ng lalaki at maaari siyang mapunta sa mas masahol na sitwasyon kaysa dati.

Tulad ng iniutos sa atin ng Diyos sa pamamagitan ng Bibliya na huwag muling magpakasal, yaong mga kumikilos sa ganitong hakbang ay ginagawa ito nang walang pagpapala at gabay mula sa langit. Muli, binibigyang-diin natin na hindi ibig sabihin nito na iiwan ng Diyos ang Kanyang nasasaktan na anak, kundi nangangahulugan ito na sila ay haaharap sa maraming paghihirap na maaari nilang naiwasan.

Ang banayad na puso ng isang babae ay malinaw na hindi nilikha para sa pang-aabuso. Kung siya ay nakaranas ng maraming taon ng pang-aabuso nang walang tulong ng Espiritu ng Diyos upang siya’y panatilihin, kailangan niyang patigas ang sarili upang makaligtas. Kailangan niyang patuloy na umangkop sa “bagong

normal.” Ang ganitong uri ng pang-aabuso ay maaaring tumagal bago ganap na makabawi. Samakatuwid, ang pinakatalino at pinakamainam na gawin ay humanap ng aliw kay Kristo, mamuhay kasama ang pamilya o kapatid na babae kay Kristo kung maaari, ngunit huwag humanap ng aliw sa mga bisig ng ibang lalaki.

Ang mga babaeng nakaranas ng pang-aabuso ay karaniwang nagpapalabas ng senyales ng pagkabalisa na hindi nila namamalayan, na nag-aakit sa mga abusadong lalaki. Maaaring tumagal ng ilang taon bago ganap na makabawi mula sa ganitong uri ng pang-aabuso, ngunit sa katiyakan na sila ay mga anak na babae ng Diyos, maaari nilang muling makamtan ang kanilang balanse at kapanatagan.

Ang isang lalaki na nakakaranas ng pagkawala ng kanyang asawa matapos maramdaman ang kakulangan ng paggalang at pasasalamat mula rito, ay dumadaan sa katulad na karanasan. Kailangan niyang patigas ang sarili upang makaligtas, maliban na lamang kung taglay niya ang malalim na sukat ng biyaya ng Diyos. Tanging si Kristo, ang Anak ng Diyos, ang makakapuno sa trahedyang puwang na iniwan ng pag-alis ng kanyang katuwang.

Sa pagkakataong namatay ang isang asawa, ang Diyos ang siyang nagbubuklod sa bagong mag-asawa bilang iisang laman. Ang katotohanang ito ang nagpapanatiling bukas sa daluyan ng pagpapala mula sa bagong asawa. Ngunit kapag ang mag-asawa ay muling nagpakasal pagkatapos ng diborsiyo, hindi ang Diyos ang nagbubuo ng bagong mag-asawa, at ang Makina ng Pagpapala ay hindi gagana ayon sa orihinal nitong disenyo.

Ngunit ang pangunahing punto ng kabanatang ito ay ang pagkawasak ng sistema ng pagpapala ng Diyos kapag ang mga tao ay muling nagpakasal habang buhay pa ang kanilang asawa. Nagdudulot ito ng matinding pinsala sa mga anak, kahit na sila ay nasa hustong gulang na. Ang pagka-destabilisa na dulot nito ay

nasa puso ng dahilan kung bakit kinamumuhian ng Diyos ang diborsiyo.

Ang pinakamas makapangyarihang pangangaral ng ebanghelyo ay ang isang ama na ipinapahayag sa kanyang mga anak kung gaano niya sila kamahal, sa pamamagitan ng isang asawang may paggalang at pagtitiwala sa pamumuno ng kanyang asawa na nakatalaga sa mga kamay ng Diyos. Ito ang kaluwalhatian ng mga anak (Kawikaan 17:6) at ito ang dahilan kung bakit sa mga huling araw ay ipapaling ng Diyos ang mga puso ng mga ama tungo sa kanilang mga anak, at ang mga puso ng mga anak tungo sa kanilang mga ama (Malakias 4:6) upang mapagtagumpayan ang sumpa ng mga wasak na pamilya.

DIBORSIYO SA BATAS NI MOISES

Sa ikalawang kabanata, binigyang-diin natin na ang pagpapaliwanag ni Hesus sa kautusan ni Moises ay nagbukas ng maraming katanungan. Muli nating balikan ang kuwentong ito na nakatala sa aklat ni Marcos at suriin ang mga implikasyon nito.

May ilang Pariseo na lumapit at tinangkang subukin Siya sa pamamagitan ng tanong na ito: “Nararapat ba na pahintulutan ang isang lalaki na hiwalayan ang kanyang asawa?” Sumagot si Hesus sa kanila ng isang tanong: **“Ano ang sinabi ni Moises sa kautusan tungkol sa diborsiyo?”** Sumagot sila, “Pinahintulutan niya ito. “Sinabi niya na maaaring bigyan ng lalaki ang kanyang asawa ng nakasulat na kasulatan ng paghihiwalay at palayasin siya.” Ngunit tugon ni Hesus, **“Isinulat niya ang utos na ito bilang pagwawagayway lamang sa katigasan ng inyong mga puso.** Ngunit ‘nang pasimula ng paglalang, nilikha ng Diyos ang lalaki at babae.’ ‘Dahil dito, iiwan ng lalaki ang kanyang ama at ina at makikipisan sa kanyang asawa, at silang dalawa ay magiging iisang laman.’ Kaya’t sila ay hindi na dalawa kundi isa, kaya’t huwag paghiwalayin ng sinuman ang pinag-isa ng Diyos.” Pagkaraan, nang sila’y nag-iisa na sa bahay kasama ang Kanyang

mga alagad, muling tinalakay ang paksa. Sinabi Niya sa kanila, “Ang sinumang lalaki na hiwalayan ang kanyang asawa at magpakasal sa iba ay nagkakasala ng pangangalunya laban sa kanyang asawa. At kung ang isang babae naman ay hiwalayan ang kanyang asawa at magpakasal sa iba, siya’y nagkakasala ng pangangalunya.” Marcos 10:2-12

Pinaniwalaan ng mga Pariseo na anuman ang isinulat ni Moises sa kautusan ay siyang ganap na kalooban ng Diyos; isang salamin ng Kanyang karakter. Ngunit ipinahayag sa atin ni Hesus na ang bahagi ng kautusan ni Moises hinggil sa diborsiyo ay isang pag-aangkop lamang sa katigasan ng puso ng tao o mas tiyak, isang salamin ng karakter ng tao. Mahalaga ito sapagkat binubuksan nito ang tanong, “Mayroon pa bang ibang bahagi ng kautusan ni Moises na maaaring maging pagkonsidera sa katigasan ng puso ng tao?”

Ipinapakita sa atin ng kuwento ni Paraon ang prinsipyong nagiging sanhi ng katigasan ng puso: ang pagtanggig makinig o maniwala sa sinasabi ng Diyos.

At tumigas ang puso ni Paraon, at hindi niya pinakinggan sila,
gaya ng sinabi ng PANGINOON. Exodo 7:13, NKJV

Pagkatapos ay sinabi ng mga mahikero kay Paraon, “Ito’y daliri ng Diyos.” Ngunit tumigas ang puso ni Paraon, at hindi niya sila pinakinggan, gaya ng sinabi ng PANGINOON. Exodo 8:19, NKJV

Ang prinsipyong ito ay naaangkop din kapag ang Kanyang bayan ay nagkukulang sa pananampalataya bilang tugon sa mga pangako ng Diyos, humihingi ng tanda, o tahasang tumatangging maniwala. Nang ipinangako ng Diyos kay Abraham ang isang anak, una’y nag-alinlangan siya ngunit pagkatapos ay sumampalataya, at ang kanyang pananampalataya ay ibinilang sa kanya na katuwiran. Subalit kaagad pagkatapos, nang ipangako ng Diyos sa kanya ang lupain, humingi si Abraham ng isang tanda. Ang utos ng Diyos na magdala ng mga hayop para sa hain ay hindi Kanyang kalooban kundi isang pag-aangkop sa kakulangan ng

pananampalataya ni Abraham, at samakatuwid ay isang salamin ng karakter ni Abraham.

Gayunman, nakiusap pa rin ang patriarka para sa isang nakikitang tanda bilang pagtitibay ng kanyang pananampalataya at bilang isang patunay para sa mga susunod na salinlahi na ang mga maawain at mabiyayang layunin ng Diyos para sa kanila ay tiyak na matutupad. **Sa Kanyang pagpapakumbaba, pumayag ang Panginoon na makipagtipan sa Kanyang lingkod, gamit ang mga anyong karaniwang ginagamit ng mga tao upang pagtibayin ang isang mahalaga at taimtim na kasunduan.** Sa banal na tagubilin, naghandog si Abraham ng isang baka, isang kambing na babae, at isang tupang lalaki, na pawang tatlong taon ang gulang, at hinati ang mga katawan at inilagay ang mga bahagi nang may pagitan. Idinagdag niya rito ang isang batu-bato at isang anak na kalapati, subalit ang mga ito ay hindi hinati. Pagkatapos gawin ito, may paggalang siyang dumaan sa pagitan ng mga bahagi ng hain, at taimtim na nangakong magpakailanman na susunod sa Diyos.—*Patriarchs and Prophets*, 137.1

Nagpakumbaba ang Diyos na gumamit ng mga paraan na nauunawaan ni Abraham. Nang magkaroon ng pagkaantala sa pagsilang ng ipinangakong anak, nahirapan si Abraham na magtiwala. Matapos ang kanyang pagkukulang sa pananampalataya nang ipanganak si Ismael sa pamamagitan ni Agar, muling ipinangako ng Diyos kay Abraham ang isang anak.

“Ipagagawa Ko sa iyo ang isang tipan, kung saan titiyakin Ko na bibigyan ka ng napakaraming mga inapo.” Sa mga salitang ito, nahulog si Abram na nakaluhod sa lupa. Pagkatapos, sinabi ng Diyos sa kanya, “Ito ang Aking tipan sa iyo: gagawin Kitang ama ng maraming bansa! Higit pa rito, babaguhin Ko ang iyong pangalan. Hindi ka na tatawaging Abram; sa halip, ikaw ay tatawaging Abraham, sapagkat ikaw ay magiging ama ng maraming bansa. Gagawin Kitang lubos na mabunga. Ang iyong

mga inapo ay magiging maraming bansa, at magkakaroon ng mga hari sa kanilang hanay!” Genesis 17:2-6

Ngunit dahil sa kakulangan ng pananampalataya ni Abraham, muli siyang kinailangang magpahayag ng pag-aangkop sa mga kaugalian at gawi ng mga tao noong panahong iyon. Ipinagkaloob ng Diyos kay Abraham ang tanda ng pagtutuli. Tinalakay ko na ang paksa na ito sa aklat na *Mirror Principle* at magbabanggit ako mula rito upang higit pang palawakin ang puntong ito.

Ang tanong na dapat nating itanong ay bakit pinili ng Diyos ang pagtutuli bilang tanda? Kinailangan ito dahil sa kakulangan ng pananampalataya ni Abraham, samakatuwid, ang ipinagkaloob ng Diyos kay Abraham ay isang mas malalim na pagbubunyag ng nasa puso ni Abraham. Kapag pinag-aralan natin ang pinagmulan ng pagtutuli, matutuklasan natin ang isang napakainteresanteng bagay.

“Ang sining sa libingan mula sa Ika-Anim na Dinastiya (2345–2181 BCE) sa Ehipto ay **itinuturing na pinakamatandang dokumentadong ebidensya ng pagtutuli**, kung saan ang pinakamatandang paglalarawan ay isang ukit sa baton a may bahagyang labis na taas mula sa nekropolis sa Saqqara (mga 2400 BCE). Sa pinakamatandang nakasulat na tala, mula sa isang Ehipsyano na nanggangalang Uha noong ika-23 siglo BCE, inilarawan niya ang isang maramihang pagtutuli at ipinagmamalaki ang kanyang kakayahang matiis ang sakit nang matiwasay:

“Nang ako ay tinutuli, kasama ang isang daan at dalawampung lalaki ... wala ni isa sa kanila ang sumigaw, wala rin ni isa ang natamaan, at wala ni isa sa kanila ang nangamot, gayundin wala ni isa ang napamot.”⁹

Ang pagtutuli ay unang naitala sa Ehipto at naging gawi bago pa man ang panahon ni Abraham. Sa Ehipto, ang pagtutuli ay

⁹ https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_circumcision

isinasagawa sa edad ng pagdadalaga o pagdadalanta. Nakakatuwang tandaan na ang ina ni Ismael, si Hagar, ay isang Ehipsyana, at nang hilingin ng Diyos kay Abraham na ipatupad ang tanda ng pagtutuli sa kanyang pamilya, ang kanyang anak na si Ismael ay 13 taong gulang, halos sa edad ng pagdadalaga o pagdadalanta. Bilang isang Ehipsyana, tiyak na pamilyar si Hagar sa pagtutuli at maaaring hiniling niya kay Abraham na ang kanyang anak ay tutulan sa edad ng pagdadalaga o pagdadalanta, gaya ng gawi sa Ehipto.

Si Abraham ay siyamnapu't siyam na taong gulang nang siya ay tutulan, at si Ismael, ang kanyang anak, ay labintatlong taong gulang. Pareho sina Abraham at ang kanyang anak na si Ismael ay tutulan sa parehong araw...

Genesis 17:24-26

Kaagad pagkatapos na ibigay ng Diyos kay Abraham ang tanda ng pagtutuli, muli Siyang nangako na bibigyan si Abraham ng anak sa pamamagitan ni Sarah. Halos 100 taong gulang na si Abraham at si Sarah ay lampas na sa karaniwang edad para magkaanak. Nang ibigay ng Diyos ang pangako, naipakita ang kakulangan ng pananampalataya ni Abraham.

Pagkatapos ay sinabi ng Diyos kay Abraham, “Tungkol kay Sarai, ang iyong asawa—hindi na tatawagin siyang Sarai. Mula ngayon, ang kanyang pangalan ay magiging Sarah. At pagpapalain ko siya at bibigyan kita ng anak mula sa kanya! Oo, pagpapalain ko siya ng sagana, at siya ay magiging ina ng maraming bansa. Ang mga hari ng mga bansa ay kabilang sa kanyang mga inapo.”

Pagkatapos ay yumuko si Abraham sa lupa, **ngunit siya’y tumawa sa kanyang sarili sa hindi paniniwala.** “Paano ako magiging ama sa edad na 100?” ang iniisip niya. “At paano magkakaanak si Sarah sa edad na nobenta?” Kaya’t sinabi ni Abraham sa Diyos, “Nawa’y manatili si Ismael

sa ilalim ng Iyong espesyal na pagpapala!" Genesis 17:15-18

Kaya makikita natin na hindi naniwala si Abraham sa salita ng Diyos. Sa halip, nais niyang tanggapin ng Diyos ang kanyang sariling gawa sa pagpapaanak kay Ismael. Ang utos ng Diyos tungkol sa pagtutuli ay tila nagpapatibay sa hangarin ni Abraham na si Ismael ang maging ipinangakong inapo. Naabot na ni Ismael ang edad ng pagdadalaga o pagdadalantao at ayon sa kaugalian ng mga Ehipsyano, siya ay inihahanda para sa pagiging lalaki sa pamamagitan ng ritwal na ito. Ipinapahayag ng Diyos kay Abraham ang mga iniisip niya, katulad ng ginawa ng Diyos kay Adan nang sabihin, "ang tao ay naging tulad namin upang malaman ang mabuti at masama." Ang pagtutuli ay nagmumula kay Abraham, posibleng sa pamamagitan ni Hagar. Pinalalaki ng Diyos ang kakulangan ng pananampalataya ni Abraham sa pamamagitan ng isang seremonya ng kamatayan at binago ang proseso upang maging tanda ng pananampalataya. Ano pa ang maaaring tawaging mas angkop na seremonya ng kamatayan kaysa sa isang ganap na lalaki na kailangang gumamit ng kutsilyo sa kanyang ari at putulin ang bahagi nito!
—*Mirror Principle*, 151-152

Ipinapakita ng kasaysayan na ang gawi ng pagtutuli ay unang naitala sa Ehipto. Posible na humiling si Hagar kay Abraham na ipagawa ito para kay Ismael, na may karapatan siya dahil ito ay kanyang anak; hindi niya ito isusulong kung anak ni Sarah. Kung naniwala si Abraham sa pamamagitan ng pananampalataya na bibigyan siya ng Diyos ng anak sa pamamagitan ng tanging lehitimong daan, ang kanyang asawa na si Sarah, hindi sana kailangang maging bahagi ng batas ang pagtutuli. Ito ay isang pag-aangkop sa paraan ng pag-iisip ng tao. Naunawaan ito ni Pablo nang isulat niya:

Sapagkat walang pinagkaiba kung ang isang tao ay tinutuli o hindi. Ang mahalaga ay panatilihin ang mga utos ng Diyos. 1 Corinto 7:19

At isinulat ni Ellen White:

Kung ang tao ay nagpanatili sa batas ng Diyos, tulad ng ibinigay kay Adan matapos ang kanyang pagbagsak, pinangalagaan ni Noe, at sinunod ni Abraham, **hindi sana naging kinakailangan ang kautusan ng pagtutuli**. At kung ang mga inapo ni Abraham ay nagpanatili sa tipan, na kung saan ang pagtutuli ay tanda, hindi sana sila nahikayat sa pagsamba sa mga diyus-diyosan, at hindi rin sana kinakailangan na maranasan nila ang buhay ng pagkaalipin sa Ehipto; kanilang panatilihin sa isip ang batas ng Diyos, at hindi sana kinakailangang ipahayag ito mula sa Sinai o ukitin sa mga bato. **At kung isinabuhay ng mga tao ang mga prinsipyo ng Sampung Utos, hindi sana kinakailangan ang mga karagdagang kautusan na ibinigay kay Moises.** —*Patriarchs and Prophets*, 364.2

Ito ang suliranin kapag ang mga tao sa isang henerasyon ay hindi nakikinig sa panawagan ng Diyos. Sa pagpili ng landas laban sa Diyos, nagtatag sila ng mga kaugaliang kultural na kadalasang tinatanggap ng susunod na henerasyon bilang normal na proseso o kahit bilang mga kautusan ng Diyos. Sa kadiliman na ito, kinakailangang magsalita ang Diyos sa kanilang maling kultura sa pamamagitan ng mga simbolo at prinsipyo na nauunawaan ng tao ngunit hindi sumasalamain sa mga prinsipyo o karakter ng Diyos.

Malinaw na may panganib sa paggawa nito, dahil maaari kang madaling maunawaan na katulad ng mga taong sinusubukan mong maabot ang iyong karakter. Ang tanging paraan upang makilala kung kailan ang Diyos ay nag-aangkop sa Kanyang sarili sa atin at kung kailan Siya nagsasalita ng mga punto na sumasalamain sa Kanyang sariling karakter ay ang pamamagitan ng rebelasyon na ibinigay sa atin sa karakter ni Hesukristo.

Nakikita natin ang prinsipyong ito ng pag-aangkop sa kwento na ikinuwento ni Hesus tungkol sa mayamang lalaki at kay Lazaro.

Sa talinghaga na ito [tungkol sa mayamang lalaki at kay Lazaro], **hinarap ni Kristo ang mga tao sa kanilang sariling pananaw.**

Ang doktrina ng isang malay na estado ng pag-iral sa pagitan ng kamatayan at muling pagkabuhay ay pinaniniwalaan ng marami sa mga nakikinig sa mga salita ni Kristo. Alam ng Tagapagligtas ang kanilang mga paniniwala, at inayos Niya ang Kanyang talinghaga upang itanim ang mahahalagang katotohanan sa pamamagitan ng mga paunang opinyon na ito. Ipinakita Niya sa Kanyang mga tagapakinig ang isang salamin kung saan maaari nilang makita ang kanilang sarili sa kanilang tunay na relasyon sa Diyos. Ginamit Niya ang umiiral na opinyon upang iparating ang kaisipang nais Niya itampok sa lahat—na walang sinuman ang pinahahalagahan dahil sa kanyang mga ari-arian; sapagkat ang lahat ng mayroon siya ay kanya lamang bilang ipinahiram ng Panginoon. Ang maling paggamit ng mga kaloob na ito ay maglalagay sa kanya sa ibaba pa ng pinakamahirap at pinakanaghihirap na tao na nagmamahal sa Diyos at nagtitiwala sa Kanya. —*Christ's Object Lessons*, 263.2

Hindi itinuro ni Hesus sa Kanyang mga tagapakinig ang doktrina ng walang kamatayang kaluluwa, kundi nagkuwento Siya ayon sa kanilang mga paniniwala. Ganito rin ang ginawa ng Diyos kay Abraham sa usapin ng pagtutuli. Ang pagtutuli ay patunay ng matigas na puso, ngunit upang iligtas ang makasalanan, hinarap siya ng Diyos sa ganitong kalagayan.

Maaaring ilapat ang parehong prinsipyong ito sa usapin ng pagbato. Ang pagbato para sa paglapastangan sa Diyos ay unang naitala sa Bibliya bilang isang kaugalian sa Ehipto.

Tinawag ni Paraon si Moises at Aaron. “Sige, maghandog kayo ng mga handog sa inyong Diyos,” sabi niya. “Ngunit gawin ninyo ito dito sa lupain na ito.” Ngunit sumagot si Moises, “Hindi iyon tama. Kinamumuhian ng mga Ehipsiyo ang mga handog na iniaalay namin sa PANGINOON naming Diyos. Tingnan ninyo, kung mag-aalay kami dito kung saan makikita kami ng mga Ehipsiyo, pagbabatuhin nila kami ng mga bato.” Exodo 8:25-26

Sa loob ng mahabang panahon na nanirahan ang mga Israelita sa Ehipto, na umabot ng ilang daang taon, sila ay nahubog at naimpluwensiyahan ng kaugaliang iyon, at handa na nila itong gamitin laban kay Moises nang sila’y hindi nasiyahan.

Muli na namang nagreklamo ang mga tao laban kay Moises. “Bigyan mo kami ng tubig na maiinom!” ang sigaw nila. Sumagot si Moises, “Tumahimik kayo!” “Bakit kayo nagrereklamo laban sa akin? At bakit ninyo sinusubok ang Panginoon?” Ngunit dahil sa matinding uhaw, patuloy pa rin silang nakikipagtalo kay Moises. Sinabi nila, “Bakit mo kami inilabas mula sa Ehipto? Gusto mo ba kaming patayin sa uhaw kasama ng aming mga anak at mga hayop?” Kaya’t dumaing si Moises sa Panginoon, “Ano po ang gagawin ko sa mga taong ito? **Malapit na nila akong batuhin!**” Exodo 17:2-4

Tinalakay ko ang paksa ng pagbato nang mas detalyado sa ika-33 kabanata ng aklat na *Mirror Principle*. Ngunit upang ibuod ang katanungang ito, ako’y magsisipi mula sa Espiritu ng Propesiya upang ipaliwanag kung bakit isinama ang ganitong uri ng parusang kamatayan sa batas ni Moises.

Isinulat ni Moises ang mga hatol at mga alituntunin na nagmula mismo sa bibig ng Diyos habang siya ay kasama Niya sa bundok. Kung ang bayan ng Diyos ay sumunod lamang sa mga prinsipyo ng Sampung Utos, hindi na sana kinailangan ang mga tiyak na tagubiling ibinigay ng Diyos kay Moises, na isinulat niya sa isang aklat, na may kinalaman sa kanilang tungkulin sa Diyos at sa kapwa. Ang malinaw na tagubiling ibinigay ng Panginoon kay Moises hinggil sa tungkulin ng Kanyang bayan sa isa’t isa at sa mga dayuhan ay hindi iba kundi ang mga prinsipyong nakapaloob sa Sampung Utos na pinasimple at ibinigay sa tiyak na paraan upang sila’y hindi magkamali.

Sinabi ng Panginoon tungkol sa mga anak ni Israel, “Sapagkat hindi nila isinakatuparan ang aking mga hatol, kundi kanilang hinamak ang aking mga alituntunin, nilapastangan ang aking mga

Sabbath, at ang kanilang mga mata ay sumunod sa mga dios-diosan ng kanilang mga magulang, kaya't ibinigay ko rin sa kanila ang mga alituntuning hindi mabuti, at mga hatol na sa pamamagitan ng mga ito ay hindi sila mabubuhay.” Dahil sa patuloy na pagsuway, **idinugtong ng Panginoon ang mga kaparusahan sa paglabag sa Kanyang kautusan, mga parusang hindi mabuti para sa lumalabag, at na sa pamamagitan nito’y hindi siya mabubuhay sa kanyang paghihimagsik.**— *The Spirit of Prophecy, Vol 1, 265.1-2*

Ang tekstong sinipi ni Ellen White ay matatagpuan sa aklat ni Ezekiel.

...sapagkat hindi nila sinunod ang Aking mga tuntunin. Hinamak nila ang Aking mga alituntunin sa paglapastangan sa Aking mga Araw ng Sabbath at sa kanilang pagnanasa sa mga dios-diosan ng kanilang mga ninuno. **Kaya't ibinigay Ko sa kanila ang mga walang kabuluhang alituntunin at mga patakaran na hindi nagdadala ng buhay.** Pinahintulutan Ko silang dungisan ang kanilang mga sarili sa pamamagitan ng mismong mga kaloob na ibinigay Ko sa kanila, at hinayaan Ko silang ihandog ang kanilang mga panganay na anak bilang alay sa kanilang mga diyos—upang sila’y Aking puksain at ipaalala sa kanila na Ako lamang ang Panginoon. Ezekiel 20:24–26

Ang isinulat ni Ellen White tungkol sa mga batas na idinugtong sa mga alituntunin ni Moises ay may napakalaking kahalagahan. Ang konteksto ng Ezekiel 20 ay tumutukoy sa pagtanggig ng Israel na makinig sa Diyos at sa kanilang matibay na pasya na sundin ang sarili nilang mga kaisipan.

Sa panahon ng Exodo at ng pagbibigay ng kautusan, makikita natin ang isang malinaw at palagiang tema ng pagtanggig na makinig sa Diyos.

Ipinahayag ni Moises sa bayang Israel ang sinabi ng Panginoon, **ngunit tumanggi na silang makinig pa.** Sila’y labis nang

pinanghinaan ng loob dahil sa kalupitan ng kanilang pagkaalipin.
Exodo 6:9

Sinabi ng Panginoon kay Moises, **“Hanggang kailan tatanggi ang bayang ito na sundin ang Aking mga utos at tagubilin?** Exodo 16:28

At ngayon, **kung tunay ninyong didinggin ang Aking tinig** at iingatan ang Aking tipan, kayo’y magiging natatanging kayamanan Ko higit sa lahat ng mga bayan, sapagkat Akin ang buong lupa; Exodo 19:5, YLT

Hiniling ng Diyos na sila’y makinig sa Kanyang tinig at magtiwala sa Kanyang mga pangako. Subalit sa halip na gawin ito, sinabi nila sa Panginoon na ang lahat ng Kanyang ipinangako ay kanilang gagawin sa sarili nilang paraan, gaya ni Abraham sa kanyang ginawa kay Ismael. Ipinakita ng Israel ang kanilang hindi pagnanais na makinig sa ganitong paraan:

At sinabi nila kay Moises, “Ikaw na lamang ang magsalita sa amin at makikinig kami. Ngunit huwag hayaang ang Diyos ang direktang magsalita sa amin, baka kami ay mamatay!” Exodo 20:19

Ibig sabihin, marami sa mga kautusang ibinigay sa pamamagitan ng batas ni Moises ay isang pagpapahintulot na umayon sa kaisipan ng tao, sapagkat tumanggi silang makinig sa kaisipan ng Diyos. Madali natin itong maiuugnay sa mga kautusan na tulad nito:

Kung sakaling ang isang lalaki ay may anak na matigas ang ulo at mapaghimagsik, na ayaw sumunod sa kanyang ama o ina kahit sila’y kanyang dinidisciplina, sa gayong pagkakataon ay dapat dalhin siya ng kanyang ama at ina sa mga matatanda habang sila’y nakaupo sa hukuman sa pintuang-bayan. Sasabihin ng mga magulang sa mga matatanda, ‘Ang anak naming ito ay matigas ang ulo at mapaghimagsik at ayaw niyang sumunod. Siya’y matakaw at lasenggo.’ Pagkatapos, babatuhin siya ng lahat ng lalaki sa kanyang

bayang hanggang sa siya'y mamatay. Sa ganitong paraan, maaalis ninyo ang kasamaan sa inyong kalagitnaan, at maririnig ito ng buong Israel at sila'y matatakot. Deuteronomy 21:18-21

Ang pagbato sa sarili mong anak hanggang sa kamatayan dahil lamang sa katamaran ay hindi nagtuturo sa mga anak na paglingkuran ang kanilang mga magulang dahil sa pag-ibig, kundi dahil sa takot na mamatay. Ipinapakita nito ang katigasan ng puso ng tao, ngunit dahil tumanggi ang Israel na hayaan ang Espiritu ng Diyos na pumatnubay sa kanilang mga puso, kinailangan nilang tumanggap ng mga kautusang hindi mabuti, mga kautusang kung saan ang lumalabag ay hindi mabubuhay. Isaalang-alang pa natin ang isa pang halimbawa.

Kung sakaling ang isang lalaki ay sumiping sa isang dalagang birhen na hindi pa nakatakdang ipakasal, at sila ay mahuli, kinakailangan niyang bayaran ang ama ng dalaga ng limampung pirasong pilak. Pagkatapos, kailangan niyang pakasalan ang dalaga dahil nilapastangan niya ito, at hindi niya maaaring hiwalayan ang babae habang siya ay nabubuhay. Deuteronomio 22:28-29

Ang siping ito ay madalas gamitin ng mga hindi mananampalataya bilang patunay ng umano'y pagiging mabagsik ng Diyos ng Bibliya. Subalit marami sa mga kautusang ito ay ibinigay dahil sa pagtanggap ng Israel na makinig sa Diyos at hayaang ang Kanyang Espiritu ang mamuno sa kanilang mga puso. Ang mga kautusang ito ay may kabuluhan para sa kanila at nagsilbing paraan upang pigilan ang kasamaan sa makataong pamamaraan, sapagkat tinanggihan nila ang Espiritu ng Diyos upang gawin ito sa Kanyang paraan. Kinailangan ng Diyos na umayon sa kanilang kaisipan at bigyan sila ng mga kautusan ayon sa hilig ng kanilang mga puso.

Malawak ang ipinahihiwatig nito. Ibig sabihin, ang kautusan ni Moises ay nagsisilbing salamin, hindi lamang ng karakter ng Diyos kundi pati ng karakter ng makasalanang tao. Nangangahulugan ito

na ang kautusan ni Moises ay hindi lamang nagbibigay ng lunas sa kasalanan kundi ito rin ang nagbibigay ng pagsusuri sa pagiging makasalanan ng tao. Paano natin matutukoy ang pagkakaiba ng pagsusuri at ng lunas? Ipinakikita ito sa atin ng karakter ni Kristo.

Ngunit paano ito makatutulong sa mga tao noong panahon ng Israel? Ang mga nakikinig nang personal sa Diyos sa kanilang mga puso ay tuwirang ginagabayan ni Kristo sa pamamagitan ng Kanyang Espiritu (Isaias 30:21), kaya't karamihan sa mga kautusang isinulat ni Moises ay hindi na sana kinakailangan para sa kanila.

Balik tayo sa sipi mula sa Espiritu ng Propesiya na nagsasaad ng pagdagdag ng mga parusa sa kautusan na hindi sana kinakailangan kung hindi sila palaging sumuway. Tuwirang iniuugnay ni Ellen White ang prinsipyong ito sa mga utos sa batas ni Moises na nagpapatupad ng parusa sa lumalabag. Pinatutunayan nito na ang mga utos tungkol sa pagbato ay isang pagpapahintulot lamang sa bayan ng Israel. Hindi ito ang kalooban ng Diyos kundi isang pag-ayon sa paraan ng mga tao, upang maabot sila kung nasaan sila, o, gaya ng sinabi ni Ellen White tungkol sa kwento ng mayamang lalaki at ni Lazaro, ito ay isang salamin na ipinakita sa mga tao tungkol sa kanilang sariling kaisipan.

Pinagtitibay ito ng paraan kung paano hinarap ni Hesus ang babaeng nahuli sa pangangalunya. Ayon sa batas ni Moises, siya'y dapat parusahan ng kamatayan. Ngunit ang hatol na kamatayan ay nagdulot sa kanya ng espiritu ng pagsisisi, kaya't iniligtas siya ni Kristo mula sa parusang idinugtong sa batas, na sa kanyang sarili ay hindi mabuti. Ipinapakita ng lahat ng ito kung paano iniakma ng Diyos ang Kanyang sarili sa atin, sa simpleng katotohanang ang ating mga paraan ay hindi paraan ng Diyos.

Makikita natin na ang mga kautusan tungkol sa pagtutuli, pagbato, at marami pang ibang batas ay hindi bahagi ng orihinal na kalooban ng Diyos, kundi isang pag-ayon sa matitigas na puso ng

Israel. Ito rin ang eksaktong sinabi ni Hesus tungkol sa utos hinggil sa diborsiyo. Samakatuwid, ang mga kautusan sa Torah tungkol sa diborsiyo, pagbato, at pagtutuli ay salamin ng kaisipan ng tao; ito ay mga pagpapahintulot sa matitigas na puso ng tao upang maabot sila kung nasaan sila.

Ang mga pagpapahintulot na ito ay ibinigay upang hindi mawalan ng ugnayan sa Diyos ang mga tao; nasiyahan ang mga Israelita sa mga batas at dahil dito ay handa silang patuloy na lumakad kasama Siya. Ngunit nais ng Diyos na makita natin ang mga ito sa isang bagong liwanag, at iyon ang dahilan kung bakit Siya nagpadala kay Hesus—hindi upang pawalang-bisa ang mga parusa ng estado, kundi upang tayo’y mabuhay at sumamba sa isang bagong karanasan ng tipan sa espiritu at katotohanan.

Ipinapaalam sa atin ng Diyos kung ano ang Kanyang iniisip tungkol sa diborsiyo—Lubos Niya itong kinapopootan. Kung gayon, bakit tayo gagawa ng bagay na kinapopootan ng Diyos?

Kung ang prinsipyong ito ng pagpapahintulot ay naaangkop sa batas ni Moises, malinaw na maaari rin itong ilapat sa Espiritu ng Propesiya. Umiiral pa rin ang katigasan ng puso hanggang sa ngayon, at ito ang nagbibigay-linaw kung bakit siya pumayag sa diborsiyo at muling pagpapakasal ng inosenteng partido.

KABANATA 10

KONTEKSTO NG MGA PAHAYAG NI ELLEN WHITE HINGGIL SA MULING PAG- AASAWA

Kung pag-aaralan natin nang mabuti ang pag-usbong ng Adventist movement mula sa simula nito, makikita natin ang ilang mahahalagang pagbabago na naganap. Ang pagtanggap ng mga Adventist sa Sabbath ay nagdulot ng malaking hamon sa kanilang pag-unawa sa dalawang tipan. Ang pagtanggap ng Israel na makinig sa Espiritu ni Kristo sa Lumang Tipan ay kahalintulad ng pagtanggap ng Kristiyanismo na makinig sa Kanyang kautusan.

Ang pagtanggap na makinig ay nagdulot sa Kristiyanismo ng matinding panlilinlang. Ang panlilinlang na ito ang naghati sa batas ni Moises at Kristiyanismo sa pamamagitan ng dalawang tipan. Lahat ng mga kautusang ibinigay ni Moises ay itinuturing na “para lamang sa Sinaunang Israel” at tinawag na bahagi ng

Lumang Tipan. Nang dumating si Hesus, ipinapalagay na ipinakilala Niya ang Bagong Tipan na nagpalaya sa Kristiyanismo mula sa pagkaalipin ng mga batas ni Moises.

Sa tuwirang pananalita, ang kamatayan ni Kristo sa krus ay nagpalaya sa mga Kristiyano na kumain ng baboy, pugita, at iba pang gumagapang na hayop, ngunit higit sa lahat, “pinakawalan” nila ang kanilang sarili mula sa mga Sabbath ng Panginoon. Pinahintulutan tayo nitong pumili at kunin lamang ang mga bahagi ng Torah na nais natin.

Ang mga Seventh-day Adventist ay nagmula sa Protestanteng Amerika na malalim ang paniniwala sa maling pananaw tungkol sa dalawang tipan. Ito ang nagbunsod ng ilang kawili-wiling pahayag sa *Adventist Review* noong 1850s at 1860s. Tinalakay ko ito nang mas detalyado sa polyeto na *Ceremonial Dividing Line*, ngunit ibuod ko ang prinsipyong ito dito. Noong 1850, makikita natin si James White na ipinagtatanggol ang paggamit ng baboy sa *Review*.

Ang ilan sa ating mabubuting kapatid ay nag-aalala tungkol sa pagkain ng karne ng baboy, at iilan lamang ang umiwas dito, sa paniniwalang ipinagbabawal ito ng Bibliya. Hindi kami tumututol sa pag-iwas sa pagkain ng karne ng baboy, kung ito’y ginagawa sa tamang dahilan. Naniniwala kami na ang labis at malayang paggamit nito, pati na rin ng iba pang pagkain mula sa hayop, na marami, at maging ilan sa ating mga kapatid sa kasalukuyang katotohanan ay hindi nakaliligtas, ay isang kasalanan; sapagkat ito’y nakakasalansang at nakakapahina ng isip, at sa maraming pagkakataon ay nakakasama sa kalusugan; **ngunit hindi namin, sa anumang paraan, pinaniniwalaan na itinuturo ng Bibliya na ang wastong paggamit nito, sa panahon ng ebanghelyo, ay kasalanan.** —James White, *Present Truth*, Nov 4, 1850

Sinusunod ni James White ang karaniwang depensa ng mga Protestante tungkol sa pagkain ng baboy gamit ang pangitain ni Pedro sa Mga Gawa 10.

Ngunit ang Bagong Tipan ay napakalayo sa pagtuturo na mali ang pagkain ng karne ng baboy, at sa katunayan ay nagbibigay ito ng malinaw na patunay na hindi ito ipinagbabawal. Unang halimbawa, tingnan ang kaso ng Apostol Pedro, nang ihanda siya ng Diyos upang mangaral sa mga Hentil. **Ang kanyang mga pananaw at damdaming Hudyo tungkol sa karaniwan at maruruming hayop na hindi naghahati ng kuko at hindi nagmumog ng tinutunaw na pagkain, ayon sa Levitico xi, ay kailangang alisin muna bago niya makita na ang Diyos ay hindi mapanuri sa tao.** — *Present Truth*, Nov 4, 1850

Sinunod ni James White ang parehong paraan ng pangangatwiran na ginamit ng mga Kristiyanos sa loob ng maraming siglo. Ang paghihimagsik ng Kristiyanismo noong ikalawa at ikatlong siglo ukol sa usaping ito ay hindi na itinuring na paghihimagsik para kay James White. Sa halip, minana niya lamang ang mga prinsipyo ng matitigas na puso ng mga nakaraang henerasyon.

Para sa ilang mga tagapangingilin ng Sabbath, nagsimula silang sumunod sa lohikal na proseso ng pagsunod sa lahat ng mga utos ng Diyos. Ang ilan sa kanila ay nagsimulang manghikayat na alisin ang pagkain ng maruruming karne. Ang mga nagtuturo ng kaisipang ito ay gumagalaw sa tamang direksyon, ngunit pansinin natin kung paano ito hinarap ng Diyos sa pamamagitan ng Kanyang propeta:

Nakita ko na ang inyong mga pananaw hinggil sa pagkain ng laman ng baboy ay hindi makapipinsala kung itatago ninyo ito para lamang sa inyong sarili; subalit sa inyong paghatol at opinyon ay ginawa ninyo itong isang pamantayan, at ang inyong mga gawa ay malinaw na nagpakita ng inyong pananampalataya sa bagay na ito. Kung hinihingi ng Diyos na ang Kanyang bayan ay umiwas sa pagkain ng laman ng baboy, Kanya silang aakayin at kukumbinsihin ukol dito. Siya ay handang ipakita sa Kanyang tapat na mga anak ang kanilang tungkulin, gaya ng pagpapakita Niya ng tungkulin sa mga indibidwal na hindi Niya pinagkatiwalaan ng pasanang ito ng Kanyang gawain. Kung

tungkulin ng iglesia na umiwas sa pagkain ng laman ng baboy, ipahahayag ito ng Diyos sa higit pa sa dalawa o tatlo. Ituturo Niya sa Kanyang iglesia ang kanilang tungkulin.—*Testimonies for the Church, Vol. 1, 206-207*

Pinayuhan ng Panginoon ang mga sumusunod sa liwanag na huwag gawing pamantayan para sa iba ang kanilang personal na paniniwala. Mahalaga na ang iglesia ay kumilos nang magkakasama sa usaping ito, kaya't hinimok ni Ellen White ang mga tao na huwag gawing pamantayan ng pakikisama ang usapin ng pagkain ng baboy.

Mayroong talababa na idinugtong si James White sa pahayag na ito ni Ellen White. Pansinin ang prinsipyong ipinahayag ni James White.

Ang kahanga-hangang patotoong ito ay naisulat noong Oktubre 21, 1858, halos limang taon bago ang dakilang pangitain noong 1863, kung saan ipinahayag ang liwanag tungkol sa reporma sa kalusugan. **Nang dumating ang takdang panahon, ang paksa ay ibinigay sa paraang makapagpapakilos sa lahat ng ating mga kapatiran.** Kay kamangha-mangha ng karunungan at kabutihan ng Diyos! Maaaring maging kasing maling pilitin ang usapin tungkol sa gatas, asin, at asukal ngayon, gaya ng naging usapin tungkol sa karneng baboy noong 1858.—J.W., note to second edition. Footnote on page 206 of *Testimonies for the Church, Vol. 1*

Kailangan nating panatilihin sa isipan ang prinsipyong ito kaugnay ng usapin ng diborsiyo at muling pag-aasawa. Ang muling pag-aasawa ng inosenteng panig ay hindi naging isang pagsubok na tanong para sa kilusang ito. Kung dadalhin ng ating Ama ang paninindigan tungkol sa usaping ito sa buong kapatiran, saka lamang ito magiging isang tanong na susubok, sapagkat sinusubok ng Salita ng Diyos ang mga kaisipan at layunin ng ating mga puso.

Matapos ang dakilang pangitain ni Ellen White tungkol sa kalusugan noong 1863, nagsimulang lumayo ang iglesia mula sa pagkain ng baboy gayundin sa paggawa ng tabako at mga

halamang ginagamit sa paninigarilyo at pag-inom. Muli nating mapapansin ang prinsipyong tinanggap dito noong 1868. Ang pahayag na ito ay isinulat at nilagdaan nina James at Ellen White.

Bilang tugon sa maraming katanungan, masasabi naming naniniwala kami na mayroong mas angkop na hanapbuhay para sa mga Seventh-day Adventist, na higit na kaayon ng kanilang pananampalataya, kaysa sa pagtatanim ng hops, tabako, o pagpapalaki ng baboy.

At aming inirerekomenda na huwag na silang magtanim ng karagdagang mga bukirin ng tabako, at bawasan din ang bilang ng kanilang mga alagang baboy. Maaaring makita nila kalaunan na tungkulin nilang, gaya ng ginagawa ng karamihan sa mga tunay na mananampalataya, ay tuluyang huwag nang mag-alaga pa. Gayunman, hindi namin ipipilit ang pananaw na ito kaninuman. Lalo naming hindi kukunin ang pananagutan na sabihing, “Araruhin ninyo ang inyong mga bukirin ng hops at tabako, at ipain ninyo ang inyong mga baboy sa mga aso.”

Habang sasabihin namin sa mga nagnanais pilitin ang mga nagtatanim ng hops, tabako, at mga nag-aalaga ng baboy sa ating mga kapatiran, na wala silang karapatang gawin ang mga bagay na ito bilang pamantayan ng pakikipagkapatiran sa Kristiyano, nais din naming sabihin sa mga may mga bagay na ito sa kanilang kamay: “Kung maaari ninyong alisin ang mga ito nang hindi labis ang magiging pagkalugi, ang pagiging kaayon ng pananampalataya ng bayang ito, na ang mga publikasyon at pagtuturo ay malaki ang diin tungkol sa reporma, ay higit pa sa sapat na dahilan upang alisin ninyo ang mga ito sa inyong mga kamay sa lalong madaling panahon.”—*Review and Herald*, March 24, 1868

Para sa mga naglaan ng malaking yaman at pinagkukunan sa pagpapalaki ng mga hayop at pagtatanim ng mga pananim na ito, ipinagpaunlak ng Diyos ang Kanyang sarili sa bayan upang bigyan sila ng panahon na maiayos ang kanilang kabuhayan. Karaniwan

nang ang espiritu ng tao ay masyadong masigasig kapag niyakap nito ang isang ideya, gaya ni Nebuchadnezzar nang tanggapin niya ang Diyos ni Daniel—ang lahat ng hindi kumilala sa Diyos ni Daniel ay ipinag-utos niyang pagputul-putulin.

Hinihikayat ko ang gayunding payo hinggil sa usapin ng muling pag-aasawa. Huwag gumawa ng padalus-dalos na hakbang patungo sa reporma. Lahat ng bagay ay dapat isaalang-alang nang may panalangin at maingat na pagninilay.

Dahil sa panahong ito ng pag-aangkop, makikita natin na si Ellen White ay gumagamit pa ng talaba noong 1882.

Mary, kung makakabili ka ng isang magandang kahon ng mga sariwang tawilis, pakigawa mo na. Ang mga huling nakuha ni Willie ay mapait at luma. Kung makakabili ka rin ng mga de-latang kamatis, sabihin na nating kalahating dosena ng magaganda, pakibili na. Kailangan natin ang mga iyon. At kung makakabili ka ng ilang de-latang talaba na magaganda ang kalidad, pakibili na rin.—Letter 16, 1882, dated May 31, 1882, from Healdsburg, Calif.

Kailangan ng panahon para lubusang maunawaan ng mga tao ang liwanag at maisabuhay ito sa kanilang pang-araw-araw na pamumuhay. Subalit ang isyung pumipigil noon sa mga Adventist ay ang katuruan hinggil sa mga tipan. Ang mensahe noong 1888 ang nagdala ng mga kautusan ni Moises sa isang bagong balangkas. Kung wala ang balangkas na ito, magiging mapanganib ang agad na pagtanggap sa lahat ng reporma ng kautusan ng Diyos, sapagkat maaaring likas na isipin ng mga tao na gawin ang lahat ng repormang ito bilang isang paraan ng pagpapakita ng merito o gawa upang palugdan at patahimikin ang Diyos, sa halip na tanggapin ang mga ito sa konteksto ng pagpapala ng Bagong Tipan.

Mula sa isang tila walang kaugnayang pananaw, masiglang ipinahayag ni E.J. Waggoner noong 1888 na ang mga pangako ng

ebanghelyo na ibinigay kay Abraham ay siya ring mga pangakong ibinigay sa atin.

Alas-9 ng umaga, ipinagpatuloy ni Elder Waggoner ang kanyang mga aralin tungkol sa kautusan at sa ebanghelyo. Ang mga Kasulatang tinalakay ay ang ikalabinlimang kabanata ng Mga Gawa at ang ikalawa at ikatlong kabanata ng Mga Taga-Galacia, na inihambing sa Roma 4 at iba pang mga bahagi sa aklat ng Roma. Layunin niyang ipakita na ang pangunahing punto ng pagtatalo ay ang pag-aaring-ganap sa pamamagitan ng pananampalataya kay Kristo, na ang pananampalatayang ito ay ibinilang din sa atin, gaya kay Abraham, para sa katuwiran. **Ang tipan at mga pangako kay Abraham ay siya ring tipan at mga pangako sa atin.**—“Third Days’ Proceedings”, *General Conference Daily Bulletin*, Oct 21, 1888

Ang mungkahi na ang mga pangako na ibinigay kay Abraham ay siya ring mga pangako na ibinigay sa atin ay yumanig sa pundasyon ng kaisipan ng mga Adventist, na nagmula sa Protestantismo, hinggil sa mga tipan. Sa halip na ang Lumang Tipan ay simpleng uri lamang na tumuturo sa Bagong Tipan sa panahon ni Kristo, sinabi ni Waggoner na ang Bagong Tipan ay tunay na umiral at gumana na sa Lumang Tipan. Sinimulan niyang ituro na ang Luma at Bagong Tipan ay mga karanasan ng puso na umiiral kapwa bago at pagkatapos ng krus.

Ang Lumang Tipan at ang Bagong Tipan na nauunawaan bilang isang karanasan ng puso ay isang mahalagang pananaw na hindi nabigyang-pansin ng mga unang tagapagtatag. Ang dalawang karanasang ito ng tipan ay dalawang magkasabay na pamamahala na sabay na nahayag kapwa sa Lumang Tipan at sa Bagong Tipan. Ang lumang tipan at ang bagong tipan ay dalawang magkaibang karanasan na, sa isang paraan, ay tumakbo sa dalawang magkatabing landas mula sa panahon nina Cain at Abel hanggang sa tatak ng hayop at ang tatak ng Diyos na binanggit sa Aklat ng Pahayag.—Paul Penno, *Calvary at Sinai*, 2003, page 6

Ang bagong pagbibigay-diin na ito ni Waggoner ay nag-udyok sa ilang mga Adventist na muling bumalik sa Lumang Tipan at makita roon ang walang hanggang ebanghelyo na naghahayag ng walang hanggan at palagiang pag-ibig ng Diyos. Ang pagbibigay-diin na ito ay nagsimulang makita sa mga isinulat ni Ellen White. Sa bagong aklat noong 1890 na *Patriarchs and Prophets*, sinabi niya ang sumusunod hinggil sa mga karumaldumal na karne.

Kasama sa pagbabawal ng anghel ang “bawat maruming bagay.” Ang pagkakaiba ng mga pagkain bilang malinis at marumi ay hindi lamang seremonyal at basta-bastang kautusan, kundi nakabatay sa mga prinsipyo ng kalinisan. Sa pagsunod sa pagkakaibang ito, matutunton sa malaking bahagi ang kamanghamanghang sigla na sa loob ng libu-libong taon ay nagpakilala sa bayang Hudyo. Ang mga prinsipyo ng pagpipigil sa sarili ay dapat umabot nang higit pa kaysa sa simpleng pag-iwas sa mga inuming nakalalasing. Ang pagkain ng nakapagpapasigla at mahirap tunawin na mga pagkain ay kadalasang kasing pinsala rin sa kalusugan, at sa maraming pagkakataon ay nagiging binhi ng paglalasing. Itinuturo sa atin ng tunay na pagpipigil sa sarili na lubos na iwasan ang lahat ng nakasasama at gamitin nang may karunungan ang lahat ng nakabubuti.—*Patriarchs and Prophets*, 563

Ang itinuro ni Waggoner ay naging dahilan upang si Ellen White at ang iba pa ay tumingin nang may ibang pananaw sa mga prinsipyong umiiral sa Lumang Tipan. Kung ang Bagong Tipan ay umiral at gumana na sa Lumang Tipan, posible kaya na marami sa mga prinsipyo ng kautusan ni Moises ay tunay na kabilang sa Bagong Tipan?

Kapanapanabik na mapansin na hindi hanggang matapos ang mensahe noong 1888 tuluyang inalis ni Ellen White ang lahat ng pagkaing karne sa kanyang hapag-kainan.

Mula pa noong pagpupulong sa kampo sa Brighton [Enero, 1894] ay lubos ko nang inalis ang karne sa aking hapag-kainan.

Malinaw ang kasunduan na maging nasa tahanan man ako o nasa ibang dako, wala ni anumang ganitong uri ng pagkain ang gagamitin ng aking pamilya o ihahain sa aking mesa. Marami na akong naging malinaw na pagpapakita sa aking isipan hinggil sa paksang ito sa mga panahong gabi. —Letter 76, 1894; in *Counsels on Diet and Foods*, 488

Ang mensahe noong 1888 ay muling nagbigay-diin sa mga kautusan ni Moises bilang bahagi ng walang hanggang ebanghelyo. Tulad ng ating nabanggit sa unang kabanata, ang mensaheng ito ay nagbigay ng bagong pananaw hinggil sa tunay na layunin ng pag-iingat ng Sabbath. Ipinahayag ni A.T. Jones na ang Sabbath ay isang dagdag na bahagi ng Banal na Espiritu. Ito ay isang walang bayad na kaloob na tinatanggap sa pamamagitan ng pananampalataya.

Ang kahanga-hangang mensaheng ito ay nagdala ng Sabbath, pagbibigay ng ikapu, at ang mensahe ng kalusugan sa pananaw ng Bagong Tipan. Isang kamangha-manghang pagbabago ang nagsimula, subalit ito ay naputol sapagkat tumanggi ang pamunuan ng iglesia na tanggapin ang mensahe ng 1888.

Kung nagpatuloy sana ang pamunuan sa liwanag, kanilang makikita ang mga kapistahan ng Panginoon sa parehong liwanag ng Sabbath, na sa mga ito ay may natatanging pagbuhos ng Banal na Espiritu. Nakita rin sana nila ang kautusan tungkol sa diborsyo at muling pag-aasawa sa liwanag ng paliwanag ni Hesus sa mga Pariseo sa Marcos 10. Subalit hindi ito nangyari.

Kung paanong tinanggihan ng Israel na pakinggan ang banayad na panawagan ng Diyos sa Bundok ng Sinai, gayon din tinanggihan ng mga Adventist ang mensahe noong 1888. Ang mga sumusunod na mensahe ay inilabas noong 1889.

Ang kasalanan ng sinaunang Israel ay ang hindi pagpapansin sa hayagang kalooban ng Diyos at ang pagsunod sa kanilang sariling kagustuhan ayon sa bugso ng mga pusong hindi banal. **Ang makabagong Israel ay mabilis na sumusunod sa kanilang mga**

yapak, at ang di-pagkakasiya ng Panginoon ay tiyak ding nananahan sa kanila.— *Testimonies for the Church, Vol 5, 93.3*

Ang gayunding pagsuway at pagkukulang na nakita sa iglesia ng mga Hudio ay lalong tumangi sa mga taong tumanggap ng dakilang liwanag mula sa langit sa mga huling mensahe ng babala. Tayo ba, tulad nila, ay mag-aaksaya ng ating mga pagkakataon at pribilehiyo hanggang sa payagan ng Diyos na dumating ang pang-aapi at pag-uusig sa atin? Ang gawaing maaari sanang maisakatuparan sa panahon ng kapayapaan at panandaliang kasaganaan ba ay iiwan na hindi nagawa hanggang ito’y mapilitang tuparin sa mga araw ng kadiliman, sa ilalim ng bigat ng pagsubok at pag-uusig?— *Testimonies for the Church, Vol 5, 456.1*

Ang iglesia ay tumalikod sa pagsunod kay Kristo na kanyang Pinuno at patuloy na umurong pabalik tungo sa Egipto. Gayunman, kakaunti lamang ang nababahala o namamangha sa kakulangan nila ng kapangyarihang espirituwal. Ang pagdududa, at maging ang hindi paniniwala sa mga patotoo ng Espiritu ng Diyos, ay kumakalat at nakakaapekto sa ating mga iglesia saanman. Iyan ang nais ni Satanas. Iyan din ang nais ng mga ministro na ipinangangaral ang sarili sa halip na si Kristo. Ang mga patotoo ay hindi binabasa at hindi pinahahalagahan. Nagsalita na ang Diyos sa inyo. Ang liwanag ay nagningning mula sa Kanyang salita at mula sa mga patotoo, subalit kapwa ito binale-wala at itinakwil. Ang bunga nito ay hayag sa kakulangan ng kabanalan, debosyon, at tapat na pananampalataya sa atin.— *Testimonies for the Church, Vol 5, 217.2*

Mula noon, ang Iglesia ng mga Adventist ay patuloy na umurong tungo sa Egipto. Ang kakayahan nitong makita ang mga institusyon ng Sabbath at pag-aasawa na maibalik sa kanilang kaluwalhati nang gaya sa Eden ay hindi maisasakatuparan hangga’t hindi nila pinagsisisihan ang pagtanggì sa mensahe at sa wakas ay tanggapin ang liwanag na dinala nina Waggoner at Jones hinggil sa dalawang tipan.

Sa loob ng konteksto ng 1888, mas mainam nating masusuri ang mga pahayag niya tungkol sa muling pag-aasawa. Sa mga taon bago ang 1888, ang iglesia ay unti-unting muling isinusulong ang ilang mahahalagang aral kaugnay ng tamang panahon ng Sabbath, pagbibigay ng ikapu, at ang mensahe ng kalusugan. Ngunit sa panahong ito rin, si Ellen White ay paulit-ulit na tinatawagan upang tumugon sa mga katanungan kaugnay ng ilang tiyak na kaso ng ugnayan. Dahil sa kakulangan ng malinaw na pagkaunawa hinggil sa mga tipan, si Ellen White ay sa ilang pagkakataon ay nagbigay ng sarili niyang opinyon. Gaya ng makikita natin sa susunod na kabanata, nagsalita siya tungkol sa pagkakahiwalay ng banal at ng karaniwan sa kanyang mga isinulat, ang malinaw na pagkakaiba sa mga bagay na ipinakita sa kanya ng Diyos at yaong mga galing lamang sa sarili niyang kaisipan.

Ipinakita ng Diyos sa kanya ang maraming bagay, subalit ang ilan sa kanyang mga liham ay isinulat upang ipahayag ang kanyang mga pansariling paniniwala, na malaya naman niyang inamin. Sa liwanag ng ating mga natuklasan hinggil sa “tanging probisyon” sa Mateo 5:32 at 19:9, maaari na nating suriin nang mas malinaw ang mga pahayag ni Ellen White.

KABANATA 11

ANG BANAL AT ANG KARANIWAN

Sa seminaryo, malinaw kong naaalala ang isang pagkakataon na nakaupo ako sa isang lektura nang iharap sa amin ng guro ang isang suliranin. Si Ellen White ay nagsulat sa kanyang tala-arawan para sa araw na iyon tungkol sa lugar kung saan siya naroroon sa Australia. Isinulat niya Melbourne, New South Wales. Para sa mga nakakaalam ng heograpiya ng Australia, alam nila na ang Melbourne ay kabisera ng Victoria; hindi ito kabilang sa New South Wales. Hindi ako lubos na nakatitiyak sa layunin ng guro, ngunit tila may mga pagtatangkang maghasik ng pagdududa sa mga isinulat ni Ellen White. Sa panahong iyon, nakita kong walang kabuluhan ang puntong binanggit, sapagkat pakiramdam ko'y wala naman itong kaugnayan sa pagpapahayag ng katotohanan ng Kasulatan.

Bagaman wala pa akong pormal na balangkas hinggil dito, tama ang aking naging impresyon, sapagkat si Ellen White mismo ang nagsalita tungkol sa isyung ito.

Ang impormasyon na ibinigay hinggil sa **bilang ng mga silid sa Paradise Valley Sanitarium** ay hindi isang pahayag na mula sa

Panginoon, kundi isang payak na opinyon ng tao. Kailanman ay hindi pa ipinahayag sa akin ang tiyak na bilang ng mga silid sa alinman sa ating mga sanitarium; at ang kaalamang aking natamo ukol sa mga bagay na ito ay aking nakuha sa pamamagitan ng pagtatanong sa mga inaakalang nakaaalam. **Sa aking mga salita, kapag ako ay nagsasalita ukol sa mga karaniwang paksa, walang anumang dahilan upang isipin ng mga tao na natamo ko ang kaalamang ito sa pamamagitan ng isang pangitain mula sa Panginoon at aking ipinapahayag bilang gayon....**

Kapag ang Banal na Espiritu ay naghayag ng anumang bagay tungkol sa mga institusyong may kaugnayan sa gawain ng Panginoon, o tungkol sa paggawa ng Diyos sa puso at isipan ng tao, gaya ng Kanyang ipinahayag sa pamamagitan ko noong nakaraan, ang mensaheng ibinigay ay dapat ituring na liwanag mula sa Diyos para sa mga nangangailangan nito. Ngunit ang paghalo ng banal sa karaniwan ay isang malaking pagkakamali. Sa hilig na gawin ito ay makikita natin ang gawa ng kaaway upang wasakin ang mga kaluluwa.

Sa bawat kaluluwang nilikha ng Diyos ay Kanyang ipinagkaloob ang kakayahan upang Siya'y paglingkuran, ngunit si **Satanas** ay nagsisikap na gawing mahirap ang gawaing ito sa pamamagitan ng kanyang walang tigil na tukso upang iligaw ang mga kaluluwa. Kumikilos siya **upang maulap ang espirituwal na pananaw upang ang tao ay hindi makapagtangi sa pagitan ng karaniwan at ng banal. Ipinakilala sa akin ang pagkakaibang ito sa pamamagitan ng isang buhay ng paglilingkod sa aking Panginoon at Guro.**— *Selected Messages, Book 1, 38*

Kailangan nating maging maingat at mapanalanginin sa paraan ng pagtanggap natin sa impormasyong ito. Isang matibay na gabay para sa ating mga hakbang ay matatagpuan sa sumusunod na pahayag:

At ngayon, sa lahat ng may hangarin sa katotohanan ay sinasabi ko: Huwag magbigay-paniwala sa mga ulat na walang sapat na

patunay tungkol sa ginawa, sinabi, o isinulat ni Kapatid na White. **Kung nais ninyong malaman kung ano ang inihayag ng Panginoon sa pamamagitan niya, basahin ninyo ang kanyang mga nailathalang akda.**—*Testimonies for the Church, Vol. 5, 696*

Ang lahat ng mga nailathalang akda ni Ellen White ay ibinigay sa atin sa ilalim ng inspirasyon ng Panginoong Hesus. Sa kanyang mga pribadong liham at tala sa araw-araw ay matatagpuan ang maraming kapaki-pakinabang na aral, subalit kailangan nating isaalang-alang ang lahat ng ito ayon sa tamang konteksto at ihiwalay ang banal sa karaniwan, gaya ng ginawa mismo ni Ellen White. Isa sa mga liham ni Ellen White na binanggit natin sa ikalawang kabanata ay kabilang sa kategorya ng karaniwan at hindi ng banal. Narito muli ang kaugnay na bahagi ng liham:

Hindi hiniwalayan ni J ang kanyang asawa. Ang asawa ang nang-iwan nito, at siya ang tumalikod sa kanya at nagpakasal sa ibang lalaki. **Wala akong nakikita sa Kasulatan na nagbabawal sa lalake na muling mag-asawa sa Panginoon.** May karapatan siya sa pagmamahal ng isang babae....

Hindi ko nakikita na ang bagong pagsasamang ito ay dapat guluhin. Isang seryosong bagay ang paghiwalayin ang isang lalaki at ang kanyang asawa. Walang batayang ayon sa Kasulatan upang gawin ang ganitong hakbang sa kasong ito. Hindi siya ang nang-iwan, siya ang iniwan. Hindi siya muling nag-asawa hangga't hindi ito nakakuha ng diborsyo. Nang si K ay humiwalay kay J, si J ang labis na nagdusa, at hindi hanggang si K ay nag-asawa ng ibang lalaki bago pa muling nag-asawa si J. Ako'y lubos na naniniwala na ang kanyang pinili ay magiging tulong sa kanya, at siya naman ay magiging tulong din sa kanya.... **Wala akong nakikita sa Salita ng Diyos na mag-utos sa babae na makipaghiwalay sa lalake. Yamang hiningi mo ang aking payo, malaya ko itong ibinibigay sa iyo.**—Letter 50, 1895. *Selected Messages, Book 2, 340.1-2*

Sinabi rito ni Ellen White na wala siyang nakikita sa Kasulatan na nagbabawal sa lalaking ito na muling mag-asawa. Ipinakita natin

sa simula ng aklat na ang Kasulatan ay tunay na nagbabawal sa isang tao na muling mag-asawa. Bagama't hindi ito nakita ni Ellen White, nariyan ang katotohanan. Sa pagtatapos ng kanyang liham ay sinabi ni Ellen White na siya ay tinanong ng payo, at ibinigay niya ito. Ito ay kanyang sariling opinyon at payo. Hindi niya sinabi sa liham na ipinakita sa kanya ng Panginoon na ito ang tamang hakbang na dapat gawin.

Dahil ang pamunuan ng simbahan ay tumigas ang puso sa mensahe ng 1888, hindi nito magkakaroon ng sapat na balangkas upang ganap na maipahayag ang mararangal na prinsipyo ng pag-aasawa. Kung ipinagkaloob man ng Diyos kay Ellen White ang kaliwanagan sa paksang ito nang walang suporta ng mensahe ng 1888, maaaring magdulot ito ng labis na pasakit sa mga taong nakatali sa pag-aasawa nang walang tunay na ebanghelyo na tutulong sa kanila na isabuhay ito. Ang kaisipang ito ay nangangailangan ng malalim na pagninilay at taimtim na panalangin. Para sa mga may pandinig, dalangin ko na inyong marinig ang tinig ng Espiritu na nagsasalita sa inyo tungkol sa suliraning ito: ang pagsulong ng batas ng Diyos ay nangangailangan ng pagsulong ng ebanghelyo upang ang biyaya ay lumaganap.

Ang kabiguan ng 1888 ay madalas nag-iwan kay Ellen White na magbigay ng payo sa halip na paghahayag. Sa huli, tumigil na siya sa pagbibigay ng payo nang ganap. Binanggit namin ang isang sitwasyon mula 1913 kung saan dalawang liham tungkol sa mga suliranin sa pag-aasawa ang inilatag sa harap niya.

Sa tingin ko, hindi nararapat na ilapit sa akin ang mga ganitong katanungan. Hindi ko iniisip na tungkulin ko na harapin ang ganitong bagay maliban kung malinaw na ipinakita sa akin ang kaso. Dapat ay may mga kapatid sa simbahan na may karunungan na kayang magbigay ng tiyak na pasya tungkol sa kasong ito. Hindi ko maintindihan ang ganitong bagay. Hindi ko pinaniniwalaan na nais ng Diyos na akuin ko ang ganitong pasanin. Kung hindi nila kayang ayusin ang ganitong bagay sa

kanilang sarili sa pamamagitan ng panalangin at pag-aayuno, hayaan silang ipagpatuloy ang pag-aayuno at panalangin hanggang sa kanilang makaya.

Ang ganitong mga bagay ay lilitaw. Darating ito—ibig sabihin, magkakaroon sila ng mga mahihirap na katanungan, at kailangan nilang matutunan kung paano ito haharapin. Kailangan nilang magkaroon ng karanasan. Dapat nilang dalhin ang mga bagay na ito sa Panginoon, at maniwala na maririnig ng Panginoon ang kanilang panalangin, at bibigyan sila ng matibay na karanasan sa lahat ng ito, ngunit hindi nila ito dapat dalhin sa akin.—*Testimonies on Sexual Behaviour, Adultery and Divorce*, 234.1-2

Pagkatapos ay ipinakita sa kanya ang susunod na liham, at ito ang kanyang tugon:

Wala akong natanggap na tiyak na kaliwanagan tungkol sa kanyang kaso, kaya't hindi ko iginagapang na magsalita ng tiyak tungkol dito.

Kailangan niyang ipakita ang patunay na tinatanggap siya ng Diyos at ibigay ang patunay na iyon upang magkaroon ang ating mga kapatid ng isang konkretong batayan. Hayaan silang sabihin, Bibigyan ka namin ng pagkakataon. Tingnan natin kung tinatanggap ng Diyos ang iyong mga pagsisikap o hindi.

Ngunit hindi maging matalino para sa akin na akuin ang pananagutan sa kasong ito. Hindi ko kayang akuin kahit kaunting pananagutan. Ang mga nakakakita sa kanyang mga kilos araw-araw ang dapat makakaalam kung napatunayan na ba niya ang kanyang sarili, at kung tinatanggap siya ng Diyos.—*Testimonies on Sexual Behaviour, Adultery and Divorce*, 234.4-6

Sa wakas, sinabi ni Ellen White:

Hindi ko kayang akuin ang pananagutan sa ganitong mga bagay. Napakalaki ng pasaning kaakibat nito. Maaaring ikapanganib pa nito ng aking buhay. Hayaan ang mga itinalaga ng Diyos na akuin ang pananagutan na harapin ito ayon sa mga prinsipyong

Kristiyano.—Manuscript 2, 1913. *Testimonies on Sexual Behaviour, Adultery and Divorce*, 235.1

Labing-anim na taon matapos pumanaw si Ellen White, isinulat ng kanyang anak na si Willie White ang mga salitang ito na tumatalakay sa mga paksang may kaugnayan sa diborsiyo at muling pag-aasawa:

Pagkatapos basahin ang mga dokumentong ipinapadala ko sa iyo ngayon, maaaring sabihin mo, 'Wala siyang naibigay sa akin na anumang awtoritatibong pahayag mula kay Sister White na direktang sumasagot sa tanong.' **Ngunit naniniwala ako na makikita mo mula sa aking ipinapadala na layunin ni Sister White na huwag lumabas mula sa kanyang sulat ang anumang maaaring gamitin bilang batas o patakaran sa pagharap sa mga usapin ng pag-aasawa, diborsiyo, muling pag-aasawa, at pangangalunya.**—Willie White, *Unscriptural Divorces and Social Relationships*, 47-48 (Jan 6, 1931)

Ito ay isang nakapagmumuni-muning pahayag. Kung wala sa anumang isinulat ni Ellen White tungkol sa diborsiyo, muling pag-aasawa, at pangangalunya ang dapat ituring na batas o patakaran sa alinmang kanyang akda, ang ipinapahiwatig nito ay hindi siya binigyan ng mga tagubilin tungkol sa pag-aasawa na sumasalamin sa ganap na pagkaunawa ng batas ng Diyos o sa isang naibalik na kalagayan nito. Dalawampung taon na ang nakalipas, habang tinutulungan ang kanyang ina sa pagharap sa mga usapin ng diborsiyo at muling pag-aasawa, isinulat ni Willie White ang sumusunod:

Sa nakalipas na dalawampung taon, nakatanggap ang Inay ng maraming liham na nagtatanong tungkol sa mga bagay na iyong isinulat, at **maraming beses na niyang sinagot na wala siyang maibigay na payo na iba sa kay Apostol Pablo.** Kamakailan lamang, tumanggi na siyang harapin ang mga liham na ganitong uri, at sinabi sa amin na huwag na namin itong iparating sa kanya.—*Unscriptural Divorces and Social Relationships*, 47

Pansinin nang mabuti ang patakaran ni Ellen White sa mga huling taon ng kanyang buhay, siya ay tumindig kasama ni Apostol Pablo at itinuro sa mga tao ang kanyang patnubay sa Kasulatan. Si Apostol Pablo ang nagbibigay ng pinaka-tuwirang payo at nagbabawal ng muling pag-aasawa sa anumang kalagayan. Ito ang posisyon na inilahad ni Ellen White sa mga tao sa kanyang mga huling taon, matapos makita ang kaguluhan sa mga kasong dati niyang binigyan ng payo.

May isa pang kaso na tinalakay ni Ellen White noong taong 1863. Sa kasong ito, ipinakita kay Ellen White ang ilang bagay tungkol sa isang partikular na sitwasyon. Malinaw niyang nakita na ang mag-asawa ay hindi malayang muling magpakasal. Ngunit sa gitna ng ganitong payo, ipinapahayag ni Ellen White ang prinsipyo ng diborsiyo at muling pag-aasawa para sa inosenteng partido.

Nakita ko na si Sister Johnson ay **wala pang karapatang magpakasal sa ibang lalaki**, ngunit kung siya o anumang ibang babae ay **makakakuha ng legal na diborsiyo sa batayan na ang kanyang asawa ay nagkasala sa pangangalunya, malaya na siyang magpakasal** sa sinumang nais niya.

Nakita ko na si **Sister Johnson ay hindi malaya na muling magpakasal**. —*Manuscript Releases, Vol. 17, 156.2-3, June 6, 1863*

Ang ipinakita kay Ellen White ay na ang mag-asawang ito ay hindi malaya na muling magpakasal. Ngunit pagkatapos ay ipinahayag ni Ellen White ang kasalukuyang pananaw ng denominasyon na ang inosenteng partido ay maaaring muling magpakasal. Ang tanong dito ay ano ba talaga ang ipinakita ng Diyos kay Ellen White? Ito ba ay ang unang bahagi lamang?

[A] Nakita ko na si Sister Johnson ay wala pang karapatang magpakasal sa ibang lalaki,

O ipinakita rin ba sa kanya ang ikalawang bahagi?

Nakita ko na [A] si Sister Johnson ay wala pang karapatang magpakasal sa ibang lalaki, ngunit [B] kung siya o anumang ibang

babae ay makakakuha ng legal na diborsiyo sa batayan na ang kanyang asawa ay nagkasala sa pangangalunya, malaya na siyang magpakasal sa sinumang nais niya.

Kung ipinakita kay Ellen White ang bahagi B, kung gayon ang isinulat nina James at Ellen White tungkol sa paksa limang taon matapos nito ay hindi sana ipinahayag nang may pag-aalinlangan kundi bilang isang katotohanan:

Ngunit, kung hindi nila gagawin ang nararapat nilang gawin, at kung ang inosente ay nawalan ng legal na karapatang magdiborsiyo sa pamamagitan ng pakikipamuhay sa nagkasala pagkatapos malaman ang kanyang kasalanan, hindi namin nakikita na ang kasalanan ay nasa inosente sa pagpapatuloy ng pakikipamuhay, at ang **kanyang moral na karapatan na umalis ay tila kuwestyunable**, maliban kung ang kanyang kalusugan at buhay ay lubhang nanganganib sa ganitong pagpapatuloy.
—*Review and Herald*, March 24, 1868

Sa siping ito, pinag-uusapan nina James at Ellen ang moral na karapatan na umalis sa isang pag-aasawa matapos matuklasan na ang nagkasalang partido ay nagkasala sa pangangalunya. Kung ipinakita ng Diyos kay Ellen White na tama ang diborsiyo ng inosenteng partido na nagpapahintulot ng muling pag-aasawa, wala sanang kuwestyon dito. Ang konteksto ng patotoong ito ay upang suportahan ang isang taong nagnanais manatili sa asawa na nagkasala sa pangangalunya. Pinagtanggol nina James at Ellen White ang ganitong kaso, ngunit sinuportahan din ang prinsipyo na ang inosenteng partido ay may moral na karapatang magdiborsiyo upang muling magpakasal.

Ang paraan ng pagpapahayag ng impormasyon ay nagpapahiwatig na sina James at Ellen White ay nagbibigay ng kanilang maingat na pinag-isipang opinyon. Pinagtitibay nito na ang ipinakita kay Ellen White tungkol sa kaso noong 1863 ay lamang na si Sister Johnson ay hindi malaya na muling magpakasal. Pinagtitibay din ang konklusyong ito ng pahayag ni

Willie White na binanggit natin kanina na walang payo mula kay Ellen White tungkol sa diborsiyo at muling pag-aasawa ang dapat ituring na batas o panuntunan na susundin.

Makakatulong na suriin ang mga pananaw ng mga tagapagtatag tungkol sa muling pag-aasawa at kung saan nagmula ang ideya ng muling pag-aasawa ng inosenteng partido sa kilusan.

KABANATA 12

MGA PANANAW NG MGA TAGAPAGTATAG NG ADVENTIST

Ang pinakaunang pananaw ng mga tagapagtatag na aking natagpuan sa mga pahina ng Review and Herald ay mula kay Joseph Bates. Nais kong sipiin ang kanyang buong artikulo mula 1857 dahil inilalatag nito ang ilang mahahalagang prinsipyo.

Ipinagbabawal na Pag-aasawa

Ang sumusunod na patotoo hinggil sa bagay na ito ay dapat maingat na suriin at timbangin ng lahat ng maaaring may hangarin o kagustuhang muling magpakasal habang buhay pa ang kanilang asawa, upang hindi sila mahulog sa isang bitag na sa huli ay maaaring magdulot ng kanilang kapahamakan.

“At sinabi niya sa kanila, Ang sinumang magpapalayas ng kanyang asawa at magpakasal sa iba ay nangangalunya laban sa kanya. At kung ang isang babae ay magpapalayas ng kanyang asawa at magpakasal sa iba, siya ay nangangalunya.” Marcos 10:11,12.

“Ang sinumang magpapalayas ng kanyang asawa at magpakasal sa iba ay nangangalunya; at ang sinumang magpakasal sa babaeng pinalayas sa kanyang asawa ay nangangalunya.” Lucas 16:18.

Ipinaliwanag ni Apostol Pablo ang nabanggit sa sumusunod na paraan:

“Ang babae na may asawa ay nakatali sa batas sa kanyang asawa hangga’t siya ay nabubuhay; ngunit kung ang asawa ay namatay, siya ay malaya na mula sa batas ng kanyang asawa. Kaya’t kung habang buhay pa ang kanyang asawa, siya ay magpakasal sa ibang lalaki, siya ay tatawaging nangangalunya; ngunit kung ang kanyang asawa ay namatay, siya ay malaya mula sa batas na iyon; kaya’t hindi siya nangangalunya kahit pa siya ay magpakasal sa ibang lalaki.” Roma 7:2,3.

Muli, ipinapakita niya kung ano ang iniutos ng Panginoon:

“At sa mga may-asawa ay iniutos ko, ngunit hindi ako, kundi ang Panginoon, Huwag hayaang ang babae ay umalis sa kanyang asawa: ngunit kung siya ay umalis, manatili siyang walang asawa, o makipagkasundo sa kanyang asawa; at huwag papalayas in ng lalaki ang kanyang asawa. Ang babae ay nakatali sa batas hangga’t nabubuhay ang kanyang asawa; ngunit kung ang kanyang asawa ay namatay, malaya na siyang magpakasal sa sinumang nais niya; ngunit sa Panginoon lamang.” 1 Corinto 7:10,11,39.

Ang patotoo ng Tagapagligtas tungkol sa paksang ito, na naitala nina Marcos at Lucas, ay bahagyang naiiba sa naitala ni Mateo; ibig sabihin.:

“Ngunit sinasabi ko sa inyo, na ang sinumang magpapalayas ng kanyang asawa, maliban sa dahil sa pakikiapid, ay nagpapaligaya sa kanya na mangalunya; at ang sinumang magpakasal sa babaeng pinalayas ay nangangalunya.” Mateo 5:32.

Muli, “At sinasabi ko sa inyo, ang sinumang magpapalayas ng kanyang asawa, maliban sa dahil sa pakikiapid, at magpakasal sa iba ay nangangalunya; at ang sinumang magpakasal sa babaeng pinalayas ay nangangalunya.” Kab. 19:9.

Ngunit ang paglalarawan ni Apostol Pablo sa buong paksa sa mga taga-Roma, at ang kanyang sinabi na iniutos ng Panginoon sa kanyang liham sa mga taga-Corinto, ay malinaw na nagpapakita na tiningnan niya ang teksto sa Mateo sa parehong paraan tulad ng sa Marcos at Lucas.

Lahat ng mga walang malay na pumasok sa ganitong ipinagbabawal na kasunduan sa pag-aasawa, at sa gayon ay nilabag ang mga utos ng Diyos, ayon sa naunang patotoo sa Kasulatan, ay makakatagpo ng kaginhawaan sa pamamagitan ng pagsunod sa mga sumusunod na alituntunin, ibig sabihin.:

“At kung ang sinumang karaniwang tao ay magkasala sa pamamagitan ng kamangmangan, samantalang siya ay gumawa ng anumang laban sa alinman sa mga utos ng Panginoon tungkol sa mga bagay na hindi dapat gawin, at siya ay nagkasala; o kung ang kanyang kasalanan na kanyang nagawa ay kanyang nalaman: pagkatapos ay iaalay niya ang kanyang handog, ... at gagawa ang saserdote ng pagtubos para sa kanyang kasalanan na kanyang nagawa, at ito ay patatawarin sa kanya.” Levitico 4:27,28, at huling bahagi ng talata 35.

Sa ilalim ng ebanghelyo, ang handog ay makadiyos na pagsisisi sa kasalanan. Sabi ni Pablo, “Na dati ay isang nanlalait ng Diyos (lumalabag sa ikatlong utos), at isang taga-usig, at mapaminsala; ngunit ako ay pinagkalooban ng awa, sapagkat ginawa ko ito sa kamangmangan at kawalan ng pananampalataya.” 1 Timoteo 1:13.

JOSEPH BATES.

Review and Herald, Marso 12, 1857

Gumamit si Joseph Bates ng mga isinulat ni Pablo sa Roma at 1 Corinto upang bigyang-kahulugan ang mga teksto sa Mateo. Tila ipinahihiwatig niya na alam ni Pablo ang mga isinulat ni Mateo tungkol sa paksang ito, kahit na itinuturing na naisulat ang aklat ni Mateo ilang panahon matapos ang mga isinulat ni Pablo. Sa anumang kaso, ipinapakita ni Bates na ang muling pag-aasawa ay hindi pinahihintulutan sa Kasulatan. Sa pakikitungo sa mga taong walang kaalaman sa itinuturo ng Bibliya, ipinapahiwatig ni Bates na ang mga taong ito ay maaaring makatanggap ng kapatawaran sa awa ng Diyos, sapagkat ito ay kasalanan sa kamangmangan. Hindi niya sinasabi na ang mga may-asawa ay dapat maghiwalay.

Walang ibinigay na patnubay si Bates para sa mga taong may kaalaman sa itinuturo ng Bibliya tungkol sa pag-aasawa, at kung paano ito dapat harapin kung sila ay muling magpakasal. Ngunit ang malinaw na kaisipang ipinapahayag dito ay ang mga nakasulat sa mga isinulat ni Pablo, at sa Marcos at Lucas, ang nagtatakda ng kahulugan ng mga pahayag sa Mateo. Ibig sabihin, hindi naintindihan ni Bates ang pagbubukod na pinahihintulutan para sa muling pag-aasawa.

Habang lumalaki ang denominasyon, nagsimulang maramdaman ng mga lider ng Adventist ang kumplikasyon ng buhay ng tao sa kung paano haharapin ang mga indibidwal na kaso. Apat na taon ang nakalipas, ipinakita ni M.E. Cornell ang ibang pananaw.

Pinapahintulutan ng Kasulatan ang diborsiyo sa iisang dahilan lamang, at ang magpakasal sa isang taong naghihiwalay dahil sa ibang dahilan ay ipinagbabawal. Nang tanungin si Kristo tungkol sa paksang ito, ibinigay niya ang sumusunod na alituntunin:

“Sinabi niya sa kanila, Pinahintulutan kayo ni Moises na palayasin ang inyong mga asawa dahil sa katigasan ng inyong mga puso: ngunit mula sa simula, hindi ito ganoon. At sinasabi ko sa inyo, ang sinumang magpapalayas ng kanyang asawa, maliban sa dahil sa pakikiapid, at magpakasal sa iba ay nangangalunya: at ang

sinumang magpakasal sa babaeng pinalayas ay nangangalunya.”—M.E. Cornell, “Unlawful Marriages”, *Review and Herald*, Nov 19, 1861

Tinalakay ni M.E. Cornell ang 1 Corinto 7:39, ngunit sa konteksto lamang ng isang taong magpakasal sa Panginoon.

“Ang babae ay nakatali sa batas hangga’t nabubuhay ang kanyang asawa: ngunit kung ang kanyang asawa ay namatay, malaya na siyang magpakasal sa sinumang nais niya; ngunit sa Panginoon lamang.” 1 Corinto 7:39. **Mula sa patotoong ito, ating napagpasyahan na ang isang mananampalataya ay hindi malaya na magpakasal sa isang hindi kay Kristo.**—*Review and Herald*, Nov 19, 1861

Limang buwan matapos nito, nagsulat si Uriah Smith ng isang maikli ngunit mahalagang tugon sa isang tanong sa *Review and Herald*. Ipinapakita ng tanong ang hindi pa nareresolbang damdamin sa kilusan tungkol sa paksa ng diborsiyo at muling pag-aasawa. Tila ang tugon ni Uriah Smith ay higit pang nakaimpluwensya sa kilusan tungo sa diborsiyo para sa inosenteng partido.

Diborsiyo. – Isang tagasulat ang nagpadala sa Tanggapan ng sumusunod na kahilingan: “Maaari ba ninyong ibahagi ang inyong opinyon tungkol sa diborsiyo, **sapagkat may ilan na hindi pa rin kuntento sa paksang ito?**”

Sagot. – Naniniwala kami na sa iisang dahilan, na binanggit ng ating Panginoon ayon sa tala sa Mateo 19:9, **ay pinahihintulutan ang legal na diborsiyo, at ang mga taong diborsiyado ay malaya na, na para bang ang kasunduang pang-asawa ay hindi kailanman nag-iral sa pagitan nila.** May ilan na humango ng malinaw na labis na pananaw mula sa mga salita ni Pablo sa Roma 7:1-3. Ngunit si Pablo ay nagbibigay lamang ng halimbawa, at hindi nagtatakda ng mga patakaran tungkol sa ugnayan sa pag-aasawa. Upang ipakita ang kanyang halimbawa, ginagamit niya ang pangkalahatang tuntunin; at hindi wasto sa

kanya na sa pagkakataong iyon ay lumihis upang ipahayag ang mga pagbubukod.—Uriah Smith, *Review and Herald*, April 15, 1862, p.8

Kahanga-hanga ang maikling talatang ito. Ginamit ni Smith ang Mateo 19:9 upang ipahiwatig na nagbibigay ito ng ganap na pagkakansela, na para bang ang kasunduang pang-asawa ay hindi kailanman nag-iral. Ipinapahiwatig ba nito na ang nagkasalang partido ay malaya ring muling magpakasal? Hindi ako sigurado kung ito ang layunin ni Smith. Sa mga sumunod na taon, mas malinaw niyang ipinakita ang kaso na pabor sa inosenteng partido na malayang muling magpakasal.

Pinag-uusapan ni Smith ang mga salita ni Pablo sa Roma 7:2 bilang isang halimbawa ng teolohikal na punto tungkol sa batas at sa tungkulin nito, at iyon ang dahilan kung bakit hindi niya binanggit ang pagbubukod. Ngunit nabigo si Smith na talakayin kung paano ginamit ni Pablo ang parehong pahayag sa 1 Corinto 7:39, hindi bilang halimbawa, kundi direktang tumutukoy sa paksa ng pag-aasawa. Pinag-uusapan niya ang tungkol sa mga may labis na pananaw gamit ang Roma 7:1-3. Ang tanging nailimbag hanggang ngayon ay si Joseph Bates. Hinahangad ba ni Smith na kontrahin ang sinabi ni Joseph Bates noon, kaya't hindi niya namamalayang nahulog siya sa isang labis na posisyon? Siyempre, hindi tayo makasisiguro, ngunit tiyak na ang kanyang pangangatwiran laban sa Roma 7:2 ay kulang dahil sa konteksto na ipinapahayag ito ni Pablo sa 1 Corinto 7:39.

Sa isang artikulo noong 1975 tungkol sa kasaysayan ng diborsiyo at muling pag-aasawa sa Simbahang Adventist, ginawa ni Gerald Winslow ang ganitong obserbasyon tungkol sa mga komento ni Smith noong 1862 sa *Review*.

Bago pa man nailathala ang anumang opisyal na patnubay tungkol sa diborsiyo at muling pag-aasawa, ipinapahayag na ng mga lider ng simbahan ang kanilang mga pananaw. Tulad ng sa maraming iba pang isyu, **isa si Uriah Smith sa mga**

pinakaimpluwensyal. Sa umpisa ng kanyang karera, tumindig si Smith laban sa mga “labis na pananaw” na batay sa Roma 7:2,3. Iginiit ni Smith na si Pablo ay “nagbibigay lamang ng halimbawa, at hindi nagtatakda ng mga patakaran tungkol sa ugnayan sa pag-aasawa.” —Gerald Winslow, “Divorce, Remarriage and Adultery”, *Spectrum Magazine*, Nov 24, 1975

Sa parehong taon na inilahad ni Uriah Smith ang kanyang posisyon, tinalakay ng Michigan State Conference ang tanong kung paano haharapin ang mga diborsiyadong kasal. Ang mga miyembro ng komiteng tumalakay sa tanong na ito ay sina: James White, Joseph Bates, J.H. Waggoner, J.B. Frisbie, John Byington, J.N. Loughborough, Moses Hull, M.E. Cornell, at R.J. Lawrence.

Hindi nagawang makabuo ng kongklusyon ang mga miyembro ng komite, kaya’t:

1. Napagpasyahan, Na ang usapin tungkol sa mga diborsiyadong kasal ay ipasa sa komite ng konperensya.—*Review and Herald*, Oct 14, 1862

Ngunit wala nang sumunod na hakbang mula sa rekomendasyong ito. Sa mga sumunod na taon, tila ang simbahan ay kumilos patungo sa isang karaniwang posisyon alinsunod sa pananaw nina M.E. Cornell at Uriah Smith, sa halip na kay Joseph Bates. Si Bates ay nagbigay lamang ng konklusyon na ang Mateo 5:32 at 19:9 ay dapat sumang-ayon sa nakasaad sa Marcos, Lucas, Roma, at 1 Corinto, ngunit tila walang ganap na pag-aaral na naisagawa tungkol sa tanong na ito.

Ito ay isang aral na dapat nating tandaan nang mabuti para sa ating pag-unlad sa Father of Love movement. Ito ay isang usapin na nangangailangan ng malinaw na posisyon na maipapahayag ayon sa mga prinsipyo ng mga alituntunin ni Miller.

Sa sumunod na taon, tila sinunod ni James White ang parehong linya ng pag-iisip nina M.E. Cornell at Uriah Smith.

Sa Panginoon lamang.

“Ang babae ay nakatali sa batas hangga’t nabubuhay ang kanyang asawa; ngunit kung ang kanyang asawa ay namatay, malaya na siyang magpakasal sa sinumang nais niya, ngunit sa Panginoon lamang.” 1 Corinto 7:39.

Bagama’t ang mga salitang ito ay tumutukoy sa pag-aasawa sa mga natatanging kalagayan, kapag isinasaalang-alang sa liwanag ng mga Kasulatan na nagsasaad na ang isang Kristiyano ay dapat gumawa ng lahat para sa kaluwalhatian ng Diyos, **maaari itong ituring na naangkop sa pag-aasawa sa lahat ng kalagayan.** At hindi namin nakikita kung bakit ang utos na, **“sa Panginoon lamang,” ay hindi kasing kailangan at kasing angkop sa unang pag-aasawa tulad ng sa pangalawa.**—James White, *Review and Herald*, Aug 4, 1863

Tila ang pagkaunawa sa pagbubukod na binanggit sa Mateo 5:32 at 19:9 ay nakataboy sa isip nina M.E. Cornell at James White ang bahagi tungkol sa “nakatali sa batas hangga’t nabubuhay ang kanyang asawa.” Sa Roma 7:2 at 1 Corinto 7:39. Tulad ng nakita natin, ipinakita ni Smith ang Roma bilang halimbawa lamang upang mapawi ang pagkakasalungat nito sa kanyang interpretasyon ng Mateo 5 at 19, ngunit hindi malinaw kung bakit walang nakakita ng salungatan sa 1 Corinto 7.

Ang pahayag ni James White ay dumating dalawang buwan lamang matapos ang tugon ni Ellen White sa kaso ni Sister Johnson.

Nakita ko na si Sister Johnson ay wala pang karapatang **magpakasal sa ibang lalaki**, ngunit kung siya o anumang ibang babae ay makakakuha ng legal na diborsiyo sa batayan na ang **kanyang asawa ay nagkasala sa pangangalunya**, malaya na siyang magpakasal sa sinumang nais niya.

Nakita ko na si **Sister Johnson ay hindi malaya na muling magpakasal.** —*Manuscript Releases*, Vol. 17, 156.2-3, June 6, 1863

Kahanga-hanga na tandaan ang paggamit ng salitang *malaya* ni Ellen White. Ito ang salitang ginamit ni Uriah Smith sa pagtalakay sa pagbubukod na binanggit sa Mateo 5 at 19. Limang taon ang nakalipas, sumulat sina James at Ellen White ng isang artikulo tungkol sa mga taong nahulog sa kasalanan ng pangangalunya. Muling ipinapahayag ng salitang *malaya* ang posisyon ng inosenteng partido.

1. Sa mga kaso ng paglabag sa ikapitong utos, kung saan ang nagkasalang partido ay hindi nagpapakita ng tunay na pagsisipi, kung ang nasaktang partido ay maaaring makakuha ng diborsiyo nang hindi pinagrigusan ang kanilang sariling kaso at ang kaso ng kanilang mga anak, kung mayroon man, **ay dapat silang malaya**.—James and Ellen White, “Dealing with those Overtaken in the Sin of Adultery”, *Review and Herald*, March 24, 1868

Dapat ituro na ang mga artikulong ito ng mga Tagapagtatag ay nakatuon sa pagpapanatili ng mga prinsipyo ng panghabambuhay na pag-aasawa sa pagitan ng dalawang tao. Malalakas na pahayag ang ginawa sa ganitong linya, ngunit sa pagkaunawa sa pagbubukod na binanggit sa Mateo 5 at 19 bilang pangangalunya sa halip na pakikiapid, ang bigat ng kanilang mga salita ay labis na nababawasan. Nararamdaman natin ang kahalagahan at agarang pakiramdam sa mga salita nina James at Ellen White sa kaunting mas mababa sa parehong artikulo:

4. Bakit! O, bakit! Ang mga kalalakihan at kababaihang maaaring maging kagalang-galang, mabuti, at sa huli ay makakarating sa Langit, ay ipinagbibili ang kanilang sarili sa Diyablo nang ganito kabilisan, sinasaktan ang kanilang malalapit na kaibigan, dinudungisan ang kanilang mga pamilya, nagdadala ng kahihyan sa sanhi, at sa huli ay pupunta sa impiyerno? Nawa’y maawa ang Diyos. Bakit hindi ipinapakita ng mga nahuhuli sa kasalanan ang pagsisipi na akma sa kalubhaan ng kanilang kasalanan, at tumakbo kay Kristo para sa awa, at pagalingin, hangga’t maaari, ang mga sugat na kanilang ginawa?

—James and Ellen White, “Dealing with those Overtaken in the Sin of Adultery”, *Review and Herald*, March 24, 1868

Natagpuan namin ang katulad na sitwasyon sa isang artikulo tungkol sa paksang ito na isinulat ni George Butler labing-limang taon ang lumipas. Inihambing niya ang diborsiyo at muling pag-aasawa sa poligamya, at gumawa ng napakalakas na pahayag tulad ng mga sumusunod:

Napapansin natin ang poligamya sa artikulong ito dahil ang mga prinsipyo na may kaugnayan dito ay eksaktong pareho sa mga kaugnay sa diborsiyo

Ang poligamya, at muling pag-aasawa habang moral na nakatali sa isang buhay na asawa, ay mali, sapagkat parehong paglabag ito sa orihinal na disenyo ng Diyos para sa pag-aasawa—isang panghabambuhay na pagkakaisa sa pagitan ng isang lalaki at isang babae—at samakatuwid ay paglabag sa tunay na espirituwal na layunin ng ikapitong utos, na ibinigay upang pangalagaan ang kabanalan ng institusyon ng pag-aasawa.

Matapos gawin ang mga napakalakas na pahayag na ito batay sa kanyang pagkaunawa sa Kasulatan, tinutukan ni Butler ang mga kalituhan na hinaharap ng mga lider, at sa kontekstong ito ay bahagyang nagbago ang tono ng kanyang pananalita.

Ngunit ito ay ilan sa mga napakahirap at nakalilitong katanungan na lumilitaw sa makabagong lipunan, bunga ng laganap na diborsyo, lalo na kung ang mga taong tumatanggap ng relihiyon ay yaong mga nakaranas na ng diborsyo sa nakaraan at muling nagpakasal, at marahil ay nagkaroon pa ng mga anak sa bagong pagsasamang ito, samantalang ang una nilang asawa ay buhay pa at nahiwalay lamang sa ibang dahilan maliban sa itinakda ng Tagapagligtas. Ano ang dapat gawin ng gayong mga tao kapag nagsimula silang maglingkod sa Diyos? At ano naman ang dapat gawin ng iglesia kapag natagpuan silang nasa ganitong kalagayan? **Hindi namin susubukang sagutin ang mga katanungang ito sa artikulong ito. Marahil ay imposibleng**

matugunan ang bawat aspekto na maaaring lumitaw sa mga kasong ganito sa iisang sulatin. Ang bawat kaso ay dapat suriin batay sa sarili nitong kalagayan. Gayunman, masasabi natin nang may katiyakan na ang bawat isa ay dapat maging maingat na tuparin ang mga banal at sagradong panata na kanyang ginawa sa pagpasok sa kasal, at unawain na kinamumuhian ng Diyos ang diborsyo. Lahat ay dapat makaintindi na **ang muling pagpapakasal sa isang taong hiwalay ay isang paglabag sa kautusan ng Diyos, maliban na lamang kung ang taong iyon ay ang walang-salang panig sa naunang kasal,** na ang kanyang asawa ay sumira sa kanilang panata sa kasal sa pamamagitan ng paglabag sa ikapitong utos. Dapat tayong mag-ingat upang ang iglesya ay hindi mapahiya sa pagtanggap bilang kasapi ng mga nakakuha ng diborsyo sa mga kadahilanang hindi pinahihintulutan ng Tagapagligtas. Ito ay isang panahon ng labis na kaluwagan pagdating sa mga bagay na tulad nito. Panatilihin natin ang kalinisan sa lahat ng ugnayan ng buhay.—George Butler, “Marriage and Divorce”, *Review and Herald*, December 18, 1883

Nararamdaman ang pananabik at pag-aalala sa tinig dito. Paano haharapin ang mga taong pumapasok sa iglesya na dati nang nakipagdiborsyo at muling nagpakasal? Lalo na kung sila ay nagkaroon na ng mga anak. Wala bang kapangyarihan ang ebanghelyo upang magpatawad, magpagaling, at magpanumbalik sa mga tao sa ganitong kalagayan?

At dito lumilitaw ang tunggalian sa pagitan ng pagharap sa mga nagdaang karanasan ng tao at ng pagsulong ayon sa mga pamantayang biblikal. Paano maisasagawa ang paglipat na ito? Habang may mga taong pumapasok sa pamayanan ng pananampalataya na nakipagdiborsyo at muling nagpakasal, tila hindi maabot ang ganap na ideyal. Siyempre, pinaaalalahanan tayo ng madalas na inuulit na kasabihan: ang iglesya ay isang ospital para sa mga makasalanang, hindi isang museo para sa mga banal. Subalit ang hamon sa talinghagang ito ay kung ang lahat ng

doktor, nars, at mga kawani ng ospital ay sila ring mga pasyente sa loob ng ospital, paano nga ba tunay na makakaganap ang ospital?

Isang bagay na tiyak nating natututuhan sa Father of Love movement ay ang mga prinsipyo ng kautusan ng Diyos ay hindi maaaring ipatupad sa pamamagitan ng batas. Kailangan nating tanggapin ang kapangyarihan ng mga prinsipyong ito sa pamamagitan ni Kristo upang maisabuhay ang mga ito nang wasto. Tunay ngang kailangan nating hanapin ang katotohanan ng itinuturo ng Kasulatan at hilingin sa ating Amang nasa langit na gawin itong isang reyalidad sa ating mga buhay.

Bilang pagtatapos, nakikita natin na ang kilusang pasimuno ng mga Adventist ay patuloy na nabagabag hinggil sa usapin ng diborsyo at muling pag-aasawa. Ang mga pinuno ay nagkaroon ng pagkakasundo sa isyu ng muling pag-aasawa ng walang-salang panig, ngunit gaya ng nakita natin sa mga huling taon ni Ellen White, ang bigat at kalituhan ng mga tanong ay naging labis para sa kanya. Iniwan niya ang lahat ng pagsisikap na hatulan ang mga ganitong kaso.

Ito ay nagdadala sa atin sa isa sa mga pangunahing suliranin ng pagtanggap sa paninindigang pinapahintulutan ang muling pag-aasawa ng walang-salang panig: kailangang pasiyahan ng mga pinuno ng iglesia kung ang isang tao ay tunay na walang sala bago maisagawa ang muling pag-aasawa. Gaano nga ba sila magiging matagumpay sa bagay na ito kung si Ellen White mismo ay sa bandang huli ay tumangging gawin ito? Nadama niya na ang paghatol sa katanungang ito ay tunay na magdudulot ng maagang pagkamatay niya. Isinulat niya ito noong 1913—maaari kayang ito ay isa sa mga dahilan ng kanyang biglaang pagkamatay makalipas ang ilang sandali? At kung si Ellen White ay hindi nakayanang pasanin ang bigat na ito, kaya ba natin? Ibig ba ng Diyos na pasanin natin ito?

KABANATA 13

PAGTUKOY SA INOSENTENG PARTIDO

Ang mga nangunang tagapagpasimula ng mga Adventist ay naniwala na itinaturo ng Bibliya na kung ang isang asawa ay mangalunya, ang tinatawag na “walang-salang panig” ay malaya nang muling mag-asawa kung siya ay makakakuha ng diborsyo.

Sa katotohanan, dahil sa pagiging masalimuot ng likas ng tao, inamin ni George Butler, Pangulo ng Pangkalahatang Kapulungan, na ang mga kasong kanilang hinaharap ay napakakumplikado upang maipatupad ang pangkalahatang mga tuntunin, at na bawat kaso ay dapat pag-aralan ayon sa sarili nitong bigat at kalagayan.

Paano mo matutukoy kung sino ang tunay na walang sala? Isang lalaki ang umalis at nagsimula ng relasyon sa ibang babae. Siya ang maysala, hindi ba? Ngunit paano kung ang asawa ay matagal nang palihim na sinisira ang loob niya, o hindi tumutupad sa kanyang tungkulin sa pagsasama, o sa anumang paraan ay itinulak siya sa sukdulang hangganan hanggang maramdaman niyang kailangan niya ng kaaliwan sa ibang lugar? Hindi nito

pinapawalang-sala ang ginawa ng lalaki, ngunit sa ganitong kalagayan, hindi rin maituturing na inosente ang babae. At lahat ng ito ay napakahirap sukatin o timbangin.

Muli, paano kung ang isang babae ay sumama sa ibang lalaki matapos ang mahigit isang dekada ng kasal? Siya ang maysala, hindi ba? Ngunit paano kung ang asawa ay kontrolado ang bawat sentimong ginagastos niya, palihim na nanonood ng malaswang palabas, o hindi kailanman nagsabi na mahal niya ito, ni hindi nagpakita ng anumang pagmamahal maliban lamang kung nais niya ng karapatang pangmag-asawa? Sino na ngayon ang tunay na maysala?

“Sapagkat mula sa kalooban, mula sa puso ng tao, lumalabas ang masasamang pag-iisip, **pakikiapid**, pagnanakaw, pagpatay, **pangangalunya**, kasakiman, **kasamaan**, **pandaraya**, mahalay na pagnanasa, pagkainggit, **paninira**, pagmamataas, at kamangmangan. Ang lahat ng masasamang bagay na ito ay mula sa kalooban, at ito ang nagpaparumi sa tao.” Marcos 7:21-23

Sinasabi ng Bibliya na ang puso ng tao ay lubhang masama. Sa listahang nabanggit sa itaas, kasama ng pakikiapid at pangangalunya, ay ang pandaraya; yaong prinsipyong galing sa kasanayan ni Satanas na nakapagbabalat kayo sa isang makasalanang napakasama upang magmukhang isang anghel ng liwanag sa harap ng kaniyang mga kapwa kasapi sa iglesia.

May ilang lalaki na ginagamit ang kanilang talino upang magplano ng mga tusong bagay sa loob ng maraming taon. Maaaring binalak niyang iwan ang kaniyang asawa, ngunit inayos niya ang mga pangyayari sa paraang siya ang magmumukhang hindi matatag, hindi na makakatiis, at sa huli ay siya ang kusang aalis sa isang magulong kalagayan at hahanap ng aliw sa iba. Maingat siyang nagtatanim ng mga mensaheng nagpapahiwatig sa loob ng ilang taon upang isipin ng babae na mas mabuti pa kung nasa piling siya ng iba. Sa bandang huli, inaangkin ng lalaki ang katayuang walang

sala at muling nag-asawa nang tanggap at kinikilala sa mabuting kalagayan sa iglesia.

Posible na ang isang asawa ay walang ginawa upang udyukin ang kanilang kapareha na makipagtanan sa iba, ngunit paano mo malalaman at masisiguro ito?

Tungkol kay Kristo, sinasabi ng Bibliya:

Malulugod siya sa pagsunod sa Panginoon. Hindi siya hahatol batay sa panlabas na anyo, ni magpapasya ayon sa sabi-sabi.
Isaias 11:3

Paano hinahatulan ng mga taong nagkakamali ang kasal na nabuwag, kung hindi sa pamamagitan ng panlabas na anyo o sabi-sabi? Tunay nga, tayo'y nananalangin at humihingi ng gabay sa Diyos, ngunit kapag ang puso ng tao ay nadurog dahil sa pang-aabuso, nagiging napakahirap magkaroon ng wastong pag-unawa sa sarili at napakadaling iguhit ang magagandang larawan tungkol sa sarili, at ang kabaligtaran naman tungkol sa asawa.

Sa karamihan ng mga pagkakataon sa loob ng isang pamayanang panrelihiyon, ang mag-asawang dumaranas ng suliranin sa kanilang pagsasama ay nagsisikap na makakuha ng maraming kakampi upang papanig sa kanila laban sa isa't isa. Dahil dito, ang buong pamayanan ay nahihikayat na humatol sa kaso. At kung ang mga nakatatanda ng pamayanan ay magpasya ng isang pasya, ang isa o kapwa mag-asawa ay tatakbo sa kanilang mga tagasuporta, ibubuhos ang kanilang hinanakit, at hihikayatin ang mga ito na husgahan ang mga nakatatanda dahil umano sa “maling” pasya.

Sa ganitong paraan, hindi lamang ang kanilang pagsasama ang nahahati ng mga kaawa-awang kaluluwang ito, kundi kung minsan ay pati ang buong pamayanan. Kapwa nila madalas na hangarin ang panibagong pag-aasawa, at dahil sa pinsalang dulot ng pagkawasak ng kanilang relasyon, halos lubos na silang nabubulag ng kanilang makasariling pagnanasa.

Tuwing may mag-asawang nabibigo sa kanilang pagsasama sa loob ng isang pamayanan, o may isang taong naghahangad ng relasyon na salungat sa mga prinsipyo ng pag-aasawa, sinusubok ang estruktura ng pamayanan. May pagtitiwala ba ang pamayanan sa kanilang mga nakatatanda? Ipinapanalangin ba nila ang mga ito? Ano ang magagawa ng mga salita ng isang maamo laban sa pagnanasa ng isa para sa pag-aasawa o pagnanasa ng laman? Kailan, sa mga katotohanan ng buhay, nanaig ang tunay na prinsipyong Kristiyano laban sa matinding pagnanasa para sa pagiging malapit, o maging sa pag-iisip ng makamundong pantasya?

Ang probisyon tungkol sa muling pag-aasawa ng sinasabing walang kasalanan na kinikilala ng sanlibutang Kristiyano, at partikular ng natitirang iglesia ng Diyos, ay tulad ng isang kabayong Troya sa kampamento ng mga banal. Nagdulot ito ng dimabilang na pinsala sa bayan ng Diyos. Pinahihintulutan nito ang puso ng tao na mag-alaga ng pagnanasang magkaroon ng iba bukod sa kanilang asawa, gayong hindi dapat umiral ang ganoong pagnanasa. Itinutulak din tayo nitong isaalang-alang ang pag-aasawa sa mga taong hindi natin kailanman dapat isipin na pakasalan, sapagkat sila'y nakatali pa rin sa iba.

Sa kanyang payak na aral, ipinahahayag ng mga prinsipyo ng Bibliya na ang isang babae ay nakatali sa kanyang asawa hangga't ito'y nabubuhay. Kung ang mga tao'y maninindigan dito, wala nang magiging pagtatalo kung sino ang walang kasalanan. Wala nang masamang katusuhan na sisira sa kanilang kapareha upang makahanap ng mas higit na naaayon sa kanilang kagustuhan. Ang lahat ng ito ay mawawala sa loob ng iglesia.

Maililigtas din nito ang pamunuan ng iglesia mula sa pangangailangang unawain ang lahat ng kumplikadong usapin ng “sabi niya, sabi niya” at ang walang katapusang oras ng mga daing at reklamo tungkol sa kanilang “masamang asawa.” Ang pagnanasa na gamitin ang mga pinuno ng iglesia bilang pamalo

upang pilitin ang kanilang kapareha na sumunod ay mapapahupa, at ang bayan ng Diyos ay maliligtas mula sa maraming kasamaan.

Hindi ko iminumungkahi na ang isang tao ay manatili sa isang relasyon na naglalagay sa panganib ng kanyang kaisipan o pisikal na kalusugan. Nagbigay ng payo si Pablo tungkol dito. “Hayaan silang manatiling walang asawa.”

Mula sa aking pananaliksik hinggil sa paksang ito ng muling pag-aasawa, wala akong nakikitang pahintulot para rito sa Bibliya habang kapwa buhay pa ang dalawang panig mula sa orihinal na kasal. Samakatuwid, sa kontekstong ito ay inihahandog ko sa lahat ang payo na ibinuod ni Willie White mula sa mga salita ng kanyang ina sa kanya bago matapos ang kanyang buhay.

Sa nakalipas na dalawampung taon, nakatanggap si Ina ng maraming liham na nagtatanong hinggil sa mga bagay na iyong isinusulat, at **maraming ulit na siyang sumagot na wala siyang maibibigay na payo na naiiba sa payo ng apostol Pablo. Kamakailan lamang ay tumanggi na siyang tumugon sa mga liham na tulad nito, at sinabi sa amin na huwag na itong dalhin sa kanyang pansin.**—*Unscriptural Divorces and Social Relationships*, 47

Palagi kong sisikapin na tulungan ang sinuman sa kanilang relasyon sa Diyos, ngunit hindi ko pakikikingan ang paninirang-puri at pagpaparatang ng isang asawa laban sa kanyang kabiyak, gaano man ito kainam na ipahayag. Natuklasan ko na hindi nakatutulong ang magbigay ng payo sa isang tao na nahihirapan sa kanilang asawa at nagnanais na magbago ang asal nito.

Gayundin, hindi kinakailangang marinig ng matatanda sa iglesia ang bawat masalimuot na detalye ng kataksilan sa pag-aasawa at gawing tagapagtupad ng moralidad dahil sa pagkakamali ng iba. Hindi ito nakatutulong sa sitwasyon.

Ngunit bilang mga matatanda, hikayatin natin ang mga tao na hayaang mamatay ang kanilang sarili sa krus kasama ni Kristo at araw-araw na pasanin ang kanilang krus. Dapat ituro ng mga

matatanda sa bawat tao na gawing Diyos ang kanilang “tagapayo” sa mga ganitong personal na usapin. Kailangang pagyamanin at pangalagaan ang personal na relasyon ng bawat isa sa Diyos sa pamamagitan ni Kristo upang kanilang makamtan ang partikular na karunungan kailangan nila para sa kanilang sariling kaso.

Sa pag-angat ng kasal bilang isang buklod na hindi dapat mapawalang-bisa, gaya ng ipinahayag nina Pablo at Kristo, maraming suliranin ang maaaring maiwasan, kung at tanging kung tatanggapin ng bayan ng Diyos ang Espiritu ni Kristo at magtitiwala sa Kanya upang tulungan silang mamuhay na kawangis ni Kristo. Sa gayon, mawawala ang mga tusong balak na ginagamit upang samantalain ang butas ng pagiging inosenteng panig upang makahanap ng kaparehang mas angkop sa sariling nais at panlasa.

Sa mga huling araw na ito, halos imposible nang matukoy kung sino ang tunay na inosente. Ngunit gaya ng ating natutunan, matagal nang isinasaalang-alang ito ng Bibliya, hindi ito nagbibigay ng pahintulot para sa muling pag-aasawa habang kapwa buhay pa ang mag-asawa. Kung tapat na ituturo ng bayan ng Diyos ang prinsipyong ito sa konteksto ng kahanga-hangang pag-ibig ng Diyos na nakabatay sa Agape, na puspos ng kusang pagsasakripisyo, ito ay magtataas sa kabanalan ng institusyon ng kasal.

Sa Lumang Tipan, ito ay tila napakabigat, at sa katunayan ay nagiging sanhi pa upang dumami ang kasalanan. Ito’y mararamdaman bilang isang pagkaalipin at tila napakahigpit, tulad din ng Sabbath at ng mga kapistahan sa ilalim ng Lumang Tipan. Ngunit sa Bagong Tipan, ito ay isang panawagan na sundan si Kristo, ang Isa na kailanman ay hindi tayo iniwan sa buong takbo ng ating buhay. Ito ang ating pagtawag na sumunod sa Kanya at magtiwala na tutulungan tayo at pagpapalain ni Kristo sa gitna ng mga pagsubok at kahirapan.

Kung ang pamayanang may pananampalataya ay magsimulang maunawaan ang kasal sa liwanag ng ugnayan ng Ama at ng Anak, na kailanman ay hindi nagwawakas, na sinasamahan ng pagnanais ni Satanas na pilitin ang Ama na hiwalayan ang Kanyang Anak at siya ang piliin; at kung matututuhan ng pamayanan na yakapin ang krus na pinasan ni Kristo, ang kasal ay mailalagay sa mas matatag na kalagayan.

Ang pinakamaingat na pagpapaunlad ng panlabas na kaayusan ng buhay ay hindi sapat upang mapawi ang lahat ng pagkabalisa, mahigpit na paghatol, at hindi angkop na pananalita. Ang tunay na pagkahinog ng asal ay hindi kailanman mahahayag hangga't ang sarili ang itinuturing na pinakamahalagang layunin. Ang pag-ibig ay dapat manahan sa puso. **Ang isang ganap na Kristiyano ay humuhugot ng kanyang mga layunin ng pagkilos mula sa kanyang malalim na pagmamahal sa kanyang Panginoon.** Mula sa ugat ng kanyang pagmamahal kay Kristo ay sumisibol ang walang pag-iimbot na malasakit sa kanyang mga kapatid.—*The Ministry of Healing*, 490

Pamilyar ako sa ilang mga kaso ng mga Kristiyano na nagtiis ng mga dekada ng kahirapan kasama ang kanilang asawa. May mga pagkakataong sila'y nakadama ng pagkadurog at pagkatalo, ngunit ang pag-ibig ni Kristo ang umalalay sa kanila upang manatiling tapat sa kanilang mga panata sa kasal. Mayroon ding mga napilitang mahiwalay, subalit nanatiling tapat sa kanilang mga panata, nananalangin mula sa ligtas na distansya para sa kanilang asawa, gaya ng ginagawa ni Kristo para sa mga tumatanggi sa Kanya. Siya ay lumalakad nang pinakamalapit hangga't maaari, at hindi kailanman sumusuko hanggang sa huling hininga.

Para sa mga may matibay na pagtitiwala sa kanilang buhay na walang hanggan kay Kristo, magkakaroon sila ng tapang na panghawakan ang mga pangako ng Diyos. Ngunit para sa mga nagdududa at natatakot na ito lamang ang buhay na mayroon sila, sila'y matutuksong hanapin ang pinakamaraming kaligayahan at pansariling kapakinabangan na maaari nilang makamantan.

Kapag naramdaman mong naitulak ka na sa sukdulan, at pakiramdam mo'y walang pag-asa sa kalagayan ng iyong pag-aasawa, tandaan ang mga salitang ito:

Sa lahat ng oras at sa lahat ng dako, sa lahat ng kalungkutan at sa lahat ng kapighatian, kapag ang pananaw ay tila madilim at ang hinaharap ay nakalilito, at tayo'y nakakaramdam ng kawalan ng magagawa at nag-iisa, ang Mang-aaliw ay ipadadala bilang tugon sa panalangin ng pananampalataya. Maaaring mahiwalay tayo ng mga pangyayari sa bawat kaibigang makalupa; ngunit walang anumang kalagayan, walang anumang layo, ang makapaghihiwalay sa atin mula sa makalangit na Mang-aaliw. Saan man tayo naroroon, saan man tayo magtungo, Siya'y laging nasa ating kanan upang sumuporta, magpatibay, umalalay, at magbigay-ginhawa. — *The Desire of Ages*, 669.4

Marami tayong dapat pagbulay-bulayan dito. Nawa'y idulog natin ang mga bagay na ito sa panalangin at pakinggan kung ano ang sinasabi ng Espiritu sa iglesya sa panahong ito.

Sa mga susunod na kabanata, nais kong tuklasin ang kasaysayan ng pag-aasawa sa nakalipas na 2000 taon, at isaalang-alang ang ilan sa mga impluwensiyang nakikipaglaban laban sa mahalagang institusyong ito. Naaalala natin na nang sabihin ng Diyos "Lalangin natin ang tao ayon sa ating larawan," ito ang naging mitsa ng matinding galit ni Satanas. Ang kanyang pagkamuhi sa banal na pag-aasawa ay dapat magpaalala sa atin kung gaano kalaki ang pagsisikap na kanyang ginagawa upang ito'y wasakin.

KABANATA 14

ANG BANAL NA HUWARAN LABAN SA NEOPLATONISMO

Nakasulat sa hula ng pitong iglesia sa Aklat ng Pahayag ang paglalarawan ng mga nangyari sa iglesia matapos umakyat si Kristo pabalik sa langit.

Alam Ko ang iyong mga gawa, ang iyong pagpapagal, ang iyong pagtitiis, at na hindi mo matiis ang mga gumagawa ng masama. Sinubok mo ang mga nagpapanggap na mga apostol ngunit hindi naman, at iyong nasumpungan silang mga sinungaling; Ikaw ay nagtiis, at nagkaroon ng pagtitiyaga, at nagpagal alang-alang sa Aking pangalan, at hindi ka nanghina. Gayunman, ito ang hinahabla Ko laban sa iyo, na **iyong iniwan ang iyong unang pag-ibig**. Pahayag 2:2-4, NKJV

Sa pagsisikap na mapanatiling dalisay ang iglesia, nahikayat ang mga unang pinuno ng iglesia na hatulan ang mga maling katuruan. Subalit ang naging bunga nito ay ang pagkawala ng Agape na pag-ibig ni Kristo. Sinasabi ng Bibliya na ang pag-ibig ang katuparan ng kautusan (Roma 13:8), at ang kautusan ang ating bakod na

nagpoprotekta sa atin (Ezekiel 22:25-31) laban kay Satanas na manggugulo at maninira.

Binalaan ng apostol Pablo ang iglesia na ang hiwaga ng kasamaan ay gumagawa na noong kanilang kapanahunan (2 Tesalonica 2:7), at isa sa mga pangunahing sangkap ng kasamaan na ito ay ang paghahalo ng mga kaisipang pilosopikal ng Griego sa Kristiyanismo. Ang pag-usbong ng Gnostisismo noong unang siglo ay isa sa mga ideyang nagsimulang makaapekto sa iglesia. Ang pagkawala ng unang pag-ibig ng iglesia ay lumikha ng isang puwang na sa huli ay nagbigay-daan upang makapasok ang mga prinsipyo ng paganismo sa loob ng iglesia.

Ang Gnostisismo (mula sa Sinaunang Griyego: γνωστικός, romanisado: gnōstikós, nangangahulugang 'may kaalaman') ay **isang kalipunan ng mga panrelihiyong ideya at sistema na nabuo noong huling bahagi ng unang siglo AD sa hanay ng mga Hudyo at mga unang pangkat ng mga Kristiyano**. Ibinigyang-diin ng iba't ibang grupong ito ang personal na espirituwal na kaalaman (gnosis) kaysa sa mga katuruan, tradisyon, at kapangyarihan ng mga institusyong panrelihiyon na itinuturing na proto-ortodokso. Sa pangkalahatan, ang kosmogoniya ng Gnostisismo ay nagpapakita ng malinaw na pagkakaiba sa pagitan ng isang kataas-taasang Diyos na nakatago at ng isang mas mababang diyos na itinuturing na mapanlinlang o masama (kung minsan ay iniuugnay sa Diyos ng Bibliya na si Yahweh) na siyang may pananagutan sa paglikha ng materyal na uniberso. Dahil dito, **itinuturing ng mga Gnostiko na ang materyal na pag-iral ay sira o masama**, at ang pangunahing susi ng kaligtasan ay ang tuwirang kaalaman sa nakatagong Diyos, na natatamo sa pamamagitan ng mistikal o esoterikong pagkaunawa. Maraming tekstong Gnostiko ang hindi nakatuon sa konsepto ng kasalanan at pagsisisi, kundi sa pagkakalinlang at kaliwanagan.¹⁰

¹⁰ <https://en.wikipedia.org/wiki/Gnosticism>

Ang mga prinsipyo ng Gnostisismo ay sumira sa Banal na Huwaran ng nakikita at hindi nakikita.¹¹ Dahil itinuring ng Gnostisismo na masama ang nakikitang sanlibutan, itinanggi ng mga unang prinsipyo nito na si Kristo ay tunay na nagkatawang-tao. Binalaan ng apostol Juan ang tungkol dito nang kanyang sinabi:

...at bawat espiritu na hindi nagpapahayag na si Hesukristo ay naparito sa laman ay hindi mula sa Diyos. At ito ang *espiritu* ng Antikristo, na inyong narinig na darating, at ngayo'y nasa sanlibutan na. 1 Juan 4:3, NKJV

At ang apostol Pablo, sa kanyang pakikipaglaban sa mga kaisipang ito, ay nagpahayag:

Mag-ingat kayo na baka may manlinlang sa inyo sa pamamagitan ng pilosopiya at walang kabuluhang pandaraya, ayon sa mga tradisyon ng tao, ayon sa mga batayang prinsipyo ng sanlibutan, at hindi ayon kay Kristo. Sapagkat sa Kanya nananahan ang kabuuan ng pagka-Diyos sa anyong katawang-tao; Colosas 2:8-9 NKJV

Dahil itinuturing na masama ang materyal na bagay, ang mga naimpluwensiyahan ng Gnostisismo ay higit na nahilig sa pamumuhay ng pagtanggì sa sarili o asceticism, bagaman may maliit na pangkat ng mga tagasunod ng Gnostisismo na humalili sa kabaligtarang landas.

Dahil itinuturing ng mga Gnostiko na tiwali ang materya, ipinagpalagay din nila na tiwali ang katawan. Ang pananaw ng ilang Gnostiko ay nagtuturo na walang masama sa pagtugon sa mga lamanin na pagnanasa dahil ang katawan ay ganap nang tiwali at hindi na maliligtas. Samantala, ang ibang mga Gnostiko, marahil karamihan, ay naniniwala na ang katawan ay dapat

¹¹ Para sa karagdagang kaalaman tungkol sa Divine Pattern, basahin ang mga aklat na *The Divine Pattern* at *Divine Pattern of Life* na parehong makukuha sa maranathamedia.com

kontrolin sa pamamagitan ng mahigpit na pamumuhay ng pagtangga sa sarili o asceticism. Kahit piliin man ng isa ang plano A o plano B, ang nakapailalim na doktrina ay nagpapahirap unawain kung paano maaaring maging tunay na tao ang Diyos na may lamaning katawan kay Kristo Hesus. — *Christianity.com*

Ang aral na ito ay nagdulot ng masamang epekto sa mga institusyon ng Sabbath at kasal. Dinisenyo ng Diyos ang Sabbath upang maging isang pagdiriwang ng kagalakan at pagpapala, na sinasamahan ng kasiyahan at pagkain. Maraming Kristiyano, na naimpluwensiyahan ng Gnostisismo, ang naniwala na masama ang materyal na pagkain at inumin, at na dapat mag-ayuno at ituon lamang ang pansin sa espirituwal na bagay.¹² Nilabanan ni Pablo ang ideyang ito sa pamamagitan ng pagpapayo sa mga tapat na huwag hayaan ang mga may ganitong maling pilosopiya ng tao na hatulan kayo kapag nagtitipon kayo sa Sabbath at mga pista upang maghiwa-hiwalay ng tinapay, ipagdiwang ang komunyong, o tamasahin ang bunga ng ani (Colosas 2:16).

Ang mga prinsipyo ng Gnostisismo ay nangangailangan ng pino at masusing pagsasaayos upang tunay na makapasok sa Kristiyanismo. Ito ay naipakilala sa anyo ng Neoplatonismo.

Isa sa maraming impluwensiya sa Kristiyanismo halos mula sa simula nito, ang isa sa mga pinaka-mapanganib—at maaaring pinaka-salbaheng pampilosopiya—ay ang Neoplatonismo. Ang Neoplatonismo ay literal na nangangahulugang ‘bago’ (neo) na ‘Plato-(n)ismo.’ **Ito ay isang dialektikal na dualismo na nagtutunggali sa espiritu laban sa laman, katawan laban sa kaluluwa, isip laban sa materya, atbp. Ito ay nakapasok sa simbahan noong ikalawang siglo A.D. sa pamamagitan ng Gnostisismo.** Ang mga Gnostiko ay isang maagang grupong erehe sa Kristiyanismo, na tanyag sa Ehipto, na itinuturing ang espiritu bilang mabuti at ang materya bilang masama. Nahirapan

¹² Para sa karagdagang kaalaman tungkol dito, tingnan ang maliit na aklat na Showing Respect sa Colossians 2:14-17 na makukuha sa maranathamedia.com

silang tanggapin ang aral sa Bibliya tungkol sa paglikha: “Nilikha ng Diyos ang langit at ang lupa... at ito ay mabuti.” Kaya naglagay sila ng serye ng mga kalahating nilalang sa pagitan ng Diyos at ng lupa. Ibig sabihin, nilikha ng Diyos ang susunod na nilalang na hindi, tulad ng Diyos, purong espiritu, kundi isang kombinasyon ng espiritu at materya (bagaman karamihan ay espiritu). Pagkatapos ay nilikha niya ang susunod na nilalang na may kaunting materya sa kanyang pagkakagawa. At ganoon pa hanggang sa huli: ang huling lumikha ay lumikha ng lupa, purong materya. Si Hesukristo ay itinuturing na napakataas sa hagdan—kaya’t ang mga Gnostiko ay hindi siya itinuturing na tunay na tao.

Ang naging bunga ng lahat ng ito ay, sa pamamagitan ng paghahalo ng Bibliya at ng sinaunang pilosopiyang Griyego, **nagsimulang makita ng mga Kristiyano ang isang paghahati o diyalektikal na tunggalian sa loob ng tao, sa pagitan ng katawan at kaluluwa, sa pagitan ng damdamin at katuwiran.** Sa katunayan, ang ganitong pananaw sa buhay ay walang iba kundi neoplatonismo na binalutan lamang ng anyong Kristiyano. Sa kasamaang-palad, ito’y naging pasanin ng mga Kristiyano—pati na rin ng buong kabihasnang Kanluranin—sa loob ng halos dalawampung siglo.¹³

Kung nais nating maunawaan ang mga puwersang kumikilos sa ating lipunan sa kasalukuyan, kailangan nating unawain ang kapangyarihan ng sistemang metapisikal na ito na nagtutunggali sa isipan laban sa katawan at ang katawan laban sa isipan. Ito ay isang mahalagang bahagi ng simbolismo na matatagpuan sa Pahayag 13 tungkol sa Halimaw na lumitaw mula sa dagat.

Pagkatapos ay tumayo ako sa buhanginan ng dagat. At nakita ko ang isang halimaw na umaahon mula sa dagat, na may pitong ulo at sampung sungay, at sa kanyang mga sungay ay may sampung korona, at sa kanyang mga ulo ay nakasulat ang isang pangalan

¹³ <https://bible.org/article/rushdoony-neoplatonism-and-biblical-view-sex>

ng pamumusong. **Ang halimaw na aking nakita ay tulad ng isang leopardo**, ang kanyang mga paa ay tulad ng *mga paa ng isang oso*, at ang kanyang bibig ay tulad ng bibig ng isang leon. Ibinigay sa kanya ng dragon ang kanyang kapangyarihan, ang kanyang trono, at malaking kapamahalaan. Pahayag 13:1-2, NKJV

Ang pagtukoy na ito sa leopardo ay may kaugnayan sa paglalarawan ng leopardo sa Daniel 7, na siyang sagisag ng Gresya at ng kapangyarihan nito sa sanlibutan. Isa sa mga mapanlinlang na karunungan ng sistemang Griyego ay ang metapisikal na tunggalian sa pagitan ng isipan at ng katawan.

Mahalagang banggitin dito kung paano winawasak ng mga prinsipyo ng Banal na Huwaran ang sistemang dualistiko na siyang pangunahing bahagi ng alak ng Babilonia. Ako ay magbabanggit mula sa ika-7 kabanata ng aklat na *Divine Pattern of Life* upang higit na maging malinaw ang pagkakaibang ito.

Kung ikaw ay makakapasok sa mga gusali ng pamahalaan ng karamihan sa mga bansang pinamumunuan sa pamamagitan ng demokrasya, matatagpuan mo ang isang grupo ng mga kinatawan na umaayon sa pamahalaan at, kasabay nito, isang grupo ng mga kinatawan na kabilang naman sa tinatawag na oposisyon. Araw-araw, ang dalawang magkasalungat na puwersang ito ay nagtatalo tungkol sa mga mahahalagang usapin ng bansa. Bawat tagapagsalita ay nagsisikap na hikayatin ang kapulungan sa kabutihan ng kaniyang argumento. Madalas na matalas at masakit ang palitan ng mga salita, na may kasamang mataas na antas ng tensyon. Ang prosesong ito ay isang pamamaraan na idinisenyo upang lutasin ang mga hindi pagkakaunawaan, na matagal nang naging sentro ng pilosopiyang Europeo at Indiyano mula pa noong sinaunang panahon. Kilala ito bilang *Dialectic* sa wikang Griyego, na pinasikat ni Plato sa mga diyalogo ni Socrates, at ito ngayon ang nangingibabaw na anyo ng pag-iisip sa buong mundo.¹⁴ Bagama't ang mga puwersang ito ay malinaw na

¹⁴ <https://en.wikipedia.org/wiki/Dialectic>

magkasalungat, itinuturing silang magkatuwang, at ang pagsasanib na lumilitaw mula sa tunggalian ay itinuturing na nagbubunga ng mas mataas na uri ng katotohanan at kahusayan para sa mga kalahok at sa mga kanilang kinakatawan.

Kung ating isasaalang-alang ang prinsipyong ito mula sa pananaw ng Silangan, matatagpuan natin ang pilosopiyang Tsino ng Yin at Yang, kung saan ang mga itinuturing na magkasalungat tulad ng liwanag at dilim, apoy at tubig, at lalaki at babae ay itinuturing na magkatuwang at magkasamang gumagawa upang lumikha ng pagkakaisa at balanse.¹⁵ Ang mga prinsipyong ito ay lalo pang sumikat sa pamamagitan ng serye ng pelikulang *Star Wars*, na nagpakita ng magkasalungat na puwersa ng liwanag at dilim na nagtutunggali, subalit sa huli ay nagdudulot ng balanse sa *puwersa*.

Paano natin maipapaliwanag ang tila umiiral na mundo ng mga magkasalungat; isang mundong puno ng tensyon na malinaw na makikita sa loob natin at sa ating kapaligiran? Kung hahayaan lamang natin ang ating mga pandama ang gumabay sa atin, tila napakaraming ebidensya ang sumusuporta sa ganitong pananaw. Gamitin natin ang pambungad na mga salita mula sa serye ng *Star Wars*, maaari nating sabihin, “Noong unang panahon, sa isang kalawakan na napakalayo.”

Kung muli tayong bumaling sa mga sinaunang propeta, matutuklasan natin ang pinagmulan ng sistemang ito ng pagtutunggali.

Paano ka nahulog mula sa langit, O Lucifer, anak ng buwang-liwayway! *Paano* ka ibinagsak sa lupa, ikaw na nagpahina sa mga bansa! Sapagkat sinabi mo sa iyong puso: ‘Aakyat ako sa langit, itataas ko ang aking trono higit sa mga bituin ng Diyos; uupo rin ako sa bundok ng

¹⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Yin_and_yang

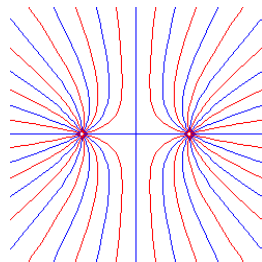
kapulungan, sa pinakamalayong bahagi ng hilaga; aakyat ako sa kaitaasan ng mga ulap, magiging gaya ako ng Kataas-taasan.’ Isaias 14:12-14, NKJV

Si Lucifer ay nilikha bilang isang napakagandang nilalang na anghel at siya ang una sa mga anghel. Siya ay dinala sa isang sanlibutan na gumagana ayon sa prinsipyong $\epsilon\kappa \rightarrow \delta\alpha = \zeta\omega\eta$, pinagmulan-daluyan-buhay gaya ng ipinapaliwanag sa 1 Corinto 8:6. May ganap na pagkakaisa sapagkat ang bawat nilalang na nilikha ay lumalapit sa Dakilang Pinagmulan ng lahat sa pamamagitan ng halimbawa ng dakilang $\delta\alpha$ —ang Anak ng Ama. Ang matamis na pagkakaisang umiiral sa pagitan ng Ama at ng Anak ay ibinahagi sa lahat ng naninirahan sa sansinukob hangga’t pinanghahawakan nila ang halimbawa ng Anak ng Diyos bilang pangunahing batayan ng kanilang sariling pagkakakilanlan. Maaari lamang magkaroon ng isang tunay na $\epsilon\kappa \rightarrow$, ang tanging Pinagmulan ng lahat ng bagay, at ito ay ang Ama. Ang pagkakaisa ng sansinukob ay nakasalalay sa patuloy na pagkilala sa katotohanang ito. “Ang Panginoon nating Diyos ay iisa.” Deuteronomio 6:4.

Naniwala si Lucifer na ang lahat ng ipinagkaloob sa kanya ay kanya ayon sa banal na karapatan at na siya mismo ang kanyang sariling Diyos. Ang kasinungalingang ito ang nag-udyok sa kanya na ipahayag na siya mismo ay gaya ng Kataas-taasan—ang Ama. Hindi hinangad ni Lucifer na alisin ang Ama kundi ipakilala ang sarili bilang isang likas na kapantay Niya. Hindi na niya nais pagmasdan ang Ama sa pamamagitan ng $\delta\alpha$ na lente ng Anak ng Diyos. Inisip niya ang isang ganap na egalitaryong modelo para sa sansinukob kung saan ang lahat ay maaaring kilalanin ang kanilang sarili bilang sariling pinagmulan o $\epsilon\kappa \rightarrow$. Kaya’t inisip ni Lucifer ang pamamahala sa sansinukob bilang:

$\epsilon\kappa \rightarrow$ at $\epsilon\kappa \rightarrow$
(pinagmulan) at (pinagmulan)

Ang pormulang iminungkahi niya ay nagdulot ng pagtigil sa likas na daloy ng ugnayang $\epsilon\kappa \rightarrow \delta\alpha = \zeta\omega\eta$ na pinagmulan-daluyan-buhay. Ang mga puwersa ng dalawang ganap na $\epsilon\kappa \rightarrow$ na pinagmulan ay magbubunga ng likas na tensiyon na nangangailangan ng isang pagbubuo o balanse upang muling maibalik ang pagkakaisa.

Bilang isang pormula, maaari natin itong ipahayag nang ganito:

$$\begin{array}{c} \epsilon\kappa \rightarrow \zeta\omega\eta(\text{buhay}) \leftarrow \epsilon\kappa \\ (\text{pinagmulan}) \downarrow (\text{pianagmulan}) \\ \epsilon\kappa (\text{pinagmulan}) \end{array}$$

Ang banggaan ng dalawang puwersang $\epsilon\kappa \rightarrow$ ay nagreresulta sa pagkakaisa o pagsasanib ng dalawa tungo sa isang mistikong pagkakaisa. Ang mga indibidwal na pagkakakilanlan ay isinasakripisyo sa pamamagitan ng pagkokompromiso ng personal na paninindigan para sa ikabubuti ng nakararami, at ang pagkakaisa o balanse ay waring naibabalik. Ang bagong pormulang ito ay namumukod-tangi dahil sa pag-aalis ng prinsipyong $\delta\alpha$ -daluyan. Kaya, upang mapanatili ang pagkakaisa sa sansinukob, kinakailangan ang patuloy na tunggalian at paglutas habang bawat indibidwal ay naghahanap ng sariling pagkakakilanlan batay sa pagiging isang $\epsilon\kappa \rightarrow$ pinagmulan. Ito ang ipinangako ni Lucifer sa lahat ng makikinig sa kanya:

...Alam ng Diyos na sa araw na kainin ninyo ito, madidilat ang inyong mga mata, at **kayo'y maging tulad ng Diyos**, na nakakaalam ng mabuti at masama.
Genesis 3:5

Kaya mula pa sa simula ay nasa plano na ni Lucifer ang alisin ang dakilang $\delta\alpha$ – ang Anak ng Diyos.¹⁶ Kapag naalis na (hiwalay) ang Anak, aanyayahan ni Lucifer ang lahat na maging bahagi ng

¹⁶ Juan 8:44 ... Siya ay mamamatay-tao mula pa noong pasimula...

pangkalahatang pinagmulan sa pamamagitan ng anumang pilosopikal na pamamaraan na nais (muling pakikipag-ugnayan). Maging ito man ay sa pamamagitan ng pantheism¹⁷ o ng pagsamba sa isang diyos ng kapantayan at ang maging katulad nito, wala itong pinagkaiba basta't wala nang umiiral na prinsipyong $\delta\alpha$ bilang daluyan sa katotohanan.

Ito ang pinagmulan ng dakilang digmaan sa sansinukob. Isa itong labanan sa pagitan ng dalawang pag-unawa tungkol sa pangunahing ugnayan ng unang dalawang nilalang na makalangit.

Banal na Huwaran ng Kasulatan Ama at Anak	Huwaran ng Diyos ng Sanlibutang Ito Neoplatonismo→ Trinidad
$\epsilon\kappa \rightarrow \delta\alpha = \zeta\omega\eta$ pinagmulan → daluyan = buhay	1. $\epsilon\kappa \rightarrow \zeta\omega\eta \leftarrow \epsilon\kappa$ (pinagmulan) ↓ (pinagmulan) 2. $\epsilon\kappa$ (pinagmulan)

Ang huwaran ng diyos ng sanlibutang ito ay minana ng mga unang magulang ng ating lahi nang tanggapin nila ang kasinungalingan, “Tiyak na hindi kayo mamamatay... kayo’y magiging tulad ng Diyos.” Genesis 3:4-5. Dito natin ipinagpalit ang mapayapang kalagayan ng $\delta\alpha$ sa patuloy na alitan laban sa isa’t isa at laban sa Diyos upang gawin ang ating sarili bilang sariling pinagmumulan ng $\epsilon\kappa \rightarrow$. Ang paraan ng pagtrato ng ating lahi sa dakilang $\delta\alpha$ nang Siya’y pumarito sa sanlibutan ay patunay na ang kasinungalingang ito ay likas nang umiiral sa sangkatauhan. Siya ay ipinako sa krus at pinatay. Ang maamo at

¹⁷ Ang Panteismo ay anumang paniniwala o doktrinang panrelihiyon o pilosopikal na nagpapakilala sa Diyos bilang kapareho ng sansinukob o na ang Diyos mismo ang sansinukob.

mapagpakumbabang karakter ng Anak ng Diyos, na masunurin sa Kanyang Ama sa lahat ng bagay, ay hindi kaayon ng bumagsak na kaisipan na ating minana. Ang ating unang mga magulang ay tumanggap ng mapanglapastangang huwaran na ito mula mismo sa pinagmulan nitong si Lucifer.

Kapansin-pansin na ang konsepto ng “diyalektika” ay umiiral na sa pilosopiya ni Heraclitus ng Ephesus (535–475 BCE), na nagmungkahi na ang lahat ng bagay ay nasa patuloy na pagbabago bunga ng panloob na alitan at pagsalungat.¹⁸ Inilalantad ng Kasulatan ang pinagmulan ng panloob na alitang ito sa pamamagitan ng pagbubunyag ng maling konsepto ni Satanas tungkol sa Diyos na sumisira sa pagkakakilanlan ng δία. Ito ang dahilan kung bakit sumulat si Pablo sa mga taga-Corinto:

Ngunit kung ang aming ebanghelyo [mabuting balita] ay natatakpan, ito ay natatakpan para sa mga napapahamak, na ang kanilang isipan ay binulag ng diyos ng panahong ito, upang hindi sila manampalataya, baka magliwanag sa kanila ang liwanag ng ebanghelyo ng kaluwalhatian ni Kristo, na siyang larawan ng Diyos. 2 Corinto 4:3-4

Imposibleng maunawaan ang Banal na Huwaran at matagpuan ang tunay na pagkakaisa kung ang ating isipan ay nabubulag ng diyos ng sanlibutang ito. Kailangang maibalik sa wastong kaayusan o muling ipanganak ang ating isipan sa tamang pag-unawa ng Banal na Huwaran.

Sa ibang salita, magsisi tayo sa ating pagsamba sa mga maling kaisipan. Ang prosesong ito ay inihahalintulad sa kamatayan sa Bibliya sapagkat ito ay ganap na pagsuko at pagtakwil sa lahat ng tila lohikal at makatwiran kapag tiningnan sa pananaw ng diyos ng sanlibutang ito. Ang tanging paraan upang makabalik sa prinsipyong δία ay ang hilingin sa Kanya, ang Anak ng Diyos, na turuan at tulungan ka. Sa ating sariling kakayahan ito ay

¹⁸ <https://en.wikipedia.org/wiki/Dialectic#Principles>

imposible, sapagkat ang ating isipan ay nakatanim na sa ibang direksyon sa ilalim ng impluwensya ng katuruang makalucifer.

Bilang panimula sa maraming suliraning dulot ng “huwaran ng diyos ng sanlibutang ito,” isaalang-alang natin ang mismong pag-unawa sa katotohanan. Sa loob ng Banal na Huwaran, ang “lahat ng bagay” ay nagmumula sa lisang $\epsilon\kappa \rightarrow$ Pinagmulan, na nangangahulugang mayroong isang ganap na katotohanan o iisang pinagmumulan ng katotohanan. Sa unang yugto ng “huwaran ng diyos ng sanlibutang ito” o huwaran ng nilalang, mayroong hindi bababa sa dalawang pinagmumulan ng katotohanan kung uulitin natin ang huwaran ng pagtatanghal sa lahat ng nilalang bilang diyos o $\epsilon\kappa \rightarrow$ pinagmulan. Dahil dito, lumilitaw ang maraming bersyon ng “katotohanan,” at ito’y lohikal na humahantong sa kasabihang binitiwang ng pilosopong Danes na si Soren Kierkegaard (1813–1855) na, “ang pagiging pansarili ay katotohanan at ang katotohanan ay pagiging pansarili.” Ang magkakaibang mga katotohanan ay naglalaban-laban sa isa’t isa o mistikong pinagsasama sa pamamagitan ng puwersa—alinmang paraan, ang ganitong huwaran na may maraming pinagmumulan ay lubhang marupok, sapagkat ito ay nakatayo sa buhangin. Ang katotohanan ay ibinabagsak mula sa pagiging obhetibo nito, at napapasa sa mga tao ang pasanin na gamitin ang anumang bagay na kanilang makakayanan upang hikayatin ang iba sa kanilang sariling “katotohanan.”

Kasama sa mga kasangkapang ginagamit ang manipulasyon, pandaraya, at sa huli’y pisikal na puwersa upang maitaguyod ang sariling “katotohanan,” sapagkat walang ganap na katotohanan sa “huwaran ng diyos ng sanlibutang ito.” Ipinapakita ng kasaysayan na ang nangingibabaw sa ganitong pamamaraan ay yaong mga pinakasanay sa pagpapakita ng iba’t ibang “katotohanan” sa iba’t ibang grupo, kahit na ang mga ideyang ito ay nagsasalungatan. Ang sabay-sabay na pagpapahayag ng maraming magkasalungat na “katotohanan” ay nagiging dahilan upang mawala ang tunay na pagkakakilanlan ng isang tao, na

humahantong sa tinatawag na kognitibong hindi pagkakatatugma na nagbibilanggo sa kanya sa kulungan ng kawalan ng kapangyarihan. Habang dumarami ang mga kontradiksyon sa sistemang ito, kinakailangan namang lumitaw ang mga tinatawag na 'tagapagbaluktot ng katotohanan' upang baluktutin at ayusin ang mga "katotohanang" ito upang mapatahimik ang nakararami; at upang magbigay ng pakiramdam na ang maraming pinuno ay nakatayo lamang para sa anumang makapagpapalakas sa kanilang sariling layunin ng paghahari. Ang mga indibidwal na nagtatagumpay na mahikayat ang nakararami sa kanilang "katotohanan," gaano man ito kasalungat, ay nakakakuha ng boto na kailangan upang ang kanilang "katotohanan" ang mamayani sa grupo. Dahil dito, ang mga prosesong politikal ng lahat ng bansa sa mundo ay pinapakain ng ganitong pagbabaluktot at pagmamaniobra ng katotohanan, na nag-iiwan sa mga mamamayan ng bawat bansa na may damdamin ng pagkadaya at pagkabigo. Ang mga damdaming ito ay maaaring humantong sa rebolusyon at pagbabago ng kapangyarihan. Gayunman, kahit magbago ang pamumuno, muling lilitaw ang parehong mga suliranin sapagkat ito ay nakatayo pa rin sa parehong maling konsepto ng katotohanan.

Ang tanging paraan upang makalaya mula sa sistemang ito ng pagsalungat ay sa pamamagitan ng pagsamba sa Ama at sa Kanyang Anak. Sa susunod na kabanata, ating susuriin kung paanong winasak ng sistemang ito ng pagsalungat ang institusyon ng pag-aasawa sa panahon ng unang iglesya at ng Gitnang Panahon.

KABANATA 15

EPEKTO NG NEOPLATONISMO SA UNANG KRISTIYANISMO

Ang pag-usbong ng Neoplatonismo sa loob ng Kristiyanismo ay nagkaroon ng mapaminsalang epekto sa pag-aasawa. Si J.D. Unwin, na nagsagawa ng masusing pag-aaral tungkol sa ugnayan ng lakas at pag-unlad ng isang kultura at ng pananaw nito hinggil sa pakikipagtalik, ay naglahad ng isang malalim na punto:

Noong ika-apat na siglo, sinimulan ng mga Ama ng Simbahan na pilitin ang pagtanggap sa doktrina **na ang pag-aasawa ay isang pakikipagkompromiso sa kasalanan, at na ang mga nagpakasal ay nahulog mula sa isang walang dungis na huwaran.** Gaya ng sinabi ni Jerome, 'Nuptiae terram replent, virginitas Paradisum.' (Pinupuno ng pag-aasawa ang lupa, ngunit ang kalinisan ay para sa Paraiso) Sa panahong iyon, naging kaugalian ng mga bagong nagbabalik-loob na magtatag ng mga bahay-relihiyoso na agad napupuno ng mga lalake at babaeng nanata sa pagiging walang asawa. Sa pamamagitan ng kanilang kusang pagtanggap sa

sapilitang pagpipigil, ipinakita ng mga unang kababaihang pumasok sa mga tahananang ito na sila mismo ang mga dapat sanang naging mabunga at nagluwal ng isang henerasyon ng masisiglang anak na lalaki; at kung susuriin natin ang mga tala ng mga pangyayaring naganap sa kanlurang Europa mula ikapito hanggang ikalabintatlong siglo, makikita natin na matapos yakapin at isabuhay ang ganitong uri ng Kristiyanismo, ang isang lipunan ay mabilis na tumigil sa pagpapakita ng dating lakas at sigla.¹⁹

Sa pagkawala ng enerhiya, ipinahihiwatig ni Unwin ang pagkawala ng kakayahan para sa mas malalim na mga tagumpay sa larangan ng agham, sining, agrikultura, at industriya. Ito ang makikita natin noong Gitna o Madilim na Panahon: ang pag-urong sa iba't ibang larangan. Kung ang pagiging walang asawa ang itinuring na pinakamataas na adhikain, hindi ito nasasalamín sa kultura at lipunan.

Isang tao na nagbabalik-tanaw sa naging epekto ng mga Ama ng Simbahan ay nagbigay ng isang kapansin-pansing obserbasyon.

Ngunit ang salaysay ni Plato ay maaari ring maging, depende sa lawak ng Neoplatonismong isinasama rito, isang mapanlinlang at nakasasamang katha. **Ang suliranin dito ay inilalarawan nito ang sekswalidad ng tao bilang bunga ng isang pagbagsak, o ng mismong Pagbagsak. Ipinahihiwatig nito na ang sekswalidad ng tao ay patunay na ang mundo ay hindi ayon sa kung ano ang nararapat nitong maging.**

Si Origen ay naniwala at sumang-ayon sa ideyang ito hinggil sa sekswalidad ng tao, at hindi naging maganda ang naging kahihinatnan nito.

Kawawa si Origen na marahil ang pinakadakilang teologo noong mga unang siglo ng simbahang Kristiyano. Ngunit kalaunan ay tila tuluyan siyang nawala sa katinuan. Ang kanyang suliranin ay

¹⁹ J.D. Unwin, *Sex and Culture*, (Oxford University Press, 1934) p. 377

ang pagkakaroon ng pisikal na katawan, na ayon sa kanyang Neoplatonikong ideyalismo ay dapat ituring na masama. At gaya ng lahat ng katawan, mayroon din itong mga ari, na inisip niyang lalong masama. Nang kanyang pagsamahin ito sa lubhang literal na pagbasa ng Mateo 5:29–30, gaya ng nasabi ko na, hindi ito nagtapos nang maganda.

Dumating si San Agustin sa Kristiyanismo na dala-dala ang parehong Neoplatonikong pananaw na naging sanhi ng mga suliranin ni Origen. Sa kanyang magagandang araw, mas malinaw ang kanyang pag-unawa, **ngunit sa mga hindi magaganda, tila hindi niya maiwasang basahin si San Pablo sa lente ni Plotinus.** At yamang si Agustin ang hindi matatakanan, hindi malalampasan, at pinakadakilang teologong Kristiyano sa lahat, naipamana niya sa simbahan na kanyang hinubog ang malaking bahagi ng Neoplatonismong ito.

Hindi rin iyon nagtapos nang maganda.

Ang mga tao ay ipinapanganak na may pisikal na katawan, at ang mga pisikal na katawan na ito ay may kasamang mga ari. Hindi kapaki-pakinabang ni malusog na isipin na ang mga bagay na ito, sa kanilang sarili, ay masama.²⁰

Kung pag-aaralan ang buhay ng marami na karaniwang kinikilala bilang mga Ama ng Simbahang Kristiyano, makikita ang labanan sa pagitan ng isipan at katawan; ang paghahangad tungo sa asketismo na sinasabayan ng pagnanais na parusahan ang katawan upang mailigtas ang kaluluwa.

Kung susuriin natin ang mga sinabi ng mga pinuno ng unang simbahan tungkol sa kasal, palagian nilang inihaharap ang kasal bilang isang hindi maihihiwalay na pagsasama habambuhay. Ang diborsyo ay hindi kinikilala sa unang Kristiyanismo. Ipinakikita nito kung paano nila naunawaan ang mga salita ni Kristo at ng mga apostol.

²⁰ <https://www.patheos.com/blogs/slacktivist/2006/05/10/origen-of-love/>

Para sa parehong mga Romano at Kristiyano, karaniwan ang “pag-ibig at pagmamahalan ng mag-asawa at ang pagkakaroon ng mga anak ang pangunahing inaasahan” sa kasal. Gayunpaman, ang pananaw ng Kristiyanismo tungkol sa kasal ay naiiba sa dalawang mahahalagang paraan. Una, sa kasal ng mga Kristiyano, ang mag-asawa ay moral na magkakapantay at parehong hinihingan ng iisang pamantayan ng katapatan (hindi tulad ng dobleng pamantayan sa kasal ng mga Romano kung saan pinahihintulutan ang pangangalunya ng lalaki ngunit hindi ng babae), **at ang kasal ay kumakatawan sa isang panghabambuhay at hindi maihihiwalay na ugnayan (ibig sabihin, hindi pinapahintulutan ang diborsyo).**²¹

Narito ang buod ng mga pananaw ng mga unang Ama ng Simbahang Romano:

Kung ang isang asawa ay patuloy sa gawaing pangangalunya at wala nang ibang alternatibo, maaaring wakasan ng walang-salang panig ang ugnayang pang-asawa (Hermes, Clement, Jerome, Augustine).

Ang mga mag-asawang nahiwalay sa anumang dahilan ay nararapat manatiling walang asawa at walang pakikipagtalik hangga’t sila ay kapwa nabubuhay. Ang muling pag-aasawa ay tahasang ipinagbabawal (Hermes, Justin Martyr, Clement, Origen, Basil, Ambrose, Jerome, Augustine).

Sinumang magpakasal sa isang taong hiwalay sa asawa ay nagkakasala ng pangangalunya (Hermes, Justin Martyr, Clement, Origen, Basil, Ambrose, Jerome, Augustine).

Sinumang pumasok sa ikalawang kasal, Kristiyano man o hindi, habang buhay pa ang dating asawa, ay nagkakasala laban sa Diyos (Justin Martyr, Ambrose).

²¹ <https://issues.cune.edu/the-lgbt-disputes-teaching-and-practice-in-the-church-2/the-reformation-and-the-reform-of-marriage-historical-views-and-background-for-todays-disputes/>

Hindi isinasaalang-alang ng Diyos, at hindi dapat isaalang-alang ng Simbahan, ang batas ng tao kapag ito ay labag sa batas ng Diyos (Justin Martyr, Origen, Ambrose).

Ang tipan ng kasal sa pagitan ng lalaki at babae ay pangmatagalan, hangga't parehong buhay ang mag-asawa (Clement, Origen, Ambrose, Jerome, Augustine).

Isang malubhang kasalanan laban sa Diyos ang agawin ang asawa ng ibang tao (Basil).

Dapat parusahan ng Simbahan ang sinumang nasa piling ng dating asawa ng ibang tao na buhay pa, bilang nagkasala ng pangangalunya (Basil).

Ang pakikipag-asawa at pagmamahalan sa muling ikinasal na asawa habang buhay pa ang dating asawa ay kasalanan ng pangangalunya (Hermes, Justin Martyr, Clement, Origen, Basil, Ambrose, Jerome, Augustine).

Isang malubhang pagkakamali ang paniwalaing karapatan lamang ng isang tao na ihiwalay ang asawa at kumuha ng iba. Kahit na pinahihintulutan ito ng batas ng tao, mahigpit itong ipinagbabawal ng Diyos, at hindi Niya maaaring, at hindi Niya papayagang igalang ito (Clement, Origen, Ambrose, Jerome, Augustine).

Ang mga Kristiyano ay dapat tumigil sa paghahanap ng dahilan at pagsisikap na bigyang-katwiran ang diborsyo at muling pag-aasawa. Walang anumang wastong dahilan na tinatanggap ng Diyos (Jerome, Augustine).

Ang kasal ay isang panghabambuhay na tipan na hindi kailanman pawiin ng Diyos hangga't parehong buhay ang mag-asawa (Hermes, Justin Martyr, Clement, Origen, Basil, Ambrose, Augustine).²²

²² <http://www.ephraministries.org/remnant-2008-3Q-divorce-remarriage-early-church>.

Itinaguyod ng lahat ng mga lalaking ito ang katotohanan ng Bibliya na ang kasal ay para sa buong buhay. Ang suliranin ay marami sa kanila, na naimpluwensiyahan ng Neoplatonismo, ang nagpakita ng mga pag-uugaling labis na salungat sa mga prinsipyong nakasaad sa Banal na Kasulatan tungkol sa kasal.

Dahil sa hangaring kontrolin ang kanilang “masamang” katawan, maraming Ama ang nagpasiyang mamuhay na walang asawa. Ilan sa kanila, tulad ni Agustin, ay nakadama ng matinding pagkagalit sa kanilang kapalaran, gaya ng pagkakaroon ng ereksiyon sa pagtingin sa isang magandang babae.²³ Kung paniniwalaan ang tala ni Eusebius tungkol kay Origen, sa desperasyon niyang makontrol ang kanyang katawan, pinagtibay niya ang kanyang sarili! Ang bunga ng Neoplatonismo ang nagtulak sa kanila sa ganitong sukdulan. Gayunpaman, ang mga lalaking ito ang mahigpit na nagpanatili sa prinsipyong nakasaad sa Bibliya na ipinagbabawal ang muling pag-aasawa.

Paano magkakaroon ng wastong pag-unawa sa mga biyaya ng kasal at sa kahulugan ng pagiging mabuting asawa at ama ang karamihan sa mga lalaking ito? Paano nga ba sila nirerespeto at itinuturing bilang mga dakilang ilaw ng Kristiyanismo sa kanilang panahon?

Sa tuwirang pagsasabi: Inilagay ng mga lalaking ito ang magandang katotohanan ng kasal sa bulok na bangkay ng Neoplatonismo. Sa pagsunod sa mga prinsipyong ito, ang isang lalaki ay palaging makakaramdam ng pagkakasala para sa mga pagnanasa na nilikha ng Diyos bilang normal sa loob ng kasal. Maaari itong magdulot sa mga lalaki na sisihin ang kanilang mga asawa bilang mga ahente ni Satanas na tuksuhin sila.

Ang paniniwalang ang sekswal na pagnanasa ng lalaki ay hadlang sa pagiging perpekto ay nagtulak sa mga masugid na

²³ <https://www.nypress.com/news/why-did-augustine-really-hate-sex-MFNP1019991019310199987>

Kristiyanong lalaki sa matinding pagkakakulong sa pagkakasala—at bilang resulta, sinubukan nilang ibaling ang sisi sa impluwensya ng kababaihan. Si Tertullian, isa pang pangunahing awtoridad sa Kristiyanismo, ay ipinahayag ang kanyang takot sa kapangyarihan ng kababaihan sa isang liham na bahagi ay nagsasabing: “Kahit ang biyaya at kagandahang natural ninyong tinatamasa ay dapat takpan at pabayaan.... ito ay dapat ikatakot, dahil sa pinsala at karahasan na dulot nito sa mga lalaking humahanga sa inyo.” Ganun din si San Agustin na sumulat sa isang liham: “Ano ang pinagkaiba kung ito man ay nasa asawa o ina, si Eba pa rin ang tukso na dapat nating magingat sa anumang babae.”²⁴

Itinuring ng mga lalaking ito ang kasal bilang hadlang sa debosyon. Si Venerable Bede (AD 673-735), isang Ingles na monghe, ay minsang sumulat na hindi siya makalagdang manalangin habang nakikipagtalik, at dahil sinasabi ni Pablo sa mga Kristiyano na manalangin nang walang patid, mas mabuti para sa kanya na umiwas sa pakikipagtalik at mamuhay na walang asawa.

Paano magiging pagpapala sa kanyang asawa ang isang lalaking may ganitong pag-iisip? Ipinakikita sa atin ni Agustin ang ideya na ang asawa ng isang lalaki o maging ang kanyang ina ay tukso upang akitin ang isang lalaki. Kung alam lamang ng lalaking ito ang ebanghelyo! Ngunit itinago sa kanya ng kanyang Neoplatonikong pananaw ang kagalakan ng Bagong Tipan kay Kristo, kung saan may tunay na pagkakaisa ayon sa Banal na Plano sa pagitan ng isipan at katawan, na nagbibigay-daan sa kasal bilang bukal ng biyaya ng sekswalidad at pagmamahal.

Ang bunga ng mga unang Ama ng Simbahan ay nakatulong kay Satanas sa kanyang layuning wasakin ang kasal. Sa paglalarawan ng Sistemang Romano, ginawa ng Espiritu ng Propesiya ang sumusunod na makahulugang obserbasyon:

²⁴ <http://www.witch.plus.com/7day-extracts/St.-Augustine-and-his-peni.html>

Ang taimtim na pag-aaral ng Bibliya ay magpapakita sa mga Protestante ng tunay na kalikasan ng papasiya at magdudulot sa kanila na kamuhian at iwasan ito; ngunit marami ang labis na mapagmataas sa kanilang sariling karunungan kaya pakiramdam nila ay hindi nila kailangan na mapakumbabang hanapin ang Diyos upang sila'y mapangunahan sa katotohanan. Bagaman ipinagmamalaki ang kanilang kaliwanagan, sila ay ignorante sa parehong Kasulatan at kapangyarihan ng Diyos. Kinakailangan nilang magkaroon ng paraan upang patahimikin ang kanilang budhi, at hinahanap nila ang bagay na pinaka-hindi espiritwal at nakalilihis ng dangal. **Ang kanilang ninanais ay isang paraan ng paglimot sa Diyos na maipapasa bilang paraan ng pag-alala sa Kanya.** Ang papasiya ay lubos na angkop upang tugunan ang mga pangangailangan ng lahat ng ito. Ito ay inihanda para sa dalawang uri ng sangkatauhan, na sumasaklaw sa halos buong mundo—ang mga nagnanais maligtas sa pamamagitan ng kanilang mga merito, at ang mga nagnanais maligtas sa kanilang mga kasalanan. Dito nakasalalay ang lihim ng kapangyarihan nito.—*The Great Controversy*, 572.2

Kung ilalapat ang prinsipyong ito sa kasal, ang makikita natin sa sistemang Romano ay isang paraan ng pagsira sa kasal na ipinapasa bilang paraan upang itaguyod at pagpalain ang kasal. Ang likas na bunga ng labanan ng isipan laban sa katawan ay upang matiyak na lahat ng pinuno ng Simbahang Katolika ay mananatiling walang asawa kasama ang lahat ng madre; ano ang alam ng alinman sa kanila tungkol sa kasal? Ang pakikipagtalik ay itinanggi upang makamit ang merito, at walang merito sa kasal. Ngunit nagdulot ba ng kapayapaan ang lahat ng pagtatangkang ito na makamit ang kaligtasan sa pamamagitan ng pagiging walang asawa? Nakakagulat ba na makakita ng lahat ng kakila-kilabot na pang-aabuso sa mga bata sa Simbahang Katolika? Hindi ba ito ang bunga ng pagtatangkang labanan ng isipan ang katawan?

Sa pag-usbong ng Roman Katolisismo, makikita natin sa katauhan ni Constantine ang tuwirang pag-atake sa dalawang institusyon mula sa Eden: ang kasal at ang Sabbath.

Laging layunin ni Satanas na ganap na pawiin o sirain ang mga institusyon ng Sabbath at Kasal. Si Emperador Constantine ay naging mabisang kasangkapan ni Satanas upang ligawan at baguhin ang parehong mga institusyon. Kung paano niya itinuring ang kasal ay mahusay na inilalarawan ni Obispo Newton. Sabi niya:

“Pagbabawal sa Pag-aasawa. Hindi pinapansin ang pagnanais ng kababaihan, pinababayaan at hinahadlangan ang kasal; gaya ng ginawa ng parehong mga Latin at Griyego, na nagdulot ng malaking pinsala sa lipunang pantao at malaking dungis sa relihiyong Kristiyano. Ang mga Batas Julian at Papian na ipinatupad sa pinaka-umuunlad na panahon ng mga Romano, para sa pabor at paghikayat sa mga may-asawa at may anak, ay binawi ni Constantine mismo, at nagbigay ng pantay o mas higit pang mga pribilehiyo at kalayaan sa mga walang asawa at walang anak. Higit pa rito, itinaas niya sa pinakamataas na paggalang ang mga lalaking nagbuhos ng kanilang sarili sa banal na pilosopiya, i.e., sa buhay monghe; at halos sinamba ang pinakabanal na samahan ng mga walang hanggang birhen, na kumbinsido na ang Diyos na kanilang inialay sa Kanya ang kanilang sarili ay nananahan sa kanilang isipan.

Sinundan ng kanyang mga kahalili ang kanyang halimbawa; at ang mga may-asawang klero ay hindi pinapansin at pinababa ang estado; ang mga monghe ay pinarangalan at itinaas, at noong ika-apat na siglo, tulad ng isang baha, sinalakay nila ang silangang simbahan, at kaagad pagkatapos, pati ang kanluranin.

Ito ay malinaw na hindi isinasaalang-alang ang pagnanasa ng mga asawa, o ang pagmamahal ng mag-asawa. Sa una, ang muling pag-aasawa lamang ang ipinagbabawal, ngunit sa paglipas ng panahon, ganap na ipinagbawal sa klero ang

magpakasal. Lubos ang kapangyarihang inilarawan dito, 'Itinatangi ang sarili higit sa lahat,' laban sa Diyos mismo, sa pamamagitan ng pagsalungat sa pangunahing kautusan ng Diyos at kalikasan; at ginawang hindi marangal ang bagay na ipinahayag ng Kasulatan (Heb. xiii, 4) na 'marangal sa lahat.'" -Bp. Newton's Work, p. 303.

Nakakalungkot na maraming matatalinong lalaki, at maging mga ipinahayag na Kristiyano, ang gumagawa ng gawain ni Satanas sa pagsalungat sa mga banal na institusyong ito. Habang ang mga espiritualista ay kumikilos laban sa kasal, ang ilang Kristiyanong samahan naman ay kumikilos laban sa Sabbath. Pareho silang kumikilos laban sa mga utos ng Diyos at sa mga aral ng Kanyang Anak. Pinagtanggol ni Hesukristo ang kabanalan ng parehong institusyon.—M.E. Cornell, "Ancient and Honorable", *Review and Herald*, May 23, 1865

Hindi lamang lumikha si Constantine ng batas ukol sa Linggo, kundi pinayabong niya rin ang buhay na walang asawa sa kapinsalaan ng kasal, na ang mga prinsipyong ito ay nakaugat sa Neoplatonismo. Samakatuwid, sinira ng sistemang Romano ang Sabbath at kasal sa pamamagitan ng mga ito:

1. Pagdiriwang ng Linggo, Pasko, at Mahal na Araw bilang kapalit ng Sabbath, Paskuwa, Pentecostes, Atonement, at Tabernakulo.
2. Ang Trinidad na sumisira sa Banal na Huwaran ng Ama at Anak.
3. Ang Madonna at sanggol na binabaliktad ang Banal na Kaayusan sa sangkatauhan.
4. Ang klero na walang asawa na itinuturing na higit sa mga may-asawa, na muling sinisira ang utos ng Diyos na likhain ang tao ayon sa larawan ng Diyos at ng Kanyang Anak.

5. Ang sistemang Neoplatonismo na inilalagay ang lahat ng sekswal na ugnayan sa konteksto ng kasalanan at kasamaan.

Nauunawaan ng Adventist movement ang atake ng Roma sa Sabbath, ngunit nakikita ba natin ang lawak ng pag-atake nito sa kasal?

Ipinapahayag ni Pablo nang malinaw na ang isang nakatatanda o obispo ay dapat isang asawang babae lamang. Ang wika ay tuwiran, ngunit ito ay laban sa Neoplatonismo, at ang Simbahang Romano ay sinusunod ang mga prinsipyong Griyego higit sa Bibliya.

Gayunpaman, ilagay natin ang sitwasyon sa kabilang perspektibo. Ang Neoplatonismo ay naging salot sa kabuuan ng sibilisasyong Kanluranin. Sa katunayan, ito ang ugat ng maraming pag-abuso sa droga, ng kilusang hippie, at ng matinding kilusang pambabae—pati na rin ng chauvinismo. Pakinggan muli si Rushdoony:

Tungkol sa mga hippie (ang aklat ay isinulat noong 1973):

“Ang ganitong pag-uugali ay kahawig ng sa makabagong hippie, na hinahamak ang laman at ipinapakita ang paghamak sa katawan at sa kasuotan nito. Ang hippie, sa kanyang sekswalidad, ay nagpapahayag ng paghamak sa katawan, alinman sa pamamagitan ng pagpapakita na walang halaga ang mga gawaing sekswal sa pabaya at walang emosyon na pakikipagtalik, o sa pamamagitan ng walang interes na pagtangga sa sekswalidad. Mas marami ang pag-iwas sa pakikipagtalik sa mga hippie kaysa sa karaniwang pinaniniwalaan. Sa alinmang paraan, sa pag-iwas o sa pabaya at walang damdaming pakikipagtalik, ito ay pagpapakita ng paghamak sa laman. Ang maruruming katawan at maruruming kasuotan ay iba pang paraan ng pagpapahayag ng parehong pananampalataya.” (p. 5)

Tungkol sa matinding chauvinismo (p. 11):

“Ang ebanghelyo ni Sir Thomas More ay ang kanyang Utopia, kung saan ipinataw ng isipan ng tao ang kanyang ideya sa buong mundo ng materya. Para kay More, ang mga asawa ay dapat piliin pagkatapos suriin nang hubad; ang kanilang isipan ay hindi sapat na mahalaga upang bigyang-halaga. Napakababang halaga ng materya o partikularidad, napakaliit ng kahalagahan ng mundo ng espiritu, kaya ang mga asawa ay dapat piliin nang hindi isinasaalang-alang ang pagkakaisa ng isipan at materya, hubad sa pagsusuri na parang mga hayop.”

Tungkol sa baliktad na Neoplatonismo (p. 12):

“Pinapuri ng baliktad na Neoplatonismo ang kalikasan at, sa gayon, ang kababaihan. Ang mga troubador ng Europa noong Gitnang Panahon at Renaissance ay pinababa ang halaga ng pag-ibig sa kasal, dahil ito ay kabilang sa mundo ng biyaya, na kanilang tinutukoy bilang platonikong mundo ng espiritu. Ang pangangalunya, sa kabilang banda, ay kabilang sa mundo ng kalikasan. Kaya ang asawa ay itinuturing na mababang nilalang, at ang iligal na kasintahan ay isang reyna ng pag-ibig. Tulad ng itinukoy ni Valency sa pagsusulat tungkol sa ganitong uri ng pangangalunya, ‘Kahit gaano ito ka-illegal mula sa pananaw ng relihiyon at lipunan, ito ay may pahintulot ng kalikasan; sa kalagayan, ito ay nakatayo sa mas matibay na pundasyon kaysa sa tipan ng kasal.’ ‘Ang pahintulot ng kalikasan,’ ito ang susi. Dalawang mundo ang umiiral para sa Neoplatonismo, gaya ng sa lahat ng dialektisismo; sila ay hiwalay sa isa’t isa, kaya’t, gaano man sila magkaisa, ang mundo ng materya at espiritu, kalikasan at biyaya, o kalikasan at kalayaan, ay sa paanuman ay nagkakasalungatan. Kung ang isa ay pabor, ang isa ay dapat magdusa. Kung ang pahintulot ng kalikasan, ang iligal na pag-ibig, ay itinaas, ang pahintulot ng biyaya, ang legal na kasal, ay dapat pababain, dahil sa prinsipyo ay hindi natural na maging tugma ang pag-ibig at kasal, kalikasan at biyaya.”²⁵

²⁵ <https://bible.org/article/rushdoony-neoplatonism-and-biblical-view-sex>

Sa loob ng mga prinsipyo ng isang sistemang salungat, madaling baliktarin o palitan ang Neoplatonismo. Sa pamamagitan ng baliktad na lente na ito, makikita natin ang pagmamadali ng mga lalaki na gawing babae ang kanilang sarili. Sinasamba at hinahangaan nila ang pambabaeng nilalang nang labis, kaya nais nilang maging kung ano ang itinuturing nilang pinakamabuting kabutihan.

Mahalagang tandaan na noong AD 1184, itinuring ng Roma ang kasal bilang isang sakramento. Nangangahulugan ito na ito ay isang paraan ng kaligtasan; isang bagay na maaaring gawin ng isang karaniwang tao upang maligtas. Binabago nito nang lubusan ang kahulugan ng kasal. Ipinapasok nito ang kasal sa Lumang Tipan ng mga bagay na dapat gawin upang maligtas. Ipagtatanggol ng Simbahang Katolika na ipinagkakaloob ng Diyos ang biyaya sa pamamagitan ng sakramentong ito, ngunit ang epekto ay nagiging paraan ng kaligtasan para sa indibidwal ang kasal—nagiging krus na dapat pasanin, para sa kabutihan ng iyong kaluluwa at ng simbahan.

Pagsapit ng Gitnang Panahon, ang institusyon ng kasal ay naging napaka-komplikado. Ang pokus ng simbahan sa pagiging walang asawa ay inilagay ang kasal sa isang pribadong usapin na hindi na nangangailangan ng pakikialam ng simbahan.

Dapat tandaan, gayunpaman, na sa karamihan ng panahon ng Gitnang Panahon, ang kasal ay kabilang sa pribadong larangan ng pamilya, hindi sa pampublikong larangan ng Simbahan. Dahil ang mga kasal ay kinasasangkutan ng palitan ng ari-arian at ugnayan ng mga pamilya, madalas itong inaayos ng mga magulang o pamilya at ipinagdiriwang, hindi sa simbahan, kundi sa mga pribadong tahanan, kung minsan may, ngunit kadalasan

walang pormal na basbas mula sa Simbahan o presensya ng isang pari.²⁶

May ilang alituntunin ang Roma tungkol sa kung sino ang maaaring magpakasal o hindi, ngunit karamihan sa mga ito ay maaaring malampasan sa pamamagitan ng pagbabayad ng pera sa simbahan.

Ang mga kasal ay madalas na inaayos habang ang mga ikakasal ay bata pa; ang mga babae ay ikinakasal sa kanilang mga tinedyer at ang mga lalaki sa kanilang dalawampu't taon. Ang kasal ay nagbigay sa mga pamilya ng prestihiyo at kapangyarihan sa pamamagitan ng tamang koneksyon. Ang mga kababaihan ay mas mahigpit na pinaparusahan kaysa sa mga lalaki sa kasamang sekswal na paglabag.

Upang mapalaya ang kasal at maipakita ang kanyang kagandahan mula sa Eden, kailangan nating makilala ang maling sistemang salungat na ito at hayaang alisin ng Espiritu ni Kristo, ng nag-iisang Anak, sa ating kalooban ang tensyon sa pagitan ng isipan at katawan.

Narito ang isang mahusay na buod ng tensyon na ito at ang epekto nito sa kasal noong Gitnang Panahon:

Itinuturo ng aral Kristiyano mula pa noong panahon ng mga Ama ng Simbahan na may umiiral **na tensyon sa pagitan ng kaligtasan at kasiyahan: ang karamihan sa mga makapangyarihang isiping Kristiyano ay nagtaglay ng madilim na hinala na hindi maaaring makamtan ang isa nang hindi isinusuko ang isa pa.** Gayundin, matagal nang nanatiling mapag-alinlangan, at minsan ay kaaway pa, ang simbahan ng Gitnang Panahon sa mga ugnayang pampamilya. Pinaghihinalaan ng mga pinuno ng simbahan na ang pagmamahal ng mag-asawa at pag-ibig ng

²⁶ <https://issues.cune.edu/the-lgbt-disputes-teaching-and-practice-in-the-church-2/the-reformation-and-the-reform-of-marriage-historical-views-and-background-for-todays-disputes/>

magulang ay madalas na nagtatago ng mga kasaysayang sensuwal at pansamantalang pagpapahalaga sa mundo. Dahil dito, nakita ng mga teologo na kaunti lamang ang halaga ng mga ugnayang pampamilya...

Sa karamihan ng panahon ng Kristiyanismo bago ang Repormasyon, ang kasal at pamilya ay hindi hinikayat at madalas ay minamaliit pa. Ang mga ugnayang sekswal ay kinondena at iniuugnay sa kasamaan ng orihinal na kasalanan. Ang pagiging walang asawa at pagiging walang asawa sa loob ng buhay o celibacy ay itinaas bilang mas mataas at banal na estado ng espiritalidad...

Noong panahon ni Luther, ang kasal ay isa sa pitong sakramento na itinakda sa konseho ng Verona noong 1184. Bagaman ang kasal ay hindi isinasagawa sa loob ng balangkas ng liturhiya ng simbahan, at kahit tinawag na sakramento, hindi kinakailangang gaganapin ito sa simbahan o pamunuan ng pari. Tinitingnan ng simbahan ang kasal bilang biyaya mula sa Diyos at isang kilos ng pahintulot sa pagitan ng lalaki at babae, kaya kaunti lamang ang ginawa ng batas ng simbahan upang pamahalaan ang kasal. Sa maagang panahon ng Gitnang Panahon, ang mga anak na babae ay inihahandog ng kanilang mga ama sa kanilang mga asawa sa isang pampublikong seremonya na sinundan ng pagkakumpleto ng kasal. Gayunpaman, sa huling bahagi ng Gitnang Panahon, hindi na ito palaging sinusunod at ang mga lalaki at babae na kasing edad ng labing-apat ay ipinagkakasundo na sa isa't isa nang walang pahintulot ng magulang. Lumitaw ang problema kapag ang ilan sa mga kabataang magkasintahang ito ay gumawa ng lihim na kasunduan sa isa't isa, nangakong magpakasal sa hinaharap, at pagkatapos ay pinagtibay ito sa pamamagitan ng pagkakumpleto ng kasal.

Ang mga kabataang lalaki ay nangangako ng kasal, tinatapos ang kasal, at pagkatapos ay itinatangi ang kanilang ginawa, kung minsan iniwan ang babae na hindi na birhen at sa ilang kaso ay buntis. Ang mga lihim na kasunduan at pangako ng kasal na ito

ay nagdulot ng libu-libong pagtatalo na “sabi niya/sabi niya.” “Ang mga korte ng simbahan ay puno ng mga kasong may kinalaman sa pinagtatalunang kasunduan: mga babaeng nahulog sa pang-aakit batay sa diumano’y pangako ng kasal, mga magulang na kumukwestiyon sa mga lihim na ugnayan ng kanilang mga anak, mga lalaking may dalawang asawa na lihim na nangangako ng kasal sa dalawa o higit pang babae, at marahil ang pinaka nakakahiya sa lahat, mga lalaki at babae na taos-pusong sinusubukang ipaalam sa publiko ang kanilang pribadong pangako, ngunit hinahamon ng isang tao na nagsasabing sila ay lihim na pinangakuan ng kasal ng isa sa mga kasama o partner.”²⁷

Sa pagtuklas ng Banal na Huwaran sa pamamagitan ng pagsamba sa tunay na Diyos at Kanyang Anak, natagpuan natin ang isang daan upang makatakas sa digmaan ng isipan at katawan; nakikita natin ang sagot sa hidwaan sa pagitan ng rason at damdamin. Hinihiling ko sa mambabasa na maingat na isaalang-alang kung gaano kalakas ang katotohanan ng di-nakikitang Ama na ipinapakita sa Kanyang nakikitang Anak, at ang ganap na pagkakaisa sa pagitan ng dalawa, bilang isang tanggulan laban sa dualismong Neoplatoniko.

Ginawa ng Simbahang Katolika ang pagiging walang asawa o celibacy bilang pinaka-ninana sa pamumuhay sa pamamagitan ng pagbibigay-diin sa isipan at espiritu, habang pinapahina ang laman. Ang mga bagay ng laman ay itinuturing na kaaway ng espiritu ng tao. Ang kasal ay naging isang kinakailangang kasamaan; hindi ito itinuturing na ideyal kundi bilang paraan upang legal na tamasahin ang isang masama (ang laman). Ang mga prinsipyong ito ay nagpapahina sa lakas ng mga bansang nasakop nito at nagdulot ng kadiliman sa mundo sa pamamagitan ng pagpapalaganap ng kamangmangan at pamahiin.

²⁷ Trevor O'Reggio, *How Martin Luther Transformed Marriage* (2021) Faculty Publications 2253. <https://digitalcommons.andrews.edu/pubs/2253>

Ang Repormasyon ay babaligtarin ang pagiging walang asawa o celibacy at ilalagay ang kasal sa mas angkop na batayan ayon sa Bibliya, ngunit ang paglabas mula sa kadiliman ay may kaakibat na maraming hamon.

KABANATA 16

MGA TUGON NG MGA PROTESTANTE SA KASAL NG MGA KATOLIKO

Si Martin Luther, bilang isa sa mga pinaka-maimpluwensiyang personalidad ng Repormasyon, ay nagsalita tungkol sa epekto ng turo ng Simbahang Katolika sa kanyang mga pananaw tungkol sa kasal. Ang mga ugnayang sekswal ay kinondena at iniuugnay sa kasamaan ng orihinal na kasalanan. Ang pagiging walang asawa at pagiging walang asawa sa loob ng buhay o celibacy ay itinaas bilang mas mataas at banal na estado ng espiritwalidad.²⁸

Isang taon pagkatapos humarap si Luther sa Diet of Worms, isinulat niya ang *The Estate of Marriage*. Bagaman hindi lahat ng nabubuhay ngayon ay pamilyar sa mga turo ni Luther tungkol sa katuwiran sa pamamagitan ng pananampalataya, marami ang naapektuhan ng kanyang pananaw tungkol sa kasal at tahanan.

²⁸ Trevor O. Reggio, Martin Luther on Marriage and Family. (2012). Faculty Publications. Paper 20. <http://digitalcommons.andrews.edu/church-history-pubs/20>

Sa pagbasa ng *The Estate of Marriage* ni Luther, malinaw ang damdamin ng kalayaan sa kanyang pagsulat. Tinanggal niya ang celibacy bilang pinakamataas na espirituwal na estado, ngunit higit sa lahat, muling ipinakahulugan niya ang sekswal na pagnanasa bilang isang bagay na ibinigay ng Diyos bilang bahagi ng Kanyang disenyo upang magbunga at dumami. Sistematikong tinanggal niya ang labis na hadlang ng Simbahang Katolika sa kasal, na ginamit ng Roma bilang paraan upang kumita sa pamamagitan ng pagpapalabas ng pondo mula sa mga tao. Ang husay ng kanyang pagsulat at ang lakas ng kanyang mga salita mula sa Kasulatan ay nagbigay ng maraming liwanag sa madilim na mundo ng kanyang panahon. Ang sumusunod ay si Luther na tinatanggal ang unang hadlang na itinayo ng Roma:

Sa kanyang canon law, nag-isip ang papa ng labingwalong natatanging dahilan upang hadlangan o buwagin ang isang kasal, halos lahat ng ito ay aking tinatanggihan at kinokondena. Sa katunayan, ang mismong papa ay hindi sumusunod sa mga ito nang mahigpit o matatag, sapagkat maaaring pawalang-bisa ang alinman sa mga ito sa pamamagitan ng ginto at pilak. Sa totoo lang, nilikha lamang ang mga ito bilang lambat para sa ginto at bitag para sa kaluluwa, II Pedro 2[:14]. Upang mailantad ang kanilang kabaliwan, susuriin natin ang lahat ng labingwalong ito isa-isa

Ang unang hadlang ay ang ugnayang dugo. Dito, ipinagbabawal nila ang kasal hanggang sa ikatlo at ikaapat na antas ng pagkakamag-anak. Kung sa ganitong sitwasyon ay wala kang pera, kahit malaya itong pinahihintulutan ng Diyos, hindi mo dapat ipakasal ang iyong babaeng kamag-anak sa ikatlo at ikaapat na antas, o dapat mo siyang ihiwalay kung ikaw ay nakasal na sa kanya. Ngunit kung may pera ka, pinapayagan ang ganitong kasal. Ang mga manlililalang na ito ay nag-aalok sa pagbebenta ng mga babaeng hindi naman nila pag-aari. Upang maprotektahan mo ang iyong sarili laban sa ganitong pang-aapi... —Martin Luther, *The Estate of Marriage*

Upang alisin ang negatibong epekto ng dominasyon ng pagiging walang asawa o celibacy sa simbahan, hindi inihaharap ni Luther ang kasal bilang isang opsyon kundi bilang tungkulin ng lahat ng Kristiyano, maliban kung ang isang tao ay may depektong biyolohikal na pumipigil sa pagpapalaki ng pamilya o kung ang isang tao ay may pambihirang kakayahan na maging eunuco; nangangahulugang hindi siya naapektuhan ng sekswal na pagnanasa.

Pangalawa, pagkatapos likhain ng Diyos ang lalaki at babae, pinagpala Niya sila at sinabi sa kanila, “Magbunga kayo at dumami” [Gen. 1:28]. Mula sa talatang ito, makakatiyak tayo na ang lalaki at babae ay dapat at kinakailangang magsama upang dumami. Ang kautusang ito ay kasing di-mababago ng una, at hindi dapat minamaliit o pinagtatawanan, sapagkat ito ay pinagkalooban ng Diyos ng Kanyang basbas at higit pa sa mismong akto ng paglikha. Kaya, tulad ng hindi ko kayang hindi maging lalaki, ganoon din, hindi ko karapatan na wala akong babae. Muli, tulad ng hindi mo kayang hindi maging babae, ganoon din, hindi mo karapatan na wala kang lalaki. Sapagkat hindi ito usapin ng malayang pagpili o pasya kundi isang likas at kinakailangang bagay, na ang anumang lalaki ay dapat magkaroon ng babae, at ang anumang babae ay dapat magkaroon ng lalaki.—Ibid

Ipinapakita ni Luther ang ugnayang sekswal sa pagitan ng lalaki at asawa bilang bahagi ng kalikasan; idinisenyo ito ng Diyos na maging ganito. Pinagaan niya ang tindi ng doktrina ng Orihinal na Kasalanan at ang pagkakasala sa pagkakaroon ng sekswal na pagnanasa sa loob ng kasal.

Sapagkat ang salitang ito na sinabi ng Diyos, “Magbunga kayo at dumami,” ay hindi isang utos lamang. Higit pa ito sa utos, ito ay isang banal na kautusan [werck] na hindi natin karapatan na hadlangan o balewalain. Sa halip, ito ay kasing kinakailangan tulad ng katotohanang ako ay isang lalaki, at mas kinakailangan kaysa sa pagtulog at paggising, pagkain at pag-inom, at pag-alis

ng dumi at ihi. Ito ay likas at bahagi ng disposisyon, kasing likas ng mga organong kasangkot dito. Kaya, tulad ng hindi iniutos ng Diyos sa sinuman na maging lalaki o babae kundi nililikha Niya sila ayon sa paraan na dapat silang maging, ganoon din, hindi Niya iniutos na sila ay dumami **kundi nililikha Niya sila upang sila ay dumami. At saan man subukan ng tao na labanan ito, nananatili itong hindi mapipigilan** at nagpapatuloy sa pamamagitan ng pakikipagtalik, pangangalunya, at mga lihim na kasalanan, **sapagkat ito ay usapin ng kalikasan at hindi ng pagpili.**—Ibid

Batay sa pangangatwirang ito, iginiit ni Luther na ang mga pari at madre ay dapat talikuran ang kanilang mga panata ng pagiging walang asawa o celibacy at magpakasal.

Sapagkat ang Salita ng Diyos na lumikha sa iyo at nagsabi, “Magbunga kayo at dumami,” ay nananatili at namumuno sa iyong kalooban; hindi mo ito maaaring balewalain, o ikaw ay mapapailalim sa paggawa ng kasuklam-suklam na mga kasalanan nang walang hanggan [...].

Mula rito, makikita mo na ang lawak ng bisa ng lahat ng panata sa kumbento. Walang panata ng anumang kabataan o dalaga ang may bisa sa harap ng Diyos, maliban sa panata ng isang tao na kabilang sa isa sa tatlong kategorya na tanging ang Diyos lamang ang nagbigay ng pagkakabukod. Samakatuwid, ang mga pari, monghe, at madre ay may tungkuling talikuran ang kanilang mga panata kung maramdaman nila na ang kautusan ng Diyos na magbunga at dumami ay makapangyarihan at malakas sa kanilang kalooban. Wala silang kapangyarihan sa anumang awtoridad, batas, utos, o panata upang hadlangan ito na nilikha ng Diyos sa kanila. Gayunpaman, kung kanilang hahadlangan ito, maaari kang maging sigurado na hindi sila mananatiling dalisay kundi tiyak na madudumihan ng mga lihim na kasalanan o pakikipagtalik. Sapagkat sila ay simpleng hindi kayang labanan ang salita at kautusan ng Diyos na nasa kanila.

Ang mga bagay ay susunod sa takbo ng kalooban ng Diyos ayon sa Kanyang itinakda.—Ibid

Mahalaga ang hakbang na ito ni Luther. Naniniwala ako na nakipagtagpo ang Diyos sa mga tao ayon sa kanilang kalagayan sa mga isinulat ni Luther. Ang kanilang pananaw tungkol sa Diyos ay hindi nagbigay sa kanila ng malinaw na larawan ng Agape ng Diyos, kaya't hindi nila lubos na maunawaan ang pag-ibig na Agape. Dahil dito, iniharap ni Luther ang Eros na pag-ibig ng tao bilang disenyo ng Diyos sa kalikasan. Si Luther, na naturuan sa mga prinsipyong Griyego ng Neoplatonismo, ay kumilos sa loob ng sistemang ito upang baguhin ang pananaw tungkol sa selibasiya. Ngunit dahil ginawa niyang batayan ng pananampalataya ang Bibliya, naiwasan niya ang labis na pagkahulog sa ganap na pagbabalik lamang sa laman.

Mahalagang maunawaan ang prinsipyong ito. Hindi maaring dalhin ng Diyos ang mga tao sa mas mataas na prinsipyo sa puntong ito, kaya't ibinigay Niya sa kanila ang mga prinsipyong kaya nilang gamitin at unawain. Nais kong ihambing ang sinasabi ni Luther sa mga prinsipyo ng Father of Love movement. Mga prinsipyong nakabatay sa paniniwalang si Hesus ay ang bugtong na Anak, at ang Ama at Anak ay ganap na walang-karahasan at hindi mapanumbat o mapanghusga. Sa kontekstong ito, inihahain namin ang ilang kaisipan mula sa aklat na *Original Love*.²⁹

Kapag iniisip natin ang pangyayari nang unang makita ni Adan si Eba, madalas na iniisip ng karamihan sa mga lalaki na sinabi ni Adan, Woo! Tao! Subalit ang ganitong pananaw ay naglalapat sa Banal na Kasulatan ng mga hilig ng pusong naligaw. Maraming lalaki ang hindi man lamang makapagnilay ng larawan ng halamanan dahil sa takot na sila'y madaig ng kanilang likas na pagkataong nabahiran ng kasamaan. Upang maunawaan ang pag-ibig na nasa puso ni Adan nang makita niya si Eba, sapat na nating basahin ang Bibliya.

²⁹ Maaaring i-download mula sa maranathamedia.com

At ang tadyang na kinuha ng Panginoong Diyos mula sa lalaki ay ginawa Niyang isang babae, at dinala Niya ito sa lalaki. At sinabi ni Adan: “Ngayon, ito’y buto mula sa aking mga buto At laman mula sa aking laman; Babae ang itatawag sa kanya, Sapagkat siya’y kinuha mula sa lalaki.” Genesis 2:22–23

Pansinin nang mabuti ang mga salita ni Adan nang unang magtagpo ang kanilang mga mata: “Ito’y buto mula sa aking buto, at laman mula sa aking laman: siya’y tatawaging babae, sapagkat siya’y kinuha mula sa lalaki.” **Ang batayan ng orihinal na pag-ibig na ito ay hindi dahil nakita ni Adan ang isang bagay na maganda na nais niyang angkinin. Nakita niya ang isang nilalang na nagmula sa kanyang sariling buhay; nakita niya ang isang tao na nagmula sa piling ng kanyang puso, kaya’t minahal at iningatan niya ito bilang kanyang ikalawang sarili.** Gaya ng malinaw na ipinahayag ni Pablo:

Kaya’t nararapat na ibigin ng mga asawa ang kanilang sariling mga asawa tulad ng kanilang sariling mga katawan; ang umiibig sa kanyang asawa ay umiibig sa kanyang sarili. Sapagkat walang sinuman ang napoot kailanman sa kanyang sariling laman, kundi ito’y pinakakain at iniingatan, gaya ng ginagawa ng Panginoon sa iglesia. Sapagkat tayo ay mga bahagi ng Kanyang katawan, mula sa Kanyang laman at mula sa Kanyang mga buto. Efeso 5:28–30

Makikita natin na kung paanong sinabi ni Adan kay Eba na ikaw ay mula sa aking laman at mga buto, gayundin sinabi ng ikalawang Adan sa iglesia, ikaw ay mula sa aking laman at mga buto. Iniibig Niya tayo hindi dahil mayroon tayong maihahandog sa Kanya, kundi sapagkat tayo ay nagmula sa Kanya. Kay dakilang pag-ibig!

Higit pa rito, kung babasahin mong mabuti ang salaysay sa Genesis kabanata dalawa, makikita mo na si Adan ay inilagay sa

halamanan upang mamahala sa lahat ng nilikha bago pa man likhain ang babae mula sa kanyang tadyang. Nang siya'y lumabas mula sa kanya, lahat ng kanyang tinaglay ay ibinigay niya sa kanya upang maging katuwang na katiwala. Muli, ginawa ba niya ito dahil nakita niya ang isang bagay na nais niyang ariin at kontrolin? Hinangad ba niyang bilhin siya gamit ang kanyang mga pag-aari? Hindi, sapagkat hindi iyon ang pag-ibig na nasa puso ni Adan para kay Eba. Ang pag-ibig na nasa kanyang puso ay ang pag-ibig na nagmumula sa Diyos, sapagkat ang Diyos ay pag-ibig. Ngunit anong uri ng pag-ibig ang tinutukoy dito? Sa wikang Griyego ito ay *Agape*, na nangangahulugang mapagkaloob na pag-ibig; isang pag-ibig na hindi nakabatay sa anumang katangiang taglay ng tumatanggap nito. Ang salitang Griyego na madalas na nangangahulugang pag-ibig ngayon ay *Eros*, na kailanman ay hindi pinagtibay sa Bibliya. Ang *Eros* ay pag-ibig sa kung ano ang maganda, marangal, at kaaya-aya. Ang *Eros* ay ang pagnanasa na angkinin at tamasahin ang mga bagay na nagbibigay-lugod sa ating mga mata, pagnanasa, at katawan. Tingnan ang Mga Hukom 14:2,3 at 2 Samuel 11:2 bilang mga halimbawa.

Nang lumapit si Eba kay Adan dala ang ipinagbabawal na bunga, taglay niya ang isang bagay na hindi ibinigay ng Diyos kay Adan upang maibigay naman niya sa kanya. Sa bungang ito, nagkaroon si Eba ng isang bagay na wala kay Adan. Siya ay nagmula sa puno na ang kanyang isipan ay pinuno ng bagong paraan ng pag-iisip. Si Satanas ay nanlinlang kay Eba sa pamamagitan ng kanyang tusong mga salita. Nagsalita si Satanas sa kanya na para bang siya ay may taglay na sariling kagandahan. Hindi niya tinukoy si Eba bilang isa na tumanggap ng kanyang pamana mula kay Adan. Bagkus, tinawag niya siyang maganda, at ito'y nakapagpalugod sa kanya at nagdulot upang malimutan niya ang pinagmumulan ng kanyang kagandahan. **Ang isipan na tumitingin sa isang babae at iniisip ang kanyang kagandahan upang may makamtan mula sa kanya ay isang isipan na inudyukan ni Satanas.** —*Original Love*, 4-5

Ang Diyos ng Simbahang Katoliko ay una sa lahat Eros. Si Luther ay wala sa kalagayan upang makilala ito dahil sa kanyang matibay na paninindigan sa Trinidad. Dahil dito, hanggang doon lamang mailalapit ng Diyos ang reporma sa institusyon ng pag-aasawa. Ang isinulat ni Luther ay isang malaking hakbang pasulong mula sa Romano Katolisismo, subalit hindi pa ito ang ganap na pagpapanumbalik ng institusyon ng pag-aasawa.

Ang mga prinsipyong ipinahayag sa mga aklat na *Life Matters*, *Divine Pattern of Life*, at *Original Love* ay isang mas malalim na panawagan tungo sa isang konsepto ng pag-ibig na magbibigay-daan upang ang pag-aasawa ay gumana ayon sa orihinal nitong disenyo. Ang hingin sa mga tao na magpasakop sa panghabambuhay na pag-aasawa nang walang tunay na pundasyon ng Agape na makukuha ng tao ay magpapahirap nang labis sa pag-aasawa. Dahil dito, mauunawaan natin kung bakit nagbigay si Luther ng isa pang pagpapahintulot sa konteksto ng Eros, at ito ay ang kautusan hinggil sa diborsyo ng walang kasalanan. Mahalaga ang prinsipyong ito sa konteksto ng kilusang pasimuno ng mga Adventist na sumunod kay Luther sa kanyang pagpapaliwanag sa Mateo 5:32; 19:9.

‘At sinasabi ko sa inyo: ang sinumang humiwalay sa kanyang asawa, maliban dahil sa pakikiapid, at mag-asawa ng iba, ay nagkakasala ng pangangalunya; at ang sinumang mag-asawa sa babaeng hiniwalayan ay nagkakasala ng pangangalunya.’

Makikita ninyo rito na sa kaso ng pangangalunya ay pinahihintulutan ni Kristo ang paghihiwalay ng mag-asawa, upang ang taong walang kasalanan ay maaaring mag-asawang muli. Sapagkat sa pagsasabing nagkakasala ng pangangalunya ang sinumang mag-asawa ng iba matapos hiwalayan ang kanyang asawa, “maliban dahil sa pakikiapid,” **malinaw na ipinapahayag ni Kristo na ang sinumang humiwalay sa kanyang asawa dahil sa pakikiapid at pagkatapos ay mag-asawa ng iba ay hindi nagkakasala ng pangangalunya.** —Martin Luther, *The Estate of Marriage*

Nang buksan ni Luther ang pintuan para sa diborsyo dahil sa tinatawag na pagbubukod, pinalawak niya ang prinsipyong ito upang isama ang iba pang dahilan para sa diborsyo bukod lamang sa pangangalunya. Madaling ipakita na ang mga karagdagang pangangatwirang ito ay hindi rin ayon sa Bibliya.

Pinahintulutan ni Luther ang diborsyo batay sa prinsipyo ng pagkukulang na magbigay sa asawa ng karapatang pakikipagtalik, o ang pag-abandona sa kanya at pamumuhay sa ibang lugar.

Ang ikatlong kaso para sa diborsyo ay yaong kung saan ang isa sa mag-asawa ay nagkakait at umiiwas sa kanyang kabiyak, tumatangging tuparin ang tungkulin sa pag-aasawa o tumangging makisama sa kanyang asawa. — Ibid

Iminungkahi niya pagkatapos ang pagsunod sa salaysay ng haring Persa na si Ahasuero, nang kanyang alisin si Vashti at iniluklok si Esther. Pagkatapos, ipinagpatuloy ni Luther ang pagtatalakay sa usaping ito sa isang napakatuwirang paraan.

Dapat kang pamatnubayan dito ng mga salita ni San Pablo, 1 Corinto 7[:4–5], “Ang asawa ay walang kapangyarihan sa kanyang sariling katawan, kundi ang kanyang asawa; gayundin, ang babae ay walang kapangyarihan sa kanyang sariling katawan, kundi ang kanyang asawa. Huwag ninyong pagkaitan ang isa’t isa, maliban kung may pagkakasundo,” at iba pa. Pansinin na ipinagbabawal ni San Pablo sa alinmang panig na pagkaitan ang isa’t isa, sapagkat sa pamamagitan ng panata ng pag-aasawa ay isinusuko ng bawat isa ang kanyang katawan sa kanyang asawa bilang tungkulin ng pag-aasawa. **Kapag tumanggi ang isa at itinakwil ang tungkuling ito, ninanakawan niya ang kanyang kabiyak ng katawan na dati niyang ipinagkaloob. Ito ay tunay na laban sa diwa ng pag-aasawa at sumisira sa kasal. Dahil dito, dapat pilitin ng pamahalaan ang asawa, o hatulan siya ng kamatayan. Kung hindi kikilos ang pamahalaan, dapat isipin ng lalaki na ang kanyang asawa ay ninakaw at pinaslang ng mga tulisan; kaya’t dapat siyang humanap ng kapalit. Tinatanggap**

naman natin kapag ang buhay ng isang tao ay kinitil sa kanya; bakit hindi rin natin matatanggap kung ang isang babae ay lumayo nang kusa sa kanyang asawa, o inagaw ng iba?—Ibid

Ang ganitong paraan ng pag-iisip ni Luther ay hindi umaayon sa mga salita ni Kristo, ni Pablo, at ng iba pang mga manunulat ng Bagong Tipan. Subalit kung hindi natin makikita ang kahinaan ng posisyon ni Luther tungkol sa usaping ito, dapat nating isaalang-alang ang isa pang kaso na kanyang tinalakay noong siya’y pari pa, na hindi niya waring binawi kailanman:

Minsan ay nagsulat ako ng ilang payo tungkol sa ganitong mga tao para sa mga nakikinig ng kumpisal. Kaugnay ito sa mga kaso kung saan lumalapit ang isang asawa at nais malaman kung ano ang dapat niyang gawin: ang kanyang kabiyak ay hindi kayang gampanan ang tungkulin sa pag-aasawa, subalit hindi siya makapamuhay nang wala iyon sapagkat nadarama niyang ang utos ng Diyos na magparami ay nananatiling umiiral sa kanya. Dito ako inakusahan na nagtuturo diumano na kapag ang isang asawa ay hindi kayang tugunan ang pagnanasa ng kanyang kabiyak, dapat itong tumakbo sa iba. Hayaan na lamang ang mga baluktot na sinungaling na ikalat ang kanilang kasinungalingan. Ang mga salita ni Kristo at ng kanyang mga apostol ay binaligtad; hindi ba’t babaligtarin din nila ang aking mga salita? Kung sino man ang mawawalan dahil dito, tiyak na matutuklasan nila.

Ang sinabi ko ay ito: kung ang isang babae na angkop para sa pag-aasawa ay may asawang hindi karapat-dapat, at siya’y hindi makakakuha nang hayagan ng iba at ayaw rin niyang gumawa ng anumang kahiya-hiya sapagkat ang papa, sa ganitong kaso, ay humihingi nang walang dahilan ng labis na patotoo at ebidensya, **dapat niyang sabihin sa kanyang asawa, “Mahal kong asawa, hindi mo nagagampanan ang tungkulin mo sa akin bilang asawa; dinaya mo ako sa aking pagkadalaga at inilagay pa sa panganib ang aking dangal at kaligtasan ng aking kaluluwa; Sa harapan ng Diyos, wala talagang tunay na kasal sa pagitan natin. Ipagkaloob mo sa akin ang pribilehiyo na makipagkasal**

nang palihim sa iyong kapatid o pinakamalapit na kamag-anak, at ikaw ay manatili pa ring may titulo bilang asawa upang ang iyong mga ari-arian ay hindi mapunta sa iba. Pumayag ka na ipagkanulo kita nang kusa ko, yamang ako’y ipinagkanulo mo nang wala kong pahintulot.” —Ibid

Malinaw na dahil sa kanyang mahirap na karanasan bilang monghe sa ilalim ng pamatok ng Roma na nais niyang palayain ang mga tao mula rito, si Luther ay humantong sa ilang labis na konklusyon. Ang mga ginawa ni Luther dito ay hayagang lumalampas sa nasusulat sa Banal na Kasulatan. Kung ganoon ang kalagayan sa usaping ito, naglalagay ito ng alinlangan sa kanyang pangangatwiran tungkol sa muling pag-aasawa ng walang kasalanan sa kaso ng pangangalunya.

Hindi ko sinasabi na dapat hatulan si Luther dahil sa kanyang mga sinabi. Si Luther ay isa sa mga dakilang pigura sa kasaysayan ng sangkatauhan mula pa sa mga apostol ni Kristo, at higit kaysa sa sinumang tao sa makabagong panahon ay siya ang nagtagumpay na ipagkaloob sa atin ang kalayaan ng budhi.

Sa ating pagsusumikap na maibalik ang lahat ng bagay sa kanilang orihinal na kalagayan, dapat nating pasalamatan si Luther sa pagbubukas ng pinto para sa pagpapanumbalik, subalit, gaya ng kanyang ginawa, kailangan nating ipagpatuloy ang gawaing reporma.

Iniligtas ni Luther ang pag-aasawa mula sa selibasiya at ginawa itong marangal. Dinala niya ang seremonya ng kasal sa loob ng iglesia upang maisagawa ayon sa wastong proseso. Pinangalagaan niya ang mga kabataan sa pamamagitan ng paghingi ng pahintulot ng mga magulang para sa mga kasal ng mga mas nakababatang tao. Ang mga ito ay kahanga-hangang mga reporma. Subalit dapat nating tandaan na ang mga batayang prinsipyo ng Neoplatonismo at/o pag-ibig na Eros ay nanatili sa loob ng relihiyong Protestante. Pansinin kung paano tinapos ni Luther ang kanyang akda na *Estate of Marriage*:

Sa kabila ng lahat ng pagpaparangal ko sa buhay may-asawa, hindi ko ibig ipakahulugan na ang kalikasan ay nasa kalagayan ng kawalang-kasalanan. Sa halip, sinasabi ko na ang laman at dugo, na nabulok dahil kay Adan, ay ipinaglihi at ipinanganak sa kasalanan, gaya ng sinasabi sa Awit 51[:5]. **Ang pakikipagtalik ay kailanman ay hindi walang kasalanan; subalit ipinagpapatawad ito ng Diyos sa pamamagitan ng kanyang biyaya sapagkat ang estado ng pag-aasawa ay kanyang gawa,** at sa kabila ng kasalanan ay pinananatili Niya ang lahat ng mabuting bagay na Kanyang itinanim at pinagpala sa pag-aasawa.—Ibid

Dahil inilagay ni Luther ang pag-aasawa sa konteksto ng Eros, tama ang kanyang sinabi na sa Eros ay laging may kalibugan. Ngunit para sa mga tumutugon sa Mensahe ng Ikatlong Anghel na tumatawag sa mga anak ng Diyos tungo sa kasakdalan ng karakter, hindi maaaring ituring na ang karanasang seksuwal ay laging makasalanan.

Maaaring sandali nating pagtuunan ng pansin ang isinulat ni John Calvin hinggil sa pag-aasawa. Sa kanyang pananaw ukol sa kataas-taasang kapangyarihan ng Diyos at sa Kanyang walang hanggang kaparusahan sa masasama, si Calvin ay labis na nakatuon sa mga tuntunin, paghihigpit, at pagpaparusa sa mga gumagawa ng kasamaan. Nauunawaan na kinondena ni Calvin ang lahat ng uri ng pakikiapid, subalit tila naging pinakamahigpit siya laban sa pangangalunya.

Itinabi ni Calvin ang kanyang pinakamalakas na panawagan laban sa kasalanang pangangalunya, na kanyang itinuring bilang pinakapayak ngunit pinakamalubhang paglabag sa itinakdang kaayusan ng tipan ng pag-aasawa. Pinalawak niya ang pag-unawa sa Kautusan laban sa pangangalunya upang ipagbawal ang iba't ibang uri ng labag na ugnayan at gawain, maging sa loob o labas ng saklaw ng pag-aasawa. Sa loob ng kasal, ang hayagang halimbawa ng pangangalunya ay ang pakikipagtalik o anumang uri ng mahalay na gawaing seksuwal sa isang taong hindi sariling asawa. Itinuturing ni Calvin ang ganitong uri ng pangangalunya

bilang “pinakakasuklam-suklam na karumaldumal,” sapagkat sa isang kilos lamang, nilalapastangan ng nangangalunya ang kanyang tipan sa asawa, sa Diyos, at sa buong pamayanan. Aniya mula sa kanyang pulpito sa Geneva, “Hindi walang dahilan na ang pag-aasawa ay tinatawag na isang tipan sa Diyos.” Sa tuwing ang isang asawa ay sumisira ng kanyang pangako sa kanyang kabiyak, siya’y hindi lamang nagsisinungaling laban sa kanya, kundi laban din sa Diyos. Gayundin ang babae. Hindi lamang niya nilalapastangan ang kanyang asawa, kundi pati ang buhay na Diyos.” Dagdag pa ni Calvin, “Itinatangi niya ang Kanyang kadakilaan.” **Ipinanukala ni Calvin ang mabigat na parusa laban sa mga nangangalunya, maging ang parusang kamatayan sa mga bantog na kaso**, gayunman, sinikap din niyang timbangin ang anumang kaparusahan sa pamamagitan ng pagsasaalang-alang sa patuloy na pangangailangan ng inosenteng asawa at mga anak kung sakaling mauwi sa diborsyo ang mag-asawa.³⁰

Maaaring isipin na yamang ang nagkasalang asawa ay nararapat na patawan ng kamatayan, ang walang sala ay malinaw na may kalayaang mag-asawa muli! Subalit bukod dito, nakisama si Calvin kay Luther sa pagpapahayag na pinahihintulutan ang diborsyo at muling pag-aasawa ng inosenteng asawa, gayundin ang diborsyo at muling pag-aasawa dahil sa pag-abandona.

Nakipagkaisa rin si Calvin kay Luther sa pagtanggap sa pananaw na ang pag-aasawa ay isang sakramento, sa halip, iginiit niya na ito ay isang sibil na kautusan na pinangangasiwaan ng estado.

Bagaman maraming nagdududa sa pakikialam ng estado sa usapin ng pag-aasawa, sa panahon ng Repormasyon, ang estado ay karaniwang nakahihigit sa simbahan pagdating sa disiplina at moralidad.

³⁰ John Witte, John Calvin hinggil sa Pag-aasawa at Pamilya.
<https://www.researchgate.net/publication/335638773>

Ang mga prinsipyong itinatag ng mga repormador gaya nina Luther at Calvin ay nagbigay ng katatagan sa lipunan sa nakalipas na 500 taon. Subalit ang mga nakapailalim na prinsipyo sa loob ng Repormasyon ay sa huli ay tumulong sa paglitaw ng kasalukuyang kalituhan tungkol sa kasarian, at sa pangkalahatang pagbagsak ng institusyon ng pag-aasawa.

Susunod, nais kong isaalang-alang ang iba pang mga salik na tumutol laban sa Banal na Huwaran ng Ama at ng Anak. Tatalakayin natin kung paanong ang Trinidad ay nakaapekto sa ugnayan sa pagitan ng Agape at Eros, at kung paanong ito ay naging isa sa mga pangunahing hadlang sa pag-aasawang nakabatay sa Agape. Isasaalang-alang din natin ang isa pang tugon laban sa Roma—ang Renaissance na nagtaguyod ng humanismo, na siyang nagpasiklab at nag-ambag sa Rebolusyong Pranses.

KABANATA 17

AGAPE AT EROS

Kapag isinasaalang-alang natin ang kasalukuyang krisis ng ating sibilisasyong pantao, ang pagbagsak ng moralidad, kalituhan sa kasarian, at ang pag-abandona sa matatag na pag-aasawa, maaaring matukso tayong maghanap ng iisang sanhi o ng isang pangkat ng mga taong dapat sisihin. Maaaring sisihin natin ang mga transnasyonal na elitistang teknokratiko dahil sa pagsusulong ng propaganda laban sa pamilya sa kanilang paghahangad ng mas mura at mas episyenteng paggawa. Maaaring sisihin din natin ang labis na modernong indibidwalistikong liberalismo, na madalas nagtutulak ng mga agenda laban sa pamilya sa kanilang pagsisikap na makalaya mula sa lumang kaayusan ng lipunan. Maaari ring tingnan ang pagpapakilala ng mga tableta para sa pagpipigil ng pagbubuntis at ang rebolusyong seksuwal. Maraming salik ang dapat isaalang-alang.

Ngunit kung pahihintulutan natin ang ating sarili na maglaan ng kalayaan upang mas malalim na siyasatin ang mga impluwensya sa nakalipas na 2000 taon na nakaapekto sa ating mga pamilya at nagbago sa mga kaayusan ng ating pamayanan at pamahalaan, maaari nating maunawaan ang mas malalalim na dahilan kung

bakit ang institusyon ng pag-aasawa ay nahadlangan na maabot ang nilalayon nitong kaluwalhatian.

Dito nagsisimula ang lahat ng bagay.

ngunit para sa atin ay iisa ang Diyos, **ang Ama**, na mula sa Kanya bilang **pinagmulan ay nagmula ang lahat ng bagay**, at tayo ay para sa Kanya, at iisa ang **Panginoong Hesukristo, na sa pamamagitan Niya ay umiral ang lahat ng bagay**, at tayo ay sa pamamagitan Niya. 1 Corinto 8:6, Wuest Expanded Translation

Ang pangunahing ugnayan ng sansinukob sa pagitan ng Ama at ng Anak ay isang ugnayan ng pinagmulan at daluyan. Tinatanggap ng Anak ang lahat ng nasa Kanya mula sa Kanyang Ama, kabilang ang mismong buhay, sapagkat ang lahat ng bagay ay nagmumula sa Ama bilang pinagmulan.

Ang pamana ng Anak ng Diyos mula sa Kanyang Ama ang siyang naglalarawan sa Agape na pag-ibig ng Ama. Ang Agape ay isang pag-ibig na kusang nagbibigay nang walang hinihila o nakukuhang impluwensya o motibo mula sa tumatanggap. Ihambing natin ang Agape sa Eros sa ganitong paraan:

Ang Agape ay madalas na inihahambing sa Eros, na hindi matatagpuan sa Bagong Tipan bagaman ito ay namumukod-tangi sa pilosopiyang Griyego. Ang Eros ay maaaring tumukoy sa mababa at makamundong uri ng pag-ibig, ngunit sa konteksto ng kaisipang Heleniko, ito ay lumilitaw bilang espirituwal na pag-ibig na naghahangad makamit ang pinakamataas na kabutihan. **Ang Eros ay pagnanasa na ariin at tamasahin** [ang pangangailangan o pagnanais para sa iba]; samantalang ang Agape ay kahandaang maglingkod nang walang pag-aatubili.... **Ang Eros ay naakit sa may pinakamataas na halaga** [pangangailangang maging kapantay o magkapantay]; samantalang ang Agape ay umaabot hanggang sa pinakahindi karapat-dapat. **Ang Eros ay naghahanap ng halaga** [naghahangad ng kapantayan] **santalang ang Agape ay lumilikha ng halaga**

[ginagawang kapantay]. **Ang Agape ay pag-ibig na kaloob, samantalang ang Eros ay pag-ibig na bunga ng pangangailangan. Ang Eros ay umuusbong mula sa kakulangan na kailangang mapunan; ang Agape naman ay umaapaw mula sa kasaganaan ng banal na biyaya.**—*‘God the Almighty: Power, Wisdom, Holiness and Love’*, D. Bloesch, 2006, p. 147

Ang maniwala na si Hesus ay ang bugtong na Anak ay ang maniwala na ibinigay sa Kanya ng Diyos ang lahat ng bagay. At dahil dito, nakikita natin sa katauhan ng Anak ng Diyos ang isa na puspos ng pasasalamat, kagalakan, at pag-ibig sa Kanyang Ama.

Ang pagtanggap sa bugtong na Anak at sa Kanyang Espiritu sa iyong puso ay pagtanggap ng buhay, at ang Kanyang Espiritu ang magwawasak sa mga mapanirang prinsipyong ugnayan na umiikot sa sangkatauhan sa loob ng libu-libong taon. Ititigil nito ang balangkas ng pagsalungat ni Satanas na nahayag sa Neoplatonismo.

Ngunit ang doktrina ng Trinidad ay may pinakapundasyon na kaisipang ang Ama, ang Anak, at ang Espiritu ay magkakapantay dahil sa kanilang likas na kapangyarihan. Kaya’t ang pag-ibig na umiiral sa pagitan nila ay hindi Agape, kundi Eros. Sila ay naakit sa isa’t isa dahil sa kanilang likas na kapangyarihan. Ganito ito inilahad ni Pope Benedict:

Ang Diyos ang ganap at pinakahuling pinagmulan ng lahat ng pag-iral; ngunit ang unibersal na prinsipyong ito ng paglikha—ang Logos, ang orihinal na katuwiran—ay sa parehong panahon ay isang umiibig na may lahat ng alab ng tunay na pag-ibig. **Kaya’t ang Eros ay lubos na pinadakila, subalit sa parehong oras ito’y nalinis upang maging kaisa ng Agape.**—Pope Benedict IX Encyclical Letter, 2005, *Deus Caritas Est* “God is Love.”

Itinuturing ng Papa ang Diyos bilang Eros na pinapino at nilinis ng Agape, ngunit Siya ay una munang Eros. Gaya ng sinabi ni Augustine:

Ang pag-ibig ay nagmumula sa isang umiibig, at sa pamamagitan ng pag-ibig ay may isang minamahal. —Augustine. De Trinitate “On the Trinity” Book VIII

Ipinakahulugan ni Augustine ang pag-ibig bilang isang bagay na minamahal. Upang ang pag-ibig ay umiral, kinakailangang mayroong isang tao o bagay na naroroon bago pa man umiral ang pag-ibig. Inilarawan ito ng mga teologong Adventist na sina Whidden, Moon, at Reeve sa ganitong paraan:

Kung ang Diyos ay tunay na—sa Kanyang pinaka-essensya—ang Diyos ng “pag-ibig” (Juan 3:16 at 1 Juan 4:8), kailangan nating isaalang-alang ang mga sumusunod na implikasyon. Maaari bang ang isang nilalang na umiiral mula pa sa walang hanggan at lumikha sa atin sa Kanyang mapagmahal na larawan—maaaring tawagin ba ang Diyos na ito bilang pag-ibig kung Siya ay umiiral lamang bilang nag-iisang nilalang? Hindi ba ang pag-ibig, lalo na ang banal na pag-ibig, ay posible lamang kung ang lumikha ng ating sansinukob ay isang maramihan o plural na nilalang na nagkakaroon ng “pag-ibig” sa loob ng Kanyang banal na pluralidad mula pa sa walang hanggan?... [ngayon kay Bruce Metzger] “Ang Unitarian ay nagpahayag na sumasang-ayon siya sa pahayag na ‘Ang Diyos ay pag-ibig.’ Ngunit ang mga salitang ito, ‘Ang Diyos ay pag-ibig,’ ay walang tunay na kahulugan maliban kung ang Diyos ay hindi bababa sa dalawang Persona. Ang pag-ibig ay isang bagay na mayroon ang isang tao para sa isa pang tao. Kung ang Diyos ay isang nag-iisang persona, bago pa malikha ang sansinukob, Siya ay hindi pa pag-ibig. **Sapagkat, kung ang pag-ibig ay bahagi ng essensya ng Diyos, dapat ay mayroon Siyang walang hanggang layunin ng Kanyang pag-ibig. Higit pa rito, ang perpektong pag-ibig ay posible lamang sa pagitan ng mga pantay.** Gaya ng isang tao na hindi matutugunan o maipapamalas ang kanyang kakayahan sa pag-ibig sa pamamagitan ng pagmamahal sa mababang hayop, gayundin, **hindi matutugunan o maipapamalas ng Diyos ang Kanyang pag-ibig sa pamamagitan ng pagmamahal sa tao o**

anumang nilalang. Bilang walang hanggan, dapat ay mayroon Siyang walang hanggang layunin ng Kanyang pag-ibig, isang kaparehong pagkatao, o, sa gamit ng tradisyunal na teolohiyang Kristiyano, isang Anak na kaisa sa Kanyang sangkap, walang hanggan, at kapantay.—*The Trinity*, Whidden, Moon and Reeve, 115-116

Ngunit ang Eros ang hindi kayang magmahal sa isang nilalang na mas mababa kaysa sa sarili, hindi ang Agape. Ang Eros ay nakatuon lamang sa pagpapahalaga at pagkaakit sa isang bagay na kapantay o higit pa kaysa sa sarili. Sa loob ng Trinidad, ito ay lumilikha ng isang ugnayan ng pinagmulan-sa-pinagmulan sa pagitan ng magkakapantay, sa halip na isang ugnayan ng pinagmulan-sa-daluyan gaya ng ipinahahayag sa 1 Corinto 8:6.

Upang itago ang balangkas ng pagsalungat na nabubuo nito, gaya ng tinalakay natin kanina sa Kabanata 14, pinag-iisa ng Trinidad ang tatlong Persona ng Diyos sa isang mistikal na nilalang. Sa ganitong paraan, ang lahat ng elemento ay nagmumula sa iisang Diyos.

Ngunit gaya ng paglikha sa lalaki at babae sa larawan ng Diyos, ang paniniwala na ang Diyos at ang Kanyang Anak ay magkakapantay at sa gayon ay parehong pinagmulan ay magdudulot na ang asawa at asawa ay makita ang kanilang mga sarili sa parehong paraan, na lumilikha ng likas na tensyon o pagsalungat sa pamumuno ng tahanan. Ang kanilang posisyon at tungkulin sa relasyon ay nagiging malabo; ang pagiging magkakapantay bilang pinagmulan-sa-pinagmulan ay nangangahulugang maaari silang maging kahit ano sa modelong ito—maliban na hindi ito totoo sa reyalidad, halimbawa, ang lalaki ay hindi maaaring manganak.

Sa tunay na pananaw ng Diyos, ang malinaw na pamumuno ng Ama sa Kanyang Anak ay naipapakita rin sa lalaki at kanyang asawa.

Ngunit nais kong ipaalam sa inyo na ang ulo ng bawat lalaki ay si Kristo, ang ulo ng babae *ay* ang lalaki, at ang ulo ni Kristo *ay* ang Diyos. 1 Corinto 11:3, NKJV

Gaya ng pagtanggap ni Kristo sa lahat mula sa Diyos, at ng pagtanggap ng babae sa lahat sa pamamagitan ng kanyang asawa, ang kaakibat na pasasalamat, kagalakan, at paggalang sa nagbigay ay nagbubunga ng isang likas na pamumuno nang walang tensyon.

Sa loob ng Trinidad, ang Anak ay hindi tumatanggap ng anumang bagay mula sa Ama, sapagkat Siya ay bahagi ng iisa, at Siya mismo ang nagbibigay ng lahat ng bagay. Kaya't ang pamumuno ay nagiging pinipilit o ipinapataw, sa halip na likas.

Sa gayon, ang pagsamba sa Trinidad ay sumisira sa tunay na ugnayan na nararapat umiiral sa pagitan ng asawa at asawa, at dahil dito, hahadlangan ang institusyon ng pag-aasawa na maabot ang ganap na katuparan ng disenyo ng Diyos.

Si Satanas ang nagnanais na magkaroon ng kapantay na posisyon sa pagka-Diyos. Nais niyang maging katulad ng Kataas-taasan sa posisyon at kapangyarihan. Sa pagsamba sa Trinidad, hindi natin namamalayan na sinasamba rin natin ang sistemang nilayon at minimithi ni Satanas.

Ito ang isa sa mga dahilan kung bakit hindi nakalampas si Luther sa Eros sa kanyang mga pahayag tungkol sa pag-aasawa; ang kanyang pagsamba sa Trinidad ay hindi nagbigay sa kanya ng tamang balangkas upang maipakilala ang Agape na pag-ibig sa loob ng pag-aasawa.

Ang mga unang tagapagtatag ng Adventist ay may tamang pag-unawa sa Diyos, at maaari sana nilang maisagawa ang isang natural na paglipat sa isang Agape na balangkas ng pag-aasawa kung tinanggap nila ang mensahe ng 1888. Ngunit ang kabiguan na gawin ito ay nagdulot ng pagbabalik sa Trinidad at dahil dito,

naisara ang pintuan upang maibalik ang pag-aasawa sa nararapat nitong kalagayan.

Ngayon, ang Father of Love movemnt ay may pagkakataon na gawin ang hakbang upang maibalik ang pag-aasawa sa tamang kalagayan nito sa konteksto ng Banal na Huwaran, na siyang pundasyon ng Agape na pag-ibig.

Ang hakbang na ito ay magbibigay-daan sa atin na pumasok sa pag-aasawa para sa habang-buhay nang walang pangangailangan ng muling pag-aasawa matapos ang diborsiyo. Tanging ang kilusang pangunguna na nagbalik ng katotohanan tungkol sa Ama at Anak, at ang mensahe ng 1888 na nagbigay sa atin ng balangkas para sa Agape, ang makapagbubukas ng pintuan upang maging reyalidad ang pag-aasawa sa Bagong Tipan.

Tanggapin na ba ng bayan ng Diyos ang hakbang na ito upang maniwala na Kanyang maibabalik ang ugnayan sa pag-aasawa sa ganap na Agape; isang pag-ibig na sumasalamin sa karakter ni Kristo, na nananatili sa bawat isa sa atin sa buong buhay natin?

Bubuksan ba natin ang pinto sa katok ng Laodicea na labis na nangangailangan ng Agape? Maging bahagi ba tayo ng kilusan na magpapatigil sa pagkasira ng ikapitong utos?

MGA PAG-UNLAD PAGKATAPOS NG REPORMASYON

Sa kabila ng katotohanang naglaan ang mga Repormista ng mga probisyon para sa diborsiyo at sinimulang isama ito sa kanilang mga legal na kodigo, pinahirap ng mga bansang Protestante sa kontinental na Europa ang pagkuha ng diborsiyo. Sa pagbuo ng kanilang mga batas sa pag-aasawa, madalas silang kumukuha ng sanggunian mula sa canon law ng Simbahang Katolika bilang batayan ng kanilang lehisasyon.

Sa kabila ng pag-atake ni Luther sa canon law, ang mga Protestanteng hurado, sa pangkalahatan, ay naging mga tagapagtanggol para sa pagpapanumbalik ng canon law sa mga lupain ng Protestante.³¹

Ang estrukturang panlipunan ng lipunan, na tinitingnan ang yunit ng pamilya bilang bahagi ng mas malawak na ugnayan ng

³¹ <https://www.cambridge.org/core/journals/law-and-history-review/article/marriage-law-and-the-reformation/8444F3C7C839D91DE495DC3B031007C2>

pinalawak na pamilya, kasabay ng pagpapatibay ng mga batas sa pahintulot ng magulang sa parehong rehiyong Protestante at Katoliko³² ay nagpahirap sa pagkuha ng diborsiyo. Sa mga bansang Protestante, ang England ay partikular na matindi ang pagtutol sa diborsiyo.

Napakatindi ng pagtutol ng Simbahan ng England sa diborsiyo na ang tanging paraan upang makakuha nito ay sa pamamagitan ng isang batas ng Parlamento—isang batas na inaprubahan ng parehong kapulungan. Hindi nakapagtataka na kakaunti ang may kakayahan o kagustuhang ilantad ang kanilang pribadong kalungkutan sa pamamahayag, sa publiko, at sa mahigit 800 na politiko. Nang maipasa sa wakas ang batas sa diborsiyo noong 1857, at mabuksan ang malawak na oportunidad, umabot lamang sa 324 ang bilang ng diborsiyo sa kasaysayan ng Ingles.³³

Kaya kahit na naglaan ang Repormasyon ng mga probisyon para sa diborsiyo at muling pag-aasawa, ang mas mahigpit na batas sibil, estrukturang malawak na pamilya, hindi pagkakapantay-pantay sa ekonomiya ng lalaki at babae, ang pananagutan sa pagpapalaki ng mga anak, at ang laki ng mga pamilya ay lahat ng salik na nagpapanatili na mababa ang bilang ng diborsiyo.

Sa puntong ito, nagbigay si mananaliksik J.D. Unwin ng ilang kawili-wiling konklusyon tungkol sa England, pati na rin sa mga lipunang Sumerian, Babilonyo, Griyego, Romano, at Anglo-Saxon, bilang mga lipunang nagpakita ng pinakamalalaking enerhiyang panlipunan sa anumang kultura na umiiral sa mundong ito.

Kapag ang ganap na monogamya ang panuntunan, ang pag-aasawa ay nagiging paraan kung saan nakakamtan ng isang lalaki ang gawaing-bahay at mga tagapagmana ng kanyang dugo. Ang asawa at kanyang mga anak ay nasasakupan ng kanyang lalaki; sa mata ng batas, siya lamang ang itinuturing na entidad. Itinuturo

³² Nangyari ito sa Konseho ng Trent bilang tugon sa Repormasyon

³³ <https://www.smithsonianmag.com/history/heartbreaking-history-of-divorce-180949439/>

sa asawa na sumunod sa kanyang lalaki sa lahat ng bagay; tungkulin niyang paglingkuran at sundin siya. Walang babae ang maaaring makipagtalik sa ibang lalaki maliban sa kanyang asawa na kanyang pinakasalan bilang birhen. Kapag siya ay kasal na, hindi siya pinahihintulutan ang tanggihan ang karapatan sa pakikipagtalik sa asawa. Sa isang ganap na monogamiko na lipunan, nagiging kanais-nais ang kabutihang-birhen ng babae para sa sarili nitong dahilan, sapagkat kalaunan, tinatanggap ng mga babae bilang tanda ng dangal ang pagpipigil na ipinapataw sa kanila ng kanilang mga asawa. Gayundin, may ganap na kapangyarihan ang lalaki sa kanyang mga anak...

Sa mga Ingles, sa kabila ng tuloy-tuloy na pag-aalsa ng isang masiglang minorya, ang diborsiyo sa pamamagitan ng parehong pahintulot ay hindi ipinatupad; ang anyo ng tradisyong Katoliko na minana ng mga Protestante at Nonconformist English ang pumigil sa legal na pagpasa nito. Gayunpaman, kung ang mga kontratanteng partido sa isang Ingles na kasal ay mayayaman, maaari nilang makamtan, sa ikadalawampung siglo, ang diborsiyo ayon sa kanilang nais, sa pamamagitan ng pagsasaayos upang labagin ang letra ng umiiral na batas.

Sa dalawang pagbubukod na ito, ang parehong mga pagbabago ay sunud-sunod na isinagawa ng mga Sumerian, Babilonyo, Atenyano, Romano, Anglo-Saxon, at mga Protestante na Ingles. Ang mga lipunang ito ay namuhay sa magkakaibang heograpikal na kapaligiran; sila ay nagmula sa magkakaibang lahi; ngunit magkatulad ang kasaysayan ng kanilang mga kaugalian sa pag-aasawa. Sa simula, bawat lipunan ay may parehong pananaw hinggil sa regulasyon ng sekswalidad. Pagkatapos, naganap ang parehong mga pakikibaka; naipahayag ang parehong damdamin; naisagawa ang parehong mga pagbabago; at nagkaroon ng parehong mga resulta. Bawat lipunan ay nagbawas ng pagkakataon sa sekswalidad sa pinakamababa at, sa pagpapakita ng dakilang enerhiyang panlipunan, namulaklak nang labis. Pagkatapos, pinalawak nila ang kanilang pagkakataon sa

sekswalidad; bumaba ang kanilang enerhiya, at unti-unting nawala. Ang natatanging katangian ng buong kwento ay ang walang tigil na pagkakatulad o monotoniya nito.³⁴

Ang buod ng natuklasan ni Unwin mula sa kanyang malawak na pananaliksik ay ang pinakamalalakas at pinakamauunlad na mga bansa ay yaong nagsimula sa mahigpit na monogamy, na may lubhang kaunting hanggang halos walang pakikipagtalik bago ang kasal. Ang asawa at ama ang pinuno ng tahanan, at ang kanyang asawa at mga anak ay nasa ilalim ng kanyang pamamahala. Dahil dito, iniuugnay ni Unwin ang malaking kasaganaan ng bansang Ingles sa mga prinsipyo nito sa pag-aasawa, isang hindi matitinag na pagsasama habambuhay.

Kapansin-pansin na sa mga bansang binanggit ni Unwin, ilan sa mga ito ay nakita rin ni Daniel sa kanyang pangitain: Babilonya, Gresya, at Roma. Ikininalulungkot ni Unwin na sa bawat pagkakataon, kapag ang isang lipunan ay naging maunlad, kanilang niluluwagan ang mga batas ukol sa pag-aasawa at, bilang bunga nito, sa loob lamang ng tatlong salinlahi ay nawawala ang kanilang panlipunang sigla at kapangyarihang mamuno.

Hindi namin ipinahihiwatig na ang lahat ng mga bansang ito ay nakaranas ng mga pamilyang puno ng pagmamahalan o walang karahasan, kundi upang bigyang-diin lamang ang ugnayan sa pagitan ng kasigasigan at pag-unlad sa kaisipan ng isang bansa at ng pagiging konserbatibo ng kanilang patakaran sa pag-aasawa.

Marami ang nag-ugnay sa kasaganaan ng mga bansang Protestante sa uri ng kanilang relihiyon. Bagama't totoo na may ilang aspekto ng pananampalatayang Protestante na nakatulong sa pag-unlad, ipinakikita ng mas malawak na pagtanaw sa kasaysayan na ang katulad na panlipunang kasiglahan ay nasaksihan din sa mga bansang pagano na mahigpit na tumalima sa mga patakaran ng pag-aasawa at sa hindi matitinag na pagkakaisa ng mag-asawa.

³⁴ J.D Unwin, *Sex in Culture* (Oxford University, 1934) p. 381

Ang Protestantismo ay kinakatawan ng iglesia sa Sardis sa talaan ng Pitong Iglesia. Mayroon itong pangalan na wari'y buhay, subalit patay (Pahayag 3:1). Tulad ng kanyang ina, pinanghawakan nito ang mga doktrina ng Trinidad, Linggo, at ang batayang balangkas ng Neoplatonismo, na inangkop sa pamamagitan ng mas mahigpit na pag-asa sa Bibliya kaysa sa kapangyarihan ng mga Papa. Bilang mga anak ng Babilonya, hindi sila makatatakas sa mahabang bisig ng kanilang ina, gayunman, ang reporma sa larangan ng pag-aasawa, ang paglaya mula sa kalibugtuang walang asawa, ay nagbukas ng landas tungo sa kasaganaan, hindi dahil sa mga doktrina nito, kundi dahil sa kanilang patakaran ukol sa pag-aasawa.

Maaari nating usisain kung paano nagawa ng Romano Katolisismo, na may pagbibigay-diin sa kalibugtuang walang asawa na humantong sa paghahamak sa kasal, na mapanatili ang kapangyarihan nito nang ganoon katagal. Nagbigay si A.T. Jones ng angkop na buod hinggil sa talino ng kanyang kapangyarihan.

Kung paanong mula sa mga kaguluhang pampulitika noong kapanahunan ni Constantino ay umangat sa kapangyarihan sa Estado ang Simbahang Katoliko; gayundin mula sa pagbagsak ng Imperyong Romano siya'y umangat tungo sa kataas-taasang kapangyarihan sa ibabaw ng mga hari at mga bansa. Agad niyang ipinag-anyo ang pagbagsak ng isang imperyo, at sa loob ng mahigit isang libong taon ay napatunayan niyang isa siyang buhay na sumpa sa lahat ng mga estado at imperyong sumunod dito...

Sa panahon ng pamumuno ni Simplicius (467–483), tuluyang bumagsak ang imperyo nang sakupin ng mga Heruli, sa pamumuno ni Odoacer, ang buong Italya, pababain ang huling emperador ng Kanluran, angkinin ang ikatlong bahagi ng lahat ng lupain, at itatag ang kahariang Herulian, na si Odoacer ang naging hari ng Italya. Sa katunayan, habang higit na humihina ang kapangyarihan ng imperyo at lalo itong lumalapit sa pagbagsak, lalong mabilis at higit na lumalakas ang mga

inaangkin ng papa. Kaya't mismong ang mga kapahamakan na nagdulot ng mabilis na pagbagsak ng imperyo na pinabilis ng pagsasanib ng Simbahan at Estado, ay naging pakinabang para sa obispado ng Roma. Sa buong panahon ng pananalakay ng mga barbaro mula 400 hanggang 476, **ang herarkiyang Katoliko ay patuloy na nag-aangkop sa kalagayan at nakikinabang ng kapangyarihan at impluwensiya mula sa mga kapahamakan na dumalaw sa iba't ibang dako.** —A.T. Jones, *The Two Republics*, 1891 p. 522.1

Ginamit ng kapangyarihang Romano ang katusuhan, pandaraya, panlilinlang, at kasanayan upang kamtin ang kapangyarihan sa pamamagitan ng parasitikong proseso ng pagsasamantala sa lakas ng mga bansa para sa sariling kaluwalhatian. Subalit ang ganitong sistema ay tiyak na mabibigo, sapagkat inilalarawan sa Pahayag na susunugin ng mga hari sa lupa ang babaeng ito ng apoy. Sa huli, tatalikuran ng sanlibutan ang mapanlinlang na kapangyarihang ito, na nakipagdigma laban sa Diyos at sa mahahalagang institusyon ng pag-aasawa at ng Sabbath.

Malaki ang naging pagtutol ng Pransya sa Repormasyong Protestante, dahilan upang ang kanilang kalaunang pagtalikod sa Katolisismo ay maging higit na marahas at malawakan, na nagbunga ng ganap na pag-alis ng Kristiyanismo sa kanilang pamahalaan sa panahon ng Rebolusyong Pranses.

Bago ang Rebolusyon, ang pag-aasawa sa Pransya ay kadalasang pinamamahalaan at mahigpit na sinusubaybayan ng Simbahang Katoliko. Ninais ng mga rebolusyonaryo na pahinain ang impluwensiya ng simbahan at magtatag ng higit na sekular na estado. Noong 1792, naglabas ang pamahalaang rebolusyonaryo ng isang kautusan na naglipat ng kapangyarihan ukol sa pag-aasawa mula sa simbahan tungo sa estado. Ang sibil na kasal ang naging pamantayan, at ang mga seremonyang panrelihiyon ay hindi na kinikilalang may bisa sa batas.

Ninais din ng pamahalaang rebolusyonaryo na baguhin ang mga estruktura ng pamilya. Itinaguyod ang kaisipan ng pamilya bilang isang pribado at hiwalay na yunit, at isinagawa ang mga hakbang upang mabawasan ang impluwensiya ng malalaking angkan. Ang pagbibigay-diin sa mga karapatan at kasarinlan ng indibidwal sa pag-aasawa ay sumasalamin sa mas malawak na mga ideyal ng rebolusyon. Itinuring ng marami na ang diborsyo ay isang karapatan, at ang mga hindi masayang pagsasama ay dapat “palayain”.

Sa panahon mula 1792 hanggang 1803, umabot sa 30,000 ang naitalang diborsyo sa Pransya.³⁵

Habang humuhupa ang ideyalismo ng Rebolusyon, naging higit na mahirap ang pagkuha ng diborsyo sa Pransya. Subalit ang mga prinsipyong pampamilya ng Rebolusyong Pranses ay hindi tuluyang naglaho. Muling sumigla ang mga ito sa ika-20 siglo, nang ang mga bansang Protestante ay naging masagana, higit na sekular, may mas malayang paglapit sa pakikipagtalik, paggamit ng pagpipigil sa pagbubuntis, at nang ang mga kababaihan ay nakatagpo ng higit na katuparan sa labas ng tahanan. Ang mga elementong ito na hindi lahat ay masasama, ang nagbigay ng matabang lupa para sa pag-atake laban sa pamilya ng sekular na humanismo.

Bilang isang bahagyang paglihis, nakabibighani para sa akin ang magkakaibang pagpapakahulugan ng mga unang tagapagtatag ng Adventist sa Daniel 11:37.

Hindi niya igagalang ang Diyos ng kanyang mga magulang, ni **ang nasa ng mga babae**, ni igagalang man ang alinmang diyos; sapagkat kanyang itataas ang kanyang sarili higit sa lahat. Daniel 11:3, NKJV

³⁵ <https://lifetakeslemons.wordpress.com/2011/12/22/divorce-and-the-french-revolution/>

Itinuro ni Josiah Litch na ang kapangyarihang ito ay ang Pransya, samantalang itinuro naman nina William Miller at Joshua Himes na ito ay ang Papa.

“Hindi niya igagalang ang Diyos ng kanyang mga magulang, ni ang nasa ng mga babae, ni igagalang man ang alinmang diyos: sapagkat kanyang itataas ang kanyang sarili higit sa lahat.” Ang ganitong sistema na inilarawan dito ay ang Rebolusyong Pranses. Ito ay naitatag sa Ateismo at nagtagumpay sa pagbagsak ng lahat ng humadlang sa kanilang layunin.—Josiah Litch *Prophetic Expositions, Vol 2, p.90.1* 1842

“Hindi niya igagalang ang Diyos ng kanyang mga magulang, ni ang nasa ng mga babae, ni igagalang man ang alinmang diyos; sapagkat kanyang itataas ang kanyang sarili higit sa lahat.” Sa talatang ito ay mayroon tayong malinaw na paglalarawan sa Kapapahan; —William Miller, *Miller’s Works, Vol 2, p. 96.1*, 1842

Ang dalawang pananaw na ito, kapag tinutukoy ang hindi pagpapahalaga sa nasa ng mga babae, ay tumutukoy sa mga pag-atake laban sa pag-aasawa. Kailangan nating isaalang-alang ang kahalagahan ng Daniel 11:37 at kung paanong ang hindi pagpapahalaga sa nasa ng mga babae ay nakatulong sa kapangyarihang inilalarawan dito upang makamit ang mga layunin nito sa Daniel 11:40–45. Bahagi ito ng landas ng kapangyarihang ito upang mailagay ang sarili sa posisyon na isakatuparan ang mga pangwakas na kaganapan sa kasaysayan ng sanlibutan.

Sa kaso ng Roma, hindi nito pinahalagahan ang nasa ng mga babae sa diwa na ang mga pinuno nito ay itinali sa pamumuhay na walang asawa, o di kaya’y itinuring itong sukdulang huwaran. Samantala, sa Rebolusyong Pranses, inalis ang kasunduan sa pag-aasawa mula sa anumang kaugnayan sa Diyos o relihiyon. Sa pamamagitan ng mga prinsipyong pantay-pantay na kanilang itinaguyod, binago nila ang likas na katangian ng relasyon sa pag-

aasawa, na sa huli ay nag-iwan sa mga babae ng kawalan ng katiyakan sa kanilang pagsasama.

Ang aking obserbasyon ay ang mga prinsipyo ng Rebolusyong Pranses hinggil sa pag-aasawa ay likas na bunga ng doktrinang Katoliko. Sapagkat sa kabila ng pag-aangkin ng Roma na pinangangalagaan nito ang pag-aasawa, sa katunayan ay pinahihina niya ito, at dito nagbunga ang mga kaganapang nakita natin sa Rebolusyong Pranses. Subalit binibigyang-diin natin na upang magtagumpay ang mga pangwakas na pagkilos ng Hari sa Hilaga, kinakailangang magulo at masira ang yunit ng pamilya sa pamamagitan ng pagbababa ng dangal ng pag-aasawa.

Bilang pagtatapos sa kabanatang ito, tinitingnan natin ang kasalukuyang kalagayan ng sanlibutan. Ang sanlibutan ay nalulong sa kaligayahang seksuwal; at itinataas ng industriya ng pelikula ang pakikiapid at pangangalunya. Mabilis na winasak ng internet ang kasiglahan ng ating kasalukuyang kabihasan.

Bawat segundo:

- 28,258 na mga gumagamit ang kasalukuyang nanonood ng pornograpiya sa internet.
- \$3,075.64 ang ginagastos para sa pornograpiya sa internet.
- 372 katao ang nagta-type ng salitang “adult” sa isang search engine.

Araw-araw:

- 13,128 na mga bidyo ang ina-upload sa Pornhub. Isang website lamang ng pornograpiya.³⁶
- 2.5 bilyong email na naglalaman ng pornograpiya ang ipinapadala o natatanggap.

³⁶ <https://www.pornhub.com/insights/2018-year-in-review>

- 68 milyong paghahanap ang isinasagawa na may kaugnayan sa pornograpiya — 25% ng kabuuang paghahanap sa internet.
- 116,000 na paghahanap ang isinasagawa na may kaugnayan sa pornograpiyang pambata.³⁷

Ang sanlibutan ay nasa isang paikot na landas tungo sa kamatayan. Ang susunod na henerasyon ng mga lalaki ay nawawalan ng wastong pag-unawa kung paano igalang at tratuhin nang tama ang isang babae dahil sa impluwensiya ng pornograpiya.³⁸

Nabanggit natin kanina ang pananaliksik ni J.D. Unwin hinggil sa seksuwalidad sa loob ng kultura. Kanyang pinag-aralan ang 86 na kabihasnan sa iba't ibang panahon ng kasaysayan. Ayon sa kanya, sa tuwing ang isang kultura ay niyayakap ang pakikipagtalik bago ang kasal at isinusuko ang habangbuhay na pag-aasawa, ang lipunang iyon ay nagiging patay o walang sigla sa loob lamang ng tatlong salinlahi.

Noong 1960, ipinakilala ang paggamit ng pagpipigil sa pagbubuntis at ang tinaguriang malayang pakikipagtalik. Di naglaon, sinundan ito ng mga batas hinggil sa no-fault divorce noong unang bahagi ng dekada '70. Kung isasaalang-alang natin na ang isang pisikal na henerasyon ng tao ay humigit-kumulang 20–25 taon, tayo ngayon ay papalapit na sa katapusan ng ikatlong henerasyon, na ang takdang panahon ay bumabagsak sa pagitan ng 2020 at 2035.

Kung tama si Unwin, ang Kabihasnang Kanluranin ay magiging patay sa loob ng sampung taon. Ang tumitinding tensyon sa pagitan ng Estados Unidos, Rusya, at Tsina, na pinagsama pa ng

³⁷ www.webroot.com/au/en/resources/tips-articles/internet-pornography-by-the-numbers

³⁸ <https://fightthenewdrug.org/sex-before-kissing-15-year-old-girls-dealing-with-boys/>

lumalalang tunggalian sa Gitnang Silangan, ay malinaw na nagpapahiwatig na nauubos na ang panahon.

Ang pakikipagdigma ng Roma laban sa pag-aasawa at sa Sabbath ay malapit nang umabot sa rurok. Sa gitna ng rumaragasang agos ay dumarating ang isang mensahe na magpapanumbalik sa Sabado at sa pag-aasawa. Nagsisimula ito sa pagtanggap kay Hesus bilang bugtong na Anak ng Diyos, sa pagyakap sa Kanyang mapayapa at hindi mapanumpang likas, at sa pagpapahintulot na Siya ang gumabay sa atin patungo sa Kanyang mapagmahal na Ama.

Sa balangkas na ito, tayo ay tinatawag ngayon tungo sa maka-Kasulatang huwaran ng pag-aasawa: isang panghabambuhay na pagsasama ng dalawang tao, bilang salamin ng walang hanggang relasyon ng Ama at ng Anak.

KABANATA 19

PANGANGALUNYA AT MGA PRINSIPYO NG PAGLABAG

Para sa ating lahat na namumuhay bilang mga anak ng Diyos sa masamang mundong ito, tayo ay napapalibutan ng kadiliman. Ang kasamaan ay nasa lahat ng dako, at ang mga anghel ni Satanas ay patuloy na naghahanap ng paraan upang tayo'y salakayin at wasakin. Ipinahahayag ni David ang kapayapaan ng kaalaman na ang ating Amang nasa langit ay nag-iingat sa atin mula sa kasamaan.

Inawit ni David ang awit na ito para sa PANGINOON nang iligtas siya ng PANGINOON mula sa lahat ng kaniyang mga kaaway at mula kay Saul. Kaniyang inawit: **“Ang PANGINOON ang aking bato, ang aking muog, at ang aking Tagapagligtas; ang aking Diyos ang aking bato na aking kanlungan. Siya ang aking kalasag, ang kapangyarihang nagliligtas sa akin, at ang aking kublihan. Siya ang aking kanlungan, ang aking Tagapagligtas, ang nagliligtas sa akin mula sa karahasan. 2 Samuel 22:1-3**

Gaya ng sinasabi sa Kasulatan:

Maging handa kayo at magbantay! Ang inyong malaking kaaway na si Satanas ay gumagala na gaya ng isang umuungal na leon, naghahanap ng malalapa. 1 Pedro 5:8

Ang ating Ama ay naglalagay ng Kanyang mga anghel sa ating paligid at binabalutan tayo ng Kanyang proteksiyon.

Sapagkat ang anghel ng PANGINOON ay isang tagapagbantay; siya'y pumapalibot at nagtatanggol sa lahat ng may takot sa Kanya. Awit 34:7

Hindi kayang iprotekta ng Diyos ang mga taong hindi sumasamba at nagtitiwala sa Kanya sa parehong antas ng Kanyang proteksiyon tulad ng sa mga nagtitiwala sa Kanya.³⁹ Ipinapaalam sa atin ng Diyos na kung tayo'y mamumuhay ayon sa Kanyang mga utos at kautusan, tayo'y pagpapalain, ngunit kung hindi, ang bunga ng pagsuway sa Kanyang mga utos ay magdadala ng sumpa at pagkawasak sa atin.

“Kung inyong pag-iingatang maigi ang tinig ng PANGINOON ninyong Diyos at gagawin ninyo ang mabuti sa Kanyang paningin, pakikinggan ninyo ang Kanyang mga utos at susundin ang lahat ng Kanyang mga kautusan, hindi ko ilalagay sa inyo ang alinman sa mga karamdaman na dinala ko sa mga Ehipsiyo. Sapagkat ako ang PANGINOON na nagpapagaling sa inyo.” Exodo 15:26, NKJV

“Ngunit mangyayari ito, kung hindi ninyo pakikinggan ang tinig ng PANGINOON ninyong Diyos, at hindi maingat na susundin ang lahat ng Kanyang mga utos at kautusan na iniutos ko sa inyo sa araw na ito, ang lahat ng sumpang ito ay darating sa inyo at huhulihin kayo.” Deuteronomio 28:15, NKJV

Kung susuway tayo sa mga utos ng Diyos, lumilikha tayo ng mga puwang sa pader o harang ng Kanyang proteksiyon. Kung tayo'y

³⁹ Tingnan ang Kabanata 21 na Hedge Mechanics mula sa aklat na *Mirror Principle*, na maaaring i-download mula sa maranathamedia.com

magkakasala sa liwanag ng katotohanan, hindi kayang takpan ng Diyos ang mga puwang na ating nilikha, at makakapasok si Satanas upang lituhin, dayain, saktan, at sa huli ay wasakin tayo.

Ang sinumang humuhukay ng hukay ay mahuhulog dito, at ang sinumang lumulusot sa pader ay kagat ng ahas. Ecclesiastes 10:8, NKJV

Ang batas ng Sampung Utos ay hindi dapat tingnan nang labis mula sa panig ng pagbabawal, kundi mula sa panig ng awa. Ang mga pagbabawal nito ay tiyak na garantiya ng kaligayahan sa pagsunod. Sa pagtanggap kay Kristo, ito'y gumagawa sa atin ng dalisay na katangian na magdudulot sa atin ng kagalakan sa buong walang hanggang panahon. **Para sa mga masunurin, ito ay isang pader ng proteksiyon.** — *Selected Messages, Book 1*, 235.1

Gaya ng itinuturo ni Ellen White, hindi natin dapat tingnan ang mga utos ng Diyos mula sa panig ng pagbabawal. Ang mga utos ng Diyos ay kanilang sariling gantimpala. Nagdudulot ang mga ito sa atin ng pagpapala at kaligayahan. Kapag tayo'y namumuhay ayon sa mga utos ng Diyos, mas malinaw nating naririnig ang Kanyang Espiritu, at nagiging handa tayong tumugon kapag tinawag Niya tayo palayo sa panganib.

Gaya ng aming nabanggit kanina sa aklat, kapag hindi natin pinapakinggan ang Espiritu ng Diyos, tumitigas ang ating mga puso.

At **tumigas ang puso ni Paraon, at hindi niya pinakinggan ang mga ito**, ayon sa sinabi ng PANGINOON. Exodo 7:13, NKJV

Sa bawat pagkakataon na sadyang lumalakad tayo sa labas ng mga utos ng Diyos, tinatawag tayo ng Kanyang Espiritu at nananawagan sa atin. Kung hindi natin alam ang mga utos ng Diyos, hindi gaanong napapansin ng ating budhi ang panganib na ating kinahaharap. Hindi kailanman kaligayahan ang kamangmangan. Ang mga hindi alam ay nakakaranas pa rin ng bunga ng kasamaan, ngunit kapag sadyang lumalakad tayo sa

labas ng kautusan ng Diyos, napipilitang tumigas ang ating puso upang isara ang tinig ng budhi.

Kapag ang isang tao ay lumabag sa batas tungkol sa pagnanakaw, nananatili ang paglabag hangga't hindi pa naibabalik ang ninakaw na bagay. Kapag naibalik na ang bagay, nagpakita ng pagsisisi, at natanggap ang kapatawaran, ang paglabag ay naayos at natatapos.

Kung ang kalangitan ay magsasara at walang ulan dahil sa kasalanan ng Iyong bayan laban sa Iyo, at **kung sila'y nananalangin patungo sa Templong ito at kinikilala ang Iyong pangalan at nagsisisi sa kanilang mga kasalanan dahil iyong pinaparusahan sila, dinggin Mo mula sa langit at patawarin ang mga kasalanan ng Iyong mga lingkod**, ng Iyong bayang Israel. Turuan Mo silang sundin ang tamang landas, at ipadala ang ulan sa Iyong lupang ibinigay Mo sa Iyong bayan bilang kanilang natatanging pagmamay-ari. 2 Cronica 6:26-27

Kapag tayo'y nagsisisi sa ating mga kasalanan at humingi ng kapatawaran, ang puwang sa pader ng proteksiyon ay isasara. Ngunit kung ang isang tao ay nagnakaw ng isang bagay, at humingi man siya ng kapatawaran sa Diyos ngunit pinanatili ang ninakaw na bagay, nananatiling bukas ang puwang.

Samantala, tumayo si Zaccheus sa harap ng Panginoon at sinabi, **"Panginoon, ibibigay ko ang kalahati ng aking kayamanan sa mga mahihirap, at kung ako'y nanloko ng mga tao sa kanilang buwis, ibabalik ko sa kanila nang apat na beses ang halaga!"** Sumagot si Hesus, **"Ngayon ay dumating ang kaligtasan sa bahay na ito**, sapagkat ipinakita ng taong ito na siya'y tunay na anak ni Abraham. Sapagkat ang Anak ng Tao ay naparito upang hanapin at iligtas ang mga nawawala." Lucas 19:8-10

Sinasabi sa atin ng Bibliya na kung ano ang ating itatanim, iyon din ang aanihin natin (Galacia 6:7-8), at kung paano tayo humatol, tayo rin ang hahatulan (Mateo 7:1-2). Kung ang isang tao ay nagsisinungaling, binubuksan niya ang kanyang puso sa espiritu ng kasinungalingan. Ang mga nagsisinungaling ay nag-aanyaya

kay Satanas na magsinungaling sa kanila at linlangin sila. Kapag nagbabasa sila ng Kasulatan, mas nagiging madaling malinlang sa maling pagpapakahulugan ng mga talata o sa pakikinig sa mga tagapagsalita na tinutulungan ng espiritu ng kasinungalingan. Napakabigat nito. Ang katapatan ay nagdudulot ng katapatan, at ang kasinungalingan ay nagdudulot ng kasinungalingan.

Gaya ng sinabi ni Hesus kay Pedro, ang sinumang humahawak ng espada ay mamamatay sa pamamagitan ng espada. Gayundin, ang sinumang nagsisinungaling ay sasapitin ng kasinungalingan, at mas mahihirapang matukoy kung ito'y totoo o hindi. Kung hindi natin iginagalang ang ating mga magulang, nagiging mga taong walang dangal tayo at hindi rin igagalang, at iba pa.

Paano naman ang ikapitong utos? Ang paglabag sa utos na ito ay palaging sumisira sa ikasampung utos na huwag magnanasa sa asawa ng iba at karaniwang kasama ang paglabag sa ikasiyam na utos sa pamamagitan ng pagtatago, kasinungalingan, at panlilinlang. Tiyak na sinisira rin nito ang unang utos, sapagkat ang mga nagkakasala sa pangangalunya ay binibigyan ng higit na halaga ang pakikipag-ugnayan sa ibang tao kaysa sa Diyos. Bilang Kristiyano, ang ganitong mga indibidwal ay gumagamit ng pangalan ng Diyos sa walang kabuluhan dahil ang kanilang buhay ay hindi naaayon sa Diyos. Isa rin itong uri ng pagnanakaw sa pamamagitan ng pag-agaw sa asawa ng iba. Ngunit higit sa lahat, ang pagtatakwil o paghiwalay sa asawa ay labis na salungat sa mapagmahal na likas ng ating Ama, na hindi kailanman pinipiling itakwil ang sinuman, kundi pinapayagan lamang ang iba na ihiwalay Siya bilang paggalang sa kanilang sariling pagpili.

Para sa isang taong nabautismuhan, naglaan ng sarili sa Diyos, at pumasok sa isang komunidad na sumusunod sa mga utos ng Diyos at sa pananampalataya kay Hesus (Pahayag 14:12), ang pangangalunya ay hindi kasalanan dahil sa kamangmangan. Gayundin, para sa sinumang gumawa at pagkatapos ay nilabag ang panghabambuhay na panata sa ibang tao, ito ay hindi tunay na kasalanan dahil sa kamangmangan. Lahat ay may alam sa antas

kung mali ang isang bagay. Sa susunod na kabanata, tatalakayin natin ang mga prinsipyo ng pananagutan at ang pagkakaiba ng kamangmangan sa paghihimagsik, ngunit ipinapahayag natin dito na bawat isa ay may pakiramdam na ang pagtataksil sa iyong kapareha ay mali. Nilalabag nito ang mga prinsipyo ng mapagmahal na relasyon.

Ang isang taong lumihis mula sa kanyang asawa patungo sa iba ay kakaharapin sa huli ang mata ng mahal na Hesus, na hindi kailanman pinipiling lumihis sa sinumang tao, sa ilalim ng anumang kalagayan. Kung hindi nila isinagawa ang ganap at puspusang pagsisisi, ang kanilang kasalanan ay mabibigat sa kanila sa pamamagitan ng sariling paghatol. Sa pagtitig sa mukha ni Hesus, hihilingin nilang bumagsak ang mga bato sa kanila upang sila'y batuhin. Hindi si Kristo ang nagbabatok sa kanila, kundi ang kanilang kasalanan ay nakasulat sa kanilang puso sa pamamagitan ng mga letrang apoy. Sa sandaling iyon, hindi nila matatagpuan ang kapatawaran sa kanilang kasalanan, kung hindi sila dati umiyak nang taimtim sa harap ng Panginoon at isinuri ang kabayaran ng ganoong kasamaan.

Pakinggan ang mga salitang ito mula sa Espiritu ng Propesiya. Pakinggan ang mapagmahal na panawagan sa mga ito, kahit na ang iba ay makakabasa lamang ng kabagsikan at paghatol. Sa liwanag ng katotohanan, ang mga salitang ito ay idinisenyo upang tulungan ang makasalanan na maunawaan ang mabigat na panganib ng kasalananang ito.

Nakita ko na ang ikapitong utos ay nalabag ng ilan na ngayo'y tinatanggap pa rin sa pakikisama ng simbahan. Ito ay nagdulot ng galit ng Diyos sa kanila. **Napakatindi ng kasalananang ito sa mga huling araw, ngunit ang mga [kasapi] ng simbahan ay nagdala ng galit at sumpa ng Diyos sa kanilang sarili sa pamamagitan ng pagtingin sa kasalanan nang magaan.** Nakita ko na ito'y isang napakalaking kasalanan, at hindi naisagawa ang kasing sipag at kasigasigan na nararapat upang mapawi ang pagkagalit ng Diyos

at alisin ang Kanyang galit sa pamamagitan ng mahigpit at puspusang pagtugon sa nagkasala.

Ito ay nagkaroon ng kakila-kilabot at nakasisirang impluwensya sa kabataan. Nakikita nila kung gaano kababaw ang pagtingin sa kasalanan ng paglabag sa ikapitong utos, **at iniisip ng gumagawa ng kasamaang ito na sapat na ang pag-amin na siya ay nagkamali at nagsisisi, at pagkatapos ay matatamasa na niya ang lahat ng pribilehiyo ng bahay ng Diyos at matatanggap sa yakap o pakikisama ng simbahan.**

Inakala nila na hindi gaanong mabigat ang kasalanang ito, kaya binigyan nila ng magaan na halaga ang paglabag sa ikapitong utos. Ang ganitong pagtingin ay sapat na upang alisin ang kaban ng Diyos mula sa kampo, kahit na wala pang ibang kasalanan na magdudulot ng pag-alis ng kaban at pagpapahina sa Israel.—*Testimonies on Sexual Behaviour, Adultery and Divorce*, 248.1-3

Sa mga taong binibigyan ng magaan na pagpapahalaga ang kasalanang pangangalunya, ang mga salitang ito ay maaaring tunog matindi at mapanuri, ngunit ito ay isang taimtim na panawagan sa makasalanan upang matulungan silang harapin ang kanilang sariling paghuhukom sa liwanag ng karakter ni Hesus.

Bigyang-halaga ang kasal at panatilihin ang katapatan sa isa't isa sa loob ng pag-aasawa. **Tiyak na hahatulan ng Diyos ang mga taong imoral at yaong nangangalunya.** Hebreo 13:4

Ngunit paano sila hahatulan ng Diyos?

Kahit ang mga Hentil, na walang isinulat na kautusan mula sa Diyos, ay nagpapakita na alam nila ang Kaniyang kautusan kapag kusang-loob nilang sinusunod ito, kahit hindi pa nila naririnig. Ipinapakita nila na ang kautusan ng Diyos ay nakasulat sa kanilang mga puso, **sapagkat ang kanilang sariling budhi at pagiisip ay nagpapahayag kung sila'y nagkakasala o gumagawa ng tama.** At ito ang mensaheng aking ipinapahayag—na darating

ang araw kapag hahatulan ng **Diyos, sa pamamagitan ni Kristo Hesus, ang bawat lihim na buhay ng tao.** Roma 2:14-16

Itataas ng ating Ama ang Kaniyang Anak sa harap ng buong mundo, at lahat tayo ay tititig sa Kaniyang mapagmahal na mga mata, at tayo mismo ang magpapasya kung makakapasok ba tayo sa langit o hindi. Sa labas ng presensya ni Hesus, maaaring magtiwala ang makasalanan na magiging maayos ang lahat at tatanggapin siya ng Diyos. Hindi niya isinasaalang-alang ang sariling paghuhusga sa sarili sa liwanag ng kahanga-hangang di-makasariling kabutihan ni Kristo. Marami, gaya ni Judas, ay iiyak na ipinagtaksil nila ang inosenteng dugo; muling ipinako nila si Kristo sa krus.

Sinumang nangangalunya sa kanyang asawa ay tiyak na maaaring patawarin. Ang babaeng nahuli sa pangangalunya ay malayang pinatawad ni Kristo, ngunit tandaan, kinailangan niyang pagdaanan ang isang sandali ng takot, iniisip na baka siya'y batuhin hanggang mamatay. Kinailangan niyang magkaroon ng pananampalataya upang tiisin ang pagsubok na iyon; kailangan niyang hawakan ang pag-ibig ng Diyos sa pamamagitan ni Kristo, habang siya ay ganap na nahaharap kay Kristo at sa simbahan dahil sa kanyang kasalanan sa pangangalunya.

Ang mga pinuno ng simbahan sa anumang pamayanang panrelihiyon na hindi nananawagan sa makasalanan na magsisi, at pinapalampas ang kasalanan sa pangangalunya, ay pinalalawak ang pagkakasala ng mangangalunya sa buong grupo. Kaagad na pumapasok ang isang salot sa pamayanan at nagsisimulang bulagin ang mga mata ng mga hindi nag-aakalang miyembro hanggang sa marami ang mawalan ng pananampalataya sa katotohanan. Ito ang dahilan kung bakit ipinahayag ng Espiritu ni Hesus sa pamamagitan ni Ellen White ang mga salitang ito:

Ang mga lumalabag sa ikapitong utos ay dapat suspindihin mula sa simbahan, at hindi dapat tanggapin sa pakikipagkaisa nito ni sa mga pribilehiyo ng bahay ng Diyos. **Sinabi ng anghel, "Ito ay**

hindi kasalanan ng kamangmangan. Ito ay sadyang kasalanan at tatanggapin ang kakila-kilabot na paghatol ng Diyos, maging matanda man o bata ang gumagawa nito.” — *Testimonies on Sexual Behaviour, Adultery and Divorce*, 248.4

Ang mga nangangalunya ay dapat ipalayas sa simbahan upang maunawaan nila ang kaseryosohan ng kanilang kasalanan laban sa Diyos at sa kanilang sarili. Ang kasalanan ay dapat lumala bago dumating ang kagandahang-loob ng Diyos (Roma 5:20). Ang awa ay maaari lamang maibigay kasabay ng katotohanan (Awit 89:14). Kapag nagsisi ang isang tao at pinutol ang relasyon sa pangangalunya, pagkatapos ng takdang panahon, maaari siyang muling tanggapin sa simbahan. Kung ang kanyang tunay na asawa ay mapagpalang tatanggap sa kanya, ito ay mabuti, ngunit kung hindi, pinaaalalahanan tayo ng mga salita ni Pablo:

Ngunit sa mga may asawa, may utos ako na hindi mula sa akin, kundi mula sa Panginoon. Ang isang babae ay hindi dapat iwan ang kanyang asawa. Ngunit kung siya’y mang-iiwan, **manatiling walang asawa o makipagkasundo sa kanya.** At ang isang lalaki ay hindi dapat iwan ang kanyang asawa. 1 Corinto 7:10-11

Ito ay isang napakabigat na isyu. Ipinagpapatuloy ni Ellen White ang pagpapaliwanag ng mga implikasyon nito para sa simbahan.

Hindi kailanman itinuring ng Diyos na ganito kasuklam-suklam ang kasalananang ito tulad ng sa kasalukuyan. Bakit? Dahil nililinis ng Diyos para sa Kaniyang sarili ang isang natatanging bayan, masigasig sa paggawa ng mabuti. Sa mismong panahon na nililinis ng Diyos ang natatanging bayang ito para sa Kaniyang sarili, may mga [hindi banal] na indibidwal na pumapasok sa ating piling. Sa kabila ng matuwid na katotohanang kanilang narinig—ang mga katakut-takot na salita ng Diyos na ipinakita sa kanila, at lahat ng maliwanag na katotohanan para sa mga huling araw na nakalaan upang gisingin ang Israel—**silay nagkakasala nang may kapalaluan, pinapayagan ang lahat ng ligaw na pagnanasa ng makalupang puso, tinatamasa ang kanilang**

makamundong hilig, pinapahiya ang layunin ng Diyos, at saka lamang ipinagtatapat na sila'y nagkasala at nagsisisi!

At tinatanggap sila ng simbahan at sinasabi ang “Amen” sa kanilang mga panalangin at panunuwat, na isang kasuklam-suklam na amoy sa ilong ng Diyos, at nagdudulot ng Kaniyang galit na bumagsak sa kampo. Hindi Siya maninirahan sa kanilang mga pagtitipon. Ang mga patuloy na kumikilos nang pabaya, tinatabunan ang mga kasalanang ito, ay iiwan sa kanilang sariling paraan, upang mapuno ng bunga ng kanilang sariling gawain.—*Testimonies on Sexual Behaviour, Adultery and Divorce*, 249.1-2

Nais naming maging ganap na malinaw: sinumang taong nangangalunya ay nananatiling may bukas na paglabag hanggang sa siya'y magsisi sa kanyang kasalanan at iwan ito. Kung siya'y magpatuloy at magpakasal sa iba, nananatiling bukas ang paglabag na iyon, tumitigas ang kanilang puso sa bawat araw na nananatili sila sa makasalanang relasyon na ito hanggang sa sa huli ay mapaso ang kanilang budhi na parang sa mainit na bakal; isinara nila ang mga panawagan ng Diyos.

Sa huling paghuhukom, sa harap ni Kristo at ng lahat ng mga anghel, kanilang aalalahanin ang kanilang desisyon na iwan ang kanilang asawa at saka nila makikita ang krus sa ibang pananaw: makikita nila si Kristo na tinusok ng kanilang mga desisyon, makikita nila nang detalyado ang bigat na idinulot sa kanilang asawa, makikita nila ang trauma na kanilang naidulot sa kanilang mga anak, sa simbahan, at sa pamayanan, at huhusgahan nila ang kanilang sarili dahil sa pagpapakita ng ganitong karakter na salungat kay Kristo. Mararamdaman nilang hindi nila kayang mamuhay sa dalisay na kapaligiran ng langit. Ang kanilang karakter ay ganap na hindi kaayon sa di-makasariling tibok ng paraiso.

Anumang pamayanang panrelihiyon na pinapawalang-sala ang ganitong relasyon sa pangangalunya ay tatanggalan ng arka ng

Diyos; ang paglabag ay mapupunta rin sa kanila; titigas ang kanilang puso, at sa huli ay hindi na nila maririnig ang tinig ng Diyos. Ang pagmamahal sa makasalanan ay nangangailangan na ang pamayanang may pananampalataya ay iharap ang katotohanan sa mga nasa relasyon sa pangangalunya nang may taos-pusong pag-aaruga.

Mga minamahal kong kapatid, maunawaan po sana natin ang kaseryosohan ng isyung ito. Nasa hangganan tayo ng makalangit na Canaan. Alam natin na ang ating Ama ay lubos na maawain, ngunit tayo, bilang mga tao, ay hindi; alam ng ating Ama ang mga bagay na hindi natin mapapatawad sa ating sarili sa liwanag ng karakter ng Diyos. Nanawagan kami sa lahat na tingnan ang mga utos ng Diyos sa Banal na Kasulatan hindi bilang parusa, kundi bilang kaligtasan. Hindi natin nais na sinuman ang sumama kay Cain sa pagdeklara sa harap ng Diyos, "Higit sa mapapatawad ang aking kasalanan." Genesis 4:13 LXX).

Nanatili ang tanong: paano naman ang mga naging biktima ng pangangalunya? Paano naman ang mga muling nagpakasal bago sila naging Kristiyano? Una, kailangan nating talakayin ang usapin ng pananagutan, at pagkatapos ay tatalakayin natin ang mga mas tiyak na kasong ito.

KUNG WALANG BATAS, WALANG KASALANAN

Itinutukoy ng Bibliya ang kasalanan bilang paglabag sa kautusan (1 Juan 3:4). Itinuturing ng Bibliya at ng Espiritu ng Propesiya ang kautusan bilang malinaw na salin ng karakter ng Diyos.

Ang kautusan ng Diyos ay kasing-banal ng Diyos mismo. **Ito ay isang pahayag ng Kaniyang kalooban, isang salin ng Kaniyang karakter, ang pagpapahayag ng banal na pag-ibig at karunungan.** Ang pagkakaisa ng buong sangnilikha ay nakasalalay sa ganap na pagsunod ng lahat ng nilalang, ng lahat ng bagay may buhay man o wala, sa kautusan ng Manlalalang. Itinakda ng Diyos ang mga kautusan para sa pamamahala, hindi lamang ng mga may buhay, kundi maging ng lahat ng gawain ng kalikasan. — *Patriarchs and Prophets*, 52.3

Kapag tayo ay may kaalaman tungkol sa kautusan, nangangailangan ng paghihimagsik upang tahakin ang ibang landas. Ang paghihimagsik ay isang matibay na pasya na salungatin ang kalooban at ang karakter ng Diyos.

Ang tanging kahulugan natin ng kasalanan ay yaong ibinigay sa salita ng Diyos; ito ay ang “paglabag sa kautusan;” **ito ay ang bunga ng isang prinsipyo na laban sa dakilang kautusan ng pag-ibig na siyang saligan ng banal na pamamahala.**—*The Great Controversy*, 492.2

Para sa isang taong lumaki sa sanlibutan na walang kaalaman tungkol sa mga utos ng Diyos, maaari silang dumaan sa diborsyo at muling pag-aasawa nang hindi tunay na nauunawaan ang kautusan o ang mga kahihinatnan ng mga bagay na ito. Kapag sila ay pumasok sa simbahan, doon lamang sila nagiging mulat sa kautusan ng Diyos. Nang sila’y muling mag-asawa sa sanlibutan, hindi nila alam ang kautusan, kaya’t hindi sila lumalaban dito. Gaya ng sinabi ni Pablo:

sapagkat ang kautusan ay nagdadala ng galit; ngunit kung saan walang kautusan ay wala ring paglabag. Roma 4:15, NKJV

Gayunman, kapag ang isang tao ay pumasok sa simbahan at naging mulat sa kanyang nagawa, siya ay magsisisi ayon sa mga prinsipyo ng kasalanang bunga ng kamangmangan. Gaya ng ating binanggit mula kay Joseph Bates noon:

Lahat ng mga walang kaalam-alam na pumasok sa gayong mga labag na kasunduan ng pag-aasawa, at sa gayon ay lumabag sa mga utos ng Diyos, ayon sa naunang patotoo ng Kasulatan, ay makasusumpung ng kaginhawahan sa pamamagitan ng pagsunod sa mga sumusunod na alituntunin, katulad ng.:

“At kung ang sinuman sa karaniwang tao ay magkasala dahil sa kamangmangan, sa paggawa ng alinman laban sa mga utos ng Panginoon na hindi dapat gawin, at siya ay nagkasala; o kung ang kanyang kasalanan na kanyang nagawa ay dumating sa kanyang kaalaman: maghahandog siya ng kanyang alay, ... at ang pari ay gagawa ng pagtubos para sa kanyang kasalanan na kanyang nagawa, at siya ay patatawarin.” Levitico 4:27-28, at huling bahagi ng talata 35.

Sa ilalim ng ebanghelyo, ang handog ay maka-Diyos na kalungkutan dahil sa kasalanan. Sabi ni Pablo, “Na ako nang una’y isang mapanlait (lumalabag sa ikatlong utos), at isang manguusig, at mapang-api; gayunma’y kinahabagan ako, sapagkat ginawa ko iyon sa di-pagkaalam at sa kawalan ng pananampalataya.” 1 Timoteo 1:13.

Review and Herald, March 12, 1857

Ang gayong tao ay tinatanggap sa pamayanang may pananampalataya. Para sa sinumang dumaan sa diborsyo at muling pag-aasawa, mararanasan pa rin nila ang likas na mga bunga ng paglabag sa ikapitong utos, ngunit ipinagkakaloob sa kanila ng Diyos ang Kaniyang biyaya upang malampasan ito sa pamamagitan ng pagsisisi at pagpapakumbaba.

Gayon ang pagkakaiba ni Satanas at ni Adan. Si Satanas ay nagkasala sa liwanag ng katotohanan, samantalang si Adan ay walang kaalaman sa mas malalalim na prinsipyo ng kautusan. Siya ay lumihis ng landas mula sa Diyos, ngunit hindi siya naghimagsik sa parehong paraan na ginawa ni Satanas, sapagkat mas kaunti ang kanyang pagkaunawa sa kautusan. Kaya’t ipinagkaloob sa kanya ang pangalawang pagkakataon.

Ngunit kahit bilang makasalanan, ang tao ay nasa ibang kalagayan kaysa kay Satanas. Si Lucifer sa langit ay nagkasala sa liwanag ng kaluwalhatian ng Diyos. Sa kanya, na higit sa alinmang nilikhang nilalang, ibinigay ang malinaw na kapahayagan ng pag-ibig ng Diyos. Nauunawaan niya ang karakter ng Diyos, alam niya ang Kaniyang kabutihan, ngunit pinili ni Satanas na sundin ang sarili niyang makasarili at nagsasariling kalooban. Ang pagpiling ito ay pinal na. Wala nang magagawa ang Diyos upang siya’y ilitas. Subalit ang tao ay nadaya; ang kanyang isipan ay nadiliman ng mga mapanlinlang na pangangatwiran ni Satanas. Hindi niya nalaman ang kadakilaan at lalim ng pag-ibig ng Diyos. Para sa kanya ay may pag-asa sa pagkakilala sa pag-ibig ng Diyos. Sa pamamagitan ng

pagmamaside sa Kaniyang karakter, siya ay mahihikayat na muling bumalik sa Diyos.— *The Desire of Ages*, 761.5

Ngunit para sa isang batang pinalaki sa liwanag ng ebanghelyo at ng mga utos ng Diyos at may kaalaman sa kautusan na nagsasabing, “huwag kang mangangalunya,” kung ang batang iyon ay lumaki at nangalunya, ang gawaing iyon ay paghihimagsik laban sa alam niyang tama.

Naalala ko isang gabi habang ako’y nanunuluyan sa isang malapit na kaibigan sa Puerto Rico. Nakaupo kami sa tabing-dagat at nakikipag-usap sa aming kapitbahay na isang beterano ng digmaan sa Vietnam. May sinabi siyang tumimo sa akin tungkol sa alok sa kanya na tumanggap ng isang administratibong posisyon upang siya ang magpasya kung sino ang ipapadala sa unahan upang makipaglaban. Sinabi niya na tinanggihan niya ito sapagkat ayaw niyang akuin ang pananagutang magpadala ng kapwa lalaki sa kamatayan. Pagkatapos ay may sinabi siyang napakalalim na tumutukoy sa sistemang pantao ng katarungan. Sabi niya, “walang kapatawaran para sa taong lumalabag sa sarili niyang moral na paninindigan.” Hinangaan ko ang tapang ng lalaking ito na manatili sa unahan kaysa labagin ang kanyang sariling moral na paninindigan, at pinag-isipan ko ang lalim ng pahayag ng isang taong mas pipiliin pang mamatay kaysa magpadala ng ibang mga lalaki sa kanilang kamatayan.

Ito ay tumutukoy sa malalim na nakatanim na sistemang pantao ng katarungan na ating nakuha kay Satanas: “ang bawat kasalanan ay dapat parusahan” (DA 761.4). Lubos na kilala tayo ng ating Ama; alam Niya kung paano mahuhubog ang ating mga karakter kapag nilalabag natin ang mga utos na alam nating totoo.

Para sa atin na nakaranas ng kalungkutan dahil sa iniwan ng asawa at pinili ang ibang tao, kung ikaw ay kumilos ayon sa prinsipyo ng muling pag-aasawa ng inosenteng panig, matapos mong gawin ang lahat ng makakaya upang maayos ang inyong pagsasama, malamang na hindi ka naghimagsik laban sa iyong nauunawaang

tama. Kung taimtim kang humingi ng payo sa simbahan, iniharap ang iyong kaso, at ginamit ang prinsipyo ng muling pag-aasawa ng inosenteng panig, dapat ay payapa ang iyong budhi. Sa ganitong kalagayan, at sa liwanag ng ating kaalaman ngayon, ang mga mag-asawang ito ay nararapat na ipagtapat ang kanilang kasalanang bunga ng kamangmangan, na hindi nila alam na ang Bibliya ay hindi nagbibigay-daan sa muling pag-aasawa. Kung ikaw ay masayang kasal ngayon, wala nang dahilan upang maghiwalay, sapagkat hindi ka naghimagsik laban sa alam mong tama.

Para sa mga nakapasok na sa liwanag ng karakter ng Ama sa kagalakan ng Ama at ng Anak, at maaaring nag-iisip ng muling pag-aasawa, pakisuri ang mga katibayang mula sa Bibliya na aming iniharap. Ang tanong na dapat mong itanong sa iyong sarili ay ito: nagtitiwala ka ba sa Bibliya kahit na ito'y mahirap tanggapin? Ang pag-ibig at kagalakan ba ng Ama at ng Anak ay nagbibigay sa iyo ng kapanatagan upang makapahinga ka sa Kanilang pag-ibig? Ang pagpapatuloy sa pagnanais na muling mag-asawa ay nagpapakita ng kakulangan ng pagkaunawa sa pag-ibig ng Diyos na inihahayag sa liwanag ng Mensahe ng Ika-apat na Anghel.

Batay sa sinasabi ng Kasulatan, aking ipinapayo na ang muling pag-aasawa ay hindi dapat isagawa ng mga nasa loob ng kilusan. Para sa mga bagong nakatanggap ng mensahe at iniwan ng kanilang asawa para sa iba, at ang asawang iyon ay wala sa mensahe, sa ilang natatanging pagkakataon ang muling pag-aasawa ay maaaring magsilbing kinakailangang pag-aangkop at pagpapahintulot para sa mga sugatang dulot ng kasalanan. Subalit, mahigpit kong ipinapayo na kayo'y maghintay, mag-aral, at magpatibay sa mensahe. Naniniwala ako na sapat ang biyaya ng Diyos, ngunit gaya ng aking nakikita, ang aking Tagapagligtas ay hindi kailanman nananakot o pumipilit sa mga tao; kung nais nilang tahakin ang mas mahinang daan, hindi naman namin ipagkakait ang pakikisama sa inyo.

Subalit sa buong pag-ibig at upang makatulong sa inyong pagninilay tungkol sa napakaseryosong usaping ito, nais naming itanong: Nais mo bang mamuhay ayon sa pinakamataas na kapahayagan ng katotohanan sa Kasulatan? Nais mo bang tanggapin si Hesus ayon sa Kanyang salita, na Siya ang aaliw, magpapala, at magmamalasakit sa iyo? Ngunit unawain mo na hindi ko maaaring isagawa, ni maipapayo sa sinuman sa loob ng kilusan na magsagawa ng muling pag-aasawa, sapagkat ito’y laban sa pinakamataas na tawag ng Kasulatan na ating naunawaan. Ang ibig ko lamang ipahayag ay hindi namin ipagkakait ang pakikisama, sapagkat hindi ko pinaniniwalaang magkakaroon ng paglabag sa gayong kalagayan.

Sa diwa, ito ay magiging isang pagpapahintulot para sa mga namumuhay sa karanasan ng Lumang Tipan. Sinasabi ko ito bilang bahagi ng isang proseso ng paglipat tungo sa makalangit na kalooban ng kasal, ang habambuhay na pagsasama ng isang lalaki at isang babae. Ito ang nais ng Diyos para sa Kanyang mga anak, at ito ang pinakaligtas na landas.

Ngunit para sa mga nakapag-asawa na at nakauunawa ng kasalukuyang katotohanan, masasabi ko nang malinaw na wala kayong batayan para sa muling pag-aasawa ayon sa Kasulatan.

Ako’y nananawagan sa lahat ng mga pinuno ng kilusan na hikayatin ang lahat ng nagnanais na muling mag-asawa, ipakita sa kanila ang Kasulatan, at itanong kung nais ba nilang lumakad sa lahat ng liwanag na ipinahayag ng Diyos o hindi?

Para sa mga umiibig sa mahalagang katotohanang ibinigay sa atin ng Diyos, ako’y nananawagan sa inyo na piliin ang mas mataas na landas sa halip na tahakin ang daan ng muling pag-aasawa. Ipakita sa sanlibutan na ang Ama at ang Anak ay sapat na. Sa ganitong paraan, maitatago ninyo ang inyong puso na bukas para sa inyong asawa, upang ipanalangin sila at mamuhay tulad ng pamumuhay ni Hesus para sa ating lahat, na kailanman ay hindi sumusuko; at hindi bumibitaw hanggang kamatayan.

Ako'y nananawagan sa lahat ng nakararanas ng kahirapan sa kanilang pag-aasawa na manalangin upang tanggapin ang Espiritu ni Hesus na siyang nagdadala ng krus, gaya ng Kanyang ginagawa para sa lahat ng makasalanan sa sanlibutang ito. Kung ang sitwasyon ay maging tunay na hindi na matiis, maaari kayong maghiwalay nang may mabigat na kalooban, subalit gawin ito nang may layunin na ipanalangin ang inyong asawa, habang pinananatili ang pag-asa at pananampalataya na darating ang panahon ng pagkakasundo.

Lubos kong nauunawaan ang bigat ng mga implikasyon ng aking mungkahi. Ako'y nananawagan sa lahat na dapat nating ibatay sa Kasulatan ang lahat ng ating ginagawa. Sinasabi sa atin ni Hesus na mamuhay ayon sa bawat salitang nagmumula sa bibig ng Diyos. Mula sa aking pag-aaral ng Kasulatan, hinahatulan ng aking budhi na ang muling pag-aasawa ay laban sa mga prinsipyo ng karakter ng Diyos. Bilang isang ministro ng ebanghelyo, tungkulin kong sabihin sa inyo ang katotohanan sa pag-ibig, at ang aking pinaniniwalaan na siyang pinakamataas na kabutihan.

Nauunawaan ko kung bakit nagpakumbaba ang Diyos na pahintulutan ang diborsyo at muling pag-aasawa sa nakaraang kasaysayan. Ipinapakita nito ang isang pagtitiyaga at mahabang pagtitiis na tunay na kahanga-hanga. Ngunit ngayon, sa mga huling araw na ito, tinatawag ng Diyos ang Kanyang bayan na bumalik sa tunay na pagkaunawa tungkol sa pag-aasawa. Ito'y magbibigay sa ating lahat ng mas maliwanag na larawan kung paanong ang ating Ama at ang Kanyang Anak ay kailanman ay hindi sumusuko sa sinuman. Pakinggan natin ang Kanyang tawag at tayo'y pagpapalain.

KABANATA 21

ANG KASAL AT ANG PAGBABAYAD-SALA

Isa sa pinakamahalagang pagbabagong-diwa na ating natuklasan sa Father of Love movement ay kung paano natin nauunawaan ang Pagbabayad-sala. Sa pinakapuso ng Pagbabayad-sala ay ang proseso kung saan tayo'y ipinapanumbalik sa pakikipagkasundo sa Diyos. Bilang buod, ako'y magbabanggit mula sa aklat na *At-One-Ment*:

Sa pananaw ng Lumang Tipan hinggil sa Krus, hinihingi ng katarungan na ito'y mapagbayaran. Ngunit sa Bagong Tipan, ang hangarin ay ang muling pagkakaisa ng dalawang puso sa pag-ibig at pagkakaisa. Upang ito'y mangyari, kinakailangang maalis ang maling pagkaunawa ng tao tungkol sa karakter ng Diyos, sapagkat kung hindi, hindi maisasakatuparan ang pagbabayad-sala.

Ang Krus ng Lumang Tipan ay nagpapatahimik sa ating poot at nagbibigay-daan upang mapatawad natin ang Diyos para sa mga hirap na ating naranasan sa buhay. Samantalang ang Krus ng Bagong Tipan ay nagbibigay sa atin ng pagpasok sa banal na silid ng puso ng Diyos at nagbibigay-kakayahan upang mabilang natin

ang bigat ng ating pagkakasala laban sa Kanya, sa isang ligtas na dako, na walang kaparusahan.

Ang nakakatakot na larawan ng Hukom sa Daniel 7 na sumusuri sa bawat ating iniisip at ginagawa ay nagiging isang larawan ng Santuwaryo na hindi na humihingi ng dugo, na nagbibigay-daan upang ang Santuwaryo ay luminis gaya ng nakasaad sa Daniel 8.—*At-One-Ment*, 191-192⁴⁰

Ang Pagbabayad-sala sa ilalim ng Lumang Tipan ay nangangailangan ng kaparusahan, samantalang ang Pagbabayad-sala sa ilalim ng Bagong Tipan ay nangangailangan ng matiisin at mapagmahal na pagtitiis ng Diyos hanggang sa maunawaan ng makasalanang kung gaano siya nagkamali tungkol sa Kanya. Gaya ng ipinahayag ni George Fifiel:

Ang pagbabayad-sala ay maisasakatuparan lamang sa pamamagitan ng hayagang pagpapahayag ng Diyos ng Kanyang pag-ibig, sa kabila ng kasalanan at pagdurusa, upang ang mga puso ng tao ay mahipo at lumambot; at sila, na naligtas mula sa mga panlilinlang ni Satanas, ay makita kung gaano lubos at kakila-kilabot nilang hindi naunawaan ang Banal, at sa gayon ay kanilang nilapastangan ang Espiritu ng Kanyang biyaya. Sa ganitong paraan sila ay mahihikayat, bilang mga kapatid na nagbabalik, na muling bumalik sa tahanan ng Ama sa mapagpalang pagkakaisa.⁴¹

Sa pag-aasawa sa pagitan ni Kristo at ng Kanyang iglesia, Siya ang inosente at tayo namang mga makasalanang ang maysala. Paano Niya tayo tinatrato? Kanyang tinititiis ang matinding paghihirap dahil sa ating makasalanang pagkamakasariili, araw-araw, taon-taon. Ang mga handang makakita nito ay makakakita kung gaano kalaki ang Kanyang pag-ibig sa kanila, at sa gayon ay nadudurog ang kanilang puso. Ang krus ay makapangyarihang nagsasalita sa

⁴⁰ Maaaring i-download mula sa maranathamedia.com

⁴¹ George Fifiel, *God is Love*, (1897), page 48

kanila kung paanong minahal Niya tayo sa kabila ng ating poot at kalupitan laban sa Kanya.

Tayong lahat ay tinawag sa landas na ito ng pakikipagkasundo sa mga tumututol sa atin, maging sa loob ng iglesia o sa mahihirap na pag-aasawa.

Ang pag-aasawa sa ilalim ng Lumang Tipan ay nangangailangan ng kaparusahan, pagpapataksik, o kamatayan bilang kabayaran sa paglabag upang magkaroon ng pagbabayad-sala. Ngunit ang pag-aasawa sa ilalim ng Bagong Tipan ay nag-aanyaya sa inosenteng panig na ibigin ang kanilang asawa o ang kanilang iglesia. Inaanyayahan silang matutong magtiis nang may pagtitiyaga sa kabila ng pagtanggì at pagkamakasarili. Inaanyayahan tayong ipanalangin ang mga nakasakit sa atin, at kumapit sa pag-asa ng pagbabago, kahit na tila imposibleng mangyari ito, nang hindi nangangailangan ng kaparusahan.

Lubos na mauunawaan na kung ating pinaniniwalaan na hinihingi ng Diyos ang kaparusahan sa kasalanan sa pamamagitan ng kamatayan bago maisakatuparan ang pagbabayad-sala, gayundin kapag ang mag-asawa ay nakaranas ng matinding pagmamalupit mula sa isa't isa, naisin nilang putulin ang ugnayan bilang kaparusahan. Ang pagpapataksik ay mas maayos na paraan ng pagsasabi ng “patay ka na para sa akin.”

Ngunit kapag ating nauunawaan na ang Diyos ay tinitii ang krus sa buong kasaysayan ng sangkatauhan, at na Siya’y hindi humahatol o nagpaparusa, tayo’y tinatawag sa isang ibang pananaw sa pagharap sa mahirap na pag-aasawa. Ang mahirap na pag-aasawa ay isang paanyaya upang pasanin ang krus; ito ay isang paanyaya na lumapit kay Hesus upang tumanggap ng Kanyang lakas upang tiisin ang pagdurusa at kahirapan. Ito rin ay isang paanyaya na sumimsim nang mas sagana sa Espiritu ng Diyos sa pamamagitan ng Sabbath at ng mga kapistahan, at malaman na sa bawat iyong tinitii, si Kristo ay naroroon at nararamdaman ito kasama mo, maliban na lamang na Kanyang

nadarama ito nang higit pa, sapagkat ang Kanyang puso ay higit na mas mahabagin kaysa sa atin.

Kung paano natin nakikita ang Pagbabayad-sala ay tuwirang nakaaapekto sa ating pagkaunawa kung paano lulutasin ang isang mahirap na pag-aasawa. Papasok ba tayo sa Pagbabayad-sala ng Bagong Tipan hinggil sa usapin ng pag-aasawa?

Para sa lahat ng naniniwala na sisirain ni Kristo ang mga masama sa wakas, maaaring ihambing si Kristo kay Haring Henry VIII. Nang ang kanyang asawa ay hindi nagbunga, ipinapatay niya ito sapagkat hindi niya basta-basta maaaring hiwalayan. Sa Ikalawang Pagparito, pinaniniwalaan ng Kristiyanismo na papatayin ni Kristo ang Kanyang mga di-tapat na asawa kasama ng lahat ng tumanggi sa paanyaya sa kasalan. Kung ilalagay natin ang paksang ito sa konteksto ng isang magulang na nakikitungo sa mga anak, iniaaborto ni Kristo ang Kanyang mga di-tapat na anak at hinahadlangan silang makapasok sa daigdig ng liwanag mula sa daigdig ng kadiliman, na maaari nating ihambing sa isang sinapupunan.

Ang mga paglalarawang ito kay Kristo ay nakapandidiri. Sa liwanag ng ikaapat na anghel, nalalaman natin na ang ating Tagapagligtas, gaya ng Kanyang Ama, ay hindi gumagamit ng anumang uri ng dahas.

Ang mga prinsipyo ng karakter ng Diyos ang naging saligan ng edukasyong palaging inilalagay sa harapan ng mga anghel sa langit. Ang mga prinsipyong ito ay **kabutihan, awa, at pag-ibig**. Ang liwanag na nagpapatunay sa sarili ay dapat kilalanin at malayang tanggapin ng lahat ng may hawak ng tiwala at kapangyarihan. Kailangang tanggapin nila ang mga prinsipyo ng Diyos at hikayatin ang lahat ng naglilingkod sa Diyos, sa pamamagitan ng pagpapakita ng katotohanan, katarungan, at kabutihan, [na] ito lamang ang kapangyarihang dapat gamitin. **Hindi kailanman dapat gumamit ng dahas....**

Ang mga prinsipyong ito ang dapat maging dakilang saligan ng edukasyon sa bawat pamamahala sa lupa. Ang mga alituntunin na ibinigay ng Diyos ay dapat sundin at igalang sa bawat iglesia. Ipinag-utos ito ng Diyos. Ang Kanyang pamahalaan ay dapat maging moral. **Walang bagay ang dapat gawin sa pamamagitan ng pamimilit. Ang katotohanan ang dapat manaig na kapangyarihan. Lahat ng paglilingkod ay dapat gawin nang kusa at dahil sa pag-ibig sa paglilingkod sa Diyos.** Ang lahat ng pinararangalan ng mga tungkuling may impluwensya ay dapat kumatawan sa Diyos, sapagkat sa kanilang pagtupad ng tungkulin, sila ay kumikilos sa lugar ng Diyos.—*Christ Triumphant*, 13.2-3

Ang pagbabanta na patayin ang isang tapat na asawa, o ipalaglag ang mga anak na hindi nakalulugod sa iyo ay paggamit ng mga prinsipyong wala sa likas na katangian ng Diyos. Para sa atin na nakaaalam na ang Diyos ay hindi kailanman pumuputol ng sinuman, ni gumagamit ng pamimilit, batid natin na kapag inilapat ito sa usapin ng pag-aasawa, ang pagputol sa isang asawa upang magpakasal sa iba ay hindi Espiritu ni Kristo kundi sa halip ay espiritu ni Satanas.

Totoo na ang isang walang-kasalanang asawa, tulad ni Kristo, ay maaaring iwan sa labas ng puso at tahanan ng kanyang nagmatigas na asawa, ngunit kasama si Kristo, sila'y nananatiling nakatayo sa pintuan at matiyagang kumakatok, muling naghahangad na makapasok sa piling ng minamahal.

Sa gayunding diwa, si Kristo ay nakatayo sa labas ng pintuan ng ating mga puso, nakikiusap sa atin na talikuran ang kasalanan ng muling pag-aasawa sapagkat ito ay hindi bahagi ng karakter ng Diyos.

KABANATA 22

ISANG GILINGANG-BATO SA LEEG

Nais kong bumalik sa mga prinsipyo na ating tinalakay sa kabanata 8 ng aklat na ito. Aking babanggitin ang sipi:

Ang pinagpalang pagkakaisa na ito [pag-aasawa], na nilikha ayon sa wangis ng Ama at ng Anak, ay siyang pagsasamang pinagmumulan ng pagkakalikha ng mga anak. Ang pagkakakilanlan ng bata ay nagmumula sa mapagmahal na pagkakaisang ito. Ang daluyan ng pagpapalang kinalalagyan ng bata ay lubos na nakasalalay sa pagpapanatili ng mga magulang sa mga prinsipyo ng pagpapala at pagpapasakop.—*Harden Not Your Hearts*, chapter 8

Ang pag-iisip tungkol sa diborsyo at muling pag-aasawa ay hindi lamang nangangailangan ng pagkatigas ng puso laban sa asawa, kundi pati na rin sa mga anak na isinilang sa pagkakaisang iyon. Ang sistemang pagpapala na idinisenyo ng Diyos upang tulungan ang mga bata na umunlad at lumaki ay nasisira dahil sa ganitong mga kilos. Sa aklat na *Identity Wars*, detalyado ang ilan sa mga epekto sa mga bata na ang mga magulang ay nagdiborsyo.

Ang pagkabigla, galit, at dalamhati na nararamdaman ng hindi kusang panig ay madalas na inihahambing sa pakiramdam ng pagkamatay ng isang kapareha. Ang mapaminsalang reyalidad ng diborsyo ay hindi lamang simpleng paghahati ng mga ari-arian, ito ay nangangahulugan ng muling pagbibigay-kahulugan sa iyong buong pagkakakilanlan.

Ang pinakamalalaking biktima, siyempre, ay ang mga bata. Ang saklaw ng mapanirang damdamin na dumadaloy sa puso ng isang bata, hindi lamang sa oras ng pangyayari kundi sa buong natitirang buhay nila, ay hindi kailanman ganap na masukat.

Sinuri ni Jim Conway ang daan-daang matatanda na dati'y mga batang nakaranas ng diborsyo, at ang saklaw ng damdaming kanilang naramdaman ay inilalarawan sa sumusunod na paraan:

Hindi Masaya	72%
Naramdaman ang Kawalan ng Kapangyarihan	65%
Naramdaman ang Kalungkutan	61%
Natatakot	52%
Galit	50%
Naramdaman ang Pagkawalang-pansin	48%
Naramdaman ang Personal na Pagtatanggihan	40%
Naramdaman ang Kawalan ng Halaga	30%

Ang pagiging biktima ng diborsyo noong sila ay mga bata ay nag-iwan sa mga matatandang ito ng mga sumusunod na suliranin:

Palaging naghahanap ng pag-apruba	58%
Tinatalikuran ang ilang bahagi ng kanilang nakaraan	54%
Masyadong mahigpit sa sarili	53%
Siniseryoso ang sarili ng labis	47%
Sobrang pagdahilan sa mga sitwasyong wala silang kontrol	42%
Mayroon pa ring problema sa pakikipag-ugnayan	40%

Hindi ba't nakapagtataka na sinabi ng Diyos, "Kinamumuhian Ko ang diborsyo!" Malakias 2:16. Anuman ang paraan ng pagkakaganap nito, o sino ang umalis sa kanino, ang pagkawala

ng ugnayan ng pamilya ay labis na nakapipinsala sa lahat ng panig. Walang nananalo kapag nasira ang ugnayan ng pamilya. — *Identity Wars*, 26-27

Sino ang makasusukat sa dalamhating nararanasan ng isang bata kapag ang kanilang mga magulang ay nagdiborsyo, na sinundan ng muling pag-aasawa? Madalas na sinisisi ng mga bata ang kanilang sarili sa pagkakabuwag ng kanilang mga magulang. Ang pagkakasala na kanilang dala ay nagdadala sa kanila sa iba't ibang uri ng adiksiyon at madalas nilang inuulit ang malungkot na kasaysayan ng kanilang mga magulang sa kanilang sariling mga relasyon.

At sinabi Niya, “Katotohanang sinasabi Ko sa inyo, maliban na kayo’y magsisi sa inyong mga kasalanan at maging gaya ng maliliit na bata, hindi kayo kailanman makakapasok sa Kaharian ng Langit. Kaya ang sinumang maging kasing-kababaan ng batang ito ay siya ang pinakadakila sa Kaharian ng Langit. At ang sinumang tumatanggap ng isang batang gaya nito sa Aking pangalan ay tumatanggap sa Akin. **Ngunit kung inyong palalampasin ang isa sa maliliit na ito na nagtitiwala sa Akin upang magkasala, mas mabuti pang Itali ang isang mabigat na gilingang bato sa inyong leeg at ilubog sa kailaliman ng dagat.** Mateo 18:3-6

Ang kadakilaan o halaga ng mga bata ay nagmumula sa kanilang ama. Kapag naghiwalay ang ina at ama, nababawasan ang pagkakataon ng bata na maabot ang halagang iyon. Ang isang batang pakiramdam ay walang halaga ay makakaranas ng iba't ibang uri ng dalamhati, at ang kawalang-halagang nararamdaman ng bata ay mararamdaman din ng iba.

Kapag nakita ng mga magulang ang buong epekto ng kanilang diborsyo sa kanilang mga anak, at kanilang naunawaan ang katotohanan tungkol sa karakter ng Diyos, maaari silang mabigla sa kaisipang ang kanilang mga ginawa ay higit pa sa kayang patawarin.

Totoo na sa ilang kaso, ang manatiling magkasama ay hindi posible dahil ang isang panig ay ganap na determinado na sundan ang landas ng kasalanan. Ang pokus natin dito ay simpleng pag-isipan ang pangmatagalang epekto ng pagkakahiwalay sa ugnayang siyang nagdadala ng mga bata sa mundo.

Ang panawag na ito para sa mga bata ay bahagi ng mensahe ni Elias na binanggit ni Malakias.

“Tingnan ninyo, ipinapadala Ko sa inyo ang propetang si Elias bago dumating ang dakila at kakila-kilabot na araw ng PANGINOON. Ang kanyang pangangaral ay babaliktarin ang mga puso ng mga ama patungo sa kanilang mga anak, at ang mga puso ng mga anak patungo sa kanilang mga ama. Kung hindi, ako’y darating at papatamaan ang lupain ng sumpa.” Malakias 4:5-6

Ang sumpang ipinapataw ng Diyos sa lupa ay hindi isang bagay na pabigla-bigla. Ito ang sumpa na tinatanggap ng mga bata mula sa kanilang mga magulang kapag nasira ang kanilang tahanan, na nagdudulot ng kawalan ng kapanatagan at hindi matatag na pamumuhay.

Napapansin natin ang kaugnayan sa pagitan ng sirang kapaligiran sa tahanan at ng espiritu na namumuno sa mga hari ng lupa.

gayundin naman ang mga matatandang babae, na sila ay maging mahinahon sa kanilang pag-uugali, hindi mapanlibak, hindi masyadong mahilig sa alak, guro ng mabubuting bagay—na kanilang paalalahanan ang mga kabataang babae na mahalin ang kanilang mga asawa, mahalin ang kanilang mga anak, maging maingat, dalisay, mapamahalaan sa tahanan, mabuti, at masunurin sa kanilang mga asawa, **upang ang salita ng Diyos ay hindi malapastangan.** Tito 2:3-5, NKJV

At siya’y nag-akit sa akin sa Espiritu patungo sa ilang. At nakita ko ang isang babae na nakaupo sa isang pulang hayop *na* **puno ng**

mga pangalan ng paglapastangan, na may pitong ulo at sampung sungay. Pahayag 17:3, NKJV

Tinalakay namin ang prosesong ito sa aklat na *Life Matters* kung paano ang pakiramdam ng kawalang-halaga ng isang kaluluwa ay maaaring humantong sa kanila upang subukang kontrolin ang iba sa isang mapang-aping paraan. Ang maliit na batang umiiyak hanggang sa makatulog dahil gumuho ang kanyang mundo dahil sa kanyang mga magulang, ay maaaring magsilbing motibasyon upang sirain ang mundo sa mas malaking saklaw. Sa pagtingin sa pagkabata ng mga taong naging pinuno ng mga kakila-kilabot na hukbo, madalas na makikita na sila ay may mga magulang na may sira o hindi maayos na relasyon.

May pagkakatulad sa pagitan ng slogan na “aking katawan, aking desisyon” at “aking kasal, aking desisyon.” Sa parehong sitwasyon, hindi isinasaalang-alang ang buhay ng anak bilang mahalaga. Ang bunga ng ganitong mga desisyon ay maaari lamang humantong sa pagdurusa, dalamhati, at kamatayan.

Pakinggan natin ang panawag ng ating Tagapagligtas na tiniis ang lahat ng pagdurusa ng mga bata dahil nagpasya ang kanilang mga magulang na hindi na sila maaaring magsama.

Nais kong ipahayag ang pasasalamat sa lahat ng mga magulang na lumaban sa mahihirap na sitwasyon upang panatilihin buo ang kanilang pagsasama para sa kanilang mga anak. Tunay na ito ay isang krus na pasanin, ngunit ang bunga nito sa buhay ng mga anak ay maaaring maging sapat na gantimpala, kung ito ay ginagawa sa diwa ng Kristiyanismo.

Kapag iniisip ang diborsyo, at lalo na ang muling pag-aasawa, pakisuyong isaalang-alang ang mga bata.

KABANATA 23

ANG PAG-IBIG AY HINDI KAILANMAN SUMUSUKO

Nang ilarawan ni Pablo ang pag-ibig ng Diyos na Agape sa 1 Corinto 13, sinabi niya:

Ang pag-ibig ay hindi sumusuko, hindi nawawalan ng pananampalataya, palaging may pag-asa, at nagtitiis sa lahat ng sitwasyon. Ang hula, pagsasalita sa mga wikang hindi nauunawaan, at espesyal na kaalaman ay magiging walang silbi. Ngunit ang pag-ibig ay magtatagal magpakailanman! 1 Corinto 13:7-8

Kung ang pag-ibig ay hindi sumusuko at nananatili sa atin, hindi rin tayo susuko sa mga taong mahal natin. Ang prinsipyong ito ay hindi lamang para sa asawa; ito ay sumasaklaw sa lahat ng malalapit at matagal nating relasyon sa mga tao sa ating paligid. Oo, maaaring may kakilala tayo na hindi naglalakad sa landas ng liwanag at hindi natin kilala ng mabuti⁴², ngunit sa mga taong

⁴² Si Hesus ay may malapit na ugnayan sa bawat tao, at dahil dito, hindi Siya kailanman mag-iwan ng sinuman anumang oras.

minahal natin, nakasama sa panalangin, inalagaan, at nakasama sa masayang sandali, hindi natin basta-basta itatapon ang mga relasyon na iyon kapag ang ating mga kaibigan ay napunta sa ibang direksyon. Hindi natin sila nakakalimutan, laging ipinapanalangin, at hinahangad ang muling pagkakaugnay at pagpapanumbalik kapag nagkakaroon ng paghihiwalay.

Ito ay hindi lamang nalalapat sa ating pamilya at mga kaibigan, kundi pati na rin sa simbahan. Ginawa ni Pastor Robert Wieland ang isang mahalagang obserbasyon tungkol sa prinsipyong Agape at ang kaugnayan nito sa pagmamahal para sa simbahan:

Ang mga kritiko na handang mawalan ng pag-asa para sa simbahan ay hindi sinasadyang nakikipaglaban sa pangunahing katotohanan ng karakter ng Diyos—“Ang Diyos ay agape” (1 Juan 4:8). Ang “panghuling pagtubos” ay dapat isama ang panghuling pagkakasundo sa katotohanan ng Kanyang banal na karakter sa konteksto ng tugmang na Araw ng Pagbabayad-sala. Kung saan nagkulang ang mga Hudyo, ang simbahan ay dapat magtagumpay bilang tugon sa biyaya, na “higit pang dumadaloy.” —Robert J. Wieland, *“As Many As I Love ...,”* 1986

Ang Simbahang Seventh-day Adventist ay ang natitirang simbahan ng Diyos. Ang mga may Agape sa kanilang puso ay hindi iiwan ang simbahan sa kanilang damdamin. Magiging magpasalamat sila magpakailanman sa mga pagpapalang kanilang natanggap sa pamamagitan ng simbahan, at hindi nila kailanman isusuko ang pag-asa na ipagkakasundo ng Diyos ang Kanyang simbahan sa Kanya. Totoo na hindi lahat sa simbahan ay pipiliing makipagkasundo, ngunit ang Espiritu ng Agape ay umaasa at nananalangin para sa simbahan at sa mga pinuno nito.

Ang prinsipyong may kinalaman sa diborsyo at muling pag-aasawa sa loob ng pamilya ay nagtutulak sa isang tao sa paniniwalang ang mga relasyon ay pansamantala; sa kalaunan, maaari silang makita bilang hindi mahalaga. Ang prinsipyong ito ay lumalawak din sa ibang relasyon sa mga kaibigan, kapitbahay,

at katrabaho. Kapag pinili ng isang tao ang diborsyo at muling pag-aasawa laban sa payo ng mga kapatid sa pananampalataya, siya ay matutukso na hindi lamang ihiwalay ang kanyang asawa kundi pati na rin ang sinumang hindi nagsasabi sa kanya ng gusto niyang marinig. Inihahanda nito ang isang tao na patahimikin ang anumang tinig na hindi sumasang-ayon sa kanyang sariling pananaw. Ito ay labis na mapanganib.

Ang parehong prinsipyong ito ay nalalapat sa mga nasa simbahan na nagnanais patahimikin ang mga nagtuturo sa kanila ng katotohanan tungkol sa Anak ng Diyos. Ginagamit ng simbahan ang biblikal na prinsipyong pag-aalis sa kapatiran, hindi bilang isang paraan ng pagtubos upang ibalik ang isang tao sa liwanag, kundi bilang paraan ng paghiwalay sa mga taong hindi sumusuporta sa doktrina ng simbahan.

Lahat ng ito ay paglabag sa mga prinsipyo ng Agape, na nagpapakita ng isang pag-ibig na hindi sumusuko, na hindi tumitigil sa pag-asa at panalangin.

Muling ating ipahayag ang pahayag ni Pastor Wieland tungkol sa simbahan at ilapat ito sa usapin ng pag-aasawa.

Ang mga kritiko na handang mawalan ng pag-asa sa kanilang asawa ay hindi sinasadyang nakikipaglaban sa pangunahing katotohanan ng karakter ng Diyos—“Ang Diyos ay agape” (1 Juan 4:8). Ang “panghuling pagbabayad-sala” ay dapat isama ang panghuling pagkakasundo sa katotohanan ng Kanyang banal na karakter sa konteksto ng tugmang Araw ng Pagbabayad-sala. Kung saan nagkulang ang simbahan, ang [144,000] ay dapat magtagumpay bilang tugon sa biyaya, na “higit pang dumadaloy.”—Robert J. Wieland, *“As Many As I Love ...”* 1986

Kung tunay nating pinaniniwalaan ang karakter ng Diyos na Agape, dapat nating isuko ang gawi ng diborsyo at muling pag-aasawa. Totoo na maaaring may mga sitwasyon na kailangan ng pansamantalang paghihiwalay, kahit na sa loob ng ilang taon,

ngunit ang Agape ay hindi kailanman nawawalan ng pag-asa. Ito ang patunay ng Agape sa aksyon.

Sa loob ng simbahan, ang sinumang tinig na humihikayat sa mga tao na iwan ang Simbahang SDA at talikuran ito, o na nagnanais lumikha ng kapalit na organisasyon ng simbahan, ay nagpapahiwatig na nawalan na sila ng pag-asa para sa simbahan. Ang Agape ay hindi nagkukulang; ito ay hindi sumusuko kailanman.

Isa pang mas banayad na paraan ng pagsuko sa kapwa ay makikita sa anyo ng Universalismo. Ang kasigasigan sa panalangin na karaniwan nating ibinibigay para sa mga tila nawala ay nababawasan sa pamamagitan ng espiritwalistang turo na ito. Tila ipinapakita nito ang malalim na malasakit para sa lahat, ngunit sa katotohanan, ito ay paraan upang pakiramdam ng isang tao na ayos lang na ang isang mahal niya ay hindi pa naliligtas. Ito ay isang solusyon na nagbibigay-katwiran sa kakulangan ng pananampalataya at pag-asa ng isang tao. Para sa mga universalista, makakapasok ka pa rin sa buhay na walang hanggan kahit na ikaw ay magdiborsyo at muling magpakasal, kahit na ito ay nakasasakit, at karaniwan itong nagtutulak sa universalista na maging maluwag sa bagay na ito, tulad ng madalas na nagreresulta sa pagiging maluwag sa iba pang mahihirap na usapin.

Bilang mga Adventist na naniniwala na kailangan nating lumakad sa makitid na daan upang maging handa para sa ikalawang pagparito, napakahalaga ng isang malinaw at magkakaugnay na estruktura ng doktrina. At sa kontekstong ito, ang sistematikong mga implikasyon ng diborsyo at muling pag-aasawa ay napakalawak. Para sa mga pamilyar sa mensahe ng Father of Love, alam natin na ang mga prinsipyo ng pitong hakbang sa hagdan ni Pedro ay konektado sa pitong simbahan.⁴³

⁴³ Tingnan ang artikulong ito para sa mas malawak na paliwanang.

<https://maranathamedia.com/article/view/peters-ladder-agape-and-the-seven-churches>

Ang huling dalawang hakbang sa hagdan ni Pedro ay ang pagkakapatiran (Phileo) at pag-ibig (Agape). Narito ang kumpletong talaan ng pitong hakbang at pitong simbahan:

Hagdan ni Pedro (2 Pedro 1:5-7)	Pitong Simbahan (Pahayag 2 & 3)	Agape
1. Kabutihan (G703)	1. Ephesus – Mabuting pagpapalawak ng ebanghelyo	Nawala ang Agape Pahayag 2:4
2. Kaalaman (G1108)	2. Smyrna – Kaalaman sa pagdurusa. Natutunan ang pagkamuhi ng mundo kay Kristo	Walang binanggit
3. Pagtitimpi (G1466)	3. Pergamos – Pagtitimpi sa gitna ng pagpapakompronta (kumain ng hindi tamang pagkain at makipagtalik sa labas ng kasal)	Walang binanggit
4. Pasensya (G5281)	4. Thyatira – Pagpapasensya sa mahabang panahon ng Kadiliman (AD 538–1500’s)	Bumalik ang Agape Pahayag 2:19
5. Kabanalan (G2150) o kabanalan sa pananampalataya	5. Sardis – Ang pag-usbong ng kilusang kabanalan bilang tugon sa Roma	Walang binanggit

6. Pagkakapatiran (G5360)	6. Philadelphia	Alam ng mundo na minahal Kita (Agape). Pahayag 3:9
7. Agape (G26)	7. Laodicea – sasagot ba siya?	Tinutuligsa ang mga nananatili sa Phileo lamang

Ano nga ba ang pangunahing pagkakaiba ng Agape at Phileo? Mula sa Phileo nagmula ang pariralang *pagkakapatiran*. Ang Agape ay nangangahulugang magmahal, samantalang ang Phileo ay nangangahulugang maging kaibigan. Ang isang kaibigan ay maaaring magpakita ng pagmamalasakit at maramdaman ang pagkakaugnay dahil sa iisang layunin o pinagsamang kasaysayan, ngunit ang Agape ay nagmamahal sa lahat ng pagkakataon at ilalim ng anumang kalagayan. Inihahambing ng Strong's Concordance ang dalawang salita sa ganitong paraan:

phileo

Mula sa G5384; maging kaibigan sa (magkagusto sa [isang tao o bagay]), ibig sabihin, magkaroon ng pagmamahal (**na nagpapakita ng personal na pagkakaugnay, bilang isang bagay ng damdamin o emosyon**; samantalang ang G25 [Agape] ay mas malawak, na sumasaklaw lalo na sa paghuhusga at sinasadyang pagsang-ayon ng kalooban bilang isang bagay ng prinsipyo, tungkulin at karapat-dapat: ang dalawa ay magkaugnay sa paraang katulad ng G2309 at G1014, o G2372 at G3563; ang una ay higit na ukol sa puso at ang huli ay ukol sa isip); partikular na nangangahulugang halikan (bilang tanda ng pagkamaalalahanin): – halik, pagmamahal.

Ang Phileo ay nagmumula sa damdamin, samantalang ang Agape ay nakaugat sa kalooban. Masasabi pa nga natin na ang Agape ang pinagmumulan upang ang Phileo ay mapanatiling matatag. Ang ating mga damdamin ay pabago-bago at kung minsan ay hindi matibay. Tinitiyak ng Agape na ang ating pagmamahal sa kapwa ay hindi nagbabago, kahit pa sila ay makasakit o tumalikod sa atin.

Upang magtagumpay ang huling iglesia sa Aklat ng Pahayag, kailangan nilang idagdag sa kanilang damdamin na nakabatay sa Phileo ang makaprinisipyo at tungkulin na pag-ibig ng Agape. Kapag ang mag-asawa ay nakakaramdam ng pagmamahal, iyon ay Phileo. Ngunit kapag nagsimula na silang dumaan sa mga pagsubok, ang Agape na pag-ibig ang magpapanatili sa kanila, sapagkat pinipili nitong ipakita ang pagmamahal kahit na ang isa ay hindi.

Upang maging bahagi ng 144,000, kailangan nating tumugon sa Agape ni Hesus sa ating pakikitungo sa ating asawa, malalapit na kaibigan, at ating iglesia. Hindi natin sila dapat talikuran. Kung taglay natin ang Agape, hindi natin sila iiwan, maging para sa ibang asawa, ibang iglesia, o ibang matalik na kaibigan.

Kapag aking pinagninilayan ang panawagan ni Hesus sa Kanyang iglesia, ang Kanyang kasintahang babae, nanginginig ang aking puso. Inaamin ko na wala sa akin ang ganitong uri ng pag-ibig. Damang-dama ko ang aking malaking pangangailangan. Marami sa loob ng iglesia ang lumayo at ayaw nang makisama sa akin. May mga pagkakataon na tinutukso akong gantihan sila sa ginawa nila sa akin, ngunit hindi ko ito magagawa. Sa aking pagtingin kay Hesus, nakikita kong kailangan kong maipako sa krus na kasama Niya. Kailangan kong magpatuloy sa pag-ibig, pag-asa, at pagtitiis alang-alang kay Kristo at sa mga minamahal ko sa loob ng iglesia.

Idinadalangin ko na inyong makita ang maraming dahilan kung bakit ang usapin ng diborsyo at muling pag-aasawa ay hindi maaaring umiral kung ang Agape ay nasa puso. Kung walang Agape, imposibleng maabot ang pamantayang ito.

Kung wala ang kaalaman tungkol sa tunay na mapagmahal na karakter ng Diyos na hindi humahatol o nagpaparusa nang sapilitan, hindi magiging posible na tayo ay mabago ayon sa Kanyang wangis, at ang ating mga pagsasama at pagkakaibigan ay magdurusa. Ngunit ngayon, taglay ang katotohanang ito, tayo ay tinatawag na umangat mula sa pagiging mga tagapahayag sa Filadelfia tungo sa pagiging mga nagtagumpay sa Laodicea. Kay gandang isipin na tanggapin ang pangakong ibinigay sa mga nagtagumpay sa Laodicea.

Ang magtatagumpay ay uupo na kasama Ko sa Aking trono, gaya ng Aking pagtatagumpay at pag-upo kasama ng Aking Ama sa Kanyang trono. Pahayag 3:21

Binanggit natin sa unang kabanata ang tungkol sa pagkakatulad ng dalawang institusyon mula sa Eden: ang Sabbath at ang pag-aasawa. Gaya ng Sabbath, ang pag-aasawa sa Bagong Tipan ay isang makapangyarihang pagpapahayag ng ebanghelyo, ng Pagbabayad-sala, at kung paano nakikitungo ang Diyos sa atin sa pamamagitan ng Kanyang dakilang pagtitiis at mahabang pasensya, habang naghihintay na ang Kanyang mga anak ay muling bumalik sa Kanya.

Ang isinulat ni Ellen White tungkol sa Sabbath ay naaangkop din sa institusyon ng pag-aasawa:

Ngunit ang mga walang katumbas na hiyas na ito [tungkol sa pag-aasawa] ay inilagay sa maling kalagayan [Neoplatonismo, selibasiya, larawan ng Trinidad ng pagkakapantay-pantay]. Ang kanilang mahalagang liwanag ay ginamit upang paglingkuran ang kamalian. Nais ng Diyos na alisin ang mga ito mula sa maling pagkakalagayan at ilagay sa balangkas ng katotohanan [Ama at Anak, Banal na Huwaran, Karakter ng Diyos, Dalawang Tipan]. Tanging isang banal na kamay lamang ang makagagawa ng gawaing ito. Dahil sa pagkakaugnay nito sa kamalian, ang katotohanan ay nakapagsilbi sa layunin ng kaaway ng Diyos at ng tao. Dumating si Kristo upang ilagay ito sa dapat nitong

kalagayan, upang luwalhatiin ang Diyos at maging daan ng kaligtasan ng sangkatauhan.— *The Desire of Ages*, 287.4

Ang gawaing ibalik ang Sabbath sa nararapat nitong kalagayan ay nakaranas ng maraming pag-unlad; ngayon ay ninanais din natin ang gayon para sa institusyon ng pag-aasawa upang ito man ay sumalamin sa walang hanggang ebanghelyo.

Sa mensahe noong 1888, ang Sabbath ay binago mula sa pagiging isang utos na dapat sundin sa ilalim ng parusa ng kamatayan tungo sa pagiging isang pangako ng kaloob ng Espiritu ni Hesus na magbabalik sa atin sa ganap na kalagayan kay Kristo. Gayundin naman, ang pag-aasawa ay dapat baguhin mula sa pagiging isang utos na sinusunod dahil sa takot sa kamatayan tungo sa pagiging isang pangako ng Espiritu ni Hesus na mahayag ang Agape sa ating mga asawa, hinding-hindi bibitawan, na sa gayon ay inilalantad ang Agape ng Ama at lumilikha ng tuluy-tuloy na epekto sa lahat ng malalapit na ugnayan.

Ako'y nananawagan sa lahat ng mga kapatid sa kasalukuyang katotohanan na buksan ang kanilang mga puso sa lahat ng kahulugan ng Agape. Pahalagahan natin ang ating mga pag-aasawa, ang ating mga kaibigan, at ang ating iglesia. Nawa'y ang Agape ang maging dahilan upang hindi tayo mawalan ng pag-asa, kundi patuloy na manghawakan sa ating pagtitiwala hanggang wakas, na ipinagkakatiwala ang lahat ng bagay sa mga kamay ng Ama sa pamamagitan ni Hesukristo na ating Panginoon.

KABANATA 24

IBA PANG MGA PAGSASAALANG- ALANG

Sa kabanatang ito, tatalakayin ko ang ilang mga katanungang maaaring lumitaw kapag pinag-iisipan ang paksa ng panghabambuhay na pag-aasawa.

Isang tunay na mabuting katanungan na itinatanong ng ilan ay paano kung nakapag-asawa ako ng isang taong hindi kalooban ng Diyos? Kung hindi kalooban ng Diyos ang pag-aasawa, paano Niya gagawing isang laman ang dalawa? Marahil ito ang tanong na naisip ni Jacob kinaumagahan matapos ang kanyang kasal kay Lea.

At nang dumating ang kinaumagahan, narito, si Lea nga. At sinabi niya kay Laban, “Ano itong ginawa mo sa akin? Hindi ba’t kay Raquel ako naglingkod sa iyo? Bakit nga ako’y iyong dinaya?” Genesis 29:25 NKJV

Hindi sinabi ng Diyos kay Jacob na hiwalayan si Lea. Nang ang kasal ay naisakatuparan, ito’y hindi na maaaring paghiwalayin. Kung sinusunod ng ating Ama sa langit ang prinsipyo ng

pagbuwag ng mga pag-aasawa na hindi bahagi ng Kanyang plano, ito sana ang napakagandang pagkakataon upang ipahayag Niya ang Kanyang kalooban.

Pangalawa, ang ating Ama sa langit ay hindi padalos-dalos o pabigla-bigla. Hindi Niya pinipilit ang Kanyang mga anak na sundan ang isang direksiyon lamang. Tiyak na inaakay Niya tayo sa pamamagitan ng Kanyang Espiritu; Kanyang binibigyang-gabay ang ating isipan kung ano ang mabuti para sa atin; sinasagot Niya ang ating mga panalangin kapag hinihiling natin ang karunungan... ngunit hindi Niya tayo pinipilit. Maaari ring sabihin na hindi binalaan ng Diyos si Jacob na huwag magkaroon ng dalawang asawa, ngunit ito'y lalong nagpapatunay na hindi Niya pinapawalang-bisa ang ating mga pagpili. Gumagawa Siya sa loob ng mga pasyang ating ginagawa, at ginagawa ang Kanyang makakaya upang ang mga ito'y maging isang pagpapala.

“Tunay na sinasabi Ko sa inyo, anumang inyong talian sa lupa ay tatalian din sa langit, at anumang inyong kalagan sa lupa ay kakalagan din sa langit. “Muli, sinasabi Ko sa inyo na kung dalawa sa inyo ay magkasundo rito sa lupa tungkol sa anumang kanilang hingin, ito'y ipagkakaloob sa kanila ng Aking Ama na nasa langit. Sapagkat kung saan may dalawa o tatlong nagkakatiyon sa Aking pangalan, Ako'y naroroon sa gitna nila.”
Mateo 18:18–20 NKJV

Kapag ang dalawang tao ay nanumpa sa harap ng Diyos, ng pamilya, at ng mga kaibigan, pinarangalan ng Diyos ang mga panatang iyon, at Kanyang isinasagawa na ang lahat ng bagay ay magtulungan para sa ikabubuti (Roma 8:28). Tayo ay lahat mga anak ng Diyos, at kaya Niyang ipadala ang Kanyang Espiritu sa mga humihiling nang may pananampalataya para sa tulong. Kung taglay natin ang Agape na pag-ibig ni Kristo, mamahalin natin ang taong pinanumpa natin, at hihilingin natin sa Diyos na tulungan tayong isakatuparan ang mga panatang iyon.

Kung sa bawat pagkakataon na ang isang anak ay gumawa ng pasya at ito'y binabali ng magulang, hindi kailanman mararamdaman ng anak ang bigat ng kanilang mga pasya. Sila'y papasok sa mas mataas na antas ng pag-aalinlangan sa paggawa ng mga desisyon, sapagkat maaaring mali ang mga pasyang kanilang gagawin.

Isinasaalang-alang din natin ang mga salita ni Moises tungkol sa mga panata,

Kung ang isang lalaki ay gumawa ng panata sa Panginoon, o nanumpa ng isang panunumpa upang itali ang kanyang sarili sa isang kasunduan, hindi niya sisirain ang kanyang salita; gagawin niya ang ayon sa lahat ng lumabas sa kanyang bibig. “At kung ang isang babae ay gumawa ng panata sa Panginoon, at itinali ang kanyang sarili sa isang kasunduan habang siya’y nasa bahay ng kanyang ama sa kanyang kabataan, at narinig ng kanyang ama ang kanyang panata at ang kasunduang kanyang ginawa upang itali ang kanyang sarili, at nanahimik ang kanyang ama, magiging bisa ang lahat ng kanyang mga panata, at magiging bisa ang bawat kasunduan na kanyang ginawa upang itali ang kanyang sarili. Ngunit kung ang kanyang ama ay tututol sa araw na kanyang marinig, walang bisa ang alinman sa kanyang mga panata ni mga kasunduang kanyang ginawa upang itali ang kanyang sarili, at siya’y palalayain ng Panginoon, sapagkat tinutulan siya ng kanyang ama. Mga Bilang 30:2–5 NKJV

Kung ang ating Ama sa langit ay tatayo sa lugar ng isang ama at pawalang-bisa ang panata ng Kanyang mahal na anak na babae, kailangan Niya itong gawin sa mismong araw na ginawa ang panata. Ang katahimikan ng Diyos sa isang kasal ay nagpapahiwatig na Kanyang pinahihintulutan na manatili ang mga panata ng Kanyang mga anak, sapagkat ang halaga ng pagbabago sa gayong napakahalagang pasya sa buhay matapos magawa ang panata ay mas mabigat kaysa sa pagpapatuloy ng panatang iyon. Higit pa rito, gaya ng ating nabasa sa itaas, kapag ang isang lalaki ay gumawa ng panata, ito’y hindi na maaaring bawiin.

Ngunit higit sa lahat, mga kapatid ko, huwag kayong manumpa, maging sa langit o sa lupa o sa alinmang iba pang panunumpa. Kundi ang inyong “Oo” ay maging “Oo,” at ang inyong “Hindi” ay maging “Hindi,” upang kayo’y hindi mahulog sa kahatulan. Santiago 5:12 NKJV

Pinag-iingat tayo na hayaang ang ating oo ay manatiling oo, at ang ating hindi ay manatiling hindi, upang hindi tayo mahulog sa kahatulan. Ang pagbabago ng isang panghabambuhay na paninindigan ay nagdudulot ng malaking pinsala sa kaluluwa. Kailanman ay hindi nagsasalita ang ating Ama ng anuman na hindi mananatili magpakailanman. Bilang Kanyang mga anak, dapat din nating gawin ang gayon.

Ang isa pang suliranin sa pag-iisip na baka maling tao ang aking napangasawa ay ito’y umaagaw sa isang tao ng kapangyarihang panghawakan ang kanilang mga panata. Kapag ang asawa ay hindi tumutupad sa aking nais, maaari kong simulang isipin na, “hindi kalooban ng Diyos na kami’y mag-asawa.” Ang ganitong mga kaisipan ay nagpapahina sa ugnayan ng mag-asawa at unti-unting sumisira sa pagmamahal at pagtitiwala. Subalit kung panghahawakan natin ang mga pangako ng Diyos, na sa Kanya ay walang imposible, at ihaharap natin sa Kanya ang ating mga kahilingan, makatitiyak tayo sa Kanyang Salita. Kung kayang buhayin ng Diyos ang mga patay, kaya rin Niyang baguhin tayo, kahit hindi natin nakikita ang ating sariling mga pagkukulang.

Isa pang talata sa Bibliya na nararapat bigyang-pansin ay ito:

Huwag kayong makipamatok nang hindi pantay sa mga di sumasampalataya. Sapagkat anong pakikisama mayroon ang katuwiran sa kasamaan? At anong pakikipag-isa mayroon ang liwanag sa kadiliman? 2 Corinto 6:14 NKJV

Kung ang isang tao ay magpakasal sa di-sumasampalataya, masasabi nating sila’y hindi pantay na napamatok, ngunit ang talatang ito ay hindi tumutukoy sa panata ng pag-aasawa, sapagkat sinabi sa atin ni Pedro:

Gayundin naman, mga asawa, pasakop kayo sa sarili ninyong mga asawa, upang kahit ang ilan ay hindi sumusunod sa salita, ay mahikayat sila nang walang salita sa pamamagitan ng magandang asal ng kanilang mga asawa. 1 Pedro 3:1 NKJV

Ang prinsipyo ng Agape ay nagtuturo sa atin na ang pag-ibig ay matiyagang nagbata at may kabutihan—hindi ito kailanman nabibigo. Gaya ng ating natalakay, sinabi ni Pablo na ang lalaki ay hindi dapat humiwalay sa kanyang asawa, at ang babae ay hindi dapat humiwalay sa kanyang asawa. Subalit kung ang asawang di-sumasampalataya ay nagpasiyang umalis, ang asawang sumasampalataya ay hindi nakatali upang pilitin silang manatili. Ang asawang sumasampalataya ay matiyagang nananatiling walang asawa upang bigyan ng pagkakataon ang umalis na asawa na muling makipagkasundo.

Ngunit kung siya’y hihiwalay, manatili siyang walang asawa o kaya’y makipagkasundo sa kanyang asawa. At ang lalaki nama’y huwag hihiwalay sa kanyang asawa. 1 Corinto 7:11

Iyan ang dahilan kung bakit sa susunod na talata ay sinasabi na maaaring mailigtas ng mananampalatayang asawa ang kanyang di-mananampalatayang kabiyak. Paano? Sa pamamagitan ng pagtitiis sa kanilang pag-alis nang hindi isinasara ang pagkakataon nilang makabalik sa pamamagitan ng muling pag-aasawa.

Sapagkat paanong malalaman mo, O babae, kung maililigtas mo ang iyong asawa? O paanong malalaman mo, O lalaki, kung maililigtas mo ang iyong asawa? 1 Corinto 7:16 NKJV

Isang pagpapalawig ng prinsipyong ito tungkol sa pagpapakasal sa maling tao ay matatagpuan sa kwento sa Ezra kabanata 9 at 10. Ilan sa mga tao, partikular na ang mga pinuno, ay nag-asawa ng mga babaeng pagano.

Pagkatapos magawa ang mga bagay na ito, lumapit sa akin ang mga pinuno ng Israel at nagsabi, “Marami sa mga tao ng Israel, at maging ang ilan sa mga pari at mga Levita, ay hindi nanatiling

hiwalay mula sa ibang mga bayan na naninirahan sa lupain. Kanilang tinanggap ang mga karumal-dumal na gawain ng mga Cananeo, Heteo, Perezeo, Jebuseo, Ammonita, Moabita, Ehipsiyo, at Amoreo. Sapagkat ang mga lalaki ng Israel ay nag-asawa ng mga babae mula sa mga bayang ito at ipinakasal din sila sa kanilang mga anak na lalaki. Kaya't ang banal na lahi ay nadungisan dahil sa mga pinaghalong pag-aasawang ito. Higit pa rito, ang mga pinuno at mga opisyal ang nanguna sa pagkakasalang ito. Ezra 9:1-2

Dahil sa mga makasalanang gawang ito, labis na nabagabag si Ezra. Siya ay tumangis at dumulog sa Panginoon na may pagsisisi:

Nanalangin ako, “O aking Diyos, labis akong nahihiya; hindi ko maitaas ang aking mukha sa Iyo dahil sa matinding kahihyan. Sapagkat ang aming mga kasalanan ay nag-uumapaw na higit pa sa aming mga ulo, at ang aming pagkakasala ay umabot na hanggang sa langit. Mula pa noong panahon ng aming mga ninuno hanggang ngayon, kami ay nalubog sa kasalanan. Dahil dito, kami, kasama ang aming mga hari at mga saserdote, ay ipinailalim sa kapangyarihan ng mga haring pagano ng lupaing ito. Kami ay pinatay, dinala sa pagkabihag, ninakawan, at hinamak, gaya ng nararanasan namin sa araw na ito. Ezra 9:6-7

Kahanga-hanga ang diwa ni Ezra. Damang-dama niya ang matinding kalungkutan dahil sa kasamaan ng kanyang bansa. Inuulit niya sa panalangin ang pagkukulang ng kanyang bayan na sumunod sa mga tagubilin ng Diyos na huwag makipag-asawa sa ibang mga bansa.

Binalaan kami ng Iyong mga lingkod na mga propeta nang kanilang sabihin, “Ang lupaing inyong papasok upang ariin ay lubos na nahahawa ng mga kasuklam-suklam na gawain ng mga taong naroon. Mula dulo hanggang dulo, ang lupain ay puno ng kabulukan. Huwag ninyong ipag-asawa ang inyong mga anak na babae sa kanilang mga anak na lalaki! Huwag ninyong kunin ang kanilang mga anak na babae bilang asawa para sa inyong mga

anak na lalaki. Huwag ninyong hangarin ang kapayapaan o kaunlaran ng mga bansang iyon kailanman. Kapag sinunod ninyo ang mga tagubiling ito, kayo’y magiging matatag at magtatamasa ng mabubuting bagay na ibinubunga ng lupain, at iiwan ninyo ang pagpapalang ito para sa inyong mga anak magpakailanman.’
Ezra 9:11-12

Nais niyang ituwid ang mga bagay, at ito’y isang mabuting hakbang. Nakita ng mga tao ang kanyang matinding dalamhati, at sila’y lumapit upang makiiyak sa kanya. Pagkatapos, isa sa mga nagkasala ang nagmungkahi ng isang panukala para sa buong bansa.

Habang nananalangin si Ezra at ipinahahayag ang kanyang pagkukumpisal, umiiyak at nakadapa sa lupa sa harap ng Templo ng Diyos, isang napakalaking karamihan mula sa Israel—mga lalaki, babae, at mga bata—ang nagtipon at nakisabay sa kanya sa mapait na pag-iyak. Pagkatapos ay sinabi ni Secanias na anak ni Jehiel, mula sa lahi ni Elam, kay Ezra, “Kami ay naging tapatol laban sa ating Diyos, sapagkat kami ay nag-asawa ng mga babaeng pagano mula sa lupaing ito. Ngunit sa kabila nito ay may pag-asa pa para sa Israel. **Kaya’t ngayon ay gumawa tayo ng isang tipan sa ating Diyos na hiwalayan ang ating mga asawang pagano at palayasin sila kasama ng kanilang mga anak.** Susundin namin ang payo na ibinibigay mo, at gayundin ng iba na may paggalang sa mga utos ng ating Diyos. Gawin natin ito ayon sa Kautusan ng Diyos. Ezra 10:1-3

Tinanggap ni Ezra ang mungkahing ito at agad niya itong isinakatuparan.

Tumindig si Ezra at inutusan ang mga pinuno ng mga pari, mga Levita, at ang buong bayan ng Israel na manumpa na kanilang gagawin ang sinabi ni Sechanias. At sila’y nanumpa nang taimtim. Pagkatapos, umalis si Ezra mula sa harapan ng Templo ng Diyos at nagtungo sa silid ni Jehohanan na anak ni Eliasib. Siya’y nanatili roon nang magdamag na hindi kumakain ni umiinom.

Siya'y nagdadalamhati pa rin dahil sa kawalang-katapatan ng mga Israelitang bumalik mula sa pagkabihag. Ezra 10:5-6

Pagkatapos ay naging mas seryoso ang mga bagay. Ipinahayag ang isang utos na sinumang hindi dadalo sa loob ng tatlong araw ay kukumpiskahin ang kanilang ari-arian, at sila'y ihihiwalay mula sa kapulungan.

Kaya't ipinasabi sa buong Juda at Jerusalem na ang lahat ng mga inapo ng binihag ay dapat magtipon sa Jerusalem. Ang sinumang hindi dumating sa loob ng tatlong araw, ayon sa pasya ng mga pinuno at matatanda, ay mawawalan ng lahat ng kanyang ari-arian at ititiwalag mula sa kapulungan ng mga inapo ng binihag. Sa loob ng tatlong araw, ang lahat ng tao mula sa Juda at Benjamin ay nagtipon sa Jerusalem. Nangyari ito noong ika-19 ng Disyembre, at ang lahat ng tao ay nakaupo sa liwasan sa harap ng Templo ng Diyos. Sila'y nanginginig dahil sa bigat ng usapin at dahil din sa malakas na ulan. Tumayo noon si Ezra na pari at nagsabi sa kanila: "Kayo ay nagkasala nang malaki. Sa pag-aasawa ninyo ng mga babaeng pagano, lalo ninyong pinabigat ang kasalanan ng Israel. Kaya ngayon, ipahayag ninyo ang inyong kasalanan sa Panginoon, ang Diyos ng inyong mga ninuno, at gawin ninyo ang Kanyang ipinag-uutos. Ihihiwalay ninyo ang inyong sarili mula sa mga tao ng lupaing ito at mula sa mga babaeng pagano." At ang buong kapulungan ay sabay-sabay na sumagot nang malakas, "Oo, tama ang iyong sinasabi; dapat naming gawin ang ayon sa iyong sinabi!" Ezra 10:7-12

Ano ang ginagawa ng ating Ama sa langit kapag ang Kanyang mga anak ay sumusuway sa Kanyang mga tagubilin? Sinasalubong sila ng Diyos kung nasaan sila. Alam natin na kinamumuhian ng Diyos ang diborsyo sapagkat ito ay mapanira sa lahat ng sangkot, ngunit yamang ang bansa ay nanatili sa ilalim ng Lumang Tipan, isang solusyong ayon sa Lumang Tipan ang isinagawa. Totoong-totoo na kung walang ginawang hakbang, ang bansa ay lalong mahahawa sa kasamaan hanggang sa masira nang tuluyan ang kanilang

pagkakakilanlan. Kumilos si Ezra nang may pinakamatinding habag na maaari sa ganoong kalagayan.

Ito ang naging simula ng isang kamangha-manghang repormasyon. Sa walang hanggang pagtitiyaga at maingat na pag-iingat, at may masusing pagsasaalang-alang sa mga karapatan at kapakanan ng bawat isa na sangkot, nagsikap si Ezra at ang kanyang mga kasama na akayin ang mga nagsisising taga-Israel sa tamang landas. Prophets and Kings 622.3

Ngunit gaya ng sinabi ni Hesus sa mga Pariseo, ito ay isang pag-aangkop dahil sa katigasan ng puso ng tao. Hindi iniutos ng Diyos sa Israel na gawin ang hakbang na ito, subalit nagdala pa rin ito ng pagpapala sa kanila. Maaaring ihambing natin ito sa ginawa ng paring si Finehas na tumarak ng sibat kay Zimri at Cosbi upang isara ang paglabag sa Israel, na nagdala ng pagpapala kay Finehas. Ang kanyang ginawa ay hindi kumakatawan sa karakter ng Diyos, ngunit ang Israel ay nailigtas mula sa krisis na sila mismo ang may gawa.

Nang utusan ng Diyos si Abraham na pakinggan ang kanyang asawa at palayasin sina Hagar at Ismael, ito ay isang solusyon ayon sa Lumang Tipan para sa isang sitwasyon sa Lumang Tipan. Kung sina Abraham, Sara, at Hagar ay ganap na nakasakop sa Bagong Tipan, sila'y magsisisi sa mga papel na kanilang ginampanan. Ipinahayag ni Hagar kay Sara ang kanyang pagkakamali, at gayundin si Sara kay Hagar. Pagkatapos ay kikilala si Hagar na ang kanyang relasyon kay Abraham ay isang pangangalunya, at kusang lilisanin niya ang relasyon. Sa ganitong paggaling ng relasyon, maaaring lumaki pa rin si Ismael sa ilalim ng proteksyon at pagpapala ni Abraham, at si Hagar ay maaring maalagaan hindi kalayuan sa bahay ni Abraham. Ngunit ang likas na kalikasan ng tao ay nagpapahirap sa ganitong mga hakbang. Ang pagpapaalis kay Hagar at Ismael ay hindi kumakatawan sa karakter ng Diyos, at palaging may mga kahihinatnan ang ganitong aksyon, subalit ito ang pinakamainam na hakbang sa kasalukuyang kalagayan.

Kaya't hindi natin dapat tingnan ang halimbawa sa Ezra bilang gabay kung paano haharapin ang ilang sitwasyon na may kinalaman sa diborsyo. Ang pagpapakasal sa isang babaeng pagano ay tiyak na maituturing na hindi pantay na pagkakapamatok, ngunit ang tugon dito ay hindi isang solusyon ayon sa Bagong Tipan at hindi rin nito ipinapakita ang karakter ng Diyos.

Isaalang-alang ang halimbawa noong hinarap ni Hesus ang ketong. Mayroon Siyang kapangyarihang pagalingin ang ketong kaysa mahawa rito. Kung ang mga lalaki sa Israel na nag-asawa ng mga babaeng pagano ay taglay ang Espiritung ito, maaaring naipanalig nila ang kanilang mga asawa sa katotohanan. Ngunit ang kanilang pagnanais na mag-asawa ng babaeng pagano ay nagpapakita ng mababang antas ng kanilang espirituwal na pang-unawa, na nagsisiguro na tatanggapin nila ang ketong ng mga kaugalian ng pagano sa halip na mapagtagumpayan ito.

Sa pamamagitan ng pagbali ng mga panata nilang ginawa sa pag-aasawa, sila'y nagdulot ng pinsala sa kanilang sarili, ngunit ito ang pinakamainam na kinalabasan para sa isang masamang sitwasyon noong panahong iyon. Sa liwanag ng pagkatao ni Hesus at Kanyang pagpapahayag ng karakter ng Diyos, tayo ay tinatawagan na umakyat sa mas mataas na antas kaysa rito.

KABANATA 25

ANG INYONG MGA DAAN AY HINDI AKING MGA DAAN

May ilang pangunahing prinsipyo na ating natutunan sa Father of Love movement na dapat nating isaalang-alang kapag tinitingnan natin ang institusyon ng pag-aasawa at ang mga layunin ng Diyos para rito.

Isa sa mga pangunahing talata ay ang Isaias 55:8-9 – “ang inyong mga daan ay hindi Aking mga daan.” Ang talatang ito ay nagbibigay ng panimula sa isang kaharian ng relasyon kung saan ang halaga ay nagmumula sa Nagbibigay ng buhay sa iyo, sa halip na gamitin ang buhay na ibinigay ng Diyos upang patunayan ang iyong sariling halaga.

Sa kabanata 14 ng aklat na *Life Matters*, aming inilahad ang pananaw na relasyunal o nakabatay sa ugnayan tungkol sa kautusan ng Diyos. Ito ang nagbigay ng konteksto para sa mga sugo noong 1888 kasama si Ellen White na ipahayag na ang Sampung Utos ay sampung pangako kung ano ang gagawin ng Diyos sa buhay ng mga nagtataglay ng pananampalataya ni Hesus.

“At anumang inyong hilingin sa Aking pangalan, ay gagawin Ko, upang ang Ama ay maluwalhati sa Anak. Kung hihilingin ninyo ang anumang bagay sa Aking pangalan, gagawin Ko ito.” Ang pangakong ito ay ibinibigay sa isang kundisyon: “Kung kayo ay maibig sa Akin, ay susundin ninyo ang Aking mga utos.” **Ang Sampung Utos, ang Huwag kang gagawa at Huwag gagawin, ay sampung pangako na nakalaan sa atin kung ating susundin ang kautusang namamahala sa buong sansinukob.**—*Review and Herald*, Oct 26, 1897

At tulad ng ating binigyang-diin sa aklat na *As You Judge*, kabanata 11, dahil ang kautusan ng Diyos ay espirituwal, ito ay hindi isang pabagu-bagong legal na kodigo na humihiling sa atin mula sa ating sariling kakayahan na sumunod, kundi isang espirituwal na kodigo na ipinapakita sa atin ang karakter ng Diyos, at ipinapangako kung ano ang ibibigay ng Diyos sa atin kapag tayo ay nagtitiwala kay Hesus at sa Kanyang pananampalataya upang gawing reyalidad ang mga bagay na ito sa ating buhay.

Isa sa mga pangunahing punto na aming inilahad bilang bunga nito ay ang karanasan ng Sabbath na matatagpuan kay Kristo. Ang tanging paraan upang makamtan ang Sabbath ay ang magkaroon ng Espiritu ni Hesus, na nagpapahinga sa Kanyang Ama, na pumasok sa ating mga puso. Ang Sabbath ay isang kaloob mula sa Espiritu ni Hesus, na namumuhay sa atin. Si Kristo ang Panginoon ng Sabbath dahil Siya ang kaisa-isang Anak na ipinanganak ng Diyos. Ang Kanyang pagka-anak ang batayan ng Kanyang kapahingahan. Ito ay hindi isang pabagu-bagong o makatang pahinga lamang. Ang kapahingahan ay tunay sapagkat ang Anak na ipinanganak ay tumitingin sa Kanyang Ama para sa lahat ng bagay. Ito ang pinagmumulan ng karanasan sa Sabbath. Maaari nating maranasan ito sa pamamagitan ng pananampalataya sa Anak na ipinanganak. Ito ay isang malayang kaloob.

Mahalagang maunawaan at maipamuhay ang prinsipyong ito sa lahat ng ating pag-unawa sa Banal na Kasulatan. Ang prinsipyong ito ay nasa puso ng katuruang “sa pamamagitan ng pagmamasid,

tayo ay nagiging katulad ng parehong larawan.” Ganito ang pagpapahayag ni Ellen White tungkol dito:

Maaaring labanan ng makasalanang pag-ibig na ito, maaaring tumangging lapitan si Kristo; **ngunit kung hindi niya ito lalabanan, siya ay mapapalapit kay Hesus.** Ang kaalaman tungkol sa plano ng kaligtasan ay maghahatid sa kanya sa paanan ng krus na may pagsisisi para sa kanyang mga kasalanan, na siyang naging sanhi ng pagdurusa ng mahal na Anak ng Diyos.— *Steps to Christ*, 27.2

Sa pamamagitan ng pag-unawang ito, binibigyang-diin natin na walang pabagu-bagong katangian sa karakter ng Diyos. Hindi Niya kailanman pinipilit ang sinuman. Ginagabayan Niya ang bawat tao sa pamamagitan ng Kanyang banayad na Espiritu, at ang mga hindi tumututol ay magpapakita ng Kanyang karakter ayon sa Kanyang layunin.

Ang paggamit ng puwersa ay taliwas sa mga prinsipyo ng pamamahala ng Diyos; ang nais Niya ay ang paglilingkod na may pag-ibig lamang; at **ang pag-ibig ay hindi maipag-uutos; hindi ito makakamtan sa pamamagitan ng puwersa o awtoridad.** Sa pamamagitan lamang ng pag-ibig ay nabubuhay ang pag-ibig. Ang makilala ang Diyos ay mahal Siya; ang Kanyang karakter ay dapat maipakita bilang kabaligtaran ng karakter ni Satanas. Ang gawaing ito ay tanging Isang Nilalang sa buong sansinukob lamang ang makakagawa. Tanging Siya na nakakaalam ng lalim at taas ng pag-ibig ng Diyos ang makapagsasabi nito. Sa madilim na gabi ng mundo, kailangang sumikat ang Araw ng Katarungan, “na may kagalingan sa Kanyang mga pakpak.” *Malakias 4:2.* — *The Desire of Ages*, 22.1

Sa kaharian ng Diyos, ang posisyon ay hindi nakukuha sa pamamagitan ng paboritismo. Hindi ito nakukuha sa pamamagitan ng karangalan, **ni hindi rin ito natatanggap sa pamamagitan ng pabagu-bagong pagkakaloob.** Ito ay bunga ng karakter.— *The Acts of the Apostles*, 543.2

Batay sa katotohanang ito, nakikita natin na walang anumang nagbabago sa ating mga karakter kapag tayo ay napunta sa langit. Ang mga karakter na nabuo natin dito sa lupa ang mga karakter na ating dadalhin sa langit.

Kung kayo ay naging malayo sa Diyos at nabigo sa pagiging tunay na Kristiyanong ayon sa Bibliya, magsisi at magbalik-loob; sapagkat ang karakter na inyong taglay sa panahon ng pagsubok ay siyang karakter na inyong dadalhin sa pagdating ni Kristo. Kung ninanais ninyong maging banal sa langit, kailangan muna kayong maging banal sa lupa. Ang mga katangiang inyong pinapahalagahan sa buhay ay hindi mababago ng kamatayan o ng muling pagkabuhay.—*The Adventist Home*, 16.2

Ang ating unang prinsipyo ay na ang Diyos ay hindi gagawa ng anumang pabagu-bago o pipilitin tayo upang tayo ay mabago sa langit.

Pangalawa, isinasaalang-alang natin ang mahalagang prinsipyong ito tungkol sa paghubog ng tao:

At nilalang ng Panginoong Diyos ang tao mula sa alabok ng lupa, at hiningahan siya ng hininga ng buhay sa kanyang ilong; at ang tao ay naging isang buhay na nilalang. Genesis 2:7, NKJV

Ang buhay na kaluluwa ay hindi lamang isang espiritu; ang buhay na kaluluwa ay ang hininga ng buhay mula sa Espiritu ng Diyos kasama ang katawan. Itinuturo sa atin ng katotohanan ng Banal na Huwaran na ang lahat ng hindi nakikita ay naipapakita sa pamamagitan ng nakikita. Bilang ganap na pagtanggì sa Neoplatonismo, ipinapahayag ng Bibliya ang maayos na pagkakaisa ng espiritu at katawan bilang isang tao. Totoo na sa muling pagkabuhay ay magkakaroon tayo ng mga bagong katawan, ngunit ang mga katawan na ito ay mahalagang daluyan kung saan gumagana ang ating karakter at espiritu. Ang espiritu ay hindi maaaring gumana nang hiwalay sa katawan.

Ang muling pagkabuhay ni Hesus ay isang uri ng pangwakas na pagkabuhay ng lahat ng natutulog sa Kanya. Ang anyo ng bumangon na Tagapagligtas, **ang Kanyang kilos, ang Kanyang pananalita, ay pamilyar sa Kanyang mga alagad.** Kung paano muling bumangon si Hesus mula sa kamatayan, gayon din ang mga natutulog sa Kanya ay muling babangon. **Makikilala natin ang ating mga kaibigan, gaya ng pagkilala ng mga alagad kay Hesus.** Maaaring sila ay depektibo, may sakit, o may kapansanan sa buhay na mortal, ngunit babangon sila na may ganap na kalusugan at pagkakakumpleto; at sa katawan na pinagpala, ang kanilang pagkakakilanlan ay ganap na mapapanatili. Sa ganitong paraan ay makikilala natin, gaya rin ng pagkakakilala sa atin.—
The Desire of Ages, 804.1

Nang bumangon si Hesus, ang Kanyang mga kilos ay pareho, nakilala ng Kanyang mga alagad ang Kanyang tinig, at nakilala nila Siya sa Kanyang mga mukha. Ang pagkakakilanlan ni Kristo sa lupa ay naipakita sa pamamagitan ng isang lalaking katawan. Itinuturo sa atin ng Banal na Huwaran na ang pinagmumulan ay hindi kailanman hiwalay sa daluyan. Ang mga katangiang panlalaki ni Kristo ay napanatili sa Kanyang muling pagkabuhay, sapagkat ang Kanyang Ama ay hindi gumawa ng anumang pabagu-bagong hakbang upang baguhin ang mga katangiang iyon. Totoo na ang pagkatao ni Kristo ay may taglay na katangiang pambabae sa Kanyang banal na ugnayan sa Kanyang Ama, ngunit sa atin, Ipinapakita Niya ang Kanyang sarili sa pamamagitan ng isang tinig at katawan ng lalaki.

Kung paanong ang muling pagkabuhay ng mga banal ay magaganap sa parehong paraan, nangangahulugan ito na ang mga lalaki at babae ay babangon sa kanilang katawan na panlalaki at pambabae, sapagkat ito ay isang mahalagang sangkap upang mapanatili ang pagkakakilanlan ng isang tao.

Ang mga prinsipyo ng Neoplatonismo ay naglalagay ng isip laban sa katawan, na maaaring magdulot ng labanan ng isip laban sa kasarian na ipinapakita ng katawan. Ang transgenderismo ay isang

bunga ng Neoplatonismo. Ngunit nilikha ng Diyos ang lalaki at babae sa simula pa lamang. Sa unang limang araw ng paglikha, sinabi ng Diyos na mabuti ang mga bagay, ngunit sa ikaanim na araw ng paglikha, ipinahayag ng Diyos ang paglikha ng tao bilang *napakabuti*.

At tiningnan ng Diyos ang lahat ng Kanyang nilikha, at **nakita Niyang napakabuti nito!** Lumipas ang gabi at sumapit ang umaga, iyon ang ikaanim na araw. Genesis 1:31

Ang pinakamahalagang bagay na kailangang maunawaan ng buong sansinukob ay ang ugnayan ng Ama at ng Anak. Sina Adan at Eba ay sadyang nilikha upang magpakita ng larawan ng Ama at ng Anak. Sila ay inilaan upang maging buhay na patotoo ng katotohanan ng ugnayan ng Ama at ng Anak.

Ang mga katangian ng lalaki at babae ay nagpapakita ng mahahalagang aspeto ng ugnayan ng Diyos at ng Kanyang Anak. Ito ay isang mahalagang bahagi na ibinigay sa sansinukob upang maipaliwanag ang Banal na Huwaran.

Ang mga katangian ng lalaki at babae ang nagbibigay ng konteksto sa pagkakaisa nina Adan at Eba. Bahagi ito ng mga kasangkapang itinuturo sa sansinukob.

Kaya't ating masasabi na sa muling pagkabuhay, tayo ay muling ibabangon bilang mga lalaki at mga babae. Ngunit nangangahulugan ba ito na ang mag-asawa ay mananatili pa rin sa kanilang Banal na Huwaran ng ugnayan sa langit at sa bagong lupa? Kailangan nating suriing mabuti ang mga katibayan mula sa Bibliya, at gagawin natin ito sa susunod na kabanata. Subalit, kung paano natin binabasa ang mga Kasulatan ay nakabatay sa balangkas at mga prinsipyong ating ginagamit.

Ipinahayag sa atin ng Espiritu ng Propesiya ang lubos na pagkamuhi ni Satanas laban sa ugnayan ng pag-aasawa, at ang kanyang matinding hangarin na wasakin ito. Inuulit naming muli ang isang sipi na aming naibahagi na noon:

Ngunit nang sabihin ng Diyos sa Kanyang Anak, “Lalaging natin ang tao ayon sa Ating larawan,” si Satanas ay nagselos kay Hesus. Nais niyang siya ay sanggunian tungkol sa paglalang ng tao, at **dahil hindi siya isinama, napuspos siya ng inggit, panibugho, at pagkamuhi.** Hinangad niyang tanggapin ang pinakamataas na karangalan sa langit kasunod ng Diyos.—*Early Writings*, 145.1

Ang panibugho ni Satanas laban sa kaugnayan ni Kristo sa Ama ay likas na bumaling laban sa larawan na nilikha ng Diyos ng Kanyang sarili at ng Kanyang Anak.

Dahil wala na siyang kalayaan na mag-udyok ng paghihimagsik sa langit, ang pagkapoot ni Satanas laban sa Diyos ay nakahanap ng bagong larangan sa pagbalak ng pagkapahamak ng sangkatauhan. Sa kagalakan at kapayapaan ng banal na mag-asawa sa Eden ay nakita niya ang isang tanawin ng kaligayahang kailanman ay nawala na sa kanya. Bunsod ng inggit, pinasya niyang udyukan sila tungo sa pagsuway, at ipataw sa kanila ang pagkakasala at kaparusahan ng kasalanan. Nais niyang ang kanilang pag-ibig ay maging kawalan ng tiwala at ang kanilang awit ng papuri ay maging paninisi laban sa kanilang Maylalang. Sa gayon, hindi lamang niya ibabaon ang mga inosenteng nilikhang ito sa kaparehong dalamhati na kanyang dinaranas, kundi magdadala rin siya ng kahihiyan laban sa Diyos at magdudulot ng dalamhati sa langit.—*Patriarchs and Prophets*, 52.1

Maliban kay Kristo Mismo, kung may isang bagay sa sansinukob na nais wasakin ni Satanas, iyon ay ang pagkakaisa nina Adan at Eba sa bigkis ng pag-aasawa. Ang layunin niya ay pawiin ang Banal na Huwarang pagsasalamin ng Diyos at ng Kanyang Anak. Ang larawang ito ay nagpapaalala sa kanya ng kanyang pagkakatiwalag mula sa kaibuturan ng Banal na Pamahalaan.

Ipinahayag ng Diyos na ang larawang ito ay napakabuti. Layunin Niya na sina Adan at Eba ay maging salamin ng pagkakaisa sa pagitan Niya at ng Kanyang Anak, magpakailanman. Sila ay

magiging aral sa mga daigdig na hindi nahulog sa kasalanan kung paano gumagana ang ugnayan ng Ama at ng Anak; ang kanilang buhay, gayundin ang buhay ng kanilang mga anak, ay magiging patuloy at lumalaking pagpapahayag ng kung paano nagkakaugnay at magkasamang kumikilos ang Diyos at ang Kanyang Anak.

Ang kapahingahan na nararanasan ng Anak sa sinapupunan ng Ama ay ang ganap na katiyakan na ang pag-ibig, pag-iingat, pagiging malapit, at pagkalinga ng Ama sa Kanyang Anak ay hindi kailanman magbabago. Ang kanilang ugnayan ay walang hanggan.

Upang magawang maipakita ng lalaki at babae ang larawang ito, at upang ang babae ay makatagpo ng ganap na kapahingahan, kailangan niya ng gayunding katiyakan sa kanyang ugnayan sa kanyang asawa gaya ng kay Kristo sa Ama. Sa ibang salita, upang maipakita ang walang hanggang pagkakaisa ng Diyos at ng Kanyang Anak, ang ugnayan nina Adan at Eba ay kailangang may puspos na pagkakaisa sa pag-ibig na tatagal magpakailanman. Anumang posibilidad na magwakas ang kanilang ugnayan ay sisira sa larawan ng orihinal na walang hanggang ugnayan sa pagitan ng Diyos at ng Kanyang Anak.

Tunay na binago ni Satanas sa kasamaan ang ugnayan ng pag-aasawa sa pamamagitan ng pakikiapid, pornograpiya, homoseksuwalidad, at transpormasyon ng kasarian. Subalit higit na mas mapanlinlang kaysa sa mga ito ang katuruang Kristiyano tungkol sa pansamantalang kalikasan ng ugnayan ng pag-aasawa.

Kung aalisin ang Banal na Huwarang ugnayan na nilikha ng Diyos sa sangkatauhan, at muling bumalik ang tao sa pagiging nag-iisa, ano ang sinasabi nito tungkol sa pagiging walang hanggan ng Banal na Huwarang ugnayan? Ibig bang sabihin nito na ang orihinal na layunin ng Diyos sa paglalagay ng Banal na Huwaran sa sangkatauhan ay pansamantala lamang? O maaari bang ibig ni Satanas na paniwalaan natin na ang lalaki at babae ay wala nang Banal na Huwarang ugnayan sa kawalang-hanggan, na

nagsisilbing isang mapanlinlang na paraan ng pagsira sa larawan ng Diyos sa tao?

Kung ang ugnayan ng lalaki at babae ay pansamantala lamang sa loob ng humigit-kumulang animnapung taon, hindi ba't ito ay naglalagay ng anino sa halip na liwanag sa walang hanggang Banal na Huwarang ugnayan ng Diyos at ng Kanyang Anak? Hindi ba't ito rin ay naglalagay ng anino sa pamumuno ni Kristo sa Kanyang iglesya, na waring marahang ipinahihiwatig na si Kristo ay hindi na magiging ating Ulo sa bagong lupa?

Higit pa rito, kung ang pag-aasawa ay isang pansamantalang institusyon para lamang sa kasalukuyan, hindi ba't maaari itong magbigay-daan sa pag-iisip ng mga tao na ito ay pansamantala lamang, at kung hindi magtagumpay ngayon, maaari silang humanap ng panibagong ugnayan, dahil sa kabila ng lahat, ito'y itinuturing lamang na panandalian? Posible bang ang paniniwalang ang pag-aasawa ay pansamantala ay unti-unting sumisira sa kung ano ang talagang nilikha upang maging pangmatagalan dito sa lupa?

Ilang kababaihan na ang nakipagbuno sa kaisipan na sa langit, ang lalaking pinag-alayan niya ng kanyang sarili ay hindi na magiging higit na malapit sa kanya kaysa sa iba pang mga babae sa langit. Paano maibibigay ng kaisipang ito ang katatagan, kapahingahan, at katiyakan sa kanyang buhay dito sa lupa?

Ilang mag-asawa na ang, dahil sa impluwensya ng kaisipang pansamantala lamang ang pag-aasawa, ay natukso na makisama sa iba, sa marahang paniniwala na ang pag-aasawa ay walang kahalagahang pangwalang-hanggan?

Batay sa isang pahayag ni Hesus na nakatala sa tatlo sa mga Ebanghelyo, marami sa daigdig ng Kristiyanismo ang nagpasya na ang lahat ay magiging walang asawa sa langit. Ito ay isang makahayop na pakana ng katalinuhan ni Satanas upang pawiin ang Banal na Huwarang larawan sa lalaki at babae.

Ang layunin ng Diyos ay para kay Adan at Eba na mamuhay magpakailanman sa isang Banal na Huwarang ugnayan. Dapat ba nating isipin na nagtagumpay si Satanas, sa pamamagitan ng kasalanan, na baligtarin ang sinabi ng Diyos na napakabuti, at paniwalain tayo na tayong lahat ay magiging gaya ng mga anghel?

Para sa atin na naglakbay sa landas ng katotohanan sa pamamagitan ng Father of Love movement, muli't muli nating natuklasan na ang paraan ng ating pagbasa sa Kasulatan ay hindi ang paraan ng Diyos, kundi ang sarili nating paraan. Sa kwento nina Abraham at Isaac, kamangha-mangha nating natuklasan na kailanman ay hindi iniutos ng Diyos kay Abraham na ihandog ang kanyang anak, kundi ganoon lamang ang pagkaunawa ni Abraham sa mga salita ng Diyos.⁴⁴

Sa kwento ng baha, ng Sodoma at Gomorra, at sa lahat ng mga kwento sa Bibliya, natuklasan natin na ang mga daan ng Diyos ay hindi ang ating mga daan. Ito ay naging isang nakalilitong proseso para sa marami sa atin, at ang ilan sa prosesong ito, na hindi nakaugat sa makasaysayang plataporma ng 1844 at sa mga katotohanan ng 1888, ay nawawala ng direksyon at napapaligaw patungo sa mga kakaibang katuruan.

Mayroong malinaw na mga alituntunin na dapat isaalang-alang sa paglapit sa mga kwento at katuruan ng Bibliya, ngunit makakatiyak tayo na naglatag si Satanas ng patong-patong na panlilinlang laban sa sangkatauhan upang hadlangan tayong tuparin ang ating tadhana bilang lalaki at babae sa loob ng Banal na Huwaran.

Sinasabi ko sa inyo, mga kapatid kong lalaki at babae, na ngayon na ang tamang panahon upang tayo'y magising mula sa pagkakatulog at muling angkinin ang ating tadhana bilang mga lalaki at babae kay Kristo Hesus.

⁴⁴ Tingnan ang *At-One-Ment* kabanata 14, The Faith of Abraham.

Ang kapahingahan ng Sabbath ay humuhugot ng kapangyarihan nito mula mismo sa Banal na Huwaran ng Ama at ng Anak. Ang Anak ng Diyos ay nasa ganap na kapahingahan sa walang hanggang sinapupunan ng Ama. At kapag inilapat natin ito sa larawan nina Adan at Eba, ang paglalang ng lalaki at babae, kung saan si Eba ay nagmula sa tagiliran ni Adan at nagpahinga sa kanyang sinapupunan, nagkakaroon tayo ng balangkas upang makapasok sa Sabbath. Hindi natin lubos na mararanasan ang Sabbath kung wala ang pagkaunawa sa Banal na Huwaran ng Ama at ng Anak, na tayo’y inaanyayahang pagbulay-bulayan sa pamamagitan ng Banal na Huwaran nina Adan at Eba.

Kaya’t ang magkasabay na mga institusyon ng Sabbath at ng pag-aasawa ay hindi hiwalay na kambal, kundi ang isa ay nakasalalay sa isa pa. Kung paanong sinimulan nang maunawaan ng Father of Love movement ang Sabbath sa pamamagitan ng Banal na Huwaran ng Ama at ng Anak, gayon din naman kailangan na nating maunawaan ito sa larawan ng mag-asawa.

Ang dobleng bahagi ng Espiritu na dumarating sa atin tuwing Sabbath, at higit pa sa panahon ng mga kapistahan, ay higit na pinayayaman at pinalalawak sa pamamagitan ng Banal na Huwaran ng pag-aasawa. Ang prinsipyong ito ay pinalalawak naman sa mga matatanda at mga pastor. Kaya’t ang ikaapat na utos ay higit na pinaliliwanag sa ikapito at ikalimang mga utos.

Ang ating kilusan ay nakaranas ng ilang mga hadlang sa pagtatatag ng prinsipyo ng pagpapala. Isa sa mga pangunahing dahilan nito ay ang maling pagkaunawa sa institusyon ng pag-aasawa. Ang prinsipyo ng diborsyo at muling pag-aasawa ay nagpapahina sa lakas ng sistema ng pagpapala, at bahagi ng paghihinang ito ay pinapalakas ng kaisipan na wala nang Banal na Huwarang ugnayan sa langit.

Sa susunod na kabanata, nais kong ilatag ang ilang konteksto para sa mga pahayag ni Hesus at ni Ellen White hinggil sa paksa ng kinabukasan ng institusyon ng pag-aasawa.

KABANATA 26

ANG KINABUKASAN NG KASAL

Nang likhain ng Diyos sina Adan at Eba, ginawa Niya sila ayon sa Kanyang larawan at ng Kanyang Anak, gaya ng ating tinalakay kanina. Isa sa mga layunin ng ugnayan ng lalaki at babae ay upang turuan ang mga anghel tungkol sa mas malalalim na aspeto ng ugnayan ng Ama at ng Anak (1 Corinto 11:10).

Gaya ng ating tinalakay, ang disenyo ng Diyos para kina Adan at Eba ay upang sila'y manatili magpakailanman. Maliwanag na ang lupa ay may hangganang sukat at ang pagpaparami ay titigil din sa takdang panahon. Isaalang-alang din natin ang isa pang patunay.

Yaong mga lumalakad gaya ng paglakad ni kristo, na matiisin, maamo, mabait, mapagpakumbaba at may kapakumbabaan ng puso, yaong mga nakikipag-ugnay kay kristo at nagpapasan ng Kanyang mga pasan, na nananabik sa mga kaluluwa gaya ng pananabik Niya para sa kanila—sila ang papasok sa kagalakan ng kanilang Panginoon. Makakasama nila si kristo sa pagkakita ng hrap ng Kanyang kaluluwa, at sila ay masisiyahan. Magtatagumpay ang langit, **sapagkat ang mga puwang na nalikha sa langit dahil sa pagkahulog ni Satanas at ng kanyang**

mga anghel ay mapupunan ng mga tinubos ng Panginoon.—*Review and Herald*, May 29, 1900, par. 12

Layunin ng Diyos na muling punuin ang langit ng pamilya ng tao kung sila ay magpapakita ng ganap na pagsunod sa bawat Kanyang salita.—*Christ Triumphant*, 26.1

Ipinakikita ng mga siping ito na ang puwang na iniwan ng mga nagbagsakang anghel ay pupunuin ng mga maliligtas. Ito ay tumutukoy sa isang tiyak na bilang ng mga tao. Kapag nabuo na ang bilang na ito, wala nang mga taong ipanganganak pa. At ipinahihiwatig ni Ellen White na wala nang mga batang isisilang sa bagong lupa.

May mga tao ngayon na nagpapahayag ng kanilang paniniwala na magkakaroon pa ng mga kasalan at kapanganakan sa bagong lupa, ngunit ang mga naniniwala sa Kasulatan ay hindi maaaring tumanggap ng gayong mga aral. Ang aral na may mga batang isisilang pa sa bagong lupa ay hindi bahagi ng “tiyak na salita ng propesiya”....

Ito ay isang malaking kapalaluan ang magpakasawa sa mga haka-haka at teorya hinggil sa mga bagay na hindi ipinahayag ng Diyos sa atin sa Kanyang Salita. Hindi natin kailangang pumasok sa mga espekulasyon tungkol sa ating kalagayan sa hinaharap.—*Last Day Events*, 290.4-5

Si Hesus, sa pagsagot sa katanungang ito, ay nagbigay-diin sa puntong ito:

At sumagot si Hesus at sinabi sa kanila, Ang mga anak ng sanlibutang ito ay nagpapakasal at ipinapakasal: Ngunit ang mga inaring karapat-dapat upang magtamo ng kaligtasan sa panahong yaon at ng pagkabuhay na muli mula sa mga patay ay hindi na mag-aasawa ni ipapakasal: Sapagkat hindi na rin sila mamamatay kailanman: sapagkat sila’y tulad ng mga anghel; at sila’y mga anak ng Diyos, yamang sila’y mga anak ng pagkabuhay na muli. Lucas 20:34–36, KJV

Sa pagbibigay ng direktang paliwanag hinggil sa talatang ito, sinabi ni Ellen White:

Ang mga Saduceo ay nangatwiran na kung ang katawan ay bubuuin ng parehong mga bahagi ng bagay sa kanyang imortal gaya ng sa kanyang mortal na kalagayan, kung gayon, kapag muling binuhay mula sa mga patay, ito'y dapat magkaroon ng laman at dugo, at dapat ipagpatuloy sa walang hanggang daigdig ang buhay na nahinto sa lupa. **Sa gayong pangangatwiran, kanilang ipinasiya na ang mga ugnayang makalupa ay muling maibabalik, magkakasamang muli ang mag-asawa, muling maisasakatuparan ang mga kasal, at magpapatuloy ang lahat ng bagay gaya ng dati bago ang kamatayan, at ang mga kahinaan at pita ng buhay na ito ay mapananatili sa buhay na darating.**

Bilang tugon sa kanilang mga tanong, inalis ni Hesus ang tabing hinggil sa buhay na darating. Sinabi Niya, "Sa pagkabuhay na muli," "sila'y hindi na mag-aasawa ni ipapakasal, kundi sila'y tulad ng mga anghel ng Diyos sa langit." Ipinakita Niya na mali ang paniniwala ng mga Saduceo. Mali ang kanilang pinagmulan ng pangangatwiran. Idinugtong pa Niya, "Kayo'y nagkakamali," "sapagkat hindi ninyo nalalaman ang mga Kasulatan, ni ang kapangyarihan ng Diyos." Hindi Niya sila inakusahan, gaya ng ginawa Niya sa mga Pariseo, ng pagkukunwari, kundi ng kamalian sa paniniwala.—*The Desire of Ages*, 605.3-4

Malinaw na mali ang pananaw ng mga Saduceo tungkol sa buhay na darating. Inihayag ni Hesus ang kamaliang ito. May ilang tao na gumagamit ng mga haka-haka tungkol sa buhay na darating upang isipin na sila'y makakapag-asawa ng iba at makakasama ito magpakailanman. Ang iba nama'y nakatuon sa pribilehiyo ng ugnayang seksuwal na magpapatuloy magpakailanman, na ginagawa itong higit na mahalaga kaysa sa mismong relasyon, at nagbibigay sa pag-aasawa ng makalupa o makalaman na pananaw. Nagbigay si Ellen White ng isang napakatinding tugon laban sa mga kaisipang ito:

Malaki ang nagiging pakinabang ng kaaway ng mga kaluluwa kapag nagawa niyang akayin ang isipan ng isa sa mga hinirang na bantay ng Diyos na ituon sa mga posibilidad ng pakikisama sa darating na sanlibutan sa isang babaeng kanyang iniibig, at doon ay magtatag ng pamilya. Hindi natin kailangan ng gayong mga nakalulugod na larawan. Ang lahat ng ganitong pananaw ay nagmumula sa isipan ng manunukso.

Tiyak ang katiyakan na ibinigay sa atin ni Kristo na sa darating na sanlibutan, **ang mga tinubos ay “hindi na mag-aasawa ni ipapakasal: at hindi na rin sila mamamatay kailanman:** sapagkat sila’y tulad ng mga anghel; at sila’y mga anak ng Diyos, yamang sila’y mga anak ng pagkabuhay na muli.”

Ipinakita sa akin na maraming tao ang nabibihag ng mga espirituwal na alamat. **Ang kanilang mga isipan ay makalaman, at kung walang pagbabagong magaganap, ito’y magiging sanhi ng kanilang kapahamakan.** Sa lahat ng nagpapakasawa sa mga hindi banal na pag-iisip na ito, nais kong sabihin, Tumigil kayo: alang-alang kay Kristo, huminto kayo kung nasaan kayo. Nasa ipinagbabawal kayong lupa. Magsisi kayo, nakikiusap ako sa inyo, at magbalik-loob.—Letter 231, 1903. *Medical Ministry*, 100-101

Dalawang bagay na sinasabi ng Espiritu ng Propesiya na hindi matatagpuan sa langit:

1. Mga magkasintahan o magkasama na ikinakasal.
2. Mga mag-asawa na nagkakaanak.

Sa isang liham na isinulat noong 1904, sinabi ni Ellen White ang pahayag na ito:

Kung naunawaan ng mga Saduceo ang mga Kasulatan, kanilang malalaman na ang ugnayan ng pag-aasawa, na itinaguyod sa Eden, ay hindi magkakaroon ng lugar sa Paraiso.—*Manuscript* 28, 1904

Kung nilayon ni Ellen White na ipahayag na ang ugnayan ng pag-aasawa ay hindi magkakaroon ng lugar sa langit, tiyak na kanyang sasabihin ito:

Kung naunawaan ng mga Saduceo ang mga Kasulatan, kanilang malalaman na ang ugnayan ng pag-aasawa ay hindi magkakaroon ng lugar sa Paraiso.

Ngunit nilinaw niya ang pahayag sa pamamagitan ng pagsasabi na ito ay *ayon sa itinaguyod sa Eden*. Nakita natin na wala nang mga batang isisilang sa bagong lupa. Ibig sabihin, ang aspeto ng pag-aasawa na may kinalaman sa pagiging mabunga at pagpaparami ay hindi na magkakaroon ng lugar. Ito ay magiging pagbabago sa institusyon ng pag-aasawa, at ang puna ni Ellen White ay nagpapahiwatig na ang institusyon ng pag-aasawa ay mananatili, ngunit hindi gaya ng itinaguyod sa Eden.

May ilang talata sa aklat ni Isaias na nagsasalita tungkol sa mga bata pagkatapos ng kasalukuyang sanlibutan.

Hindi sila magsisikap nang walang kabuluhan, **ni hindi sila magbubunga ng mga anak para sa kapighatian**; sapagkat *sila'y magiging* mga inapo ng mga pinagpala ng PANGINOON, **at ang kanilang mga supling ay kasama nila**. Isaias 65:23, NKJV

Alam natin na ang mga munting bata na namatay ay muling bubuhayin at dadalhin sa kanilang mga ina sa langit.

Ang mga buhay na matuwid ay binago “sa isang iglap, sa kisap ng mata.” Sa tinig ng Diyos, sila ay pinarangal; ngayo’y ginawa silang imortal at kasama ang mga nabuhay na banal ay ipinaakyat upang salubungin ang kanilang Panginoon sa hangin. Ang mga anghel ay “nagtitipon ng Kanyang mga hinirang mula sa apat na hangin, mula sa isang dulo ng langit hanggang sa kabila.” Ang mga munting bata ay dinadala ng mga banal na anghel sa mga bisig ng kanilang mga ina. Ang mga kaibigan na matagal nang pinaghiwalay ng kamatayan ay muling pinag-iisa, at hindi na muling magkakahiwalay, at kasama ng mga awit ng kagalakan ay

sabay-sabay umakyat patungo sa Lungsod ng Diyos.—*The Great Controversy*, 645.1

Magkakaroon ng napakaraming sanggol na namatay sa lumipas na mga siglo dahil sa pag-uusig na muling ipagsasama sa kanilang mga ina sa langit. Magkakaroon din ng mga ipinagbuntis ngunit hindi naisilang na muling ibabalik sa kanilang mga ina ng mga anghel. Kay ganda at kay kagalakang muli nilang pagkikita!

Kung parehong maliligtas ang mga magulang, hindi natin imumungkahi na ang bata ay maging pag-aari lamang ng ina, kundi parehong ina at ama ang magkakaroon ng kagalakang tungkulin na palakihin ang kanilang anak sa makalangit na kapaligiran.

Posible rin na may ilang kababaihan na magiging buntis sa panahon bago ang Ikalawang Pagdating, gaano man ito kalayong posibilidad, ngunit sa ganitong mga kaso, ang bata ay isisilang sa langit at palalakihin doon. Ang mga ganitong pangyayari ay sumasagot sa mga talata tungkol sa mga sanggol at bata sa langit.

Sa araw na iyon, ang lobo at ang kordero ay magsasama; ang leopardo ay hahiga kasama ang batang kambing. Ang guya at ang batang baka ay magiging ligtas kasama ang leon, **at isang munting bata ang mamumuno sa kanila.** Ang baka ay magpapastol malapit sa oso. Ang batang oso at batang baka ay hahiga nang magkasama. Ang leon ay kakain ng damo gaya ng baka. **Ang bata ay maglalaro nang ligtas malapit sa lungga ng sawa. Oo, isang munting bata ang maglalagay ng kamay sa pugad ng mga makamandag na ahas nang walang kapinsalaan.** Walang makasasakit o makasisira sa buong Aking banal na bundok, sapagkat gaya ng tubig na pumupuno sa dagat, gayon din ay mapupuno ang lupa ng mga taong nakakakilala sa PANGINOON. Isaias 11:6–9

Kailangan tayong mag-ingat na huwag manghula tungkol sa hinaharap na kalagayan, o magbigay ng mga pahayag na hindi pinatutunayan ng inspirasyon. Ngunit kailangan nating

pagkaisahin ang mga pahayag na ito sa aklat ni Isaias sa kung ano ang sinabi ni Ellen White. Dapat din nating pagtugmain ang lahat ng ito sa usapin ng Banal na Huwaran na ating tinalakay sa nakaraang kabanata. Sa kontekstong ito, isaalang-alang natin ang talatang ito:

Ngunit may isang bagay na nais kong ipaalam sa inyo: Ang ulo ng bawat lalaki ay si Kristo, ang ulo ng babae ay ang lalaki, at ang ulo ni Kristo ay ang Diyos. 1 Corinto 11:3

Ipinapakahulugan ba natin na ang pagka-ulo ng Diyos kay Kristo ay walang hanggan, ngunit ang pagka-ulo ng lalaki sa kanyang babae ay pansamantala lamang? Gaya ng nabanggit natin sa nakaraang kabanata, paano nga ba magpapakita ang halimbawa sa larawan ng orihinal? Kung ang larawan ay panandalian lamang, ano naman ang sinasalamín nito tungkol sa orihinal?

May kaugnayan ba sa pahayag ni Pablo, na ang babae ay nakatali sa batas sa kanyang asawa hangga't siya'y nabubuhay, at ang mag-asawang nagkasama sa lupa sa iisang pagkakaisa ng pag-aasawa, na parehong papunta sa langit? Mananatili pa rin ba ang Banal na Huwaran, o pagkatapos nilang mabuhay ayon sa Banal na Huwaran sa buong buhay nila, ay arbitraryong ituturing silang pantay-pantay na walang pagka-ulo, kaya't wala nang pinagmulan at daluyan ng ugnayan? Kailangan ng Diyos na gamitin ang prinsipyo ng puwersa upang gawin ang mga pagbabagong ito. Ang mga lalaki at babae na nagsama sa loob ng 40 o 50 taon ay magpapatuloy sa pakikipag-ugnayan sa isa't isa sa parehong paraan ng kanilang pamumuhay sa lupa. Ang kanilang mga ugali ay mananatiling pareho, ang kanilang karakter ay hindi magbabago.

Isaalang-alang natin ang sinasabi ng inspirasyon tungkol sa orihinal na disenyo ng Diyos sa pag-aasawa:

Ipinagdiwang ng Diyos ang unang pag-aasawa. Kaya ang institusyong ito ay nagmula sa Maylikha ng sansinukob. “Ang pag-aasawa ay kagalang-galang” (Hebreo 13:4); ito ay **isa sa mga**

unang kaloob ng Diyos sa tao, at ito ay isa sa dalawang institusyong dinala ni Adan kasama niya sa kabila ng mga pintuan ng Paraiso pagkatapos ng Pagkahulog. **Kapag kinikilala at sinusunod ang mga banal na prinsipyo sa ugnayang ito, ang pag-aasawa ay nagiging biyaya; pinangangalagaan nito ang kadalisayan at kaligayahan ng sangkatauhan**, tinutugunan ang mga pangangailangang panlipunan ng tao, at itinatataas ang pisikal, intelektwal, at moral na kalikasan.—*Patriarchs and Prophets*, 46

Idinisenyo ng Diyos ang pag-aasawa upang maging tagapangalaga ng sangkatauhan. Ang pag-aasawa rin ay isa sa pinakamalalaking biyayang ibinigay kailanman sa tao.

At sa pagsisimula ng Kanyang pampublikong ministeryo, ibinigay ni Kristo ang Kanyang tiyak na pahintulot sa institusyong ipinasya na noong una ay pinahintulutan sa Eden. Sa ganitong paraan, ipinahayag Niya sa lahat na hindi Niya tatanggihan ang Kanyang presensya sa mga okasyon ng pag-aasawa, at **na ang pag-aasawa, kapag pinagsama sa kadalisayan at kabanalan, katotohanan at katuwiran, ay isa sa pinakamalalaking biyayang ibinigay kailanman sa sangkatauhan**.—*Signs of the Times*, August 30, 1899

Sinasabi ng Bibliya na sila'y hindi na mag-aasawa ni ipapakasal, ngunit paano naman ang mag-asawang nanatiling magkasama sa buong buhay nila sa lupa at hindi muling nag-asawa? Paano kung isa lamang ang kanilang naging katuwang sa buhay na ito? Kung sila'y sabay na bubuhayin sa pagkabuhay na muli, hindi na nila kailangan pang magpakasal, sapagkat sila'y mag-asawa na. Sa makalangit na kaharian, hindi na nila muling dadalhin ang katayuan ng asawa o misis gaya dito sa lupa para sa layunin ng pagpapalaki ng pamilya, sapagkat wala nang pagpaparami pagkatapos ng Ikalawang Pagdating. Kaya ano nga ba ang ibig sabihin ni Hesus tungkol sa hindi pag-aasawa sa langit?

Ang tanong kay Hesus tungkol sa pag-aasawa sa buhay na darating ay ukol sa isang babae na nag-asawa ng pitong beses. Tinukoy ng mga nagtatanong ang babae at ang pitong lalaki bilang *sila'y*.

Kaya sa pagkabuhay na muli, kapag **sila'y** muling babangon, kaninong asawa siya magiging? Sapagkat pitong lalaki ang nag-asawa sa kanya. Marcos 12:23, KJV

Nang sumagot si Hesus sa tanong na ito, tulad ng nakatala sa Marcos, ang Kanyang mga tinutukoy ay inilarawan din gamit ang parehong salita na *kanilang*:

Sapagkat kapag **sila'y** muling nabuhay mula sa mga patay, hindi na **sila** mag-aasawa ni ipapakasal, kundi magiging gaya ng mga anghel sa langit. Marcos 12:25, NKJV

Nang banggitin ni Hesus ang salitang *sila*, tinutukoy ba Niya ang lahat ng mga tinubos na sangkatauhan, o tinutukoy Niya ang *sila* na binanggit sa tanong ng mga Saduceo mula sa talata 23? Nakikita mo ba ang punto? Sinasabi ba sa atin ni Hesus na ang mga nagkaroon ng maraming katuwang sa lupa ay hindi na mag-aasawa o ipapakasal, o sinasabi Niya na wala sa sangkatauhan ang magkakaroong ng Banal na Huwaran na ugnayan sa langit, kundi lahat ay magiging tulad ng mga anghel?

Sa ibang salita, tinutukoy ba ni Hesus ang isang tiyak na kaso na may kinalaman sa tanong tungkol sa muling pag-aasawa? O siya ba ay nagsasalita sa pangkalahatan tungkol sa ganap na pagtanggali ng mga ugnayan ng pag-aasawa o Banal na Huwaran?

Halos magkapareho ang mga tala ng kuwentong ito sa Mateo at Marcos, ngunit ang kwento sa Lucas ay may karagdagang mga detalye.

Kaya may pitong magkakapatid: at ang una ay nag-asawa, at namatay na walang anak. At ang pangalawa ay nag-asawa sa kanya, at namatay rin na walang anak. At ang pangatlo ay nag-asawa rin sa kanya; gayon din ang pitong magkakapatid: at wala

silang iniwang anak, at namatay. Sa huli, namatay rin ang babae. Kaya sa pagkabuhay na muli, kaninong asawa siya magiging? Sapagkat pitong lalaki ang nag-asawa sa kanya. At sumagot si Hesus at sinabi sa kanila, **Ang mga anak ng sanlibutan ay nag-aasawa, at ipinapakasal:** ngunit **ang mga** ituturing na karapat-dapat na makamtan ang sanlibutan na darating, at ang pagkabuhay mula sa mga patay, ay hindi na nag-aasawa ni ipinapakasal: ni hindi na sila mamamatay pa: sapagkat sila'y pantay sa mga anghel; at sila ang mga anak ng Diyos, sapagkat sila ay mga anak ng pagkabuhay na muli. Lucas 20:29-36, KJV

Kapag binasa natin ang mga salita:

ang mga ituturing na karapat-dapat na makamtan ang sanlibutan na darating, at ang pagkabuhay mula sa mga patay, ay hindi na nag-aasawa ni ipinapakasal.

Para sa karamihan, tila ang mga salita ni Kristo ay tumutukoy sa lahat ng mga niligtas na tao. Ngunit muli, ano ang ibig sabihin ng salitang *sila*? Ito ba ay ang buong sangkatauhan o ang mga tinutukoy sa tanong ng mga Saduceo?

Ngayon, kung babasahin mo ang mga talatang ito sa pananaw ng Neoplatonismo, o itinuturing ang pag-aasawa bilang isang kailangang kasamaan upang mapanatiling buhay ang sangkatauhan, magiging malinaw ang sagot; dapat itong sumaklaw sa lahat ng tao. Idagdag pa rito ang katotohanan na kung ang isang tao ay naniniwala sa doktrina ng Trinidad, ang larawan ng pinagmulan at daluyan ay hindi mahalaga, at hindi kailangan ng alaala o pangangalaga.

Ang isa pang kawili-wiling bagay tungkol sa talatang ito sa Lucas ay ang pariralang *Ang mga anak ng sanlibutan*. Karamihan sa mga tao ay isinasalin ito bilang *Ang mga anak ng kapanahunan*, na nagbibigay ng pakahulugan ng takdang panahon, ibig sabihin, ito ang ginagawa ng mga tao ngayon. Ang kawili-wili rito ay ginamit ni Lucas ang eksaktong parehong parirala sa isa pang bahagi bilang kabaligtaran ng *mga anak ng liwanag*.

At pinuri ng Panginoon ang hindi matuwid na katiwala, sapagkat siya ay kumilos nang matalino: sapagkat **ang mga anak ng sanlibutan** ay sa kanilang kapanahunan ay mas matalino kaysa sa mga **anak ng liwanag**. Lucas 16:8, KJV

Ang kaso na ipinahayag ng mga Saduceo kay Hesus ay malamang isang haka-haka lamang na tanong, maliban na lang kung ang babaeng ito ay ang reyna ng lahat ng nagiging balo! Pinagtibay din ni E.J. Waggoner na ang tanong na ito ay haka-haka.

Una sa lahat, dapat ipalagay na tumpak at ganap na sinagot ni Hesus ang pagtutol na inihain ng mga Saduceo. Sinalungat nila ang pagkabuhay na muli, at naglahad ng isang haka-haka na kaso upang ipakita, ayon sa kanilang palagay, na ang doktrina ng pagkabuhay na muli ay hindi maaaring pagtugmain sa mga turo ni Moises. Sa ganitong paraan, umaasa silang ilito si Hesus sa harap ng karamihan, na iginagalang si Moises bilang isang propeta ng Diyos.—E.J. Waggoner, *Signs of the Times*, July 7, 1887

Posible na ang mga Saduceo ay tumutukoy sa kaso ng isang babae sa apokripal na aklat ng Tobit, ngunit hindi nito sinasabi na ang pitong lalaki ay magkakapatid. Gayundin, ang babae ay nag-asawa rin ng ikawalong lalaki at nagkaroon ng mga anak sa kanya.

At sumagot ang binata sa anghel, “Narinig ko, kapatid na si Azarias, na ang dalagang ito ay ibinigay sa pitong lalaki, na lahat ay namatay sa silid-pahingahan ng kasal.” Tobit 6:13

Nangyari sa parehong araw, sa Ecbatane, isang lungsod ng Media, na si Sara, anak na babae ni Raguel, ay pinuna rin ng mga alilang babae ng kanyang ama; sapagkat siya ay ipinag-asawa sa pitong asawa, na pawang pinatay ni Asmodeus, ang masamang espiritu, bago pa man sila nakatulong sa kanya. Hindi mo ba alam, ang sabi nila, na pinatay mo ang iyong mga asawa? Nagkaroon ka na ng pitong asawa, at wala sa kanila ang nagbigay ng iyong pangalan. Tobit 3:7-8, KJVA

Ang kahanga-hanga sa kuwentong ito ay ang mga lalaking nag-asawa noon sa babaeng ito ay pinatay ng isang demonyong tinatawag na Asmodeus. Ang demonyong ito ay sa kasaysayan ay nauugnay sa pagnanasa.⁴⁵ Maaaring ito ay isang posibleng pagtukoy sa makamundong kaisipan at pag-iisip na nakasentro sa kasiyahan ng mga lalaking ito.

Ang paraan ng paglapit ng mga Saduceo sa paksang ito ay hindi tulad ng sa mga anak ng liwanag, kundi tulad ng sa mga anak ng sanlibutan. Sa aking palagay, maaari nating ligtas na sabihin na ang mga Saduceong ito, na kabilang sa naghaharing partido sa Israel na sa huli ang nagpatay kay Hesus, ay hindi mga anak ng liwanag. Sinalungat nila ang pagkabuhay na muli at ang buhay pagkatapos ng kamatayan, at sa gayon ay ganap na nakatuon sa makamundong bagay.

Kung idagdag natin sa kaisipang ito ang pariralang *mag-aasawa at ipapakasal* sa konteksto ng Mateo 24, muli nating makikita na ang terminong ito ay ginamit sa konteksto ng mga hindi matuwid, hindi ng mga matuwid.

Sapagkat kung paanong noong mga araw bago ang baha sila'y kumakain at umiinom, **nag-aasawa at ipinapakasal**, hanggang sa araw na pumasok si Noe sa arka, at hindi nila namalayan hanggang dumating ang baha at lahat sila ay dinala; gayon din ang pagdating ng Anak ng Tao. Mateo 24:38-39, KJV

Dito, ang proseso ng pag-aasawa at pagpapakasal ay iniuugnay sa mga taong hindi naghahanda para sa pagdating ni Kristo. Ang kanilang pokus ay makamundo, hindi makalangit. Pagkatapos nabanggit ang talata na sinabi ni Ellen White:

Gayon din sa kasalukuyan. Ang mga tao ay nagmamadali sa paghahabol ng kayamanan at pansariling kasiyahan na para bang wala ang Diyos, wala ang langit, at wala ang hinaharap na buhay. Noong panahon ni Noe, ang babala tungkol sa baha ay ipinadala

⁴⁵ <https://en.wikipedia.org/wiki/Asmodeus>

upang gisingin ang mga tao sa kanilang kasamaan at tawagin sila sa pagsisisi. **Gayundin, ang mensahe ng nalalapit na pagdating ni Kristo ay nilalayong gisingin ang mga tao mula sa kanilang pagka-abala sa makamundong bagay. Layunin nitong pukawin sila sa kamalayan ng mga walang hanggang reyalidad, upang bigyang-pansin nila ang paanyaya sa hapag ng Panginoon.—**
Christ's Object Lessons, 228.2

Dahil ang kaso ng babaeng ito ay malamang na hindi totoo, si Hesus ay tumutugon sa isang grupo ng mga lalaki na mga anak ng sanlibutan. Siya ay nagsasalita tungkol sa mga isyung kinakailangan sa kanilang sitwasyon, tinutugunan ang kanilang pokus na makamundo at hindi makalangit.

Kahit na hindi tinutukoy ni Hesus ang isang tiyak na grupo ng mga tao na hindi mag-aasawa sa buhay na darating, ang mga taong nagpakasal na at hindi na muling mag-aasawa ay hindi na kailangang magpakasal sa langit. Kaya sa alinmang paraan, hindi tinutukoy ni Hesus ang lahat ng tao sa mga talatang ito.

Kung isasaalang-alang ang lahat ng mga bagay na ito, posible bang tinutukoy ni Kristo ang *isang tiyak na bahagi* ng mga tao na hindi mag-aasawa sa langit, sa halip na *lahat* ng tao ay hindi mag-aasawa sa langit?

Sila na muling nagpakasal ang iaangat sa isang kalagayan ng hindi pag-aasawa, sapagkat ang orihinal na larawan ng Banal na Huwaran ay nasira para sa mga muling nagpakasal.

May kaugnayan ba ang mga kaisipang ito sa payo ni Pablo na ang isang matatanda ay dapat maging asawa lamang ng iisang babae? Ito rin ba ang dahilan kung bakit sinabi ni Pablo na ang mga balo na dapat alagaan sa kanilang komunidad ay dapat nagpakasal lamang sa iisang asawa?

Huwag isama sa bilang ang balo na wala pang animnapung taong gulang, *at hindi rin maliban* kung siya ay naging asawa lamang ng isang lalaki. 1 Timoteo 5:9, NKJV

Bakit sinabi ni Pablo ito? Bakit hindi niya hinihikayat ang mga kababaihang ito na muling magpakasal? Ano ang kaugnayan nito? Maraming mga tanong na tulad nito ang nangangailangan ng malalim na pag-iisip.

Kung ihahambing ang tanong na ito sa institusyon ng Sabbath, habang pinag-aaralan ko ang paksa tungkol sa mga kapistahan, isa sa mga bagay na nagpaniwala sa akin na mahalaga ang mga kapistahan ay ang prinsipyong nakapaloob sa pahayag na ito:

Muli, pinaalalahanan ang mga tao tungkol sa banal na obligasyon ng Sabbath. Itinakda ang taunang mga kapistahan, kung saan ang lahat ng mga lalaki ng bayan ay dapat magsama-sama sa harap ng Panginoon, dala ang kanilang mga handog ng pasasalamat at ang unang bunga ng Kanyang mga biyaya. Ang layunin ng lahat ng mga regulasyong ito ay ipinaliwanag: hindi ito nagmula sa anumang pagbibigay ng arbitraryong kapangyarihan; lahat ay ibinigay para sa kabutihan ng Israel. Sinabi ng Panginoon, “Kayo’y maging banal na mga tao sa Akin”—karapat-dapat kilalanin ng isang banal na Diyos.—*Patriarchs and Prophets*, 311.2

Ang bayan ng Diyos ay pinaalalahanan tungkol sa banal na obligasyon ng Sabbath sa pamamagitan ng mga kapistahan. Hindi ito mga arbitraryong utos, kundi naglalaman ng mga prinsipyong moral. Naisip ko noon na para ang isang bagay tulad ng kapistahan ay makapagturo sa mabuti at moral na katangian ng Sabbath, kailangan nitong taglayin sa loob nito ang mabuti at moral na katangian, kung hindi, hindi nito maaaring ituro ang Sabbath sa paraang nakakaabot sa isip at puso ng tao.

Pinaninindigan ko ang parehong prinsipyo, na upang ang Banal na Huwaran ng pag-aasawa ay maipakita ang perpekto at walang hanggang ugnayan ng Ama at Anak, kailangan nitong taglayin sa loob nito ang isang walang hanggang prinsipyo, kung hindi, hindi nito maipapakita nang tama ang orihinal. Kung ang alaala ng orihinal ay pansamantala lamang at may hangganan ang saklaw,

ipinapakita nito sa orihinal ang ideya na ito ay pansamantala at may hangganan, at ito ay sasalungat sa buong layunin ng larawan.

Ngayon, itanong mo sa iyong sarili, posible kaya na nais ni Satanas na paniwalain ka na ang Banal na Huwarang Kasal ng Diyos ay pansamantala lamang at limitado ang saklaw, upang itago ang tunay at walang hanggang prinsipyo na nakapaloob sa relasyon ng Ama at ng Anak? Pagnilayan mo ito nang mabuti, kailangan ito ng maingat na pag-iisip.

Malinaw na ipinapahayag ng Bibliya na ang Kristo ay mananailalim sa Ama sa buong kawalang-hanggan.

Ngayon, kapag ang lahat ay napailalim na sa Kanya, ang Anak mismo ay mapailalim din sa Kanya na nagpasailalim ng lahat sa Kanya, upang ang Diyos ay maging lahat sa lahat. 1 Corinto 15:28, NKJV

Dagdag pa rito ang katotohanang ang mga anghel ay kumikilos upang dalhin ang sangkatauhan sa isang mas malapit na ugnayan sa Diyos kaysa sa kanila mismong taglay.

Ang mga anghel ng kaluwalhatian ay natatagpuan ang kanilang kagalakan sa pagbibigay—pagbibigay ng pag-ibig at walang pagod na pangangalaga sa mga kaluluwang nahulog at hindi banal. Ang mga nilalang mula sa langit ay kumakalinga sa puso ng tao; sila ay nagdadala sa madilim na mundong ito ng liwanag mula sa mga kaharian sa itaas; sa pamamagitan ng banayad at matiisin na paglilingkod, kanilang ginagalaw ang espiritu ng tao upang maipasok ang mga nawawala sa pakikipamuhay kay Kristo, na mas malapit pa kaysa sa kanilang sariling nalalaman.
—*The Desire of Ages*, 21.1

Ano ang isang aspeto kung saan ang tao ay mas malapit kay Kristo sa ugnayan kaysa sa mga anghel? Ito ay sa aspeto ng isang Banal na Huwaran ng ugnayan na nagdudulot ng pagkakaisa. Ang mga nabubuhay sa ganitong ugnayan sa langit at sa bagong lupa ay

makakaunawa at maipapahalaga ang relasyon ng Ama at ng Anak sa mas malalim na paraan kaysa sa mga anghel.

Mahal ng Diyos ang lahat ng Kanyang mga anak nang pantay-pantay; ito ay hindi kailanman pinagdududahan. Ang basta makasama sa langit ang Ama at ang Kanyang Anak ay sapat na na gantimpala. May mga tao na hindi maiiwasan ang pangangailangan ng muling pag-aasawa; halimbawa, naiintindihan na ang isang balo na may maliliit na anak ay muling mag-asawa.

Ngunit ang pangunahing tanong dito ay ito: ang larawan ba ng Diyos sa ugnayan ng lalaki at babae ay pansamantala lamang, at sa langit ba ay wala nang mga buhay na alaala ng pinakamahalagang ugnayan sa buong sansinukob?

Sasabihin ng lahat ng mga Neoplatonista na oo, ang buhay na walang asawa ay higit na nakahihigit kaysa sa buhay na may kapareha. Ang lahat ng sumusunod sa Trinidad ay maaaring hindi makita ang kahalagahan ng isang permanenteng alaala ng Banal na Huwaran. Ngunit ang ilan sa atin na nakikita na ang Banal na Huwaran ang susi sa buhay ay maaaring magtanong: Ang huwaran ba na ito ay tuluyang aalisin? O itatago ba ito ng Diyos sa pamamagitan ng mga taong ikinasal sa iisang tao sa buhay na ito at hindi na kailangang muling mag-asawa o ipakasal, sapagkat sila ay nasa isang ugnayan na hindi kailanman naputol dito sa lupa, na sa gayon ay sumasalamin sa walang hanggang larawan ng Ama at ng Anak.

Kaya kapag isinasaalang-alang ang ilang pahayag mula kay Ellen White:

Mayroon tayong malinaw na katiyakan mula kay Kristo na sa darating na mundo, **ang mga tinubos ay “hindi na mag-aasawa, ni ibibigay sa kasal: hindi na rin sila mamamatay:** sapagkat sila ay kapantay ng mga anghel, at mga anak ng Diyos, na mga anak ng pagkabuhay na mag-uli.” —Letter 231, 1903. *Medical Ministry*, 100-101

Ang pahayag ba na ito ay naaangkop sa mga taong nagpakasal lamang nang isang beses at hindi na nangangailangan ng muling pag-aasawa?

Sa ganitong kaso, napagpasyahan nila na ang mga ugnayang panlupa ay maibabalik, muling pagsasama ng mag-asawa, muling pagtupad sa kasal, at ang lahat ay magpapatuloy gaya ng dati bago ang kamatayan, kasama ang kahinaan at pagnanasa ng buhay na ito na ipagpapatuloy sa buhay na darating.— *The Desire of Ages*, 605.3

Dito, tinatalakay ni Ellen White ang ilang punto tungkol sa paniniwala ng mga Saduseo na may kaugnayan sa gawain ng mag-asawa, na sinasabi na hindi magiging pareho ito sa bagong lupa na walang kasalanan gaya ng sa ngayon. Bukod pa rito, ang institusyon ng kasal ay pangunahing nagbago dahil wala nang pagpaparami sa bagong lupa. Hindi ito magpapatuloy gaya ng dati.

Ang relasyon ng Ama at ng Anak ay hindi sekswal sa kalikasan. Habang ang mga mag-asawa ay pumapasok sa langit; ang kanilang pagkakaisa ayon sa Banal na Huwaran ay mas perpektong makikita. Ang kanilang pagkakaisa ng puso at isip ang nagiging aklat-leksyon sa sansinukob, isang walang hanggang kasangkapan ng pagtuturo sa lahat ng nilikha tungkol sa Banal na Huwaran ng Ama at ng Anak.

Isaalang-alang din, kung ang dalawang tao ay nangakong magsasama “hanggang kamatayan ang maghiwalay sa kanila,” at kung ang tinatawag ng tao na kamatayan ay tunay na isang pagtulog, gaya ng itinuturo ng Bibliya, posible kaya na ang mag-asawa ay maaaring mahiwalay lamang sa pamamagitan ng ikalawang kamatayan? Sapagkat yaong mga kay Kristo ay hindi mamamatay! Sila’y natutulog lamang.

Ano kaya ang magiging bunga kung susundin ang ganitong pag-iisip hanggang sa dulo? Ibig sabihin nito, ang bawat kilos na ginagawa ng mag-asawa sa buhay na ito ay magkakaroon ng

walang hanggang kahihinatnan o gantimpala. Lisipin ng mga mag-asawa ang kanilang ugnayan ayon sa mga walang hanggang prinsipyo, sapagkat makikita nila ang kanilang sarili bilang salamin ng walang hanggang relasyon ng Ama at ng Anak. Magiging dahilan kaya ito upang ang mga kabataan ay pumili nang may karunungan? Makakatulong kaya ito upang pahalagahan nila ang kanilang kasarian bilang isang kaloob mula sa Diyos upang laging ipakita ang Banal na Huwaran?

Ano ang magiging epekto nito sa institusyon ng kasal? Ano ang mangyayari kung tunay na paniniwalaan ng mga mag-asawa na sila ay mamumuhay sa Banal na Huwaring ito magpakailanman para sa kaluwalhatian ng Diyos at ng Kanyang Anak?

Hindi ko alam kung ano ang iniisip mo, ngunit para sa akin, napakaganda ng mga kaisipang ito. Ang ganitong sistema ng paniniwala ay magbabago sa kasal sa paraang magtutulak sa mga mag-asawa na gawin ang ginagawa ni Hesus para sa atin na panatilihin ang ugnayan na buo. Hindi ba't ganoon? Kung naniniwala ka na ang iyong relasyon dito sa lupa ay pansamantala lamang ang kahalagahan, ano ang tunay na mawawala sa iyo? Ngunit paano kung ang ugnayang ito ay may walang hanggang kahihinatnan, at ang mag-asawa ay pagkalooban ng pribilehiyo na katawanin ang relasyon ng Ama at ng Anak magpakailanman!

Itataas ba nito ang institusyon ng kasal? Maililigtas ba nito mula sa mga walang kabuluhang kaisipan ng Neoplatonismo at mailalagay ito sa isang walang hanggang batayan?

Ang mga salita ni Hesus sa Kanyang pagtugon sa mga Saduseo ay isang pagsubok para sa sangkatauhan. Sa mga ito ay mababasa natin ang ating tunay na iniisip. Ayaw ni Satanas na maisip ninuman sa atin na maaari tayong pumasok sa isang pagkakaisa ng ugnayan na higit na sumasalamin sa Diyos at sa Kanyang Anak kaysa sa ginagawa ng mga anghel.

Nais ng ating Ama na anyayahan tayo, bilang lalaki at babae, na pumasok sa isang kalapitan na sumasalamin sa katotohanan ng

Ama at ng Anak. Hindi ito nais ng likas na makasalanang kalikasan ng tao. Nais nitong maging malaya sa sarili, na siyang nagpapakita ng kaisipan ni Satanas, at nililimitahan tayo sa pag-iisip na tayo ay magiging tulad lamang ng mga anghel. Sa kuwentong ito, tayo ay tumitingin sa isang salamin sapagkat ang orihinal na disenyo ng Diyos para sa kasal ay sumasalungat sa itinuturo ng Kristiyanismo tungkol sa babaeng nagkaroon ng pitong asawa. Ipinaniniwala ko na ang talakayan ay limitado lamang sa mga nag-asawa nang higit sa isang beses sa buhay na ito, at hindi ito naaangkop sa mga ikinasal lamang sa isang kapareha habambuhay.

Karagdagang patunay ng salamin na gumagana sa kuwentong ito ng babaeng nagkaroon ng pitong asawa ay matatagpuan sa mga pahayag mula sa Espiritu ng Propesiya na malinaw na nagsasaad na ang mga pamilya ay muling pagsasamahin sa langit.

May mga lumapit sa akin na nagsabi: “Ginang White, hindi mo ba nais na tayo’y magsagawa ng isang panahon ng pananalangin upang ang Panginoon ay buhayin muli ang iyong asawa mula sa kamatayan?” Hindi, tunay na hindi. Natapos na ng matandang mandirigma ang kanyang mga laban. May isang lumapit sa akin at nagsabi, “Pumili na kami ng isang bantayog para sa iyong asawa, na may sirang poste.” Sinabi ko, Maaari ninyong alisin ang bantayog na iyan at maaari kayong magtayo ng isang buo at ganap na bantayog; sapagkat tinapos niya ang kanyang gawain. Oo, kami ay naglingkod nang magkasama hangga’t siya ay pinahintulutan ng Diyos na mabuhay, at siya’y patay na ngayon sa loob ng dalawampung taon. Sinabi ko, Inilagay namin siya sa libingan upang magpahinga hanggang sa umaga ng pagkabuhay na mag-uli. **Pagdating ng panahong iyon, siya ay babangon sa pagtawag ng trumpeta ng Diyos, at kami ay muling magsasama. Sa panahong iyon, kami ay muling magiging isang pamilya na nagkakaisa.** {Ms 230, 1902, par. 37}

Si Ellen White ay may lubos na pananampalataya na ang kanyang pamilya ay muling magsasama sa langit—bilang isang pamilya. Sa

isang liham na isinulat niya para sa isang asawang nagdadalamhati, ipinahayag niya ang kaparehong damdamin:

Idarasal namin para sa iyo at sa iyong mga munting mahal sa buhay na sa pamamagitan ng matiisin na pagpapatuloy sa paggawa ng mabuti ay lagi mong maitutuon ang iyong mukha at mga hakbang patungo sa langit. Idarasal namin na ikaw ay pagkalooban ng impluwensya at tagumpay sa paggabay sa iyong mga anak, upang ikaw, kasama sila, ay makamtan ang putong ng buhay, at na sa tahananang inihahanda na ngayon para sa atin sa itaas, **ikaw, ang iyong asawa, at ang iyong mga anak ay muling magsama bilang isang pamilya, puno ng kagalakan at kaligayahan, na kailanma'y hindi na muling mapaghihiwalay.** {2SM 262.7}

Muli, nang makatagpo si Ellen White ng mga nawalan ng mga anak na kanilang inilibing sa libingan, siya ay sumulat nang may matibay na pagtitiwala:

Noong Huwebes ay muli kaming nagtungo sa Portland at nakisalo sa hapunan kasama ang pamilya ni Kapatid na Gowell. Nagkaroon kami ng isang natatanging pag-uusap sa kanila, na aming inaasahang magdudulot ng mabuting bunga para sa kanila. Lubos naming iniingatan sa aming puso ang asawa ni Kapatid na Gowell. Ang pusong ina na ito ay labis na nasugatan dahil sa pagkakita sa kanyang mga anak na dumaranas ng paghihirap at kamatayan, at sa kalaunan ay nailibing sa tahimik na libingan. Mabuti ang kalagayan ng mga natutulog. Nawa'y hanapin pa ng inang ito ang lahat ng katotohanan, at mag-impok ng kayamanan sa langit, **upang pagdating ng Tagapagbigay-buhay upang palayain ang mga bihag mula sa dakilang bilangguan ng kamatayan, ay muling magtagpo ang ama, ina, at mga anak, at ang naputol na tanikala ng pamilya ay muling mabuo, na kailanma'y hindi na muling mapaghihiwalay.** {1T 654.2}

Hindi ba't ito'y nagbibigay sa atin ng lakas ng loob na panghawakan nang mahigpit ang ating mga ugnayang

pampamilya, sa kaalaman na mayroon itong potensyal na manatili magpakailanman?

Si Kristo ay darating na may mga ulap at dakilang kaluwalhatian. Isang karamihan ng maningning na mga anghel ang sasama sa Kanya. Siya'y darating upang buhayin ang mga patay, at baguhin ang mga buhay na banal mula sa kaluwalhatian tungo sa kaluwalhatian. Siya'y darating upang parangalan ang mga umibig sa Kanya at tumupad ng Kanyang mga utos, at upang dalhin sila sa Kanyang piling. Hindi Niya sila nakalimutan, ni ang Kanyang pangako. **Muling mabubuo ang tanikala ng pamilya.** (Mar 308.2)

Ang mga pahayag na tulad nito ay lalong nagpapalalim ng aking pananabik para sa aking pamilya, upang kami ay muling magsama-sama bilang isang pamilya sa makalangit na lungsod, muling magkakaisa ngunit sa kasakdalan ng karakter at kalusugan. Kay gandang kagalakan ang magiging karanasan na iyon.

Higit pa rito, sa saklaw ng salaming ito, may ilan na inilagay sa mga kalagayang napilitan silang pumasok sa pag-aasawa noong sila ay nasa kabataan pa lamang (pisikal man o espirituwal), alinman sa pamamagitan ng pamimilit ng mga magulang o, sa kabaligtaran, sa kanilang pagpapabaya sa pamamagitan ng sariling diborsyo, na nag-iwan sa kanila na mahina at madaling mabiktima. Gaya ng ating natalakay, kung walang kautusan ay walang kasalanan. Ang mismong pagpapasya ng kalooban na maghimagsik laban sa iyong nalalamang tama ang siyang nagtatakda kung ang Diyos nga ba ang nagbubuklod sa isang mag-asawa sa tali ng kasal. Para sa ilan sa mga kasong ito, na mula sa isang napakasamang kalagayan ay nakatagpo ng isang mapagmahal na pagsasama ng maraming dekada sa pag-ibig ng katotohanan, sila man ay maaaring makatagpo ng lugar sa isang walang hanggang banal na huwaran ng ugnayan.

Hindi ko tungkulin na magsalita para sa bawat sitwasyon, sapagkat ang Diyos lamang ang nakakaalam ng mga puso ng Kanyang mga anak. Ipinapahayag ko lamang sa inyo ang kaisipan

na ang ilan na muling nag-asawa sa ilalim ng masalimuot na mga kalagayan ay maaari pa ring matagpuan ang kanilang sarili sa isang banal na huwaran ng ugnayan na higit pa sa mundong ito. Hindi ko nais magbigay ng huwad na kaaliwan, ni magtakda ng mahigpit na mga prinsipyo na hindi isinasaalang-alang ang bawat kaso. Nais ko lamang ipahayag na ang muling pag-aasawa ay lubos na nagpapababa sa larawan ng Banal na Huwaran ng Ama at ng Anak.

Tungkol sa mensaheng ito at sa kilusang nakatuon sa hinaharap, hindi natin hinahatulan o kinukondena ang mga nagawa sa nakaraan, kundi tinatawag ang lahat tungo sa tunay na pamantayan ng kasal para sa mga huling oras ng kasaysayan ng daigdig. Ang muling pag-aasawa ay naging isang imposibilidad na ngayon para sa mga pumasok sa Bagong Tipan.

Sa mga salita ni Kristo ay may mensahe para sa mga sumisira sa Banal na Huwaran ng kasal—oo, kayo ay magiging gaya ng mga anghel, at oo, pagpapalain ko kayo, iibigin at tatanggapin bilang aking mahalagang anak, at magkakaloob Ako sa inyo ng mga kahanga-hangang bagay magpakailanman, subalit kung inyong panghahawakan ang mga prinsipyo na nagbubuklod sa Aking Ama at sa Akin, kayo ay magiging isang alaala sa Akin at sa Aking Ama magpakailanman sa loob ng Banal na Huwaran.

Paano mo binabasa?

KABANATA 27

PANALANGIN NG ISANG PASTOR

Sa pagtatapos ng aklat na ito, ako ay lubos na nakukumbinsi. Ako ay namumuhay sa isang pinagpalang kasal na aking pinasasalamatan, ngunit habang aking pinagninilayan ang aking mga ugnayan sa mga nasa mas malawak na Iglesia Adventist at sa mga malalapit sa akin, nakikita ko ang napakalaking agwat sa pagitan ko at ni Hesus. Hinahawakan ko pa rin ba sila sa aking puso, at kailanman ay hindi nawawalan ng pag-asa?

Nakikita ko ang napakagandang katangian ng Diyos, at ako'y nananabik na taglayin ito.

Ama, lumalapit ako sa Iyo upang hilingin ang pag-ibig na ito, ang mahalagang pag-ibig na kailanman ay hindi sumusuko, kundi patuloy na umaasa at nagtitiis. Batid Mo na ako'y laging tinutukso ni Satanas na sukuan ang mga nasa paligid ko, lalo na yaong mga labis na nakasakit sa akin, ngunit ang Iyong pag-ibig ang siyang tumatawag at gumagabay sa akin tungo sa Iyong ganap na pag-ibig.

Ang paksa ng diborsiyo at muling pag-aasawa ay isa lamang bahagi ng palaisipan kung paano tayo bilang mga tao ay

nagtatagpo at nakikitungo sa isa't isa. Panginoong Hesus, idinadalangin ko ang Iyong Espiritu. Batid ko na kung saan dumarami ang kasalanan, higit na sumasagana ang biyaya para sa mga may pananampalataya.

Nais ko ring magsisi sa paniniwala na ang kasal ay maaaring maging isang panandaliang kasunduan para sa itinuturing na inosenteng panig. Naniwala ako na ang isinulat ni Ellen White bilang pagbabago sa ibinigay sa atin ni Moises ay siyang Iyong kalooban, ngunit ngayon ay nakikita kong hindi ito totoo. Ito ay naging aming kalooban dahil sa katigasan ng aming puso, at kami ay Iyong pinahintulutan, at hinayaan Mo kaming magkaroon ng mga kautusang nagdulot ng napakalaking pinsala sa aming mga pamilya at pamayanan.

Panginoon, batid Mo ang mga di-binibigkas na salita ng aking puso para sa ilan sa aking mga minamahal na kaibigan na lumakad sa landas na laban sa Agape. Alam ko na hindi ko palaging naipapakita ang Iyong ganap na pag-ibig sa aking pagsisikap na itaguyod ang Iyong mga utos. Alam ko rin na minsan ay napapahirap ko ang mga bagay dahil sa paraan ng aking pagsasalita. Patawarin Mo ako sa aking pabigla-biglang asal na minsan ay lumalabas. Nais ko, Ama, ang Iyong ganap na kapayapaan.

Sinusubukan kong unawain ang bigat ng krus na Iyong binuhat sa nakalipas na anim na libong taon sa pamamagitan ng Iyong Anak. Ang Iyong wagas at walang hanggang pag-ibig para sa amin ay labis na bumabalot sa akin. Ramdam ko ang napakalawak na agwat sa pagitan ng pag-ibig na aking naipapakita ngayon at ng Iyong ganap at walang katapusang pag-ibig.

Pinili kong manampalataya na ipagkakaloob Mo ito sa akin sa pamamagitan ng Iyong Anak. Nauuhaw ako para sa Iyong Espiritu; ibuhos Mo ito sa akin araw-araw, tuwing Sabbath, Bagong Buwan, at mga kapistahan sa mas saganang sukat.

Ama, nawa'y magkaroon ng tunay na pagsisisi at muling pagbabagong-espíritu sa aming mga pagtitipon. Ipagkaloob Mo na ang mga pusong nagkahiwalay ay muling magkaisa sa pag-ibig. Batid Mo na ang aming komunidad ay nahahati; alam Mo na maraming puso ang nagkahiwalay sa mga tahanan, sa mga iglesia, at maging sa iba pa.

Ama, ako'y nanganginig habang pinag-iisipan ko ang nilalaman ng aklat na ito at pinagninilayan ang Iyong sinasabi sa amin. Natutukso akong matakot na lalo pang dumami ang mga taong tatalikod sa akin. Nagbabalik ito ng mga damdamin ng matinding dalamhati.

Alam Mo, Ama, na hindi ko hinangad na mahiwalay sa Iglesia Adventist. Naalala ko ang mga mukha ng mga taong minsan kong nakasama sa masayang pakikipag-ugnayan. Ang Iyong pag-ibig ang nagbigay sa akin ng kaaliwan sa gitna ng lahat ng ito. Inihahambing ko ang mga pagkawala na ito sa katotohanang taglay ko sa Iyo; natatagpuan ko ang aliw sa Iyong mga bisig. Alam Mo na natutukso akong matakot na mapahiwalay pa sa ilan sa aking mga kaibigan, ngunit pinipili kong magtiwala na pangangalagaan Mo ang lahat ng bagay na ito.

Kailangan ko lamang na ipagkatiwala sa Iyo ang lahat ng bagay na ito. Ipinipikit ko ang aking mga mata at nakikita ko ang bayan ng Diyos na nagkakaisa sa kahinahunan, sumusulong bilang isang hukbo ng pag-ibig upang pagpalain ang sanlibutan. Ang kanilang mga mukha ay nagliliwanag sa kagalakan habang sila'y nagmamadaling pumupunta sa iba't ibang dako dala ang pinakamahalagang mensaheng ito.

Ama, alam Mo ang dalamhati ng marami sa aming kilusan, na nakadarama ng pagkahiwalay mula sa mga taong minsan naming naging malapit. Hinihiling ko na aliwin Mo ang aking mga kapatid na pinapasan ang bigat ng dalamhati dahil sa kanilang pagkawala. Tunay nga na ito'y isang uri ng pagpapapako sa krus, ngunit Ikaw, Panginoong Hesus, ay naglakad na sa landas na ito

bago kami; Ikaw ang naging taong puno ng dalamhati at dumaranas ng pighati. Higit ba ang lingkod kaysa sa Kanyang Panginoon?

Ama, ang sanlibutan ay lalo pang dumidilim habang nagiging pangkaraniwan na ang pagkawasak ng mga pamilya. Sa kasalukuyan, tila kakaunti lamang ang handang maglaan ng panahon upang siyasatin nang mas malalalim ang mga dahilan kung bakit nabibigo ang lahat ng bagay. Minsan ay napakabigat nitong pasanin, ngunit narito ako sa Iyong piling sa araw ng Sabbath. Nararamdaman kong malapit Ka sa akin, at ako'y nakakatagpo ng kaaliwan.

Pagpalain Mo, Ama, ang lahat ng mga pinuno ng kilusang ito. Ipagkaloob Mo sa kanila ang tapang, pananampalataya, at kasipagan upang pag-aralan nang mabuti ang katanungang ito, upang ang karanasan ng Sabbath ay higit pang mapagyaman sa pamamagitan ng pagpapanumbalik ng kasal, na siyang larawan ng Banal na Huwaran ng Ama at ng Anak.

Nararamdaman ko ang Iyong pag-ibig, Ama, sa pamamagitan ni Hesus, at ako'y pinalalakas, inaaliw, at pinagpapala. Naniniwala ako na ang natutulog na sigla ng iglesia ay malapit nang gisingin. Haharapin natin ang matitinding tunggalian at mga pagsubok, ngunit tayo'y pagpapalain ng lalong lumalalim na pagsisisi at kaukulang pagpuspos ng Espiritu.

Ama, pinaniniwalaan ko ang Iyong mga salita sa Aklat ng Pahayag na ang buong sanlibutan ay maliwanagan ng Iyong kaluwalhatian, ng Iyong marikit na karakter, at na kami'y magtatagumpay laban sa Halimaw at sa kanyang larawan. Hindi namin batid kung ano ang magiging anyo namin, ngunit alam naming kapag nagpakita ang aming Panginoong Hesus, kami'y magiging tulad Niya. Tiwala ako sa Iyong pangako tungkol dito, Ama, at naniniwala akong ito'y Iyong tutuparin ayon sa Iyong salita.

Sa pinagpalang pangalan ni Hesus,

Amen.

Huwag Ninyong Patigasín

ang Inyong mga Puso

Ibinabalik ang Dangal ng Institusyon ng Kasal

Ang mapagmahal nating Ama ay nagkaloob ng dalawang mahalagang institusyon sa atin sa Eden na nagpapatuloy hanggang sa kasalukuyan. Ang una ay ang kasal, at agad itong sinundan ng Sabbath. Si Kristo ang Panginoon ng Sabbath, at ang kapahingahang ito sa Sabbath ay Kanyang pag-aari sapagkat Siya'y nananahan sa piling ng Diyos Ama sa ganap na kapayapaan. Ang lalaki at babae ay nilalang ayon sa wangis ng Diyos at ng Kanyang Anak. Kaya't ang kasal ang naging bukal kung saan nagmula ang ganap na kapahingahan ni Eba, sa pamamagitan ng kanyang paghinga sa piling ng kanyang asawa, na siya namang nagpapahinga sa piling ni Kristo.

Ipinahayag sa atin ng Espiritu ng Propesiya na ang bawat banal na institusyon ay ipapanumbalik bago ang Ikalawang Pagparito. At tiyak na kabilang dito ang Sabbath at ang Kasal.

Sa loob ng Father of Love movement, nasaksihan namin ang kamangha-manghang pagbabago sa aming pagkaunawa tungkol sa Sabbath at sa mga Kapistahan bilang mga natatanging kaloob ng Espiritu ng Diyos. Lubos nitong binago ang institusyon ng Sabbath. Ngayon naman ay lumilingon kami sa kasal na, sa loob ng 500 taon mula pa noong Panahon ng Repormasyon, ay walang nakitang makabuluhang pagbabago. Sa halip, nasaksihan namin ang pagguho ng kasal, lalo na sa nakalipas na 50 taon.

Ang aklat na ito ay isang panawagan upang ibalik ang tunay na layunin ng kasal sa liwanag ng Pagbabayad-sala at ng laging naririyang na Krus. Ang nilalaman nito ay maaaring maging hamon, gaya ng lahat ng reporma, ngunit ang patuloy na pagsulong ng katotohanan ay nagbibigay ng masaganang gantimpala sa mga nagpasiyang manindigan lamang sa Salita ng Diyos.